

Městská knihovna v Praze

Léto jako když vyšije

Eliška Horelová

Praha

2018

e-kniha

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

41 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Léto jako když vyšije

Eliška Horelová

Znění tohoto textu vychází z díla [Léto jako když vyšije](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Albatros v roce 1995. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

---

§

Text díla (Eliška Horelová: Léto jako když vyšije), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 14. 8. 2018.

*Rodině Dvořákových ze Žirovnice
a všem lidem, kteří si svět bez koní
nedovedou představit.*

OBSAH

I. Velká lež.....	7
1. KAPITOLA	8
II. Bábořy.....	22
1. KAPITOLA	23
2. KAPITOLA	35
3. KAPITOLA	43
4. KAPITOLA	54
5. KAPITOLA	66
6. KAPITOLA	77
7. KAPITOLA	88
8. KAPITOLA	100
9. KAPITOLA	110
III. Jak ptáci táhnem krajem rybníků, bříz a trnek.....	118
1. KAPITOLA	119
2. KAPITOLA	126
3. KAPITOLA	148
4. KAPITOLA	166
5. KAPITOLA	177
6. KAPITOLA	202
7. KAPITOLA	220
8. KAPITOLA	233
9. KAPITOLA	246
IV. Přiznání.....	257
1. KAPITOLA	258

I. Velká lež

*Lež má krátké nohy,
ale výborně je nastavuje
J. LEC*

1. KAPITOLA

Prázdniny jsou na spadnutí. Jota chce vědět, kam pojedeme. Přijela teta Pavla z Bátor

Prázdniny jsou za pár, takže se už skoro neučíme.

Dneska nás Jota nechala vyprávět o tom, kam kdo pojedeme na prázdniny.

Teda aby bylo jasno. Jota je naše češtinářka. Ve skutečnosti se jmenuje Věra Procházková. Tu Jotu si vysloužila kdysi dávno. To jsme byli ještě v šestce. Vykládala nám tehdy, že se *měkké* i nazývá řecky jota. Už ani nevím, kdo jí pak tohle přízvisko přišil. Nejspíš Bohunka Lomská. Ta se totiž specializovala na přezdívký učitelům. Dávat za tohle známku, byla by premiantkou. Jenže v šestce rupla. Jota se však ujala a paní učitelce Procházkový nikdo na celé škole už jinak neřekne...

Ale abych se vrátila k prázdninám.

Holky a kluci spustili, kam kdo pojedě; měla jsem pocit, že sedím v nějaké cestovní kanceláři a pročítám kalendář zájezdů do ciziny. Minimum bylo Německo či Rakousko. Ale zdá se, že nejvíc kluků a holek z naší osmičky se chystá s rodiči sbírat bronz u některého moře. Takže Jota uznala za vhodné připomenout jim, co slyšíme denně z televize. Totiž že je nad námi ozonová díra a sluneční maniaci si můžou vykoletovat rakovinu kůže. Může se objevit třeba až po deseti letech. Nadšení pro moře a bronz však tím ani trochu neulila.

Jen málokdo se chystá do bejvalejch socialistickejch států. Snad jen Helena Machová. Machovi jsou vodáci a jedou do Polska k nějakým jezerům. Řekla to, jako by četla z prospektu: „Jedeme do oblasti Mazurských jezer.“ A já jsem vyprskla, protože mi to připadalo strašně strojený. (A taky možná jsem měla vztek, protože jsem na žádném z těch míst, o kterých všichni hovořili, nikdy nebyla a hned tak nebudu.)

Jota se mě zeptala, proč se směju. Tak jsem to řekla. (To první, samozřejmě!) Rozzářila se. „Správně, Zuzko! Máš vyvinutý jazykový cit,“ pochválila mě.

Bylo to, jako by mě polechtala, ale ovládla jsem se. (Cit? Anebo závist a vztek, že nejsem mezi vyvolenými?)

Na Heleně bylo vidět, že by mě nejraději v tom polském jezeře utopila. Koukala se jako hluboká voda. Když jsem zahlédla tu tůň v jejích očích, začala jsem fofrem přemýšlet, kam pojedu já. Bylo mi totiž jasné, že se za její vydatné pomoci znemožním, když neodjedu taky za hranice. A my za hranice hned tak nepojedeme, protože stavíme. Každou sobotu a neděli vyrukuje celá rodina na stavbu makat. I my, děti, chodíme pomáhat. Nejvíc to podle mého odnáším já, protože Vojsa s Vládou (to jsou naše dvojčata) jsou ještě děti, když chodí do páté třídy. Kdežto já jsem už skoro dospělá holka, která musí mít rozum. (Musí!)

Vůbec nejvíc se ale na stavbě nadře táta. Chodí tam skoro denně rovnou z práce. Takže na dovolenou v cizině nemají naši ani čas, ani peníze. Už jsem to taky ořvala. Dokonce dvakrát. Poprvé, když Jaruna Dlouhá vyrukovala před časem s tím, že oni poletí o prázdninách do Anglie. Hrozně mě to vzalo, protože moc toužím tuhle zemi poznat. V našem domě bydlí totiž jeden starý pán, co tam bojoval ve válce jako letec. Pořád na to vzpomíná. (Na jedný fotce je s nějakou mladou Angličankou, moc jim to slušelo, ale nevzali se. Oženil se až po válce doma. A pak byl za komunistů nejen vyhozenej z práce, ale dokonce i zavřenej, protože bojoval na Západě, a ne v Rusku. Teď ho ale už rehabilitovali.) Taky jsem četla Anglické listy od Karla Čapka. Teď bych strašně ráda věděla, jestli to v tý Anglii vypadá aspoň trochu tak, jak to ti dva líčí.

Nemeškala jsem tedy a vyčetla jsem tehdy našim, že Jaruna se dostane až za moře, zatímco já budu trčet v Praze. Ačkoliv mám vyznamenání a ona sotva prolízá ze třídy do třídy.

Podruhé jsem kvůli prázdninám bulila krátce nato, když mi táta s rozjasněnou tváří oznámil, že mě dodatečně přihlásil na letní tábor,

který pořádá jeho podnik pro děti zaměstnanců. To mě dojalo ještě víc než Jarunina Anglie. Už vloni jsem totiž našim sdělila, že s Lipůvkami končím.

Okamžitě jsem to tátovi zopakovala. „Lipůvky? Nikdy!“

„Víš ty vůbec, co chceš?“ rozkřivil se.

Vím, co chci. Chci tu Anglii, když ji může mít Jaruna. Anebo Řecko, Itálii, Španělsko... Ale sedlo by mi i Švédsko, Norsko či Dánsko. Tam jsme měli kdysi královnu, byla to dcera Přemysla Otakara I., teď tam jedou Procházkovi. A Jelena Mžiková se zase vytasila s Komenským v Naardenu. Panečku, skoro všude máme nějakýho slavnýho předka, za kterým můžeme jezdit. Jenže když jsem to řekla našim, táta se zašklebil a prohlásil: „Jen je škoda, že jsme je tam skoro vždycky vyhnali, a teprve když umřeli, se s nima chlubíme.“ Pokusila jsem se z táty vyloudit, abychom jeli alespoň do Německa či Rakouska, když je to za humny. Ale jako obvykle, když jsem něco chtěla, mě usadil: „Sama jet nemůžeš, když ještě nemáš pas, a kdyby jel někdo s tebou, bude jednak chybět při práci na stavbě, jednak to bude stát víc peněz. Takže si to musíš teď odříct, když stavíme. Uč se trpělivosti, v životě ji budeš potřebovat,“ skončil poučením.

Pohodila jsem hlavou, až se mi vlasy rozlítly, a z pusy mi vylítlo: „Kvůli mně stavět nemusíte. Docela ráda bych bydlela pořád s babičkou.“ A koukla jsem se vítězoslavně na tátu. Ten se na mě podíval takovým způsobem, že vztek ve mně zvětral jako pivo. „Dobrá, když je ti babička milejší než vlastní rodiče, můžeš tu zůstat, až dostavíme a hospodařte si tu spolu.“

Maminka se na mě vyčítavě podívala a pak zasáhla: „Však ona to tak nemyslí!“

Asi jsem měla potvrdit, že to tak nemyslím, ale mlčela jsem. Sama totiž nevím, jak to myslím. Bábinu mám ráda a ona mě taky, rozhodně nejvíc z celé rodiny. Snesla by mi – jak se říká – modrý z nebe, až mě to někdy štve. Zato tátu neustále mustruje jako malýho kluka. Ať udělá co udělá, vždycky na tom najde nějaký chlup. Sekýrovat tak mě, uteču z domova. Táta neutíká. Táta chodí po práci stavět, aby se zbavil babič-

čina komandování. Jednou jsem z mamky vytáhla, že bábina chtěla, aby si vzala jinýho kluka. Studoval na inženýra, kdežto táta má „jen“ průmyslovku. A tu vlastně dělal, už když byl ženatej...

Ale abych se vrátila k Lipůvkám. Když jsem je odmítla, táta se rozlobil a prohlásil, že budu teda celý prázdniny v Praze a pomáhat na stavbě. V té chvíli se objevila ve dveřích babička. Jako obvykle se mi vrhla na pomoc. „Vždyť je to ještě dítě,“ obula se do táty. „To ji chceš udřít?“

Proti dítěti v babiččině povijanovým provedení jsem se ohradila. Letos končím osmičku, tak jakýpak dítě! Ve škole říkají – slečny z osmičky. Jen fyzikář nám ty slečny vždycky pořádně osladí. „Dokud vykládám, mám dojem, že ve třídě jsou samé slečny, ale když zkouším, tak vidím, že tu jsou – co?“ A některý kluk ochotně vykřikne: „Telátka!“

A Jaroš se potutelně usmívá.

Taky táta zaprotestoval proti bábině tvrzení, že mě udře. Nejdřív spočetl, kolikrát jsem tam byla, a pak rozhorleným hlasem spustil, co všechno musel dělat on v mých letech. Maminka se obvykle do pŕetek mezi bábinou a tátou neplete, ale tentokrát se táty zastala. Připomněla totiž babičce, jak je ona držela k práci. Zkrátka byla z toho zase jednou pořádná mela. Nakonec táta práskl dveřma a odešel kamsi shánět vidiový vrták. Taky já jsem opustila bojiště a šla jsem se vybrečet k Olině. Nejvíc mě dojalo, že maminka mi po tátově odchodu řekla, že jsem sobecká holka, která vidí jen sebe.

Olina Majerová je moje nejmilejší kamarádka. Má svůj vlastní pokojíček. Trochu jí ho závidím. Taky bych si přála mít místečko, kam bych mohla zalízt, když mám světobol a skoro všichni lidé jsou mi protivní. U nás nemůžu mít koutek jen pro sebe. V jednom pokoji, v tom nejmenším, jsou naši, v druhém, větším, bábina a já a kluci spí v kuchyni. Naštěstí je ale Olina skoro jako moje sestra. Ve všem si rozumíme, teda skoro ve všem. Když mi bylo třináct – v naší třídě byla třináctka kulatý výročí, který se neslavilo o nic míň než u starých lidí padesátka – tak mi přinesla Olina nádhernej pavučinkovej šátek, co si přivezla odněkud z ciziny, protože věděla, že po takový růžový mlze strašně toužím. Vů-

bec nejvíc mi ale sedí, že ze mě nikdy nic nepáčí. Dokud sama nespustím, mlčí a trpělivě čeká, až ve mně ta bolest dozraje a provalí se sama ven.

I tentokrát jsem tedy brečela nejdřív mlčky (to myslím bez vysvětlování), a teprve o něco později jsem spustila, že všechny holky byly už někde za hranicemi, jen já pořád trčím doma, ačkoliv je mi už čtrnáct.

Obvykle mě Olina utěšuje, jenže tentokrát, jakmile padlo slovo Lipůvky, přestala bejt dojatá a zatvářila se jako dvojčata, pro který jsou Lipůvky vrchol blaha. A nevyměnili by je ani za slanou vodu. A tak mi došlo, že jsem na nepravý adrese. Že jsem měla spíš zalízt k bábině do pokoje a odbrečet si to tam.

Olina byla v Lipůvkách akorát jednou. Podívat se za mnou. Hrozně se jí tam tenkrát líbilo. Olina dyndala na rodičích, aby ji tam nechali. Nemohla jsem to pochopit. Já bych nikdy moře za Lipůvky nevyměnila. Docela ochotně bych stála fronty na jídlo a pití, jen když by bylo cizí. Strašně ráda bych si tápala někde na nějakou hranici. A vůbec nejradši bych se vykoukala v moři. Při vlnobití...

Když Olina pochopila, že mám cizinu v sobě jako zadřenou třísku, přestala do mě hučet, že není nad Lipůvky, a řekla: „A co kdybys jela s náma, když ses do toho moře tak zjančila?“

Vyrazilo mi to dech. Taky slzy mi najednou došly. Majerovi jedou letos do Španělska. Chytila jsem Olinu za ruce a roztočila se s ní po pokoji. Jenže když jsme si pak sedly a začaly o tom uvažovat, zvadla jsem. „Myslíš, že by mě vaši chtěli s sebou?“

„Proč by nechtěli?“ podivila se Olina.

„Nemám pas. Myslíš, že by si mě mohli připsat na svůj?“

„Na hranicích skoro neprohlízejí,“ řekla Olina bezstarostně. „Když na tebe nahážeme deky a spacáky, budeš vypadat jako zavazadlo,“ zasmála se.

Na chvíli se mi vrátila nálada. Olina se vyzná.

„A co kdyby mě našli?“ zeptala jsem se.

„Poslali by tě zpátky,“ řekla po chvíli.

„Jenom mě?“

Trefila jsem zřejmě do černého, protože Olině došla řeč.

„A na kolik by to vyšlo?“

„To nevím,“ přiznala Olina. „Kolik máš?“

„Stovku u báby. Měla jsem víc, ale musela jsem si ze svého zaplatit školní výlet.“

„To bude určitě málo,“ usoudila. „Babička by ti to nezaplatila?“

„Ona má malej důchod.“

„Třeba má něco ušetřeného. Zeptej se jí. A já to zkusím u táty. Ale až bude dobře naloženej,“ dodala.

Tahle věta zněla jako hrana mým nadějím. A taky jo. Olina se k tomu už nikdy nevrátila...

A já si zakázala na cestu do Španělska myslet. Ale teď, když Jota chtěla, abychom se jí vyzpovídali, kam pojedeme, až zvonek odzvoní konec školního roku, jsem si na rozhovor s Olinou zase vzpomněla. Kdybych se veřejně přiznala, že budu o prázdninách železným rejžákem škrábat radiátory, vrátí mi Helena „oblast Mazurských jezer“ i s úrokama. Zrovna ji přímo slyším, jak nadšeně povykuje: „Holky, Ledvina se bude opalovat u radiátorů.“

Ledvina mi říkájí holky, když je něčím naštvu. Tak pitomý jméno mám ve třídě jen já. Už kvůli němu se musím jednou vdát. A kdyby mě nikdo nechtěl, nechám se přejmenovat. Nechápu maminku, že si nenechala své svobodný jméno. Kdybych byla Dolejšová, tak si na ledvinu nebo jiný vnitřnosti nikdo ani nevzdechne. Jednou jsem se s tím mamce svěřila, ale nepochodila jsem. Líbí se jí nejen táta, ale i jeho jméno. „Každé jméno je hezké, když se pořádně vysloví. A hlupák překrutí i Dolejšovou,“ ujistila mě.

Hned jsem chtěla vědět, jestli nějakýho hlupáka taky potkala, když byla ještě Dolejšová, a ne Ledvinková.

Potkala. Hlupáků je zřejmě na světě tolik, že není možné je nepotkat. Ale to nadávání moc nápaditý nebylo. Říkali jí Dolejška. Dolejšku bych brala, zní to líp než Ledvina, slezina či jinej orgán, kterejma mě hlupáci častujou.

Začala jsem si vymyšlet nějakou přezdívkou pro Dolejšovou, když do mě strčila sousedka, Slávka Macurová, že jsem na řadě, abych se Jotě svěřila se svými prázdninovými plány. Ještě než jsem stačila otevřít pus, vypískla Helena polohlasně, že určitě jedu do Lipůvek. A tak jsem bez rozvažování vyhrkla, že tentokrát jedu do Španělska. Strašně mě potěšilo, když jsem viděla, že se Helena tváří, jako by jí myš sežrala špek před nosem.

„Kam?“ zeptala se Jota, jako by byla nedoslýchavá.

Podruhé se mi ta lež tak snadno neříkala. Ale neměla jsem na vybranou. „Do Španělska,“ špitla jsem.

Jota věděla, že stavíme. Jednou jí to maminka řekla na třídní schůzce. Měli jsme tenkrát jet na hory a skoro všichni měli zbrusu nové lyžáky. Jen já ne. Tak jsem doma prohlásila, že na hory nepojedu, jestli mi naši nekoupí něco lepšího. „Budu tam jako bílá vrána, když pojedu v tomhle,“ tvrdila jsem.

Táta se rozzuřil. „Ty lidi blázniví nevědí, co na ty svoje haranty navlíct.“ A chtěl letět do školy, aby to tam vysvětlil.

„Učitelé můžou rodičům nanejvýš domluvit, aby to nepřeháněli, že si pletou na sebe bič. Ale to je všechno. Jestli chceš, jdi na příští schůzku a vytmav to tam rodičům sám!“

Strnula jsem. Jestli táta půjde na rodičák, totálně mě znemožní. Bála jsem se ale zbytečně. Vzdal to sám a na rodičák šla mamka. Ta není zvyklá mluvit před lidmi, a tak jsem byla jistá, že nebude ostatní rodiče poučovat, jak mají strojit své ratolesti. Jenže jsem se v ní přece jen trošku přepočítala. Rodiče sice nepoučovala, ale jinak všechno vyklopila Jotě. A paní učitelka pak sama apelovala na rodiče, aby vedli děti víc ke skromnosti a k větší úctě k věcem a penězům. Druhý den to pak Jota zopakovala i nám. A taky nás poučila, že se nemáme dívat na to, jak je kdo oháknutej, ale jak si to na lyžích mastí. Ona to řekla vznešeněji. Že se nemáme zdát, ale být. A sama nám to pak názorně předvedla. Jela s náma na hory jako dozor a přihasila si to k autobusu obnošená od hlavy k patě. V houfu nastrojenejch holek vypadala jako jejich nějaká chudá příbuzná. Zato na sjezdovce byla jednička. Skoro jako by neučila

český jazyk a děják, ale tělocvik. Sám tělocvikář ji obdivoval. A ten šetří pochvalou jako solí.

„A to pojedete do toho Španělska všichni?“ podivila se Jota, když se probrala z údivu, že naše rodina taky jede někam ven.

„Kdepak, jenom já. Jedni známí mě vezmou s sebou,“ hasila jsem honem Jotin údiv.

„To jsi ráda, vid’,“ usmála se přejícně Jota.

Horlivě jsem kývala hlavou. Byla jsem ráda, že jsem z toho tak parádně vybruslila. A hlavně že jsem Heleně vypálila rybník. Jenže když jsem si sedla zpátky do lavice, udělalo se mi ze všeho nanic. Týhle lži budu muset piplat nohy celý prázdniny, jestli mám s ní doběhnout k cíli. A jestli je pravda, že lež má krátký nohy. Strašně toužím po tom, abych dokázala to, co Vlasta Čiháková. To je moje kamarádka z Lipůvek. Ona je vlastně taky z Prahy, ale sejdeme se vždycky jenom o prázdninách na táboře, protože jinak bydlíme každá na jiném konci Prahy. Ale její tatínek dělá ve stejném podniku jako můj.

Vlasta se nikdy nebojí bejt sama sebou. Kdyby třicet holek vzalo na sebe přepychový opalovačky, ona se klid'ánko přihrne ve vybledlejších šortkách, v pruhovaným tričku a v okopaných botách a vede si, jako by byla nejlíp oháknutá. A kupodivu, nikoho nenapadne, aby se po ní ošklíbl. A zrovínka tak si počíná i v ostatních věcech. Tak třeba klidně vyprávěla, že její maminka si vzala ke svý normální práci ještě kdesi úklid. To já bych s tím nevyšlela, protože bych se bála, aby se někdo po mně neofrňoval. Vlasta to však vypustila z pusy, jako by oznamovala, že její maminka se stala ministryní. A nikoho nenapadlo, aby se šklebil.

Každé prázdniny se snažím Vlastu v tomhle napodobit. A pokaždé v poslední chvíli uhnu, když mám pocit, že by se mi někdo z holek vysmál. Jednou jsem se s tím Vlastě svěřila. „Asi je to v tom, že jsi o rok starší,“ řekla jsem.

Chvíli přemýšlela a pak řekla: „Spíš vycítí, že se jich bojíš. Že máš strach, aby ses neshodila.“

Asi to tak bude. A teď' abych se celý prázdniny bála, co řeknu Jotě v září...

A kdyby jen to. Taky budu muset všechno vysvětlit mamince, aby mě na třídní schůzce neshodila. A dvojčata se kamarádí s bráškou Věry Novotné z naší třídy! Takže budu muset asi zpracovat i kluky. Ne, kluky ne. Kdyby věděli, že mě mají v hrsti, pořádně by mě vydírali. Teda to jsem si zas jednou zkomplikovala život! Taková malá pitomá lež a budu ji mít v patách celé prázdniny!

Zdálky slyším kluky a holky, jak se zpovídají z prázdninových nadějí. Cítím na jazyku hořkou chuť svého sladkého Španělska a napadá mě, jestli ještě někdo ze třídy zalhal. Ale to se už nikdy nedozvím.

Dneska jsme konečně dostali vysvědčení. Uhrála jsem vyznamenání. Ale co je mi to platný, když mě do gymplu nevzali, takže mě čeká příští rok devítka. Babička přišla s nápadem, aby mě naši dali do soukromého gymnázia, tam že berou. Ale táta řekl ne. „Devítka jí neuškodí,“ prohlásil. Ale podle mýho se bojí, že by musel platit školný.

Jota nás napakovala ještě fůrou rad, co máme či nemáme dělat o prázdninách. Pak podala každému ruku a pustila nás.

Rozběhla jsem se okamžitě za Olinou. Třeba mě ještě pozve s nima do Španělska. Jenže už byla fuč. „Šla si koupit nové plavky,“ řekla mi Jarmila, její sousedka v lavici. „Jedou do Španělska. A kam pojedete vy?“ zeptala se.

„Do Itálie,“ pleskla jsem. Vzápětí jsem si uvědomila, že nemůžu jet do Itálie, když jsem předtím řekla Jotě a holkám ze třídy Španělsko.

Vypadla jsem ze třídy jako cukrář. Ani lhát pořádně neumím. V šatně se mě zeptala na totéž Helena Šrámková, která čekala na Jarmilu. Takže jsem musela ještě jednou do Itálie.

„Pane bože, jsem to ale kůň,“ nadávala jsem si. Jestli se ty dvě domluví s někým z naší třídy, úplně se znemožním.

„Tak se tam možná uvidíme,“ řekla Šrámková. A hned dotírala, když jsme pojedeme. Cosi jsem zamumlala a urychleně vyklidila šatnu. Když jsem dorazila domů, byla jsem jako špatně vyladěný housle. Naštěstí nikdo nebyl doma.

Vysvědčení jsem položila v pokoji na stůl. Už tam byla vysvědčení kluků. Samozřejmě že jsem si je prohlédla. Vlád'a utržil trojku z počtů, takže večer bude povídání. Na počty je táta náramně choulostivý. Když nás občas vychovává, hustí do nás, že bez matematiky se dnes neobejde žádná škola a žádný povolání. Vojta zase dostal troju z jazyka českého.

Vrátila jsem se do kuchyně. Na pamatováčku jsem našla fůru vzkazů: vyzvednout z mandlu prádlo, uklidit ho do prádelníku, nakoupit, zalít kytky, utřít prach, vyluxovat byt... Na konci blběnky, tak říkají pamatováčku kluci, byla rada, že bych si měla uklidit svou skříňku se školními věcmi, když je konec školního roku.

Normálně reaguju na takovou fůru příkazů tak, že se je snažím co nejrychleji sprovodit ze světa. Dneska však nebylo normálně, a tak jsem se místo na práci vrhla na gauč a začala jsem se litovat. Nejdřív na sucho, ale za chvíli jsem se plavila v slzách. Byla jsem v nejlepším, když se přihnali kluci. „Že jsi dostala z něčeho trojku,“ vyhrkl Vlád'a, když viděl, jak vypadám. Sám uřvaný nebyl, ačkoliv ji měl.

Místo odpovědi jsem si udělala na čele kolečko.

„Tak proč řveš, když ji nemáš?“ divil se Vojta.

Mlčela jsem. Stejně by můj smutek nepochopili.

Vladiík vyčenichal na stole moje vysvědčení. Hlasitě ho přečetl, aby z toho měl něco i Vojta. „Teda ty jsi ale husa,“ prohlásil procítěně, když zjistil, že na něm skutečně žádná trojka není.

„Vykašli se na ni,“ poradil Vojta Vlád'ovi. „Ať si bulí, když ji to baví. Aspoň bude hezčí.“

Ohnala jsem se po něm. „Vypadněte!“

Bylo to, jako bych jim řekla, zůstaňte. Teprve když jsem se pokusila přesunout na ně nějakou práci z pamatováčku, zmizeli. Umyla jsem si oči a pustila se do úklidu svých krámů. Byla to totiž jediná práce, na kterou jsem měla právě chuť. Udělat tečku za osmičkou.

Byla jsem v nejlepším, když přišla bábina. Okamžitě poznala, že nejsem ve své kůži a začala ze mě páčít, co mi chybí. Tohle mi na bábině nejvíc vadí. Někdy ten svůj smutek neumím ani pojmenovat, jenže to-

hle ona nikdy nepochopí. Ohání se příslovím – sdělená bolest, poloviční bolest.

Asi ji napadlo to, co kluky, a tak hodnou chvíli studovala vysvědčení. Nejdřív moje, pak kluků. Když byla hotová, přinesla mi padesátikorunu. (Kluci pak dostali jen po dvacetikoruně.) Hned jsem si ji uložila k tý stovce, co mám u ní schovanou.

Naši mě ale zklamali. Táta prohlásil, že za vysvědčení se neplatí. Nad trojkama kluků se ale vzrušil. Dokonce i nad tou z češtiny. Takže Vojta s Vládou ten den nakonec taky bulili...

Zatím se chodím skoro denně koupat na hostivařskou přehradu. Zprvu jsem tam byla dost otrávená, ale pak jsem tam potkala dvě holky z devítky, Martu s Věrou. A za nima se táhnou dva kluci, jeden chodí do druhého ročníku stavební průmyslovky, druhý na gympl, jmenujou se Mirek a Slávek. Jsou moc prima. Určitě lepší než kluci z naší třídy. Ti si potrpí jenom na blbinky. Tak třeba kdyby nás vzali na lodičku, určitě by nás na hloubce vyklopili. Ale tihle dva už z podobných vtípků zřejmě vyrostli, protože se o nic takového vůbec ani nepokusili. Musím se ale přiznat, že jsem byla po celou tu dobu ve střehu. Jsem totiž zvyklá čekat jak od kluků ze třídy, tak od dvojčat nějakou zradu. Škoda jen, že pozítří odjíždějí. Jedou po Evropě. Stopem. Lákali nás s sebou. Mě by naši přerazili, kdybych se dala na stop. „Podívej, jak to končí,“ říká táta, kdykoliv je v televizi vyhlášeno pátrání po nějakém děvčeti, anebo když policajti žádají o pomoc při pátrání po vrazích holek. Ale ani Vlasta s Věrou nevzplanuly pro stop po Evropě. Slíbili nám tedy, že nám budou posílat z cesty pohledy. Slávek okamžitě vytáhl kalendářík s tužkou a chtěl, abych mu nadiktovala adresu. Zaváhala jsem, protože jsem si představila, co všechno doma uslyším, až vyjde najevo, že mi píše nějaký kluk. Než jsem se rozhodla, jestli mi ten pohled stojí za to, vnutila se Slávkovi s adresou Věra, ačkoliv ji o ni ještě nepožádal. A tak jsem mu ji taky nadiktovala. Však něco unesu...

Kam se vrátím, tam potkám někoho ze třídy. A hned po „nazdar“ nebo „ahoj“ uslyším: „Tak kdy pojedete do toho Španělska?“ Anebo: „Vy jste se už vrátili ze Španělska?“ Pak následuje zpytavý pohled. „Ale moc opálená nejsi?“ Na tuhle větu jsem odpovídala s převahou. „Nechci dostat rakovinu kůže,“ poučila jsem zvědavku. Ale musím se přiznat, že mi tyhle otázky pořádně lezou na nervy. Myslela jsem, že budu v bezpečí, když začnu jezdit do Žlutých lázní, anebo na Džbán. Ale i tam jsem někoho potkala. Klid jsem měla jediné, když jsem čistila ty radiátory. Jenže to byla práce tak na tři dny. Ale moc hezky se mi tam přemýšlelo o Slávkovi. Takovýho kluka jsem ještě nikdy nepotkala. Má samý „pé“. Je hezký, milý, chytrý a strašně ochotný a pozorný. Stačilo říct: „To je ale dneska horko, umírám žízni,“ a hned se zvedl a šel pro pití. Teda já jsem tuhle větu vyslovila jen jednou. Dokud jsem nepoznala, jak na podobný stesky holek reaguje. Pak jsem si dávala pozor, abych si na nic nepostěžovala. Kdyby se táta dozvěděl, že někdo za mě něco platí, bylo by zle. Zato Věra s Martou tyhle starosti neměly. Klid'ánko se nechaly od nich obskakovat. Za Věru jsem se někdy až styděla. Pořád měla žízeň, kelímky s limonádou do ní jen padaly. A mně se smála, že se upejpám, když jsem něco odmítla. Bejt s náma na hostivařský přehradě celý měsíc, tak asi do tý Evropy vůbec neodjeli, tak by byli švorcoví...

Moje největší starost teď je, jak se opálit a nikoho při tom nepotkat. Kdybychom měli alespoň balkónek. Přinejhorším si pustím horský sluníčko. Bábina kamarádí s paní Hudečkovou a ta ho má. Asi se budu muset bábině s tou lží přece jen svěřit. I když se mi nechce...

Říká se, co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek. Jenže já jsem se tím neřídila a ono se mi to kupodivu vyplatilo. Do Prahy přijela maminka s sestrou, teta Pavla. Malotínských se před časem odstěhovali do jižních Čech, bylo to ještě za totáče. V Praze nemohli totiž sehnat byt, a tak bydleli společně s Vaškovými rodiči. A už si pořádně lezli na nervy.

Nějakej pán, kterej s Vaškem kdysi vojančil, mu poslal vystřižený inzerát. Asi si mu Vašek postěžoval. V tom inzerátu nabízel státní statek

práci tomu, kdo se vyučil v černém řemesle a má řidičák na nákladní auto. Končilo to slovy: „Zn.: Byt zajištěn.“ Tohle rozhodlo. Vašek se tam rozjel, a když se vrátil, zářil jako sluníčko. Byt byla totiž řadovka s dvorkem a kouskem zahrádky. Tak si samozřejmě plácli. Od té doby jezdí teta Pavla do Prahy na návštěvu napakovaná jako nějaká selka. Začala tam totiž chovat králíky a drůbež. I teď přivezla kachnu. Byla oškubaná a vykuchaná, jen ji položit na pekáč. A z tašky tahala další věci, vajíčka, holoubata, staženého králíka...

Boží dary, jak říkává babička.

Nejvíc se ale všichni zajímali, jak to dopadá se státním statkem. Dozvěděli jsme se, že se rozpadá. A Vašek že se chystá zařít pro sebe.

„Vyučenej člověk se nikdy neztratí,“ prohlásila bábina.

Podívala jsem se na maminku. Když si ji táta bral, babičce nejvíc vadilo, že je jenom vyučenej. Myslím, že hlavně kvůli ní si pak večerně udělal průmku. A teď má najednou řemeslo zlatý dno.

Když se probralo kdeco, obrátila se teta ke mně. „Tak kdypak se k nám přijedeš podívat?“ zeptala se, protože já jsem byla jediný člen rodiny, který dosud v Báborech nebyl.

Hnedle jsem to pozvání zase odmávla do budoucna, když mi v poslední chvíli došlo, že mi teta přihrála moje vylhaný Španělsko. Je to nejlepší příležitost zmizet pražskejm holkám z očí!

„V Báborech je plno Pražáků. Všechny chatky jsou celou sezónu plný. I cizinci jezdí k našim rybníkům,“ malovala teta báborský prázdniny.

„Fakt?“ uklouzlo mi slovíčko, které maminka nesnášela. „Myslela jsem...“ Zbytek věty mi uvízl v krku. Fakt se nelíbí mamce a spolklá věta by se nelíbila asi tetě.

„... že je to zapadákov, co?“ dořekla teta. „Já znám tvé mínění,“ zasmála se.

„To víš, pražská slečna,“ pronesl táta ironicky.

„Tak pojedeš? Kluci můžou taky, místa máme dost,“ řekla teta.

Ačkoliv jsem tentokrát o Bábory velice stála, pozvání pro kluky mě doslova katapultovalo. „Jedině sama,“ diktovala jsem si podmínky.

„Fuj,“ spustila maminka. „Pak že nejsi sobec,“ narážela na naši rozmluvu o dovolené. „Copak ti ti dva chudáci udělali?“

„Chudáci!“ opakovala jsem posměšně. „Copak bych měla s nima nějaký prázdniny?“

„Nedají jí ani chvilku pokoj,“ přidala se na mou stranu bábina. Trošku to ale přehnal. Za tolik pozornosti jsem však svým dvěma drahým bratrům určitě nestála. Ale když na mě došla v tom jejich pořádníku řada, tak mě dovedli pořádně otrávit. Kdepak, do Bábora se svými dvěma jednobuněčnými sourozenci nejedu, ani kdybych se měla pohrbít v babičině pokoji...

„Co jančíš?“ ozval se táta. „Teď jsou u našich na chatě, pak jedou do Lipůvek a ten poslední týden bys to snad s nima vydržela.“

Mlčela jsem, byla jsem totiž přesvědčená, že v té době budu již dávno doma. Ale teď se mi nechtělo o tom debatovat. Divili by se a domlouvali by mi.

„Tak pojeděš?“ zeptala se teta.

Kývla jsem. „Když mě vezmeš.“

(Najednou jsem měla pocit, že mi spadl kámen ze srdce. Konečně mám tu svou lež pod střechou. Dva, tři týdny to tam vydržím. Když si koupím pořádný olej na opalování z těch peněz, co mám u bábiny, byl by v tom čert, abych se nevrátila celá černá jako ze Španělska.)

„Tak jsme se přece jen domluvily,“ řekla teta spokojeně, jako bych zachránila já ji, a ne ona mě.

II. Bábory

Na koňském hřbetě je ráj srdce...
ARABSKÉ PŘÍSLOVÍ

1. KAPITOLA

První dny v Báborech

Tak jsem už několik dní v Báborech, ale pořád jsem ještě nepochopila, co teta se strejdou na městečku mají.

Bydlení mají pěkný, to teda jo. Jsou sami v jednopatrovém domku. Dole je garáž (zatím tam stojí jen kola a vozíček na trávu), pak kotelnička a komora, nahoře třípokojový byt. S balkónkem.

Jeden z těch pokojů patří Leošovi a Lucince. Druhý jsem dostala já. „Je tu televizor, ale to ti snad vadit nebude, my se moc nedíváme. Oba musíme brzo vstávat, a tak chodíme spát se slepicemi,“ řekla teta.

Zajásala jsem. Prvně v životě budu mít vlastní pokoj, kam se můžu ztratit, až mě něco naštve. (Že to vždycky nejde, jsem pochopila až později. Před Lucinčinou láskou se nikam schovat nedá.)

Pak mají ještě dvorek se spoustou drůbeže, velkou králíkárnou a nad kolnou holubník.

Jinak jsou Bábory trošku větší vesnice, kterou kdysi kdosi pasoval na město. Teta mi nabídla, že si půjčí od sousedů knížku, ve které je všechno podrobně. Mě ale v tom vedru podrobná historie Bábora ani trošku nezajímá. Jediný po čem toužím, je ten rybník, co ho podle tety obhlíhají Pražáci a jiní aci. Moje Španělsko!

Jenže právě na to jsem si musela počkat až do druhého dne odpoledne, protože teta se rozhodla věnovat první den své zasloužené dovolené mé maličkosti.

„Uděláme si dobrý oběd a pak tě s Lucinkou doprovodíme na Lutín a cestou ti ukážeme všechny naše báborské pamětihodnosti.“

„Hlavně nezapomeň na hrad a na stadión,“ ozval se Vašek, takže jsem pochopila, že i on je už Báboraček. „Počkej, to budeš mrkat,“ proročoval.

Mrkala jsem. Hrad byl vypálený koncem války, léta byl v troskách a před nedávnem ho znova vystavěli. „Měli jsme štěstí, teď už by na to

nebyly peníze," řekla teta. Pokukovala po mně a měla radost, že mi bábořské hrad vyrazil dech. „A co teprve až uvidíš vnitřek," dodala. „Dneska mají zavřeno," zalitovala. Naštěstí, pomyslela jsem si, ale hlasitě jsem to neřekla, když je teta do Bábory tak udělaná.

Cestou na stadión jsem se dozvěděla, že Bábory mají dvě náměstí, několik továren, které dělaly na export a teď jsou vrácené bývalým majitelům, jeden státní statek, který je pořád ještě státní, dále kostel, nově opravenou školu (odmítla jsem se na ni jít podívat, když jsou prázdniny), kino, a dokonce i hotel zvaný Vysočina a několik telefonních budek. Ty na mě udělaly největší dojem; telefonní budky jsou totiž pro mě symbolem města. Jenže pak jsme došly na stadión a já jsem znovu ztratila řeč. Čekala jsem nějaký lepší fotbalový hřiště s kabinami a tribunkou, a před očima se mi objevil v takový malý proláklince vedle potoka hotový zázrak. Bylo tu nejen očekávané hřiště, ale i dráha na běhání, hřiště na volejbal, doskočiště a ostatní „přidružená výroba." Zkrátka skutečný stadión se vším všudy, co k takovému zařízení patří. A co chybí větším městům, než jsou Bábory.

Cítila jsem, jak mě teta po očku pozoruje.

„Prima," řekla jsem, když jsem se konečně zmohla na řeč.

„To říkají všichni," zazářila teta. „A zrovna tak se ti bude líbit Lutín," zaprorokovala si. „Odtud je to už jen kousek."

Pookřála jsem. Mezi stromy na hrázi probleskovala hladina rozsáhlého rybníka.

Teta zmlkla, asi ji už to průvodcovství začalo unavovat. Zato Lucinka švitořila čím dál víc.

„Zuzičko, líbí se ti hřiště? Zuzičko, naučíš mě plavat? Zuzičko, zůsta-neš u nás pořád?" Všechno její pípání bylo určené mně. A taky její krásné medové oči se na mě jen lepily. Zato teta nabyla řeč až na Lutíně.

„Tak co?" zeptala se, když jsme konečně prošly branou, kde mě představila paní pokladní (to je naše Zuzka z Prahy a budete ji tu mít denně), a octly jsme se na místech, o kterých se div nervou Pražáci.

Rozhlížela jsem se kolem, jako bych to chtěla koupit. Lutín se mi na první pohled zalíbil. Byl menší než hostivařská přehrada, ale jinak si s ní ani trochu nezadal.

„Je to tu moc pěkný,“ pochválila jsem Lutín. A nebylo to jen proto, že teta na chválu čekala. Zářila, jako by ten rybník sama stvořila.

„Tak kam se uložíme?“ zeptala jsem se.

„Uložíš,“ opravila mě. „My jdeme domů zavařovat rybíz.“

Měla jsem co dělat, abych nedala najevo, jak mě to potěšilo. Nemám ráda „hustou vodu“, jenže když pluju dál, dospělí začnou kvokat a nutit mě, abych se plácala u břehu.

„Ne aby ses pustila daleko,“ řekla teta, jako by četla mé myšlenky. „Tak jdem, Lucinko,“ pobídla malou. Jenže Lucinka se pustila matky a prohlásila: „Jdi sama, já zůstanu se Zuzičkou!“

Normálně je mi Zuzička stejně protivná jako Ledvina, kterou mě tu a tam nějaká pitomá holka počastuje, ale tahle mě zahřála u srdce tak, že jsem byla ochotná vzdát se potěšení z toho, že přeplavu pásmo zamořený nevychovanými plavci a neplavci, kteří vidí vrchol svého umění v tom, že se kolem nich voda jen vaří, a vyplavu na čistou vodu.

„To nemůžeš, Zuzička se bude koupat,“ začala teta domlouvat Lucince.

Malá se však nedala. „Budu se koupat s ní. Že se budeme koupat spolu,“ dovolávala se mé pomoci.

„Tak ji tu nech, dám na ni pozor,“ nabídla jsem se tetě.

„To bys z těch prázdnin moc neměla,“ prohlásila teta rezolutně.

„Jednou není vždycky,“ řekla jsem, aby bylo jasno, že chůvu chci dělat jen příležitostně.

„Naleju ti doma vodu do vaničky a budeš se tam šplouchat,“ lákala teta malou. „Káčátka ti budou závidět,“ dodala.

Lucinka zjevně zaváhala a teta na mě dělala oči, abych se vytratila. Začala jsem tedy pomalu ustupovat, a jakmile jsem se dostala mezi lidi, přidala jsem do kroku. Když jsem se za chvíli ohlédla, viděla jsem, jak ty dvě odcházejí dělat džem. Džem a závist kachňátkům. Vida, na co se člověk chytí!

Plovárna byla opravdu plná. Několikrát jsem zaslechla z hloučku na dece cizí řeč. Jednu z nich jsem poznala bezpečně – němčinu. A taky francouzštinu, protože miluju šansony. Vedle Francouzů jsem se usadila, protože měli malý kazeťák a zrovínka pouštěli Edith Piafovou. Tu bych mohla poslouchat pořád. A nejen ji, ale taky Aznavoura. Bécauda a jiný francouzský zpěváky, který miluju. Někdy si je pouštíme u Oliny, protože ona má nejen pokojíček, ale taky cédéčka a samozřejmě i magič. Doma slovo magič nesmím vyslovit, ale mně se líbí, protože vyjadřuje nejen to, že jde o magnetofon, ale taky že jsou na něm zachycené magický věci; jednou jsem se to pokoušela mamce vysvětlit, ale nekapírovala to. Řekla, abych nebájila a šla umýt nádobí.

Nejdřív jsem si myslela, že se půjdu hned vykoupat, ale vedle těch Francouzů mě to najednou přešlo. Nechtěla jsem přijít o ty písničky, kterým sice nerozumím, ale přesto ve mně vyvolávají tu nejprimovější, to znamená smutnou náladu. A taky jsem si řekla, že bych měla něco udělat pro svou španělskou legendu, dokud sluníčko tak připaluje. A tak jsem se pořádně namazala olejem (kdykoliv se olejuju, napadá mě Jotin řečolam: Nenaolejuje-li mě Julie, naolejuji se sám; napadlo mě to i tentokrát, jenže Edith Piafová okamžitě Julii zahrnala) a pečlivě jsem si vysbírala na svém plácku kamínky a dřívka, aby mě nic netlačilo. Celou tu dobu mě po očku pozorovala holka, která mohla být stejně stará jako já. Ležela na břiše, zatímco ostatní se chystali do vody. Konečně vypadli. Na dece zůstala jen jedna paní a pak ta „moje“ holka. Celá blažená jsem doslova dejchala písničky z jejího kazeťáku. Jenže tahle pohoda trvala jen do chvíle, kdy se maminka tý holky zvedla a začala poklízet. Nejdřív sama, pak ale poručila něco i jí. Něco, co se tý malý Francouzce příliš nelíbilo, podle toho, jak se zatvářila. Neodmluvila však. Vstala, sáhla po magnetofonu – a mohla jsem se jít koupat.

Ted' jsem asi udělala obličej já, protože se hlasitě rozesmála a něco zabřebentila směrem ke svý matce. Obě se na mě podívaly. Rychle jsem přivřela oči. Slyšela jsem, jak ta paní něco řekla (ta holka se podle všeho jmenuje Marie), a hned nato se magnetofon znovu rozezpíval.

Lebedila jsem si zprvu se zavřenýma očima, ale pak mi zvědavost nedala, a tak jsem je pootevřela. Ty dvě chystaly svačinu. Napadlo mě, co asi jedí Francouzi ke svačině, ale když jsem si to chtěla ověřit, tak mě ta holka zase nachytala na švestkách. Vypadalo to, že nemá nic lepšího na práci než hlídat, jestli se na ně koukám. Okamžitě roztáhla pusku k přátelskému úsměvu. Jenže já jsem toho měla právě tak akorát. A tak jsem řekla: „Dej si pozor, aby ti oči nevypadly z důlků,“ a vstala jsem, že si dojdu zaplavat. Jenže ona to vzala zřejmě jako přání dobré chuti, protože se zase rozzářila a řekla: „Mersi.“ A mersi je děkuju, to vím. Poděkovat umím v několika řečech.

Teď jsem se z rozpaků šklebila zase já. Jenže ona to zřejmě vzala jinak, protože začala ukazovat na chlebíčky. Hrozně ráda bych je ochutnala, ale nechtěla jsem, aby si pomysleli, že jsem krotká, a tak jsem se raději rozběhla do vody. Schválně jsem pak plavala až na druhou stranu rybníka, kam už nikdo neplaval, protože to bylo přes hloubku a cestou se nebylo kde vydýchat.

Když jsem se vrátila zpátky, na francouzských dekách bylo vymetýno. Dospělí hráli nějakou hru a dětičky pinkaly kousek dál míč. Ta žába, co mě předtím pořád hlídala, je dirigovala. Škoda že umlčeli kazeták. Je to jedinej Francouz, kterému rozumím.

Sáhla jsem po ručníku, abych se vyfrotýrovala, a ztuhla jsem. Vedle kabely ležely na ubrusku dva chlebíčky. Bylo jasné, že je to moje svačina. Od nich.

Ale to mě už zase zmerčila ta holka, a abych o tom nepochybovala, přiběhla mi to říct. Ručně, samozřejmě. Byla jsem v rozpacích. Nebudu vypadat jako hlad, když si to vezmu?

„Mersi,“ hlesla jsem konečně. Vyvolalo to v ní představu, že umím francouzsky, a tak spustila kulomet. Brzo to ale vzdala. Zalitovala jsem, že jsem si nevezala svačinu. Teta mi ji vnucovala, ale já si hlídám kila, a tak jsem se ubránila. Kdybych ji měla, mohla jsem jim taky něco nabídnout.

Marie odběhla a za chvíli se vrátila s kelímkem. Postavila ho vedle chlebíčků.

Znovu jsem zamumlala mersi.

Natáhla se a zapnula kazeták. Místo třetího mersi jsem se usmála. S tím jediným slovem jsem si totiž připadala jako debílek. Táta má pravdu, když říká, že bez řeči je člověk ztracený v dnešním světě.

Pustila jsem se s chutí do prvního chlebiček.

„Bon?“ zeptala se moje hostitelka. A abych pochopila, ukázala prstem na chlebiček.

Došlo mi, že se ptá, jak mi chutná. „Bon,“ kývla jsem.

Spokojeně se usmála.

Polkla jsem poslední sousto, vypila limonádu a chystala se pokračovat v opalování. Ale Marie (byla to opravdu Marie, sdělila mi to tak, že ukázala na sebe a vyslovila to jméno, pak ale ukázala na mě a chtěla vědět, jak říkají mně: Zuzana zní francouzsky Syzan), teda Marie mě odtáhla ke kupě svých sourozenců nebo co to vlastně bylo. A tak jsem místo opalování na dece pinkala s nimi míč. Na střídačku s koupáním.

Domů jsem se vrátila dost pozdě. Teta mi začala vysvětlovat, že musím chodit včas, protože jinak by si mohla myslet, že jsem se utopila. Přestala mě školit, když jsem jí začala vyprávět to své francouzský dobrodružství.

„Jak ses s nimi domluvila?“ zeptal se Vašek.

„Ukazováním,“ přiznala jsem a hned jsem jim to začala předvádět.

„No, ty jsi teda komediantka! Měla by ses dát na herečku,“ smála se teta. A hned se začala zajímat, jestli tam Francouzi přijdou i zítra.

„Snad nechceš s nima taky konverzovat,“ uchechtl se Vašek.

„To ne, ale upekla bych jim český buchtu,“ ohromila nás teta nápadem, kterým jsem se okamžitě nadchla.

„Kam jinam by jeli?“ spustila jsem. „Takový koupání jako na Lutíně se hned tak nevidí,“ pochválila jsem jeden z bábořských divů.

„Ta to na tebe hraje,“ šklebil se strejda.

„Nehraju, mně se tam opravdu líbí,“ bránila jsem se.

„Víc než na hostivařský přehradě?“

Zaváhala jsem. Ne kvůli přehradě, ale představila jsem si Slávka a padl na mě smutek.

Leoš vyskočil. „V Hostivaři se jí líbí víc, teď to prasklo.“

„Nic neprasklo. To jsem si jen na něco vzpomněla,“ bránila jsem se.

(Toho Leoše si nesmím pustit moc k tělu, jinak mi Bábory určitě zhořknou. Náramně mi připomíná brášky. Je stejně starý jako oni a taky to s ním tak šije. Klidně by jim mohl dělat trojče. Tihle prťaví kluci dovedou člověku náramně zneříjemnit život.)

Druhý den jsem šla na koupaliště s rancem buchet a s kazetovým magnetákem. Měla jsem na kazetách několik našich zpěváků a zpěvaček. Kvůli jejich výběru jsme se večer skoro pohádali. Strejda prosazoval Gotta a teta Hanu Hegerovou a Pavla Bobka. Kazety s těma, co se líbili mně, neměli. Ale Hegerku a Bobka mám taky ráda.

„Určitě se jim budou líbit, Hegerová nezpívá ty jejich šansony o nic hůř než jejich zpěvačky,“ tvrdila teta. Pak mi přidala ještě semaforácký písničky.

V téhle společnosti jsem teda dorazila na Lutín. Ale po Francouzích jako by se zem slehla.

Když Leoš zjistil, že jsem sama, přitáhl s hordou kluků a ohlásil mi, že mají hlad. Asi ho opravdu měli, protože buchty do nich padaly jako do studně. A co nesnědli, to vzali s sebou. Když jsem chtěla vědět, pro koho to je, Leoš prohlásil: „Pro dobré kamarády.“ A jeden z těch mrňousů zazářil a dodal: „Pro kamarády, nad který není.“

„Tak proč jste je sem nepřivedli?“ podivila jsem se.

Kluci se zubili. „Že nemají vstupenku?“ vyhrkla jsem. Bylo to, jako bych mezi ně hodila prskavku. Tolik světla na těchhle mrňatých tvářích mohlo znamenat jen jedno – že jsem střelila kozla.

„Tomu pražský holky nemůžou rozumět,“ pronesl můj drahý bratránek.

(Že se s nima bavím. Je to samej potěr. Nejstarší chodí asi tak do šestky. Jenže jsou báborští. A já jsem pražská.)

„A pražští kluci jo?“ neudržela jsem se, abych Leošovi nevrátila jeho zlomyslnost připomínkou, že je taky Pražák.

Viděla jsem, jak mu sádrovatí obličej. Nezmohl se ani na popel.

„On už není pražskej,“ zastal se ho kluk, který měl v partě zřejmě hlavní slovo, ačkoliv na první pohled vypadal jako tintítko. Leoš k němu vyslal vděčný pohled a okamžitě pookřál.

„Jak se jmenuješ?“ zeptala jsem se mrňouse.

„Ty pražský holky jsou ale zvědavý,“ pronesl kluk místo odpovědi.
(Holky!)

„Tintítko,“ sekla jsem po něm přezdívkou s takovou jízlivostí, k jaké mě dosud dokázali vyprovokovat jen bráškové.

Úsměvy na tvářích kluků okamžitě roztály v jakousi břečku. Krom dvou. Leošův překotrmelcoval do pořádného vzteku, jako bych urazila přímo jeho. Zato ten, kterého jsem překřtila na Tintítko, se usmíval klidně dál. A jak se tak pokojně tvářil ve chvíli, kdy by se v každém druhém vařila krev a ječel, už vůbec nevypadal jako tintítko. Najednou mi došlo, že tintítko je nanejvýš vzhledem, ale jinak že přede mnou stojí Někdo. Pan kluk.

„Tintítko,“ opakoval vesele. Vypadalo to, jako by chtěl to slovo potěžkat na jazyku, aby se přesvědčil, jak chutná, když se to řekne bez vzteku. A nejspíš mu docela chutnalo, podle toho, jak se tvářil.

„Nebav se s ní,“ zavrčel můj drahý bratránek našťavaně. Netajil se tím, že by mě nejraději viděl v autobuse Jindřichův Hradec-Praha.

„Kluci, co je lepší? Tintítko nebo Zagroškudla?“ zeptal se mrňous vesele. Až moc vesele na to, že to měla být urážka. Kluci však neměli tolik smyslu pro legraci jako on; zachmuřeně mlčeli.

Zasmála jsem se. „Tak Zagroškudla? Vidím, že jsem se strefila.“

„Strefila,“ zafuněl Leoš. „Zagroškudlu si taky vymyslel jeden pitomec,“ snažil se mě urazit. „Jenže když ho pak viděl v sedle a jet, tak si hned zapamatoval, že se jmenuje...“

Zagroškudla mávl rukou a Leoš spolkl jeho jméno jako bonbónek.

„Ještě řekni, že jezdí závodně na motorce a vyhrává,“ ušklíbla jsem se.

Klukům se podezřele rychle vrátila dobrá nálada, zřejmě jsem zase v něčem přestřelila.

„To si piš, že vyhrává,“ ozval se rozčepýřený blondák, kterému říkali Šmejdo.

(To si piš! Ti kluci jsou ale drzouni. Takový venkovský cápek by mi měl vykat!)

„Na tříkolce?“ píchla jsem do vosího hnízda. Kluci zahučeli, ale Zagroškudla se usmíval, jako by byla řeč o někom, koho nezná. Jak to jenom ten kluk dělá? S ním by snad nehnulo, ani kdyby se jmenoval Ledvinková. „Ty chodíš nanejvýš,“ podívala jsem se, abych ho odhadla, ale pak jsem šla záměrně dolů, byl by v tom čert, abych ho nenaštvala. „Do čtvrtý,“ dodala jsem.

Kluci vyrazili vítězný pokřik. „Po prázdninách jde do osmý, ty chytrá,“ vyhrkl Leoš dřív, než mu v tom mohl Zagroškudla zabránit.

„Dej si bacha, abych to neřekla tetě. Já nejsem u tebe žádná ty chytrá,“ dala jsem si vlastní gól.

„Fakt, nejsi chytrá, rač prominout,“ šklebil se Leoš.

Vztekl ve mně stoupal. „Na mopedu je i osmička málo!“

Zagroškudla vypadal neúčastně, zato Leoš planul. „Na mopedu jo,“ odsekl mi, „jenže na toho koníčka, na kterým on rajtuje, stačí šestka. Takže můžeš bejt klidná, ty...“ chtěl říct chytrá, ale protože jsem předtím protestovala, dořekl: „Hloupá.“

Třeskl smích. (Panebože, to je snad ještě větší hajzlík než naše dvojčata. Měla by ho vidět teta, aby poznala, co má za poklad.)

„Doufám, že jsem tě neurazil. Ale chytrá se ti nelíbilo, tak nevím, co mám říct, aby ti to bylo vhod,“ šklebil se Leoš.

„Asi tak, jak se jmenuju,“ prskla jsem vztekle.

„Ale on se taky nejmenuje Tintítko,“ poučil mě.

„Hele, sbalte si ty buchy a plavte, už vás mám plný zuby.“

„Kdybys nás svejma řečma nezdržela, mohli jsme ti vyhovět už před půlhodinou.“

(Ti malí kluci by snad ani neměli bejt! Ale moudřejší ustoupí, anebo aspoň dřív zmlkne.)

Lehla jsem si a zavřela oči, abych je už neviděla.

(Kdo by to do toho Leoše řekl. Doma vypadá, jako by neuměl do pěti počítat, ale mezi klukama je drzoun. Měla bych to říct tetě, ta by ho srovnala. Jenže by pak na mě venku vřískal, že jsem žalobnice. A zne-
možňoval mě. Sice mi tu na nikom nezáleží, ale přece jen. Udělala jsem chybu, že jsem se s nima vůbec bavila, s potěrem jedním. Teda jo, to budou prázdniny. Škoda, že ta francouzská Marie odfrčela. Už aby byly ty tři týdny pryč! Okamžitě se vrátím do Prahy a sem mě už nikdy nikdo nedostane. Ale Leošovi to ještě osolím! Div se blahem nepotento, když mu řeknou, že je báborský, odrodilec jeden. S těma Báborama je stejně trhlej jako teta. Jedinej normální člověk u Malotínských je Lucinka, tu ještě nestačili zblbnout.

Nemít na krku ty tři španělský týdny, jedu domů nejbližším autobusem. Kdyby tu byly aspoň Marta s Věrou. Anebo kluci – Slávek s Mirkem. Anebo Slávek samotnej. To by bylo ještě lepší. Jenže ten už asi po mně ani nevzdechne. Adresu beztak ztratil a moje bláboly tenkrát před jejich odjezdem mu zůstaly v hlavě. A což kdyby mě viděl dneska! To by se na mě teprve vykašlal. Kde se jen ve mně ta fúrie vzala. Hádám se se čtvrtákama. Ve škole každý holce všechno odkejvám, abych měla pokoj – Španělsko jsem si vylhala jen proto, abych byla nachlup stejná jako všichni – a před malejma klukama se vytahuju jako tričko. Div se s nima nepoperu. A přezdívky si vymejšlím hnedle jako Bohunka Lomská. Jsem zkrátka nemožná holka. Úplně nemožná holka.)

Domů jsem se vrátila tentokrát včas.

„Tak co, pochutnali si?“ vyhrkla teta, sotva jsem otevřela dveře.
„A co říkali Hegerové?“

„Nepřišli,“ řekla jsem sklesle. Vypadalo to, že truchlím kvůli Francouzům, ale ve skutečnosti se do mě zadřela jako tříška ta hádka s klukama. „A buchy nenesu, Leoš přivedl kluky a všechny je zbaštili,“ oznámila jsem tetě s potěšením, že můžu na Leoše něco píchnout, aniž by to vypadalo jako žalování.

Teta se rozsvítila. „Těm jde vždycky huba vandrem,“ sdělila mi potěšeně.

„Hotový sarančata,“ řekla jsem ironicky. (Div se nepustili taky do mě.)

„Tomu říkám báborské hlad. Taky ti tu bude chutnat, počkej za pár dní,“ zaprorokovala si teta.

(To tak, abych se vrátila ze „španělska“ jako almara!)

Dvěma se protáhl Leoš. „A jeje, my o vlku a vlk za humny,“ přivítala ho teta.

Podíval se na mě. Krotce a zvědavě. Hřebínek, který mu narostl v partě, když ho Zagroškudla prohlásil za báborského, už zřejmě ztratil. Byl tak akorát na rodinnou míru a ta moc velká nebyla.

„Prej jste snědli buchty,“ smála se teta. (Nezapře, že je mámina sestra. Ta se taky těší z našeho hladu.)

„No,“ hekl poněkud zmateně.

„Chutnaly klukům?“

„No.“

„Copak, ztratil jsi řeč? Co se stalo?“ uhodila na něj teta. (I v tomhle je stejná jako mamka.)

Koukl po mně, jako by vážil, jestli ho neshodím.

„Radši se pochlub sám,“ varovala ho teta. „Jestli s něčím přijdou druzí, bude to horší.“

Znovu se na mě podíval. A pak vykročil na tenkej led. „Co by se mělo stát? Normálka.“

„Až na to, že z tebe někdo vyrazil řeč,“ ušklíbla se teta. „Však já se to dozvím.“

Pokrčil rameny.

„Dal jsi králíkům?“

„Ne.“

„Tak pal. Nemysli si, že budu dělat pořád všechno sama.“

Vymázl. (Docela rád.)

„Určitě někde něco proved, co ho teď mrzí,“ prohlásila teta. „Kdykoliv takhle zjihne, má zaděláno na malér. Nejpozději zítra to praskne,“ zaprorokovala si. Ale neprasklo nic, protože klíček k týhle záhadě jsem měla já. A já jsem se rozhodla mlčet. Zprvu kvůli tomu, aby na mě ven-

ku před klukama nevířikal, že jsem žalobníčka. Ale pak, když jsem okusila pocit převahy, které mi to mlčení nad nejistým Leošem dávalo, držela jsem se i z tohodle důvodu...

2. KAPITOLA

Slávek se přece jen ozval.

Pražská holka je hotovej nezmar

Tak už mám první španělsko-báborský týden za sebou. Denně si odležíím několik hodin na Lutíně, a když se vrátím, první cesta vede k zrcadlu, abych zjistila, kolik mi přibylo bronzu. Teta tvrdí, že vypadám, jako bych přijela od moře. Asi poznala, že tohle ráda slyším. Ale mně se zdá, že na Španělsko a na holky ze třídy je to ještě málo. Musím být tak černá, že to Heleně Machový vyrazí dech a nezkaží mi hned první den nového školního roku. Takže na nějaký pohov není ani pomyslení. Ani ozonový díry, s kterejma občas někdo z dospělých vyrukuje, na mě neplatí.

Teta je celý dny na zahradě. Když jdu z Lutína, vždycky se tam zastavím a pomůžu sklízet to, co se právě sklízí. Urodilo se toho tolik, že by tetu musela mít místo dovolené dva roky prázdnin, aby to všechno stačila zavařit. Nejvíc obdivuju strejdu, že se nenaštve, když se večer co večer musí motat mezi sklenicema a čuchat vůně marmelád a džemů.

„Není nad domácí zavařeninu,“ hlásá tetu. A protože se šklebím, dodá: „To pochopíš, až budeš mít svou vlastní rodinu.“

Vlastní rodina mi přišla k smíchu.

„Počkej, ani se nenaděješ a bude se ti motat pod nohama nějaká malá Zuzka nebo Leoš.“

„Leoš ne,“ zaprotestovala jsem. „Slávek.“

„A jeje,“ oživila tetu. „Tak se mi zdá, že už máš nějakýho tatínka vyhlídnutýho.“

Cítila jsem, že se červenám. „Copak se mi nemůže líbit nějaký klukovský jméno?“

„Může,“ užulovala se tetu. „A jakej je? Hezkej?“

(Hezkej, a hlavně hodnej.)

Na okamžik jsem zaváhala. Mám si udělat z tety vrbu? Anebo si raději nechat Slávka jako svůj velký tajemství?

Zaváhání si teta vysvětlila správně a zaútočila: „No tak, jen se mi svěř!“

Kdyby tuhle větu neřekla, tak jsem jí nejspíš všechno vyslepičila. Jenže na takové pobídky jsem příšerně alergická. Připomínají mi bábinu, jak ze mě páčí nějaký mý tajemství. A pak s tím běží za mámou. Okamžitě jsem se vzpamatovala. „Žádného takového kluka neznám,“ zapřela jsem Slávka.

„Aha, velký tajemství,“ usmála se teta. „Až tě to tajněstkářství přejde a budeš si chtít o něm s někým popovídat, tak přijď!“

„Nemám o kom,“ trvala jsem na svém.

Teta neřekla ani popel a začala z jiného soudku. Ocenila jsem to. Když bábinu někdy takhle odbudu, tváří se uraženě a za chvíli mi to vrátí. Přesto jsem si umínila, že o Slávkovi ani nešpitnu.

Jenže všechno dopadlo jinak.

Asi dva dny po této debatě jsem se vracela s Lucinkou z koupaliště a u vchodu jsme narazili na Leoše a jeho kámoše. Dělal jsem, že jsou vzduch, ale neušlo mi, že Šmejda říká Leošovi: „Hele, řekni jí, že má doma lístek od nějakýho fešáka.“

A vzápětí nato Leoš zahalekal na celou plovku: „Přišel ti lístek od kluka.“

„Zase začínáš?!“ zavrčela jsem naštvane. Od oné příhody s Tintítkem – dodnes nevím, jak se Zagroškudla doopravdy jmenuje – jsme totiž zachovávali příměří. On si nevšímal mě, já jeho.

„Ona mi nevěří,“ postěžoval si Leoš klukům.

„Fakt, přišel ti lístek,“ oslovil mě Zagroškudla. Řekl to tak, že jsem už nemohla pochybovat o tom, že mi nějaký lístek přišel. A že je od kluka. A taky bylo jasné, že si ho přečetli. Prevítí.

Nejraději bych se zeptala, jaké jméno tam bylo, ale to by poznali, jak moc mi na tom záleží.

„No a?“ řekla jsem, jako by mi lístek *od kluka* chodil šestkrát do týdne.

„Nic,“ pronesl Zagroškudla nevzrušeně. „My jen, abys to věděla a pospíšila si, jestli na to čekáš.“

„Vidím, že máte o mě péči,“ ušklíbala jsem se.

„Neříkal jsem, že je to protiva protivná?!“ vypíslk nějaký hlásek. „I když nežaluje,“ váhavě mi přiznal alespoň jednu dobrou vlastnost.

Teprve teď mi došlo, že to byla vlastně ruka podaná ke smíru. Bylo však už pozdě.

Na odchodu jsem si dala záležet. Nesla jsem se jako královna ke korunovací, která ví, že nemá za čím spěchat. Teprve když byli kluci z dohledu, přidala jsem, takže Lucinka měla co dělat, aby mi stačila. Téměř celou cestu vedle mě, chudinka, klusala.

„To je nějakýho spěchu,“ řekla teta káravě, když viděla, že jsme přišly s vyplazeným jazykem.

Nenápadně jsem se rozhlídla po kuchyni. Pošta byla obvykle na desce u gauče. Ležely tam však jen noviny.

Teta zřejmě zmerčila můj slídívý pohled. „Tak ten Slávek se už ozval,“ řekla s úsměvem.

Měla jsem v sobě ještě toho haura, co ve mně probudili kluci, a tak jsem řekla: „Jakej Slávek?“ (Ale srdce mi o to jméno škobrtlo a vlítlo rovnou do krku.)

„Ten, co se po něm budou jmenovat tvý děti,“ usmála se teta a vychrlila na mě obsah lístku. Užasla jsem. Vůbec neskrývala, že ho četla. (Jako by neplatil zákon o listovním tajemství. Nebo to snad pro pohledy neplatí?) „Lístek je v pokoji,“ dodala.

Uprostřed stolu byl opřený o vázu velký pohled. Ten, co se musí známkovat jako dopis. Otočila jsem ho.

Ahoj, Zuzko!

Posílám Ti srdečný pozdrav z Francie. Škoda že tu nejsi s námi. Těším se, že se po prázdninách zase uvidíme. Mám vyřídít pozdrav taky od Mirka.

Slávek

Četla jsem Slávkův pozdrav asi desetkrát. Pořád jsem měla pocit, že se mi Slávkův lístek zdá.

Ve dveřích se objevila teta. „Tak už je to tajemství venku, co?!“ usmála se.

„Mlčela jsem.“

„Mně se to jméno taky líbí,“ řekla teta, jako bychom před chvílí přestaly debatovat o jménech mých budoucích dětí.

„Myslela jsem, že nenapíše,“ pípla jsem. „Tak jsem nechtěla o něm mluvit.“

„Vidíš, a přece napsal,“ řekla teta.

Prohlížela jsem si lístek. Pražská adresa byla škrtnutá a mamčinou rukou bylo připsáno: Hradecká 615, 394 68 Bábory. (Takže mě čeká doma výslech. A pokud to viděli kluci, tak ještě pitomý řeči!)

Začala jsem tetě vykládat, že Slávek je prima kluk.

Teta se zasmála. „Tak vidím, že tomuhle mámení smyslů jsem nepodlehla jen já. Vašek měl kdysi taky všechna pé. Ženská hloupost je holt nesmrtelná.“

„Ale on je opravdu takový,“ bránila jsem Slávka.

Teta mi cvrnkla do nosu. „Já ti to nevymlouvám, stejně by to bylo marný. Tohle šálení smyslů si musí asi protrpět každá jako spalničky.“

Zmlkla jsem.

„Proto jsi nechtěla odjet z Prahy, co?“

Zaváhala jsem, jestli mám tetě říct, co jsem si myslela o Báborech. Ale raději jsem to spolkla, abych se tety nedotkla. Řekla jsem jenom: „Moc jsi Bábory chválila. Skoro jsi mi je zprotivila. Nemám ráda, když mi někdo z dospělých něco moc vnucuje.“

„Tohle mě nenapadlo,“ řekla teta udiveně. „A není to tak dlouho, co jsem byla taky pořád v opozici proti všemu, s čím přišli dospělí.“

(O tetě Pavle se v rodině říká, že vždycky prosadila svou. A že nenašela, když jí někdo do její kaše moc foukal. Já jsem asi spíš po mamince. Dupu vždycky s ostatníma králíkama, jak se to zpívá v jedné písničce. Jen doma si stavím hlavu a mermomocí chci, aby bylo po mém.)

„Myslela jsem, že jsi taková, jako bývala tvoje maminka,“ řekla teta. „Střídka.“

„Cože?“

„Střídka chleba. Každý si ji mohl užmoulat, jak se mu zlíbilo. A zatím jsi přece jen krajíček s kůrkou. Trošku připálenou,“ uculovala se teta. „To, co je přiboudlý, odřízne časem život a budeš dobrá.“

Povzdechla jsem si. „Kdepak kůrka! To jen někdy, hlavně doma, ale od cizích se taky nechám žmoulat,“ přiznala jsem.

„Ty jsi dneska na sebe nějak moc přísná,“ řekla teta.

„Copak se děje?“ zeptal se Vašek, který se objevil mezi dveřmi. Strnula jsem, že teta vyklopí něco o Slávkovi, ale zachovala se džentlmen-sky. Místo odpovědi spustila, že Vašek zapomíná na holuby a že v kůlně není ani stýblo trávy pro králíky.

„Vidíš, jak tu se mnou zacházejí,“ šklebil se strejda Vašek.

„Jdu ti pomoci.“

„Snad ne seká trávu?“

Teta se viditelně polekala. „Naseč si to sám. Nepřijela se do Bábora zmrazit.“

„Jen se neboj! Když ses to naučila ty, proč bych se to nemohla naučit já,“ bránila jsem své právo na kosu.

„Já jsem se to naučit musela, když jsem chtěla zůstat s tímhle bláznivým člověkem, ale ty nemusíš. Radši jdi dělat večeri, to se ti jednou hodí. Anebo zavařovat rybíz.“

„Nevěř jí,“ spustil Vašek. „Nikdy nevíš, co se ti kdy hodí. Třeba si jednou vezmeš nějakýho farmáře a budeš ráda, že se umíš ohánět kosou.“

„Jestli si usekne prsty, tak si to v Praze zodpovíš ty,“ vyhrožovala teta.

„Tak co, mám vzít kosu, nebo srp?“ zeptal se mě Vašek na dvorku.

„Pro mě kosu a ty si vezmi, co chceš,“ řekla jsem bez zaváhání.

Uškříbl se, ale vzal obojí. Chtěl mi ukázat, jak se seče, ale já jsem jeho instruktáž odmítla. V Lipůvkách jsem párkrát viděla mužský, jak sečou kosou.

Nevnucoval se mi. „Tak ukaž, co umíš,“ řekl a poněkud poodešel dál. „Nerad bych přišel o nohy,“ dodal na vysvětlenou.

O nohy nepřišel. Přišel o kosu. Při druhém máchnutí jsem ji totiž strhla.

Nevypěnil, jak jsem čekala. Pronesl jen pár slov na adresu sebevědomých pražských slečen, které si myslí, že sekát dovede „každej trouba“...

„Teď to musíme nažít srpem a to bude piplačka,“ řekl.

Popadla jsem srp, ale hned jsem se zarazila. „Ukaž mi to, prosím tě,“ požádala jsem ho zkroušeně.

Moje zkroušenost mu udělala dobře. Když jsem se dívala, jak mu rychle přibývá pod rukou řádek za řádkem, znova jsem byla v pokušení myslet si, že to nic není. Pak mi srp předal a já jsem okudlala matičku zem tak, že by se za to nemuselo stydět pětiletý dítě. „Hrůza, co?!“ řekla jsem sebekriticky.

Byl velkorysý. „Trošku je to zubatý, ale napoprvé to ujde,“ řekl. Byla to pochvala adresovaná mé skromnosti a projevené kajícínosti.

„Neboj se, kosou se to taky naučíš. Hlavně musíš mít trpělivost a nechat si poradit od těch, kdo to dovedou.“

„Budu trpělivá a nechám se poučit,“ slibovala jsem.

Zasmál se. „Pomalů začínám věřit, že s tou nafoukanou Pražandou, s kterou jsi sem přijela, pořádně zatočíš.“

Tak vida, myslel si, že jsem nafoukaná Pražanda. Shrabovala jsem trávu a mlčela.

„Nepřehnal jsem to? Mrzelo by mě, kdybych ti otrávil Bábory. Jsi docela prima holka,“ přispěchal s flastrem. „Určitě časem pochopíš, že lidé mohou být šťastní i jinde než v Praze.“

Na cestě se objevil Leoš. „Maminka říkala, že vám to moc dlouho trvá,“ vyřizoval. „Čeká s večerí. Sekla?“ zeptal se.

„Měl jsi vidět, jak jí to šlo od ruky,“ řekl Vašek vážně.

„Že sekla támhleto,“ ukázal Leoš na okudlaný kus loučky.
Zářil. Bylo vidět, že jsem ho svým neuměním dost potěšila.

„Moc se nevytahuj, když jsi začínal, nebylo to lepší,“ zpražil ho Vašek.

„On to umí?“ podivila jsem se.

„To bych prosil,“ řekl Vašek. „Kdyby se maminka nebála, že se sekne, mohl by jezdit na trávu sám.“

Leoš popadl srp a začal se předvádět. Trávník byl jako by ho vyholil holič.

„To už stačí,“ zarazil ho otec.

Vzali jsme koš s trávou a vraceli se domů. „Jestli chceš, vezmu tě zítra ráno na traktor,“ nabídl mi Vašek.

„Platí,“ přichvátla jsem si. Leoš se uchechtl. Závídí mi, pomyslela jsem si.

Ale ani tetě se to nelíbilo. „Komupak přeskočilo?“ zeptala se, když jí Vašek řekl, co jsme domluvili.

„Co si od toho slibuješ?“ zeptala se mě.

„Chci okusit bábořský slasti, abych poznala, co vás tu drží.“

Teta zavrtěla hlavou. „Víš, že musíš vstávat se slepicema?“ Kývla jsem.

„Abys pak doma neříkala, že jsme tě tu nenechali ani vyspat.“

„Jen se neboj!“

„Abys pak nezanevřela na Bábory ještě víc.“

„Já už proti nim nic nemám,“ ujistila jsem tetu. „Třeba tu taky zapustím kořínky jako vy, až poznám, co vás tu drží nejvíc.“

Leoš zakroutil hlavou a tak jsem si do něj hned zaryla. „Tebe tu drží Zagroškudla, vid’?!“

Teta zbystřila. „Jakej Zagroškudla?“

„To je jeden kluk,“ odpověděl Leoš nechotně.

„Ten, co vás spunktoval, abyste se šli koupat až na Valchu?“

„Dej mu pokoj,“ zastal se Leoše otec. „Hlavně že má kamarády.“

„Snad by tě mělo zajímat jaký,“ obula se teta pro změnu do Vaška.

Leoš se na mě vztekle podíval. Tuhle debatu jsem zavinila já. Čert aby tě spral, četla jsem v jeho pohledu.

„Dobry,“ řekla jsem zničehonic. „Docela dobrý,“ opakovala jsem. „Znám je z Lutína. Ten Zagroškudla plave jako vydra. Kdyby se někdo z kluků topil, určitě by ho vytáhl. Dokud se bude kamarádit s ním, nemusíš se o něj bát.“

Vyrazila jsem dech jak tetě, tak Leošovi...

„Tak pojd'te večeřet,“ řekla teta, když se vzpamatovala.

3. KAPITOLA

Už vím, proč je Leoš v Báborech šťastnej

Když jsem se ráno probudila, byli všichni pryč. Chvíli mi trvalo, než jsem pochopila, že devítka na hodinách není šestka. Pak jsem vystřelila z postele, jako by hořelo. V kuchyni jsem našla na stole vzkaz napsaný tetinou rukou.

Ráno jsme tě dvakrát budili, ale vždycky jsi znova usnula. Jestli chceš jít za Vaškem, zeptej se na statku, kam jel. Já jsem s Lucinkou na zahradě. Leoš má nakoupit a pak přijde za mnou. Kdybys chtěla jít dřív k vodě, jsou ve spíži ovocné knedlíky od včera, tak si je ohřej. Tvaroh je na policice pod oknem a smetana v ledničce.

Teta

To jsem to teda pěkně vyprala!

Dole cinkly klíče. Leoš se vracel s nákupem. Honem jsem se uklidila do koupelny, aby neviděl, že jsem právě vstala.

Když jsem se vrátila do kuchyně, zastihla jsem ho, jak ukládá nákup a pohvizduje si. „Dobrýtro,“ pozdravil. „Máma ti napsala dopis. Půjdeš za tátou?“

„Ne.“

„Ráno jsme si s tebou užili. Táta říkal, že by probudil spíš mrtvého než tebe.“

„Měli jste se mnou pořádně zatřást,“ vytkla jsem mu.

„Jo, to bys musela bejt naše. Se mnou by zacloumali, ale ty máš privilegia.“

„Jen se tak nelituj.“

„Musím se litovat. Ty se půjdeš koupat a já abych trhal rybíz,“ pronesl otráveně.

„Že ty máš něco domluveného s klukama?“

„Nejsi náhodou moc zvědavá?“

(Jsem. Jako bábina.) „Možná bych tam šla místo tebe, kdyby to bylo něco důležitýho.“

„Možná,“ ohrnul ret. „A možná, že by ses na mě vykvajzla.“

„Přece nechceš, abych ti to slíbila rovnou. Nejdřív musím vědět, kvůli čemu se obětuju.“

„Já se tě o žádný oběti neprosím,“ odfrkl.

„Jak myslíš,“ řekla jsem a šla jsem si postavit na čaj. Ve skle otevřeného okna jsem zahlédla, jak zkontroloval, jestli se nedívám, pak sáhl hbitě do cukřenky a sbalil několik kostek cukru. Vida, pak se teta diví, kam se cukr děje. Znovu mrkl po mně, a když viděl, že jsem k němu pořád ještě zády, vzal nůž, ukrojil pořádný kalvas chleba a začal ho cpát do kapsy.

Otočila jsem se. „Ty jsi nesnídal?“

Polekaně sebou trhl. „Špehuješ?“ vyhrkl dopáleně. „Copak nemůžu mít hlad?“

„Že bys měl hlad na suchej chleba?“

„Vadí ti to?“

„Ne, ale až se bude maminka divit, že se spotřebuje hodně cukru, tak jí povím, kdo na něj chodí,“ trumfovala jsem.

„Nevím, o jakým cukru je řeč,“ vsadil na drzost. Nedošlo mu, že mi okno posloužilo jako zrcadlo.

Měla jsem toho už dost. Skočila jsem k němu, jednou rukou ho přidržela a druhou mu vylovila z kapsy kostky, které šlohl. Zběhlo se to tak rychle, že se nestačil bránit. „Tady ten,“ nastavila jsem dlaň.

„Huso pitomá,“ zavřeštěl vztekla a chňapl po cukru. Čekal, že mu ho nevydám, jenže já jsem si ho klidně nechala vzít. To ho trošku uklidnilo.

„To není pro mě,“ řekl neochotně. „Ale pro někoho, kdo má rád sladký.“

Že si kupuje Tintítka, aby byl báborskej?! napadlo mě. Vyslovila jsem to nahlas, ale tak, aby se neurazil. „Že je to pro Tintítka?“

Zaváhal. „Budeš mlčet, když ti řeknu pravdu?“

„V Báborech nejste zvyklí držet slovo, když něco slíbíte?“

„Tak teda jo,“ přiznal, že bere cukr pro Zagroškudlu.

„Já jsem si to myslela. Řekl ti, že jsi báborskkej a ty nevíš, co bys mu aportoval,“ vyhrkla jsem, aniž bych si brala servítky.

Krev mu zalila tváře, jako by dostal pár facek. „Tak teda ne!“

„Co ne?“

„Není to pro Zagroškudlu. Řek jsem to jen proto, abys na mě nežalovala. Přece si nemyslíš, že potřebuje chleba.“

„Chleba možná ne, ale cukr mu určitě jede.“

„Cha! Voda, samá voda. Mám to pro někoho jinýho.“

„Pro koho?“ dorážela jsem jako bábina.

„Pro toho, kvůli komu jsem v Báborech raději než v Praze. Ale to ti nepovím, protože kdyby ses prořekla před mámou, tak by mi to zatrhla.“

„Ale povíš, milánku, povíš,“ ujistila jsem ho jedovatě. „Protože když mi to nevysvětlíš ty, zeptám se tety, pro koho ten cukr bereš.“

„Tebe mi tu byl čert dlužen,“ vyjel vztekle.

Čekala jsem, až se vyzuří a pochopí, že ho mám v hrsti. „Dobrá, pojd' teda se mnou a uvidíš, pro koho jsem to vzal. Ale jestli nás tam chytí vedoucí, bude pořádný hromobití. Ke koňům směji jen kluci a holky z jezdeckého oddílu.“

„Tady máte ještě koně?“ řekla jsem nevěřicně.

Celý se rozjasnil. „A jaký pěkný.“

„Nevalíš mě?“

„Šest jezdeckých, pár tažných a dvě krásný hříbátka,“ nadšeně vypočítával.

Vyskočila jsem. „Doved' mě k nim, koně mám strašně ráda.“

Rozjasnil se. „Tak pojd', ale kdyby nás tam natrapíroval vedoucí, musíš mu říct, že jdeš za tátou.“

„Jen se neboj, já už mu něco nakukám.“

„Měla bys jim taky něco vzít, aby si tě zamilovali!“

Na okamžik jsem zaváhala, ale pak jsem se vrhla k cukřence. A taky jsem pořádně zakrojila do bochníku.

Spokojeně se zašklebil. „No a teď jsou v rodině dva zloději cukru a chleba.“

„Mám tu svý peníze, tak ho koupím a vrátím zpátky,“ pohotově jsem ho usadila.

„To bys měla, kdybychom na cukr chodili dva, máma by to určitě poznala.“

„Tak jdem,“ pobídla jsem ho.

„A co ta voda na vařiči?“ připomněl mi.

„Přešla mě na snídani chuť,“ prohlásila jsem a vypnula vařič.

Ve výběhu koně už nebyli. Šli jsme teda na statek. „Kdybych ráno nemusel jít nakupovat, mohl jsem si zajezdit na Gidraně,“ svěřil se mi.

„To je kůň?“

„Ne, klisna. Jezdí na ní Honza. Zagroškudla, víš? On tu teď není a řek, že na ní můžu jezdit, než se vrátí. Taky bys mohla něco dělat,“ řekl na jednu bez přechodu. „A ne chodit pořád jen na Lutín.“

Podivila jsem se. „Copak nedělám?“

„Jo, ale jenom to, co tě baví.“

„Jestli si myslíš, že mě baví mytí a utírání nádobí, tak jsi vedle jak ta jedle.“

„Nákup je holčičí práce, kdybych nemusel...“ chtěl mi zazpívat písničku, kterou jsem už slyšela.

„Ještě že jsi musel,“ přerušila jsem ho. „Jinak bych se možná za celý prázdniny nedozvěděla, že jsou tady nějaký koně.“

„Kdybys neležela pořád na Lutíně, tak jsi to už dávno věděla. Skoro každý den jezdí kluci kolem nás na jízdárnu.“

„Vy máte i jízdárnu?“

„Samozřejmě. Mezi Báborkou a Kameňákem. Máme tam překážky.“ Pak se opravil. „Mají tam překážky. Chodím se na ně dívat, když trénujou. A někdy, když tam není vedoucí, Honza mi půjčí Gidranu a zajezdím si i já.“

Dodatečně mi došlo, na čem Zagroškudla závodí.

„To bys mrkala, kolik cen už Honza má. Proto jsme se tak dopálili, když jsi tvrdila, že jezdí na tříkolce.“

„Já jsem to tak nemyslela. Chtěla jsem ho jen naštvat.“

„Jeho hned tak něco nerozhází,“ pronesl s obdivem.

„A jak přišel k tomu Zagroškudlovi?“

„Vyjezdil si ho. Nějakej chlápek ho tak pojmenoval, když byli v Humpolci. Když viděl, že taky pojede, začal se plácát do stehů a pokřikovat: Za kohopak jede támhleten zagroškudla? A když se dozvěděl, že za Bábory, přišel za Davidem, to je vedoucí statku, který jezdecký oddíl založil a vede, a začal mu radit, koho by měl nebo neměl stavět. Až to Davida naštválo a řekl mu, aby s radami počkal po závodě, že on ví svý.“

A věděl. Honza tam vyhrál první cenu ve své kategorii a ten chlápek se mu pak přišel omluvit.“

„A proč vlastně s nima taky nejezdíš?“ podivila jsem se.

„Do jezdeckého oddílu berou až od šestky. Zatím jsem tam chodil načerno. Jenže David nemá černý jezdce rád,“ zasmál se.

„Však se už dočkáš. Po prázdninách tě musí vzít.“

„Nemusí, ale může.“

Došli jsme k vratům, kudy se jezdilo na zadní dvůr statku. Leoš nakoukl dovnitř a začal mě školit. „Musíme chvíli počkat, je tam Jakoubková, ale až vyrazím, musíš sebou mrsknout. David má oči jako rys a nesnáší, když se mu nezvaní hosté potulují po dvoře. Ale hlavně si dej bacha na Jakubčici. Ta ječí jako siréna a s každým pšoukem běží za vedoucím. A kdykoliv se něco semele, vždycky tvrdí, že v tom mají prsty jezdci. Jednou se jí škrtila jalovička, protože si s bábama zdrbla, a pak to taky chtěla hodit na nás.“

Konečně Jakubčice zmizela a Leoš vyrazil, jako by mu za patama hořelo. Já za ním.

Zadní část dvora byla jako vymetená. Vpředu bafal traktor. Nějaký chlápek šel do dílny. Ohlédl se zrovna, když Leoš otevřel branku u stáje a vlítl dovnitř. Honem jsem se cpala za ním.

První, na koho mi padly ve stáji oči, byla statná bílá kobyłka. Otočila po nás hlavu a prohlížela si nás velkýma, a mně se zdálo moudrýma očima. Přitom jemňoučce pofrkávala. Nad žlabem visela tabulka, na které bylo tiskacími písmeny napsané její jméno a rok narození.

„To je Běluše,“ oznámil mi Leoš, jako bych neuměla číst. „Zasloužilá klisna bábořský stáje. Přivedla na svět už asi deset hříbátek. Krásná, co?!“ pronesl hlasem plným nadšení, obdivu a ještě čehosi, co připomínalo matky, které se chlubí svým miminem. Na okamžik jsem odtrhla oči od klisničky a podívala se na něj, abych zjistila, jestli mi někdo mýho povedenýho bratránka nevyměnil.

Kobyłka hlasitě frkla. Vypadalo to, jako by se děkovala.

„Čeká další hříbátko,“ oznámil mi. Pak sáhl do kapsy a vytáhl cukr. „Přišli jsme se na tebe podívat a přinesli ti cukr,“ vykládal Běluši. Takhle někdy mluvíval s Lucinkou. Jeho hlas byl hebký jako Lucinčiny rtíčky, když přijde večer s pusou. (Anebo když se dotkne dlaně svými pysky některá z těch kobyłek, jenže to jsem v té chvíli ještě nevěděla...)

„Ty s ní tak hezky mluvíš,“ neudržela jsem se.

„Na koně se musí mluvit,“ poučil mě. „Oni totiž nevidí tak dobře jako jiná zvířata a člověka poznají podle hlasu.“

„Nekousne tě?“ vyhrkla jsem, když jsem viděla, jak nastavuje klisně dlaň s cukrem. Místo odpovědi si jen pohrdlivě odfrkl. Běluše se sklónila a cukr zmizel.

„Ta má ale zuby,“ řekla jsem s respektem. (Měla. Byly ohromný a žlutý.)

„Nebere to zubama, ale pyskama. A ty jsou heboučkový jako...“ nemohl najít vhodné přirovnání. „Jako kopečky mechu nacucaný vodou,“ dodal po chvíli. „Však to taky poznáš.“

Pokročila jsem o krok blíž. „Musíš na ni mluvit,“ připomněl mi. „A nelez jí za zadek, copak nemáš dost místa vedle ní,“ napomenul mě.

Stání vedle Běluše bylo prázdný. Nad žlabem byla sice cedulka, podle které tu měl být jakýsi Ivan, ale i já jsem poznala, že tu žádný Ivan už delší dobu není.

„Ivan si poranil při závodech šlachu na noze a museli ho utratit,“ řekl Leoš, který si všiml mého pohledu. „Pro toho všichni kluci brečeli. Byl strašně hezkej a učenlivej. Jak ten běhal!“

„Už je to dlouho?“

„Vloni na podzim. Smolda dostal kvůli němu dvojku z mravů.“

„Jak to?“

„Přišel do školy děsně uřvanéj. Učitelka nejdřív myslela, že jim umřel dědeček, a když slyšela, že je to kvůli Ivanovi, řekla: To je krámů kvůli jednomu koňovi. Aspoň bude koňskej salám, ten já ráda. A Smolda vyhrkl, že je pitomá nána. Jenže pak mu to došlo, že učitelka pitomá nána bejt nemůže, a tak ze školy utekl. Smoldova tatínka si pak zavolali do školy.“

„A doma byl mazec,“ dodala jsem.

Rozzářil se. „Náhodou nebyl. Tuhle učitelku nemá žádněj rád. A navíc pan Smolík taky miluje víc koně než salám. A Ivana měl moc rád. Když nám oznamoval, že už není, on má totiž koně na starosti, tak taky skoro brečel. Oldovi jen vysvětlil, že se učitelkám nenadává, ani když se cpou koňským salámem. A pořádněj chlap že nezdrhne, když něco provede.“

„Ten je hodnej, ale měl říct taky něco tý učitelce,“ dodala jsem. „Že byla protivná. Přinejmenším. To by naše Jota nikdy neřekla.“

„Možná že řek. On nejde pro slovo daleko. Ale ona si teď žádá o přeložení, protože jí kluci chodí řehtat pod okno.“

Dala jsem se do smíchu. „Ty taky?“ zeptala jsem se.

Na okamžik zaváhal. „A neřekneš to mámě?“

„Takže jo. To víš, že neřeknu. Patří jí to.“

Leoš se rozzářil.

Najednou se mi ozvala za zády rána jako z kanonu. Lekla jsem se a uskočila zpátky ke dveřím.

„Lukava žárlí, nakopla prkna boxu, abychom si jí taky všimli,“ uklidňoval mě Leoš a mávl rukou na opačnou stranu stáje. Teprve teď jsem si všimla, že tam za hrazením vykukují čtyři hlavy. Jedna byla krás-

nější než druhá. Na prvním boxu bylo napsáno Lukava, na druhém Bětulka, na třetím Šárka a poslední byl Syčák.

„Syčák je od Gidrany,“ informoval mě Leoš. „Ostatní jsou Bělušiny dcery.“

Lukava znovu nabrala hrazení. Znělo to jako výstřel.

„Fuj, Lukavo!“ okřikl klisničku Leoš.

„Já jí dám kostku,“ řekla jsem. „Můžu otevřít?“

Leoš se mazlil s Běluší. „Jestli se nebojíš, v boxech nejsou totiž koně uvázaní,“ zašklebil se.

„To ne,“ couvla jsem.

„Tak jí ho podej přes hrazení, ale musíš ho dát na dlaň, a ne držet v prstech.“

Zachovala jsem se podle jeho rady, jenže když Lukava natáhla hlavu, aby cukr slupla, lekla jsem se a ucukla. Kostka spadla na zem a skončila asi pět centimetrů od zadní Bělušiny nohy.

„Když budeš koně cukrem podestýlat, padne ti na něj celý kapesný,“ ušklíbl se Leoš.

Koukala jsem na kostku, ale bála jsem se pro ni jít.

„Ustup, Běluše,“ plácl klisnu po rozložitém zadku. Poslechla ho, takže kostka byla od ní už asi půl metru. Přesto jsem se nehýbala. „Neboj se!“ domlouval mi. „To koně poznají a dělali by si pak s tebou, co by chtěli.“

Podívala jsem se na něj. Obličej měl namáznutý utajovaným smíchem. Představila jsem si, že mě dává klukům k dobru a donutila jsem se cukr zvednout.

Nečekal to. „No vidíš!“ řekl. (Viděla jsem. Smíchy klopýtl o tu stoličku, co jsem mu nastavila, a udělal kotrmelec.)

A tak jsem šla znovu k prknům, za kterými netrpělivě tancovala Lukava se svými sestřičkami a se Syčákem, který měl trošku potíže s koukáním přes hrazení, protože je mladší a menší než ty Bělušiny holky. Do bedněni však kopal statečně na střídačku s nima. Měla jsem pocit, že jsou sehraná parta. Nikdy nekopli všichni najednou.

Nastavila jsem ruku s cukrem a trošku jsem přivřela oči jako u zubaře. (Jestli mi ji urafne, nemusím to vidět!)

A pak jsem poprvé v životě pocítila jemňoučký dotyk koňského chřípí ve své dlani. Na okamžik jsem zůstala jako přimražená. Tak to bylo krásný! Byla jsem jistá, že si tohle moje kůže zapamatuje navždycky. A že bude toužit po opakování.

„Tak co?“ řekl Leoš a zapátral mi v obličejí. „Že je to hezký, vid’?“ zeptal se, ale na odpověď nečekal. „Já bych je krmil pořád,“ pronesl okouzleně.

Poprvé jsem byla s ním vyladěná na stejnou strunu.

„Koně, to je to, co mě v Báborech nejvíc drží,“ přiznal váhavě. „A teprve potom kluci.“

Dala jsem každý kobylce po kostce.

„Pojď, ukážu ti Syčákovu mámu. Projdeme ale do druhý stáje sedlovnou, abychom nemuseli na dvůr.“

Sedlovna byla nevelká místnost mezi oběma stájemi. Vznikla zřejmě přehrazením stodoly. Její zbytek byl oddělen od sedlovny dřevěnou stěnou a stály tam kočáry a bryčky. Sedlovna fungovala současně jako klubovna jezdeckého oddílu. Kluci ji zamykali, ale Leoš věděl o klíči. Když odemkl, dal mi přednost. Prvně v životě. Užasla jsem. Jako by z něj koně dělali nějakýho lepšího kluka. Budu muset říct našim, aby sem poslali na prázdniny dvojčata. Třeba si tu u koní taky trošku vylepší chování.

Vešla jsem do sedlovny a zůstala jako přimražená. Na stěnách a kolem místnosti byl asi tucet sedel, pak spousta všelijakých postrojů a několik bičíků. Taky podkovy visely na stěně a na policičce byly knížky o koních.

„No ne, tady je to hezký,“ vyhrkla jsem překvapeně.

Na Leošovi bylo vidět, že ho můj údiv těší. „Tady máme schůzky,“ pronesl hrdě. Pak se opravil: „Mají. David tu leje nováčkům do hlavy všechny moudrosti o koních, postrojích a jezdecktví.“

Všiml si, že si prohlížím nástěnku, kde byly připevněné fotky. Začal mi vysvětlovat, kdo je kdo a kde byly vyfocené.

„Není tohle holka?“ zeptala jsem se.

„Je,“ řekl nevzrušeně. Zato já jsem se tvářila jako Alenka v říši divů.

„V oddíle může bejt každej, kdo není levák na koně. Anebo běloručka. S těma, co by jen rajtovali, ale na práci mají obě ruce levý, zamete David dvůr. Takhle už vypadli tři kluci a jedna slečinka,“ ušklíbl se. „Na ježdění je užil, ale když měli koně po jízdě vyvíchovat a vyhřebelcovat, tak museli vždycky hned domů. A aby pomohli panu Smolíkovi při krmení nebo kydání hnoje, to jim už teprve nevonělo.“ Na okamžik zaváhal, jako by vážil, jestli má ještě dál pokračovat. Pak dodal: „Já někdy za kluky zaskakuju, ale nesmíš to doma říct. Maminka by hned spustila, že doma jsem línej a tady že se dřu. Ale já se nedřu, já to dělám strašně rád.“

„A to se smíš?“ zeptala jsem se, protože mě napadlo, že takhle bych se mohla dostat ke koním i já.

„Kdepak, to by slízlí i ti kluci, co se ulejou, i já. Ale já jsem šťastnej, že můžu aspoň uklízet, když nesmím zatím jezdit. Mně práce ve stáji vůbec nesmrdí. Ani koňskej hnůj. Ten bych čuchal pořád,“ rozpovídal se. Najednou se zarazil a podíval se, jestli se mu nesměju.

Nesmála jsem se. Mně tu kupodivu taky nic nepáchlo.

Ve dveřích, které vedly do druhé stáje, byl klíč. Leoš jím otočil a vešli jsme. Tam bylo pět koní. Tři jezdečtí a jeden tažný pár, jak se Leoš vyjádřil.

V boxu stála vysoká hnědá kobyłka s bílou skvrnkou na čele. „To je Astra,“ představil mi ji Leoš. „Spolu s Běluší jsou to nejzasloužilejší klisny z bábořský stáje. Na ní se učili jezdit všichni kluci a holky z oddílu.“

„Zagroškudla taky?“

„Taky. Proč?“

„To na ni leze po žebříku, ne?“ zeptala jsem se.

„Ty jsi ale krůta,“ zavrčel.

„Já to myslím vážně. Jak se na ni dostávají malí kluci?“

„Plivnou si pod nohy,“ odsekl mi. „A pak krapet povyskočí.“

„Nebud' hned dotčenej,“ napomenula jsem ho. „Já bych radši jezdila támhle na tý malý kobylce,“ ukázala jsem na protější box.

Leoš se rozchechtal. „To je Gidrana, Syčákova máma. Musím říct klukům, aby ti ji jednou osedlali. A jestli s ní objedeš jízďárnu a neslítneš, tak poprosíme Davida, aby tě jmenoval čestnou členkou oddílu.“

„Aspoň bych z ní měla blízko na zem. To je tak zlá?“

„Spíš chytrá a paličatá než zlá. Poznává, kdo je lazar, a tomu to pak spočte. Zato Astra donese do cíle spolehlivě i toho největšího lempla.“

Vedle Gidrany stála Věra. „Ta je dobrá pod sedlo i do kočáru. Dříč. Táhne i za Gidranu, když jsou spolu v páru. Gidrana se ráda uleje,“ podal mi zevrubnou zprávu o všech klisnách bábořský stáje.

Začala jsem rozdávat cukr a chleba. Leoš mě při tom neustále komandoval. Nakonec mě sjel za to, že jsem se snažila vetřít do Gidraniny přízně stejnými slovy jako předtím Věře. „No ne, ty máš ale chudej slovník. Podívej se na Gidranu, jak je s tebou nespokojená, má uši sklopený dozadu a celý tělo jí jen hraje.“

„Teda ty mi ty koně úplně zprotivíš,“ vyhrkla jsem.

„Nic jinýho bych si nepřál,“ ušklíbl se.

4. KAPITOLA

Leoš mě vydírá, ale něco za něco

Když Leoš zjistil, že si koně osedlali moje srdce tak, že jsem ochotná kvůli nim nejen krást chleba a cukr, ale dokonce nejtít i na Lutín, začal mě vydírat.

„Vezmu tě někdy s sebou do maštale, když za mě budeš chodit nakupovat,“ vyslovil svou podmínku. Bez rozmýšlení jsem kývla. „Mamince ale musíš říct, že sis to vyvzpomněla sama,“ jistil se. A jak se ukázalo, odhadl svou matku dobře. Když jsem jí oznámila, že budu nakupovat místo Leoše, přeměřila si nás pohledem a spustila. „Netušila jsem, že se ti stýská po povinnostech. Že on to na tobě vydyndal?!“

„Ale kde! Máte tu hezkou prodejnu a já ráda nakupuju.“

„Jak myslíš, ale ne abys pak v Praze říkala, že jsi neměla prázdniny!“

Když Leoš zjistil, že všechno prošlo hladce, zalitoval, že ze mě nevyrazil víc. A tak přišel druhý den s návrhem, že bych mohla za něj krmit králíky. Jako protihodnotu nabídl, že mě každý den propašuje do stáje.

„Králíky?“ podivila jsem se. „Vždyť je stejně nekrmíš. Většinou jim dává teta.“

„No jo, ale vždycky mi to vyčte. A tobě nic vyčítat nebude, když na to zapomeneš, protože jsi host.“

„Vidím, že to máš promyšlený.“

„Tak co, chceš?“

Rozhodla jsem se, že mu to tentokrát tak levně nedám. „Jo, budu je krmit, ale jen když mi slíbíš, že mi osedláš Gidranu a že se budu moct na ní projet.“

Zalupal po dechu a obrátil oči v sloup. „Gidranu! Nezbláznila ses? Copak jsem ti neříkal, že je to čertice umanutá. Víš, co by se mnou udělal David, kdyby mě načapal, že půjčuju koně. A k tomu Gidranu?! Roz-

trhl by mě jako žábu a nesměl bych pak ani kydat hnůj. Kdepak, s tím nechci nic mít!“

„Co ti může zakázat, když o tom nebude vědět.“

„Nebude, jo?“ poškleboval se. „To bysme nesměli bejt v Báborech. Ví o všem, co se na statku šustne. A když něco neví, tak jen proto, že to nechce vědět.“

„Vůbec nic se nemůže stát,“ hučela jsem do Leoše. „Mám to promyšlený. Osedláme ji, až bude ve výběhu, a pojedu na ní dozadu, tam co je pastvina. Co tam jezdili kluci, než jste si udělali tu jízďárnu. Už jsem se tam byla podívat, nikdo mě tam nemůže načapat, je to za větrem,“ husčila jsem do Leoše svůj nápad.

Loučka byla opravdu jako dělaná pro můj nápad. Proti zvědavým očím byla zacloněná ze tří stran, čtvrtá bylo brambořiště. Byl to tak velký lán, že by zvědavý oči musely mít dalekohled, aby mohly rozeznat, kdo sedí na koni.

„A kdyby to přece jen prasklo, řeknu, že jsem si ji osedlala sama. Určitě bych tě do ničeho nenamočila, můžeš se na mě spolehnout. Tak co, osedláš mi ji?“

„Gidrana nepřichází v úvahu, jediné Astra,“ pronesl rázně.

Rychle jsem zvážila, jestli mám bojovat za Gidranu, anebo se spokojit s Astrou. „Tak dobrá. Když myslíš, že je lepší Astra, jedu na ní,“ souhlasila jsem rychle, aby si to náhodou ještě nerozmyslel. Bylo mi totiž jasné, že když mi nepomůže, můžu si svůj skvělejší nápad strčit za kloubouk. Neuměla jsem totiž koně osedlat. Ani mu dát uzdu. To už teprve ne.

„Ale co když slítneš?“

„Snad nejsem větší nemehlo než ti, co se na ní učili.“

Bylo vidět, že už v něm můj nápad pracuje na plné obrátky. I když se navenek pořád ještě brání, protože se bojí, aby ho pan inženýr David nezbavil kydání hnoje.

„Sedlo bych ti podala oknem ze sedlovny,“ nabízela jsem snaživě.

„To jsem netušil, že pražský holky jsou tak podnikavý.“

„Navíc bych ti koupila pro koně ještě kilo cukru. Za svý, abys nemusel krást,“ přihodila jsem na váhu cukr.

„Tak teda jo,“ vymáčkl se konečně. „Ale jestli to praskne, o ničem jsem nevěděl.“

„Spolehni se.“

Ten večer jsem se přihlásila ještě o krmení králíků. Zrovna jsme sedali k večeři. Leoš sklopil oči do talíře, naproti tomu ostatní je zvedli a rentgenovali nás.

„Ty to bereš nějak hurtem,“ podivila se teta.

„Aspoň dostanou pořádně a včas nažrat,“ usoudil Vašek.

„Ještě řekni, že jim nedám,“ ozvala se teta dotčeně.

„Co ty?! On! Jeho je to povinnost. Kdybys jim nedala ještě ty, dávno by už chcipli,“ udobřoval ji honem.

„Že on tě umluvil?! Náš Leošek by vymámil na jalový krávé tele, když mu na něčem záleží,“ zpovídala mě teta.

Leoš se promenoval očima po talíři.

„Chci poznat, jak chutnají Bábory,“ zasmála jsem se. „Bábory, a ne jen Lutín. Lutín chutná skoro jako Praha.“

„Jen jí to dopřej. V Praze králíky mít nebude. Ať si užije nefalšovaného venkova,“ přimlouval se Vašek.

„Já jen, aby v tom nebyla žádná Leošova kulišárna. Hrozně rád přiděluje práci druhým a vždycky tak, aby na něj nezbyla. Pomalu by i Lucince prikazoval, co má za něj udělat.“

„No jo, když ty si myslíš, že se bude pořádkem popelit jenom kolem domu,“ zastal se Leoše otec.

„O mě si starost dělat nemusíš. Já se k žádný práci od nikoho nutit nenechám,“ ujistila jsem tetu.

Leoš se na mě podíval a ulízl se.

„Tak kdy pojedem?“ zaútočila jsem na Leoše hned po večeři, když jsme se spolu pustili do nádobí. (Nádobí jsme měli od začátku napolovic, jeden den jsem já myla a on utíral, druhý den jsme si to vyměnili. Jenže

ten den, kdy jsme byly spolu poprvé u koní, postěžoval si, že je mu mastná voda odporná, a já jsem se sama od sebe nabídla, že budu pořád mýt, protože je mi fuk, co dělám. Bylo to z vděčnosti, a ještě jsem netušila, že si z koní udělá živnost na moje vydírání. Ale kdoví, jestli jsem ho právě tímhle nepřivedla na scestí...)

„Nejlíp by bylo počkat, až David někam pojedě,“ odpověděl na mou otázku váhavě.

„Teda ty jsi dobřej,“ vyjela jsem. „Nemysli si, že mě doběhneš.“

„Když se nebojíš Davida, tak třeba zítra.“

„Ráno? Přivstala bych si.“

„Jako tuhle, jo?“ šklebil se.

„Kvůli koním bych vstala. To je něco jiného než traktor.“

„Vstala a padla Davidovi rovnou do rány. Je vidět, že jsi Pražanda. Po ránu je na statku nejvíc živo. Krmí se dobytek, dojí, odváží mlíko, rozděljuje práce. Motá se tam celej statek.“

„Tak teda kdy,“ opakovala jsem tvrdohlavě.

„Můžeme to zkusit dopoledne, až všichni vypadnou ven.“

„Tak platí,“ řekla jsem. A běžela jsem do obchodu koupit cukr, kterej jsem až dosud pořád tetě kradla...

Na předním dvoře opravovali traktor, ale chlapi, co na něm dělali, měli dost svý rachoty a Leoš o nich navíc prohlásil, že nejsou nebezpeční. „Hlavně že tu nejsou baby,“ řekl spokojeně. „Mám jít pro sedlo, nebo radši pod okno?“

„Pod okno,“ odfrkl. „Bůhví co bys přinesla,“ dodal s despektem.

Obešla jsem stodolu a šla pod okno sedlovny. Trvalo dost dlouho, než otevřel a s hekáním vyzvedl do okna vytoužené sedlo. Podal mi ho a teď jsem pro změnu hekla zase já. Pak vyskočil sám s bičíkem v jedné a s řemením v druhé ruce.

„Jak to držíš,“ zavrčel na mě nespokojeně. „Vidět tě David, něco ti řekne. Něco peprnýho.“ Pak mi začal odříkávat, z čeho se sedlo skládá, a poučovat mě, jak se bere do ruky.

Přerušila jsem ho. „Nebud' tak důležitěj. Mně je přece šumafuk, jak se co jmenuje, já chci jezdit.“

„S tímhle by ses teda v oddíle dlouho neohřála. To je jako bys řekla, že se chceš naučit číst, ale že tě nezajímají písmenka.“

„Náhodou nejsem členka oddílu a nebudu, takže si můžu klidně říkat, co si myslím,“ odsekla jsem.

Už se mi s dalším poučováním nevnucoval.

„Ještě že to není daleko,“ řekla jsem po chvíli, protože sedlo bylo čím dál těžší.

„Dej to sem!“

Měla jsem na jazyku, že by ho nebylo pod ním vidět, ale spolkla jsem to a jen jsem zavrčela, že si svý sedlo na svýho koně donesu sama. Když jsme ale dorazili k výběhu, byla jsem ráda, že jsme už na místě. Hodila jsem sedlo na trávu a protáhla zdřevěnělé ruce.

Mlčky je vzal a posadil na tyč ohrady, jako by to byl hřbet koně. „Je drahý,“ zavrčel. „Vidět tě David, tak...“ nedomluvil.

„Kolik stojí?“

„Kolik stojí ted', nevím. Ale dřív to bylo kolem pěti tisíc. Ted' bude daleko dražší. Je vidět, že ti chybí první lekce.“

„To je dost,“ řekla jsem. „A co je to první lekce?“

„David ukáže nováčkům, jak se co bere do ruky, řekne jim, co která věc stojí, aby věděli, co by je stálo, kdyby něco poškodili. A poučí je, jak s čím zacházet.“ Pak dodal: „Když jsem ti to chtěl říct, tak ses nafrněla.“

„Promiň,“ omluvila jsem se. „Zdálo se mi, že máme málo času.“

„To teda máme,“ souhlasil. Pak vylezl na ohradu a zapískal. Koně jako na povel zvedli hlavy. Leoš pískl ještě jednou a několik se jich rozběhlo k nám.

„Gidrana tam zůstala,“ řekla jsem zklamaně.

„Zato Astra běží,“ ušklíbl se.

Syčák s Lukavou se váleli na zádech, všechny čtyři nahoře, a vůbec se nenamáhali, aby šli k ohradě. Teprve když jsem začala rozdávat cukr, přihnali se taky.

„Něco si nech pro Astru, abys ji mohla odměnit, až se vrátíme,“ mírně Leoš mou štědrost. Vylovil z trenýrek kousek chleba: „Tak pojď, malá,“ oslovil Astru. (Malá!)

Čekala jsem, že se na něj vykašle. Ale šla. Nejdřív mu strčila hubu do dlaně a pak se nechala klidně odvést k místu, kde leželo na hradbě sedlo a uzdečka.

„Tak, holka, nauzdíme tě a pak se trošku projedeš na bejvalý jízdárně s jednou Pražandou, která se zbláznila do koní a myslí si, že kdyby to nezkusila, že by nemohla odjet z Bábora. Pořádně jí vytřes zadek, ať dá pokoj a neotravuje,“ dodal, když viděl, že poslouchám.

„Protivo!“ řekla jsem. „Astro, neposlouchej ho, je to hloupej kluk.“

Astra se ohnala po mouše. „No tak, otevři klapačku, ať ti můžu navlíct uzdečku,“ bavil se Leoš s klisnou. Když byla konečně nauzděna, hodil mi otěže a poručil, abych ji podržela. Potom vylezl na ohradu a přehodil na ni sedlo. Rychle se sešmíkl dolů, upevnil je a řekl: „Hotovo.“ Pak ještě dodal: „Ve stáji se ale nejdřív sedlá.“

Podívala jsem se na Astru a mandle mi spadly do krku. „Jak se na ni dostanu?“ zeptala jsem se v rozpacích.

„Jak umíš. Kdybych ti to vykládal předpisově, brblala bys, že tě zdržuju, tak se na ni vydrápej, jak chceš.“

Postavila jsem se zády k Astřině hlavě, strčila nohu do třmene a pokusila jsem se vyšvihnout nahoru.

„To jsem si mohl myslet, že to uděláš takhle,“ zavrčel. „Ke koni se nikdy nestoupá zády, kdyby cuk, padla bys na záda a rozbila si hlavu,“ péroval mě.

Napadlo mě, že bych si ji rozbila, i kdybych byla obličejem kupředu, ale neřekla jsem to. Poslušně jsem se obrátila a pokusila se dostat nahoru podle jeho rady. Výsledek byl ale stejný. Asi mám moc těžký zadek.

„Nemohl bys mě trošku přidržet, až se vyšvihnu?“

„Vyšvihneš,“ opakoval ironicky. „Spíš vydrápeš. Škoda že tu není Adam. Ten vyzvedává holky do sedla, když se tam nemůžou samy dostat,“ ušklíbl se. „Já na to nemám svaly, ztrhal bych se.“

„Kdo je to Adam?“ zbystřila jsem pozornost. (Adama, který pomáhá holkám do sedla, bych mohla potřebovat.)

„Bejvalej jezdec, ted' je ale už na hnojárně, jestli víš, co je to za školu?“ Nečekal, jestli vím nebo nevím, a pokračoval. „Už je ve třetím járu a v oddíle, který kdysi zakládal, dělá ted' instruktora. A holkám podkoního.“

„Jsi vždycky tak protivnej?“ zeptala jsem se ho.

„Na holky vždycky.“

Astra přešlápla. „Podívej se, jak je netrpělivá.“

Chystala jsem se pokus opakovat. Vzal Astru u huby a odvedl ji k ohradě. „Tak to zkus odtud,“ pobídl mě. „Je to sice nasedání pro lazary, ale když se na Astru nevyšvihneš normálně, nezbejvá nám nic jinýho.“

Neměla jsem zřejmě tu pravou jezdeckou hrdost, protože mě ani trošku neurazilo, že nasedám jako lempl. Spíš mě mrzelo, že jsem na tuhle možnost nepřišla sama a ztrácela čas naskakováním ze země. Z ohrady to šlo jako po másle.

„Tak to bychom měli,“ zašklebil se. „Tady máš otěže a bičik a můžeš vyrazit.“

„Snad si nemyslíš, že ji budu bít,“ ohradila jsem se.

„Bít ne, ale občas potřebuje pobídnout, jestli chceš jet rychleji.“

Rychleji jsem chtěla jet, ale bez biče. Hodila jsem mu ho zpátky. Zachytil ho v letu. „Ještě mě o něj poprosíš,“ zaprorokoval si. „Snad si nemyslíš, že Astra má náladu na klus.“

Místo odpovědi jsem obrátila pozornost na kobyliku, která měla splnit můj starý sen. „Hyje!“ pobídla jsem ji.

Astra natáhla hlavu a utrhla si ze švestky vedle cesty větvičku.

Leoš se potěšeně zasmál.

Ani na druhý pobídnutí se nepohnula. Bezmocně jsem se ohlédla po svém dobrodinci. „Cukni otěží!“ poradil mi. Poslechla jsem, jenže Astra jenom poněkud podrážděně zastříhala ušima a nadále se věnovala švestce.

Podívala jsem se na bič, ale neřekla jsem si o něj. Leoš se tlemil. „Drž se, trošku ji, potvoru, pobídnu!“ Dotkl se bičíkem Astřina zadku. „No tak, Astro, bude to!“ domlouval jí. Já jsem se přidala. Utrhla si na cestu ještě větvičku a rozhýbala se. Odpočinkovým krokem. Moje mlaskání a pleskání otěží o krk ji ani trošku nevzrušovalo. Měla jsem pocit, že to dokonce vítá; plašila jsem mouchy a ovády, kteří ji obtěžovali.

„Stiskni ji trochu patama!“ poručil mi Leoš, když viděl, že mě nebere na vědomí.

Udělala jsem podle jeho rady – a přiskřípla jsem si lýtko mezi třmenové řemeny (tohle mi uvízlo v hlavě z Leošova školení o sedle) a pořádně mě to zabořilo. (Bude z toho modrák jako hrom, uvědomila jsem si. Na nic nejsem tak háklivá jako na modřiny.)

Leoš se pustil za náma. Když nás došel, vzal Astru znova po zadku. Tentokrát vydatněji. Poskočila, div jsem nevzala pochopa. Rychle jsem se chytila sedla, protože pochop z týchle výšky by mě dozajista zmodřil i na jiných místech než na lýtku.

„Pusť se toho sedla!“ citýroval mě. „Jezdec se smí držet jen otěží.“

Túdle nudle, pomyslela jsem si, protože otěž se mi zdála na přidržení příliš chabá.

Astra hezky klusala a Leoš na mě pokřikoval: „Hernajs, vysedávej! Nebo si naklepeš zadek.“

(Chce mě sekýrovat, prevít jeden!)

„Slyšíš, musíš vysedat!“

(To jsou ale pitomý nápady. Jsem ráda, že jsem se dostala nahoru a on mi bude poroučet, abych vysedla.)

Astru nejspíš to pokřikování rozčilovalo, protože zvolnila tempo. Zamlaskala jsem a patama jsem se ji snažila přimět k běhu.

„Sedíš na tom jako bedna kytu!“ volal za mnou můj podkoní a bratránek. „Musíš vysedat!“

(Asi jsem si přece jen měla poslechnout tu teorii. Co jen pořád má s tím vysedáváním? Copak můžu vysednout z koně, který klusá? A navíc je tak příšerně vysokej?!)

Konečně jsme se dostaly s Astrou na pastvinu, která byla v mých představách ráj pro jezdecké začátečníky, protože jsou tu schovaní nejen před čumily, ale i před nepřejícníky.

Astra se zastavila. Udělala to jako autobusák, když mu v poslední chvíli naskočí červená. Bylo to tak nečekané, že jsem hnedle vyltla ze sedla a *vysedla* jí málem rovnou pod přední nohy, a tak nechtě vyhověla přání svého podkoního. Zachránilo mě jen to, že jsem jí pohotově padla kolem krku.

„No tak, Astříčko (potvoro jedna!), copak se tohle dělá?“ začala jsem jí domlouvat. „Hnedle bys mě vysadila. Tak jed!“

Zřejmě neumím po bábořsku, protože místo aby se rozjela, sklonila hlavu a začala se popásat. Tím se povážlivě změnil i její tvar. A jestli jsem předtím na ní seděla jako bedna kytu, teď jsem vypadala spíš jako přisátý nacucaný klíště. Když jsem se po chvíli dostala zase do důstojné polohy pána tvorstva, trhla jsem několikrát otěží, abych přivedla Astru k poslušnosti.

Ignorovala mě.

Konečně se objevil Leoš. Ještě v běhu mě začal pérovat. „Teda ty jsi pěkný jezdec, ona dovolí kobyle, aby se pásla.“

„Asi má hlad, vůbec nedá na to, že ji pobízím.“

„Asi má hlad,“ opičil se po mně. „Pořádně jí přitáhni otěže a on ji hlad přejde!“

„Ale bude ji to bolet,“ namítla jsem. „Kdybys měl v hubě železo a někdo tě za něj rval, taky by ti to nebylo vhod,“ snažila jsem se svého bratránka, tu opici, polidštit.

Zahýkal jako osel, neboť normální smích nemohl zřejmě vyjádřit míru toho, jak jsem mu polechtala bránici.

Pak mě začal poučovat. „Tak především tomu železu v hubě se říká udidlo. A za druhé, jestli máš tak měkký srdce, že se bojíš zatáhnout za uzdu, tak slez a jdi se opalovat na Lutín.“

Na Lutín jsem jít nechtěla, když už jsem se dostala ke kobyle. A dokonce i na ni.

„Tak já to teda zkusím,“ oznámila jsem Leošovi. „Myslela jsem, že poslouchá na slovo.“

„Taky že poslouchá, dokonce i na půl slova. A jezdce (řekl to s velkými písmeny: JEZDCE) i na sebemenší pobídnutí. Zato s jeslema si dělá, co chce,“ šklebil se.

„Co jsi prve na mně chtěl? Jak můžu vysedat, když jedu?“ Smál se, až se Astře ohnuly uši dozadu.

„Snad jsi nemyslela, že máš slízt?“ diví se tak hlasitě, že to musí bejt slyšet až u výběhu a remízek s olšema, který mě mají chránit, jsou na houby.

„Vysedat znamená pohybovat se ve stejném rytmu jako kůň.“

„A já jsem se nepohybovala?“ podivila jsem se.

„Ne. Seděla jsi na ní...“

„... já vím, jako bedna kytu,“ dořeknu, aby viděl, že mi z jeho řeči přeče jen něco uvízlo v hlavě.

„Škoda že tu není Zagroškudla, ten by ti předvedl, jak se vysedá.“

„Tak mi to předved' sám.“

„A jak se pak dostaneš nahoru, když slezeš. Tady není žádná ohrada. Museli bychom zpátky k výběhu.“

K výběhu samozřejmě nemůžeme. Mohli bychom potkat Jakubčici. Nebo Davida či jiný postrachy bábořské jezdců.

„Tak mi to aspoň vysvětli!“

„Na to musíš přijít sama, to se vysvětlit nedá,“ vykrukuje se. (Mám co dělat, abych mu nevyčetla nákupy a krmení králíků.)

„Vidíš, jakej jsi. Pořád jsi mi chtěl něco vysvětlovat a teď, když jde o něco důležitýho, jsi v koncích,“ vrčím na něj podrážděně.

„Na tobě je vidět, že se bojíš. A ze strachu jsi pak křečovitá. To koně poznají.“

Mám pocit, že koně jsou nejchytřejší zvířata na světě.

„Zkrátka musíš s Astrou splynout.“

(Splynutí duší. To je nějaký obraz. Je tam kůň a jezdec. Ne. Kůň tam není, ale nějaká paní objímá pána, který má strašně krásný oči, bože můj, kdo to jenom namaloval?)

„Kam na tyhle řeči chodíš, splynout s koněm,“ opakovala jsem posměšně.

„Tam, kam ty nesmíš,“ odsekl mi. „A už bys měla jet, za chvíli budeme muset zpátky.“

Chtěla jsem jet, jenže Astra nebyla ještě napasená, a tak jsme se ploužily po mé vysněné louce od jednoho trsu trávy ke druhému. Leoš se očividně bavil. Nakonec se však nade mnou přece jen smiloval a zasáhl. Nejdřív odtrhl Astru od trsu trávy, pak jsem podle jeho rady zkrátila otěže (bolest nebolest), převzala od něj bičík a Astru jím trošku citelněji přetáhla.

Rozjely jsme se. Bylo to něco mezi krokem a klusem, tempo, které si sama vymyslela. Leoš ji párkrát přetáhl vrbovým proutkem, který si ulomil u potoka, pak ho to ale otrávil a zmizel ve vrbičkách. Že prej se musí vykoupat v Báborce. Když se po půlhodině zase vynořil, byla jsem umořena z vedra i z Astřiny umanutosti tak, že jsem si sama řekla o návrat.

Sotva jsem Astru obrátila k domovu, nebyvale oživila, takže se mi na okamžik vrátila chuť dál *rajtovat*. Jenže Leoš mě hned vyvedl z omylu. „To dělají koně vždycky, když se vracejí do stáje. Kdyby ses obrátila zpátky, hned zas zleniví.“

„Oni poznají, že jdou domů?“

„Kůň je strašně chytrý zvíře. Ať s ním dojedeš kamkoliv, pozná, kdy se vrací k domovu,“ tvrdil.

U výběhu jsem se zastavila. „Jed' dál!“ volal za mnou Leoš.

„Přece se nebudeme tahat zase se sedlem, když ho tam může donést ona.“

Poslechla jsem.

Dojeli jsme ke statku. Chystám se sesednout.

„Dej si bacha, ať si nezlomíš nohu,“ varoval mě Leoš.

Nohu jsem si nezlomila, jen jsem sjela Astře přímo pod břicho. Ta se zachovala jako grand, neroznesla mě na kopytech, ačkoliv mohla, protože jsem se sbírala jako zpomalený film. I bez omakání vím, že na zad-

nici přibily další modráky. „Je moc vysoká,“ vysvětluju, proč jsem vysedla místo na nohy na místo výše položené.

Leoš mi nadšeně vypráví, jak perfektně sesedá Zagroškudla. Jde mi to kolem uší. Nohy mám jako vypůjčené a navíc hrajou všema barvama. Navíc mě odmítají nést.

„No, pěkně ses zřídila,“ prohlásí Leoš, když vidí moje rozkvetlá lýtka. (Co by asi říkal, kdyby viděl, co nevidí; to by se teprve divil.)

„Zapomněl jsem ti říct, aby sis vzala tepláky nebo dlouhý kalhoty,“ řekl provinile. Ale hned se utěší: „Ty by sis je ale stejně nevzala, když je takový vedro. Myslela by sis, že tě sekýruju.“

Mlčím. Před hodinou by mi tepláky připadaly uhozený. O většině pravd se asi člověk musí přesvědčit na svý kůži...

Společně jsme vysadili sedlo do okna. Přitom zjistím, že mám zmodřený nejen nohy, ale i ruce. Leoš se chystá odvést Astru do výběhu, protože já tam jít odmítám. Argumentuju modřinama, nákupem a králíkama.

„Odměnila jsi Astru?“ ptá se.

Šacuju se, ale cukr je v tahu. Vyčaroval odkudsi kostku a probudil se v něm džentlas. (Džentlmenové u mrňatých kluků mají skoro stejně tvrdej spánek jako blaničtí rytíři.) Jeho lepší já mi tu kostku cukru předalo a já jsem ji s pochvalou nabídla Astře.

„Hodná Astra,“ řekla jsem a divila jsem se, jak to vypustím z pusy, když si o tý potvoře myslím jen to nejhorší.

Jenže pak mi strčila hubu do dlaně a já jsem rázem zapomněla na křivdy, které na mně spáchala a rozhodla jsem se, že pojedu znova. Jenže na Gidraně. Protože je malá.

5. KAPITOLA

Jízda vděčnosti

V noci se mi zdálo o koních. Jela jsem Velkou pardubickou. Na Gidraně. Dojely jsme první. Dostala jsem žlutý pentličky. Žlutý pentličky jsou první cena, a šla jsem si je pověsit nad postel, kde je mají báborští kluci...

Noční jízda mě tak nadchla, že jsem se začala s Leošem dohadovat, jestli jsem vzala krmení králíků na sebe jen za jednu jízdu, anebo za víc.

„Snad si nemyslíš, že si kvůli tobě zadělám na průšvih,“ řekl naštvaně.

„Kdyby to prasklo, vzala bych všechno na sebe,“ tvrdila jsem.

„Copak by někdo uvěřil, že sis sama osedlala koně?“

Podráždilo mě to. „Tak víš co, já se to teda naučím.“

„Taky bys musela umět naučit. Strčit Gidraně do pusinky to želfzko,“ vykládal, jako bych byla Lucinka.

„Zvládli to jiní, zvládnu to i já,“ řekla jsem.

„Nemysli si, koně mají taky svý figle, aby lidi ošulili. Tak se třeba nafouknou, když se jim dává sedlo. Například Gidrana je tak fikaná, že se dokáže nafouknout až o tři dírky. Kdyby sis toho nevšimla a vyjela, sedlo se ti sešmikne a letíš na zem.“

Leošovo vyprávění mě ohromilo.

„To víš, to je kdo s koho,“ zašklebil se. „Brání se, jak dovede. Kousat nesmí, kopat nesmí, za to by ji odvezli na jatka, tak dělá aspoň tohle.“

„Tak kdy mi ukážeš, jak se sedlá a strká to železo do huby?“ uhodila jsem na Leoše. To, že se kůň nafoukne, mě nemohlo odradit, spíš naopak. Chtěla jsem vyzkoušet, kdo koho převez.

„Železo,“ vyjel Leoš. „Kdyby tě slyšel David, vyletí z kůže. Tomu železu se říká udidlo.“

„Dám si pozor. Tak kdy?“ naléhala jsem.

„Dneska to nejde. Odpoledne budeme připravovat kočár na puťák.“

Kočárovej puťák mi vyrazil dech. Když jsem ho zas lapila, zeptala jsem se nepřítliš duchaplně. „To jako jedou s koňma?“

„Ne, nalezou si do kočáru a potáhne je traktor,“ prskl.

„Oni jezdí kočárama na puťák?“ opakovala jsem nevěřícně. „Že sis to vymyslel?!“

Podrážděně odfrkl. „Jo, za králíky ti budu sedlat klisny a ještě si něco vymejšlet. To bys mi přišla kór draze.“

„To jezdí každý rok?“

Přikývl. „Už skoro deset let. Vezmou vždycky jeden nebo dva kočáry a vyrazí. V jednom jedou holky, v druhým kluci. Pak se někde usadí, postaví si stany a ze statku přivezou ostatní koně. Celej tejdén tam jezdí, a když jsou pak závody, vyhrajou kdejakou cenu. A navíc si tam ještě nějakou korunu vydělají.“

(Pánové, tak tohle jsou Bábory!)

„Ty jsi už s nima někdy byl?“

„Kdepak. To je jen pro členy oddílu.“

„Hned bych jela. Co myslíš, nechal by se David umluvit?“

„Nespadla jsi náhodou na hlavu?“ ušklíbl se.

„Ne,“ naštvála jsem se.

„Proč by měl právě u tebe udělat výjimku?! Nevíš, jaká je to fuška přemluvit ho, aby ji udělal u kluků z Bábora, co chodí celej rok kydat hnůj a krmit.“

Bylo jasné, že kluci, kteří chodí celý rok kydat hnůj a krmit, je Leoš Malotinský, absolvent pátý třídy, čekatel jezdeckého oddílu a budoucí reprezentant bábořský stáje, který si ověsí pokojíček žlutými, červenými a bílými pentličkami.

„To myslíš sebe?“

Podíval se na mě úkosem. „Jo. Náhodou mě chtěli letos vzít, jenže máma spustila, že se nebude kvůli mně nervovat už tyhle prázdniny.“

Zaváhala jsem, mám-li mu dát radu. „Měl jsi brečet,“ řekla jsem.

„Jo, a ještě by mi jednu vrazila. Ale David říkal, že za ní ještě zajde.“

Dostala jsem nápad. Miliónovej. (Pro mě.) „Třeba by tě pustila, kdybych jela s tebou,“ vyhrkla jsem.

Na okamžik zazářil, ale pak zhasl. „Možná, jenže tebe zase nevezme David. Tak to pust' radši z hlavy nebo mi to ještě pokazíš.“

„To berou všechny koně?“

„Ne.“

(Prima. To by bylo, abych si nezajezdila, když bude ten strašnej správce pryč. Hlavně se musím naučit sedláni a uzděni, abych byla soběstačná.)

„Ale zůstanou tu jen koně, který nejsou zaježdění. A Běluše, ale na tý se nesmí jezdit, čeká hříbátko.“

„Ani pomalu?“

„Ty ani pomalu,“ pronesl důrazně.

„A ty?“ zeptala jsem se posměšně.

„Já bych na ní nejel, ani kdybys mi slíbila, že za mě budeš chodit příští rok do školy,“ prozradil, co ho žere ještě víc než krmení králíků a nákupy. „Víš ty vůbec, co by bylo, kdyby přišla o hříbátko?“

„Co?“

„Do smrti bych nesměl vejít do stáje. A taky bychom museli asi zaplatit škodu.“

„Copak asi stojí takové hříbátko?“

Naštval se. „To ani nejde spočítat.“

(Co asi neuženu do odjezdu na puťák, pak už neuženu, když se budu chtít vrátit do Prahy, jak jsem hlásala při příjezdu sem.)

„Tak jestli si myslíš, že to budeš oddalovat tak dlouho, až tu nebude koňská noha, jsi na omylu,“ spustila jsem.

„Dneska tam opravdu nemůžeme. Bude tam celej oddíl.“

„Tak teda zítra. Nejpozdějč,“ řekla jsem.

Tu noc se mi zase zdálo o koních. Tentokrát jsem jela na Bětulce. Pak se odkudsi vyřítil David a pustil se za mnou.

Když jsem ten sen vyprávěla ráno Leošovi, zasmál se. „Měla jsi štěstí, že tě honil jen ve snu. Zrovna včera vyprovodil ze stáje Milana Černých a Bohouše Knotků.“

„Proč?“

„To jsou kluci, které předtím vyrazil z oddílu, protože vynechávali úklidové služby, a co horšího, nechali párkrát stát upocený koně a nepostarali se o ně. Teď tam občas tajně zajdou, ale když je David načapá, je zle.“

„Co kdybych ho poprosila, aby mi dovolil chodit do stáje? Třeba by souhlasil, když je strejda zaměstnaněj u statku.“

Polekal se. „To nemá s tátou nic společného. Já tam smím, protože pomáhám. Chtěl bych tě vidět, jak kydáš hnůj,“ zasmál se.

„Kdyby ses přimluvil, tak bych za tebe...“

„To nejde,“ odmítl rezolutně. „Sám jsem tam trpěnej z milosti.“

„Však já se mezi ně dostanu i bez tebe!“

„Moc času na to nemáš,“ ušklíbl se. „V sobotu odjedeme, a až se vrátíme, budeš už v Praze.“

„V sobotu odjedou,“ opravila jsem první osobu množného čísla na třetí, a tím jsem Leoše škrtila z puťáku. „A až se vrátí, tak tu ještě budu. Teta mě pozvala na celý prázdniny a já jsem se právě rozhodla, že se vrátím do Prahy až koncem srpna.“

„No ne, že by ti byly Bábory nakonec dobrý?“

„Copak jste zase v sobě?“ řekla teta, která zaslechla vzrušenější tón naší debaty.

„Nejsme v sobě,“ ujistili jsme ji dvojhlasně. A Leoš dodal: „Zuzka tu zůstane do konce prázdnin.“

Teta se usmála. „To je dost, že jsi dostala rozum!“

(Spíš jsem ho ztratila.)

„A kam to vlastně jedou?“ zeptala jsem se Leoše. Ten zalapal po dechu a udělal na mě kukuč.

„Kdo kam pojedou?“ zpozorněla teta.

„Jezdci jedou na puťák,“ řekla jsem, protože Leoš mlčel.

„Doufám, že do stáje nechodíš,“ nabrousila hlas.

„Berou přece až od šestky,“ šikovně z toho vybruslil. „Jdu dát králíkům,“ prohlásil; zřejmě se mu zdála být půda pod nohama horká. Sotva vypadl, zeptala jsem se tety: „Proč nechceš, aby jezdil na koni?“

Teta se na mě pozorně podívala. „Ještě ty začínej!“

„Kdybys tu byla, taky bych jezdila. Neměla bys mu bránit. Možná že je to právě to, kvůli čemu je tady rád. A kvůli čemu navařil s bábořkejma klukama.“

„On ti něco říkal?“ zpozorněla teta.

„To víš, že říkal. Těší se, že ho po prázdninách vezmou do oddílu, a skučí, že nemůže jet s nima na ten puťák už teď. Proč jsi mu to zatrhlá? Pořád horuješ pro venkov, ale jeho bys držela zpátky jako nějakýho pražskýho mazánka. Vždyť bys ho mezi klukama úplně znemožnila,“ vychrlila jsem rozhořčeně na tetu.

„No ne, ty mu děláš advokáta?“ podivila se teta. „Myslela jsem, že ti jde spíš na nervy.“

„To teda jde,“ přiznala jsem. „Dovede bejt protivnej jako naše dvojčata. Ale to nemá s puťákem nic společnýho. Že tam nesmí, protože ty se bojíš krav,“ zaútočila jsem na tetu.

Rozesmála se. „To ne, ale do všeho je moc hr! Ještě si někde srazí vaz.“

„Spíš si ho srazí, když mu to zakážeš a bude tam chodit tajně.“

„Co?“ zbystřila teta pozornost.

„Uklidni se. To si jen hraju na Sibylu.“

„Stejně ho to za chvíli přestane bavit. To samý bylo s králíkama. Pořád s nima otravoval a teď je krmíš ty.“

„Tím spíš bych ho tam pustila. Jenže aby ses netěšila zbytečně. Koní se nenabaží.“

Teta na mě mlčky zírala. Pak řekla: „Co ty o tom víš?“

Na tuhle otázku jsem už neodpověděla, protože se vrátil Leoš.

Druhý den po ránu mi Leoš sdělil, abych nechodila na Lutín, že půjdu jezdit.

Podivila jsem se. „Včera večer jsi ještě nevěděl, jestli to půjde, a ráno je ti to jasný, ačkoliv jsi nikde nebyl.“

„Ty jsi už jako máma,“ pronesl otráveně. „Ta taky hledá za vším boudu. Když to chceš tedy mermomocí vědět, tak je to za včerejšek. Já jsem totiž všechno slyšel.“

„Co jsi slyšel?“ podivila jsem se.

„Jak ses přimlouvala, aby mě máma pustila na puťák.“

Vyrazil mi dech. Všechno bych bývala u něj čekala spíš, než vděčnost.

Podíval se na hodinky. „Teď už tam bude poloprázdno. A i kdyby ne, tak to už nějak zařídím,“ ujistil mě.

A taky zařídil. Dokonale. Ve výběhu mi totiž osedlal můj sen z Velké pardubické. Gidranu. (Gidrana se opravdu nafukovala.)

„Doufám, že si nenameleš. Jestli máš nějakýho anděla strážného, tak ho rychle povolej do služby,“ radil mi.

O žádný nebeský ochrance jsem neměla tušení, a tak jsem vyrazila bez ní. Tryskem, aniž bych se o to přičinila. Bud' se Gidrana chtěla předvíst v tom nejlepší světlo, anebo mě chtěla postrašit. Můj sen o rychlé jízdě se začal naplňovat, ale bez publika a bez elegance, kterou se vyznačovaly moje snové jízdy.

Trysk vydržela Gidrana až k místu, kde se v noci proměnila polní cesta v jezero. Tady se zarazila. Asi se jí nezdála špinavá louže, která se táhla od jedné strany cesty ke druhé.

Leoš, který klusal za námi, křičel: „Dej se vlevo!“

Vlevo byl prales kopřiv, lopuchu a jiného neřádstva, vpravo svah k potoku.

Nedala jsem se ani vlevo, ani vpravo a nechala jsem to na Gidraně zcela podle hesla: Nech to koňovi, má větší hlavu!

Vybrala si svah. Teda ten uzounký proužek suché země, který tvořil hrázku mezi svahem a kaluží.

Louže byla dlouhá asi pět koňských kroků. Ohnivá Gidrana našlapovala opatrně, jako by šla po kladině, a ne po zemi. Přešla, aniž by si ušpinila bílé nohavičky. Za kaluží se vrátila zpátky na cestu. Leoš zakři-

čel radostí nad její chytrostí. Sám si zul sandály a bral to prostředkem vody.

Trošku jsem mlaskla a Gidrana přešla zase okamžitě do klusu. Hnala se po cestě jako splašený vítr. V pravidelných intervalech jsem se ocitala nad sedlem a vracela se zase zpátky. Bratránek mlčel. Žádné vysedávej. Taky na bednu kytu jako by zapomněl. Zřejmě jsem už dobrá. Teda až na to držení. To mi ještě nejde. Místo otěže se chytám pořád sedla nebo hřívy.

Trošku mě znepokojuje, že občas trefím jen taktak zpátky do sedla. Je to asi na mě přece jen dost rychlý. Otěže se svezly na stranu, a tak začnu Gidraně domlouvát, aby tak nefofrovala, že máme přece dost času. Asi to není v báborštině, protože mete pořád stejně rychle. Začínám si dělat starosti, jestli včas odbočíme na tu mou soukromou jízdárnu. Šmátrám tedy při každém dopadu do sedla po otěžích, ale dřív než se mi je podaří ulovit, jdu zas nahoru a musím se přidržet sedla. Nakonec to ponechám osudu. Když se konečně octnem na rozcestí, Gidrana sama od sebe zabočí tam, kam si přeju dojet.

„Chytrá Gidrana,“ chválím ji. Asi ji to potěšilo, protože vběhla na louku a okamžitě začala objíždět v kruhu, jako by to byla manéž a já krasojezdkyně.

„Ta je chytrá,“ pokřikuju nadšeně na Leoše. „Všecko dělá sama, vůbec ji nemusím řídit.“

„Honza tu na ní občas trénuje.“

„Jak jí mám říct, že by ted' mohla už pomaleji?“

„Přitáhni trošku otěže a řekni pst!“

Otěže nemám při ruce, ale zato dokonale syčím. Gidrana na to kupodivu zabírá, a tak přejde z klusu do kroku. Velice mě tím potěšila. Rychle ukořistím otěže, které jí plandaly na krku, a v klidu objíždíme jízdárnu. Sebevědomí mi zase stoupne, a tak chci vědět, jak se dělá cval.

Leoše, který si lehl doprostřed jízdárny, moje otázka nadzvedla. Káže mi, že na cval nejsem ještě zralá.

„Jenom kousek, abych poznala, jak to drncá.“

„Bud' klidná, i tak zítra sotva polezeš.“

„To nevadí.“

„Neotravuj! To bys musela umět aspoň vysedat,“ zavrčel otráveně.

„Copak nevysedám?“ podivila jsem se. „Myslela jsem, že mi to už jde.“

Ušklíbl se. „Jak jsi na to přišla?“

„No přece, už jsi na mě nepokřikoval,“ vysvětluju, z čeho pramení moje sebeuspokojení.

„Kdybych tě měl pořád opravovat, tak by mě bolela večír huba víc, než tebe bude bolet zadek, až slezeš z Gidrany a rozleží se ti to.“

Došlo mi, že je to jízda vděčnosti. Píchl jsem mu u tety, vrátil mi to v Gidraně. „Teda ty bys mě dojal. Nejdřív mě péruje při každém kroku, a pak mu nestojím za půlku slova.“

„Na to, že sedíš na pořádným koni podruhý v životě, to není nejhorší. Některý holky padají jako hniličky nejen při sesedávání, ale i při jízdě.“

Nikdy bych bývala nevěřila, jak může člověka potěšit neúspěch druhého. Rozzářila jsem se.

„Škoda že jsi neviděla Vladěnu, když se učila jezdit. Ta jinak neslezla, než že se skulila kobyle mezi nohy.“

„A při jízdě padala taky?“ dychtím po zprávách.

„A jak!“

Vladěna mě začala strašně zajímat. „Ona je z města?“

„Proč z města?“ podivil se. (Vida! Báborský holky taky padají.) „Prostě je na koně levá, ale ráda je má. Kdykoliv přijede domů, hned běží do stáje. A nikdy jim nezapomene něco přinést.“

„A to pojede taky na puťák, když neumí jezdit?“

„No. Jako instruktorka.“

„Snad ne přes to padání?“ řekla jsem jedovatě.

Uchechtl se. „To ne, ale studuje pedagogickou školu, tak to má jako praxi. Davidovi pomáhá se soutěžema. Kluci říkali, že si vždycky něco zajímavého vymyslí. Jenže strašně ráda druhý lidi komanduje,“ zasmál se. „A všichni si z ní utahují, protože bere na jednoho instruktora.“

Vzplála jsem zvědavostí. „Na kterýho?“

„Stejně ho neznáš,“ odbyl mě.

„Soutěž bych dovedla taky zorganizovat. Nebo bych...“

Nenechal mě domluvit. „Vladěna je výjimka. Všichni ostatní jsou jezdci.“

„Když je jedna výjimka, proč by nemohly být dvě?“ namítla jsem. „A v Praze...“

Nenechal mě domluvit. „Pražský zásluhy v Báborech neplatí. A jestli se chceš místo ježdění vybavovat, můžeme se vrátit domů.“

Už jsem ani necekla. (Pořád se bavím jen s kovaříčkem, místo abych se pustila za kovářem.) Pobídla jsem Gidranu, ochotně se rozklusala. Podařilo se mi neztratit otěže, takže mám pocit, že začínám s Gidranou splývat. Pořád čekám, že mě Leoš pochválí, jenže tomu jako by huba zamrzla.

Kolečko mě přestává bavit a rozhodnu se, že se vydáme s Gidranou až dozadu k lesu. Bude tam chládek, dobře se nám pojede. Za lesem bude možná Pelhřimov, ještě jsem tam nikdy nebyla.

Stočím Gidranu k cestě. Žene si to jako dobře namazaný hodinky. Ale jakmile vystřídá louku, kde jsme jezdily, brambořiště, lupne jí v bedně a začne se točit zpátky. Snažím se jí v tom zabránit pusou i rukama, ale dokážu jen to, že hlavu otočí doprava, protože ji tam rve udidlo, ale jinak se tělem točí vlevo k louce.

Leoš vyskočil a kdáká. Je vidět, že se baví.

Zašprajcuju se. Jede se do lesa a je mi fuk, jestli budou Gidranu bolet koutky. Má poslechnout!

Jenže Gidrana je zřejmě taky zašprajcovaná. Takže se točíme jako pes, který si vykusuje z ocasu blechy. Nakonec jsem to vzdala. Ochotně se rozběhla zpátky na louku a začala kroužit kolem. Úplná cirkusačka.

„Tak vidím, žes to projela,“ přivítal mě Leoš.

„Proč tam nechce jít?“ tážu se experta přes koňský vrtochy.

„Protože jsi ji hnala pryč od stáje.“

Začínám mít o koních představu, že jsou to líný kůže, který se nejraději drží poblíž maštale. „A to dělají vždycky?“

„Vždycky ne,“ ujistil mě. A zazubil se, div mu stoličky nevypadly. Složil se zpátky do trávy.

„To je tím vedrem, ne?“

Je vidět, že se baví. „Jestli se neurazíš, vedrem to není, ale záleží na tom, kdo sedí v sedle. Honzovi by tohle neudělala.“

Teda ta Gidrana je ale potvora. Měla by se jmenovat Syčanda jako ten její kluk, a ne Gidrana. „Neměla bych ji teda k tomu donutit, aby měla ze mě větší respekt?“

„Tak to zkus ještě jednou, ale nesmíš být tak měkkosrdcatá. Pořádně jí zacukej udidlem a uvidíš, že se vzpamatuje.“

Nechala jsem Gidranu ještě chvíli běhat po louce, aby si myslela, že jsem se toho lesa vzdala, a pak jsem znova zabočila k cestě. Vlítla na ni jedna radost. Dokonce přeběhla rozhraní louky a brambořiště, takže jsem si myslela, že mám vyhráno.

Neměla jsem. Asi se jen přehlídla. Když jí to došlo, rozhodla se vrátit.

„Nepovol!“ povykoval Leoš, kterého můj zápas s Gidranou zaujal tak, že se uráčil vstát.

Když Gidrana zjistila, že mi srdce zkamenělo, rozhodla se pro radikální řešení – vzepjala se na zadní. Rázem z ní byla skluzavka. Pohyblová. Srdce mi rázem změklo, ale bylo mi to houby platný, už jsem to Gidraně nemohla dát nijak najevo, protože otěže byly v čudu. Objala jsem ji teda kolem krku a držela jsem se jí jako Káča čerta. Vysvětlila si to moje vřelý objetí správně. Jako kapitulaci a vrátila se zase na všechny čtyři a pohotově odklusala zpátky, kde se bez říkání pustila do dalšího kolečka.

„Ta má za ušima,“ řval Leoš nadšeně. „Hotová profesorka.“

(Znám jen učitelky, profesorku žádnou, ale jestli jsou to takový potvory jako Gidrana, tak by snad bylo lepší, abych šla na učení, a ne studovat.)

Ulovila jsem otěže a vzala je do ruky podle předpisu (Leoš mi to předtím ukázal). Do toho lesa se už asi nedostanu. A do Pelhřimova už teprve ne, když se tý potvoře cirkusový odtud nechce. Že se jí z toho kolečkování palice nezatočí.

„Jestli chceš, vezmu ji za uzdu a dotáhnu zpátky,“ nabízel se můj bratránek. „To by bylo, abychom ji tam nedostali.“

Na okamžik jsem měla pocit, že je přece jen víc při mně než při Gidraně. Dva bychom ji tam možná dostali. Pak mi ale žaludek připomněl, jak mu bylo, když Gidrana stála na zadních a předníma hrabala ve vzduchu jako koně na Národním divadle, a rázem mě chuť na repete přešla. „Nechci!“ vykřikla jsem. „Jedu zpátky.“

Gidrana nejspíš rozumí lidský řeči (samozřejmě jen když chce, ale to já taky), protože ani nevyčkala, až ji začnu kočírovat k Bátorům, a hned si to mastila šikmo přes to naše kolečko dolů k potoku. Asi mi chtěla oslavit, že jsem ji chtěla hnát do Pelhřimova, protože tentokrát vlítla do kaluže takovým fofrem, že jsem měla bláto až za ušima. A o jejích bílých punčoškách už vůbec nemluví.

Nejmíň třikrát jsem se viděla dole, než jsme dorazily tam, odkud jsme spolu vyjely – k výběhu. Ale ani tam se nezastavila. Koně tam už nebyli, a tak se hnala dál. Aspoň nebudeme muset tahat sedlo, pomyslela jsem si s povděkem. Kam jinam by mě mohla při své inteligenci donést než k sedlovně?

Inteligentní klisna však k okýnku, kde jsem mínila odevzdat sedlo a ostatní řemínky nezamířila. Vzala to tempem z Velký pardubický k vratům do dvora. A aniž by zpomalila, vklusala dovnitř a zastavila se před maštalí tak prudce, že jsem jí div nepřelítla přes hlavu rovnou do náručí kluka, který právě vyšel ze stáje ven...

6. KAPITOLA

Adam Krejza

„Heleme se,“ pronesl kluk v džínsách a v bílém tričku, na kterém měl vyvedeného červeného koně, jak skáče přes překážky. Odhadla jsem ho tak na sedmnáct osmnáct let. Ale mohlo mu být i o něco míň nebo víc. „Myslel jsem, že se vrátil Honza od babičky a dohání, co zameškal, a zatím tady máme zbrusu novou krasojezd kyni.“

Seděla jsem na Gidraně a lovila otěže, aby to vypadalo, jako že jsme sem přijely z mé vůle.

„Která si půjčuje koně bez dovození,“ dodal a díval se na mě přivřenýma očima.

Konečně jsem měla otěže zase v rukou. Mlčela jsem.

„A která neumí mluvit,“ utrousil další jedovatost.

„Trošku jsem se projela,“ blekotala jsem.

„To vidím. A kdo ti půjčil tu klisnu? David?“

Byla jsem v pokušení kývnout, ale pak jsem si vzpomněla na svou španělskou patálii a zavrtěla jsem hlavou, že ne.

„Kdo teda?“ pokračoval ve výslechu.

„Půjčila jsem si ji sama,“ hlesla jsem pokorně.

„Sama?“ vrtěl nedůvěřivě hlavou. „Sama jsi ji osedlala, nauzdila a odjela?“

Přikývla jsem. (Jen aby mě z toho nechtěl zkoušet. Že jsem se to ne naučila, než jsme vyjeli. Myslela jsem, že se v tom pocvičím, až se vrátím. Asi se opravdu nemá nic odkládat, jak vždycky hlásá naše maminka. Toho kluka mi byl čert dlužen.)

„Ty jsi už někdy jezdila?“ hodil dalším pokušením.

(Bude z toho Španělsko, nebo nebude?)

Rozhodla jsem se pro zlatou střední cestu. „Trošku,“ pípla jsem. Zaznělo to skromně.

„A kdopak ti řekl, že jsou tu koně?“

Nebát se, že si to s ním rozhážu, zeptala bych se ho, jestli nepochází z Hloupětína. Takhle jsem jen vychovaně řekla: „Viděla jsem je ve výběhu.“

„Viděla jsem je,“ opičil se po mně. „Ty jsi dobrá. To si vždycky vezmeš, co uvidíš? Bez dovolení?“ péroval mě, jako by mu bylo přinejmenším čtyřicet.

Zavrtěla jsem hlavou.

„Víš, co ti udělá David?“

„Vím, utrhne mi hlavu,“ pronesla jsem s hranou vážností.

Rozkuckal se smíchy. „To mě podrž, ona ví, že přijde o hlavu, a přesto si koně vypůjčí. Ty jsi teda odvaha.“

„Nejsem odvaha. Jen jsem spolíhala na to, že mě nikdo nenačapá,“ svěřila jsem se mu. „Jenže jsem měla smůlu. Tak běž pro vedoucího,“ pobídla jsem ho. „Ať to máme už za sebou.“ (Zatím nějak slezu.)

Nehýbal se.

„Tak na co čekáš?“

„Na to, až slezeš.“ (Musím si dát na něj bacha, zřejmě čte myšlenky.)

„Slezu, až budeš pryč.“

„Gidrana je už netrpělivá,“ upozornil mě.

Gidranu naše konverzace zřejmě nezaujala. Hrabala nohama a házela hlavou, zřejmě mě chtěla zase připravit o otěže. Taky uši měla pořád v pozoru, a občas je dokonce zaklonila dozadu, což je projev nelibosti, jak mě upozornil Leoš.

„Dokud tu nebude vedoucí, nejdu dolů,“ postavila jsem si hlavu. Zdálo se mi totiž výhodnější poslouchat výtky nahoře v sedle. Podle toho, co říkal Leoš, není David David, ale Goliáš. Kdybych se na něj dívala ze země, mohly by mi spadnout mandle do krku. A srdce do tepláků. Takhle snad aspoň trošku zkrotne on.

„Gidrana to ještě chvíli vydrží,“ odbyla jsem ho.

„David je v Pelhřimově,“ oznámil mi. „Na okrese. Takže si to s tebou vyřídím sám.“

Podívala jsem se na něj se zájmem. Byl to docela pohledný kluk. Měl sazové oči, nápadně širokou pusou a tmavého ježoura.

„Snad by ses měl aspoň představit, když mě chceš pérovat,“ navezla jsem se do něj. „Mezi slušnými lidmi to bývá zvykem.“

Okamžitě mi to vrátil. „Mezi slušnými lidmi jo, ale když si někdo půjčí bez dovolení klisnu, tak se snad už ani mezi slušný lidi nemůže počítat, či jo?“

„Snad jí nebylo?!“

„Jestli jí ubylo nebo ne, to ti poví Zagroškudla. Špatný jezdec může totiž koně taky zkazit,“ pronesl důrazně. „A ty nevypadáš zrovna jako Palyzová.“

(Palyzová, Palyzová, kdopak to je? Není to ta paní, co vyhrála Velkou pardubickou?)

„Kdyby sis vzala aspoň Astru!“

„Astra se nemůže zkazit?“

„Astra je cvičnej kůň pro takový lazary, jako jsi ty,“ řekl ironicky.

„Viděl jsi mě jezdit? Neviděl. Tak mi nenadávej lazaru.“

„Tak teda lazaru ne, ale slečna z Prahy. Bezejmenná.“

(Z Prahy! Vida, odkud to ví?!)

„Nejdřív se představujou vždycky kluci,“ odsekla jsem.

„Ne vždycky, ale abys neřekla, jsem Adam. Krejza,“ dodal.

„To jsem ráda, že ne Goliáš,“ zasmála jsem se. „S Adamem bych se mohla domluvit, když jsem Eva. Byli jsme přece spolu už v ráji,“ jela mi pusa jako namazaná.

„Hele, nedělej si ze mě srandu,“ zamračil se.

„To bych si přece nedovolila,“ zakřenila jsem se, jak nejlíp jsem dovedla. „Když jsem v tvých rukou a mohl bys mě vydat Davidovi k potrestání. Jinak se ale jmenuju Zuzana,“ dodala jsem, aby náhodou nevzal Evu jako Evu. Příjmení jsem ale nevyslovila. Přece mu neřeknu, že se jmenuju Ledvinková, aby na mě i Bábory pokřikovaly Ledvina. Mám toho dost v Praze, ještě tady!

Abych zamaskovala, že jsem spolkla příjmení, začala jsem si notovat písničku o Zuzaně.

Gidrana zastříhala ušima a položila je dozadu.

„Nelíbí se jí to, radši přestaň,“ napomenul mě. „Na zpívající slečny není zvyklá.“

Uděkala jsem s Gidranou po dvoře malé kolečko. Zahlídla jsem, že mezi vraty stojí Leoš a nakukuje dovnitř. Kývla jsem na něj, aby zmizel, že si to vyřídím sama. Ochotně mi vyhověl.

„Tak se mi zdá, že nevíš, jak dolů,“ odhadl mě Adam.

Jak dolů jsem věděla, bála jsem se však, že skončím pod Gidraniným břichem. Třeba je menší než Astra.

Dostala jsem nápad. Pobídla jsem klisničku a vjela s ní do stáje. Myslela jsem, že tam přelezu ze sedla na nějaké hrazení. Jenže mi to nevyšlo. Jediné hrazení, na které jsem mohla slízt, bylo už obsazené. Stála u něj Věra. A slízt mezi dvě kobyly, to bych se taky mohla dostat do pěkný pasti. Nezbyvalo než seskočit na druhou stranu, kde bylo prázdné stání. Snažila jsem se dostat dolů dřív, než Adam vtrhne za mnou a dojde mu, že jsem docela obyčejná Eva, Eva, která si musela utrhnout z bábořského stromu poznání tohle koňský jablíčko a ochutnat, jestli je opravdu tak sladký, jak na první pohled vypadá.

Ten chvat se mi však nevyplatil. Ačkoliv byla Gidrana nižší než Astra, přistála jsem stejně rovnou na podestýlce. Naštěstí neměla Gidrana ještě příležitost na ni něco utrousit nebo ji pokropit.

Rychle jsem vyskočila, ale bylo už pozdě. Adam stál v uličce a smál se jako pitomej. „Tak a teď mi je už jasný, proč jsi nechtěla sesednout na dvoře. Tam je to moc tvrdý, co?“

„Ty jsi ještě nikdy neuklouz?“ zeptala jsem se dotčeně. „Až budu jezdit tak dlouho jako ty, tak mi to půjde taky líp,“ bila jsem do něj hlava nehlava.

„Nechtěla bys ji místo hádání odsedlat?“

„Zrovna galantní nejsi,“ utrhla jsem se na něj. (Leoš měl pravdu; že jsem si to aspoň jednou nezkusila!)

„V jezdeckém oddílu si každý obsluhuje koně sám. Na galantnosti si nepotrpíme. A zejména nováčkům nic neodpouštíme. Kdybychom byli

galantní, nenaučili byste se do smrti osedlat koně a postarat se o něj po jízdě.“

Nezbylo než kousnout do kyselého jablíčka. „Hodná Gidrana,“ pochválila jsem klisničku za to, že mě dovezla ve zdravý zpátky na statek, Adamovi rovnou pod ruku.

(Co se dělá dřív? Snímá sedlo, anebo se vyndává udidlo z huby?)

Rozhodla jsem se pro sedlo.

„Radši bys jí měla sundat nejdřív uzdečku a dát stájovou vazačku, aby ti ještě nevzala roha,“ ozval se.

„Ta je ráda, že je tady,“ zasmála jsem se. Ale poslechla jsem ho. (Pánové, těch řemínků a přezek, co na tom je! Čím se asi začíná? Že jsem se líp nedívala, když to Leoš dělal.) Sáhla jsem po nejbližší přezce a začala tahat za řemínek.

Adam byl opřený o sloup a sledoval každý můj pohyb.

„Zacláníš,“ zavřčela jsem na něj. „Nechtěl bys poodejít?“

Hnedle na to skočil. Pak řekl: „Bájíš, Evo.“

„Zuzano,“ opravila jsem ho. „Nebájím, nemám ráda, když se mi někdo dívá pod prsty.“

„Vždycky, anebo jenom když ti něco nejde?“ zeptal se jedovatě. Místo odpovědi jsem mohutněji zatáhla za řemínek, abych mu dokázala, že nejsem žádný lazar. Šlo to dost ztuha.

Odlepil se od sloupu. „Jdi od toho!“ pobídl mě. A pak dodal: „Toho koně jsi nesesdlala, Evo, to vyprávěj někomu jinému. Uzdečku máš nejspíš prvně v životě v ruce. Rozepíná se tenhle řemínek.“

Ve chvílce měla klisna hlavu volnou. Popadl vazačku, která ležela na žlabu a nastrčil ji Gidraně na hlavu. Pak z ní sňal sedlo. A mlčky odešel do sedlovny.

Byla to chvíle, kdy jsem mohla zdrhnout. Ale neudělala jsem to. Když se vrátil, kouskem slámy jsem jezdila Gidraně po bocích.

„Ty jsi ještě tady?“ podivil se. „Čekal jsem, že se vypaříš.“

„To tak! Dost na tom, že jsi Gidranu odsedlal. Kdybys ji musel vyvíchovat, to by sis teprve myslel, že nic nedovedu.“

Díval se, jak Gidranu drbu, a na rtech měl zase ten protivný úsměv, který předcházela vždycky nějaký poučení. Přišlo i tentokrát. „To se musí dělat pořádně. Takhle,“ a předvedl mi, jak se vytírá koni pot ze srsti oběma rukama. „Ani tohle ti ten tvůj podkoní pořádně neukázal,“ navezl se pro změnu i do Leoše.

„Nemám podkoního.“

„Podkoního možná ne, ale někoho, kdo ti sedlá koně, jo,“ prohlásil. „U koho tu bydlíš?“ zeptal se zničehonic.

Kdybych mu řekla, že bydlím u Malotínských, je to úplně stejný, jako kdybych prozradila, že mi Gidranu sedlal Leoš.

„Proč to chceš vědět?“

„Jen tak. Jestli máš příbuzné tady na statku, možná že by ti David povolil jezdit,“ lákal mě jako bludička.

„Jo, to asi. Leoš...“ chytila jsem se za pusu.

Rozjasnil se. „Tak už je to venku,“ řekl spokojeně. „Všechno má na svědomí Leoš Malotínský. Vědět to David, nesmí překročit práh stáje.“

„Jestli mu to řekneš, tak jsi ten největší podrazník, kterého jsem kdy potkala,“ vyjela jsem jako fúrie. „On za to vůbec nemůže. Já jsem ho tak dlouho otravovala, až mi šel s tím pomoci. Báł se, abych si nenatloukla.“

„No ne, vidím, že Leoš je opravdový džentlas,“ šklebil se.

„Určitě větší než ty,“ neodpustila jsem si. „Věděl, že riskuje vyhazov, a přece mě nenechal na holičkách, když viděl, že stůňnu na to, projet se taky jednou v životě na koni,“ líčila jsem Leoše div ne jako nějakého vzorného bratránka. O tom, že za něj musím chodit nakupovat a krmit králíky, jsem ani necekla, protože to by pak Leoš určitě z té džentlmen-ský formy vypadal. A to se mi pro tenhle případ ani trošku nehodilo.

Leoše jsem pojistila proti všemu, jak náleží, ale můj inkvizitor mě chytil za jiný slovíčko. „Ale, ale, říkáš jednou v životě, a předtím ses tvářila, jako bys jezdila denně a koníčky ti o prázdninách chyběli ke štěstí.“

(Adam Krejza z Protivova. Anebo z Hulvátova. Ani slovíčko nedovede přeslechnout!)

„Tak teda když to chceš vědět přesně, byla jsem dneska na koňském hřbetě potřetí. Jenže to předtím se asi nepočítá, protože to mi bylo asi tak šest a byl to cirkusovej poník.“

Začal se chechtat. „Tak přece krasojezdkyně!“

„Proč ti to vyprávím,“ mávla jsem rukou. „Ty asi stejně nemůžeš pochopit, že by holka z města toužila taky jezdit.“

„Ty se ale umíš rozpálit,“ zašklebil se. „Když tě tak poslouchám, vůbec se nedivím Leošovi, že se radši rozhodl být džentlmenem,“ uchechtl se. „Máš tu svou odříkačku pořádně namazanou.“

Měla jsem všeho už akorát. Odhodila jsem slámu, kterou jsem vytírala Gidraně boky, a řekla: „Tak předvedeš mě před toho Goliáše, anebo můžu jít?“

„Před jakého Goliáše!“ podivil se.

(Vidíš, hošánku, tak ty máš Achillovu patu zase v historii!) Pak mu to došlo. „Vždyť jsem říkal, že je pryč.“

„Tak ahoj a nezapomeň mu požalovat, co se tady dneska dělo,“ řekla jsem a vyšla jsem na dvůr.

„A kdo myslíš, že bude za tebe Gidranu hřebelcovat?“ vyběhl za mnou. „Pořádný jezdec se vždycky postará o koně. A teprve pak si jde po svých.“

Zastavila jsem se. „Ale já nejsem žádný pořádný jezdec,“ odsekla jsem.

„Tak ho z tebe uděláme,“ vyhrkl a podíval se na mě. Potom vykřikl: „Hop!“ a hodil mi hřeblo. Nechytla jsem ho, takže mi padlo k nohám. Zvedla jsem ho a šla zpátky. „To jsi myslel s tím jezděním vážně?“

„Smrtelně. Teda jestli opravdu chceš.“

„A co Goliáš? Myslíš, že bude taky pro?“

Zašklebil se. „Sotva. Říká, povolím to jednomu a hned jich za mnou přilítne deset.“

„Tak si teda nedělej ze mě šprt'ouchlata. Když ti to nedovolí, jsi vedle jak ta jedle. Nebo snad máte doma půjčovnu koní?“

Vyprskl. „To nemáme.“

„Tak vidíš!“

„Nic nevidím. Snad si nemyslíš, že jsem větší srab než Leoš,“ řekl.

(Nechce být srab. Tak je to dobrý.)

„Měl by sis to rozmyslet. Třeba tě za to zbaví instruktorství a budeš mít pak na mě vztek,“ řekla jsem, abych ho vyhecovala k následování Leoše.

„To už je moje starost. Jestli chceš, přijď dneska navečer na jízdárnu.“

„V kolik?“

„Asi tak v pět. Ale s Gidranou nepočítej. Začátečníci jezdí u nás na Astře.“

„Dobrá. V pět jsem tam jako na koni.“

Jejich jízdárna byla na rozdíl od té mé kousek od silnice do Jindřichova Hradce. Z jedné strany ji obtékala Báborka, z druhé Kameňák. Na louce byly rozestavěné různé překážky, Šárka a Syčák běhali stranou menší kolečka na dlouhé oprati. Od Leoše vím, že se tomu říká lonžování. Mladí koně si takhle zvykají na vedení.

Na kládách seděli kibicové. Několik kluků z Tintítkovy party a dvě starší holky. Když jsem přišla, podívali se na mě, ale nepozvali mě. Sedla jsem si tedy stranou.

V čele osedlaných koní jel Adam na Lukavě, pak nějaká holka na Bětulce (usoudila jsem, že je to Zdena, o které Leoš několikrát mluvil), z ostatních jsem poznala jediné Zagroškudlu. Zřejmě se už vrátil od babičky. A pak ještě trochu Šmejdu.

Uprostřed louky stál kluk, kterého jsem neznala. Byl drobnější než Adam, ale vypadal starší. Oblečený byl ve starých vyšisovaných džínách a na sobě měl stejné tričko jako Adam. Asi byl vyšší šarže, protože je všechny komandoval. Dokonce i Adama, o kterém jsem si až dosud myslela, že je to po Davidovi ten největší pán. Učili se měnit směr, otáčet se podle povelu na různý strany, zachovat řadu při klusu a podobný volovinky. Trošku mě to překvapilo, myslela jsem si, že tyhle věci se učí jen začátečníci. A zatím dával do těla i takovým kanónům, jako byl Adam a ta holka.

Když ten blond'ák – pokřikovali na něj Petře – usoudil, že to opáčko z jezdecké abecedy stačí, rozdělili se na dvě party. Adam s tou holkou a s dvěma klukama (jeden byl Zagroškudla) skákali přes překážky, zatímco Běluše s Astrou pokračovaly dál v kolečku a ti dva kluci, co na nich seděli, se učili vysedávat.

„Šmejdo, Šmejdo, já se z tebe zblázním,“ naříkal Petr. „Za rok ses ne naučil pořádně ani to vysedávání. Leoši, pojď mu to ukázat.“

(Hele ho, bratránka. Tak on tu slouží jako vzor!)

Náš Leoš, který seděl mezi kibici, vystřelil z klády, jako by ho vymrštil prakem. Ve chvílce si oba kluci vyměnili úlohy. Leoš vysedával na Astře a Šmejda stál vedle Petra a díval se na Leoše.

Konečně drezúra skončila a kluci se řadili k odjezdu. Náš Leoš se hádal se Šmejdou, kdo pojedje na Astře domů, když se vtom ozval Adam: „Astru mi tu necháte.“

„Proč?“ zavrčel Šmejda, který měl zřejmě pocit, že ho dneska všichni šidí.

„Jedno děvče si chce zajezdit a na Lukavu ji nemůžu pustit, protože by spadla.“

(Teda ten mi dělá ale reklamu!)

Šmejda se kupodivu rozzářil; asi mu došlo, že je tu někdo horší než on. A že mu to může prospět, když nebude poslední v řadě.

„Mohl bych tu zůstat?“ zeptal se Adama.

Adam se na něj udiveně podíval. „Když tě to baví.“

Šmejda si odešel sednout na klády. Ale ani odtud nikdo neodešel.

„Tak pojď, Zuzano,“ pozval mě Adam k sobě.

Měla jsem podobný pocit, jako když mě Jota zavolá k tabuli. Anebo spíš fyzikář, protože u Joty vysedávám dobře, zato při fyzice by se dalo mluvit o bedně kytu.

Došla jsem k Adamovi a najednou jsem dostala strach, že se zne-možním. Asi to na mně poznal, protože řekl tiše: „Snad bys neměla strach?!“

„Nevylezu na ni,“ přiznala jsem poctivě. Pokusila jsem se zažertovat. „Potřebovala bych žebřík.“

„Ale vylezeš,“ pronesl potichu jen pro moje uši. Pak mi zopakoval to, co jsem už věděla od Leoše. Jak se leze na koně, když si člověk nechce zlomit nohu. „Tak do toho!“ pobídl mě.

Poslechla jsem, ale dopadlo to tak, jak jsem čekala. Zadek jsem nevynesla na oběžnou dráhu.

Na kládách bylo kupodivu ticho. Zachechtal se pouze jeden holčíčí hlas. Sólově. Aniž jsem se podívala, věděla jsem, koho můj neúspěch potěšil. Měla jsem sto chutí vypláznout na tu holku jazyk. Místo toho jsem ale řekla Adamovi: „Vidíš!“

Nepatrně se usmál. „Nevidím, jenom slyším, že tu sedí někdo, kdo si odreagovává svý mindráky.“

Trošku jsem se uklidnila.

„Mám ti pomoci?“

(Adam podkoní. Ale ne můj.)

„Ne!“ odmítla jsem.

„Vladěna bez pomoci druhých nikdy na koně nevylezla,“ dodal, aby mě povzbudil. „Zkus to znova a pořádně se odraz. Chybělo jen maličko a zvládla jsi to.“ Už jsem chtěla vložit nohu do třmene, když řekl: „Počkej, kousek ti ji popovedu. Tady je to vyšší.“

Vyvýšeninka byla, jako když plivne. Ale asi mi právě jen ten plivanec chyběl, protože najednou to šlo. Elegance v tom teda nebyla žádná, ale hlavní bylo, že jsem byla na druhý pokus v sedle. A bez podkoního.

„Výborně,“ pochválil mě Adam hlasitě. Na okamžik jsem měla pocit, že to je určeno především Vladěně, a teprve v druhé řadě mně. „Za chvíli budeš konkurovat Zdeně,“ dělal si legraci.

„To je ta, co jela na Bětulce?“

Přikývl. „Nejlepší holka v celém kraji,“ řekl s respektem. „Na tu je spousta kluků krátkejch.“

„Co dál?“ zeptala jsem se.

„Především se musíš naučit ovládat koně,“ řekl. „Aby si s tebou nedělal, co chce, jako dneska dopoledne,“ zazubil se. „Takže teď objednej jízďárnu a já ti pak řeknu, jaký chyby děláš.“

Rozjela jsem se.

Drezúra, teď už opravdická, začala.

7. KAPITOLA

Seznámení s báborským Goliášem

Hlouček diváků na kládách, který čekal, jak se uvedu, se pomalu rozpadával, když zjistil, že ze mě žádná zvláštní senzace nekouká.

Až do konce zůstal jen kluk, kterého pořád pérovali, že špatně vyseidává. Jako mě. Ale ještě něčím mi byl blízký. Jmenoval se Karel Švejda a pokřikovali na něj Šmejdo. Byla to zřejmě Ledvina v provedení pro malý kluky. Rozdíl byl však v tom, že ve Šmejdovi jsem nepocítila ani trošku tý holčičí zloby, která zrovna čišela z Ledviny. Znělo to téměř vždycky dobrosrdečně, skoro soucitně. Šmejda totiž šmejdil z hladu. O něm platilo, že jí jednou denně – od rána do večera. Div nezbaštil postroje, jak byl pořád při chuti.

Nejdřív jsem si myslela, že mi dělá publikum proto, aby si napravil svý porouchaný sebevědomí pohledem na můy karamboly. Pak se ukázalo, že mu šlo o něco jiného. Nechtěl jít domů pěšky! Já jsem ovšem chtěla jet zpátky taky.

Když Adam viděl, jak planu touhou vtáhnout na statek v sedle, zasáhl – ve prospěch Šmejdy. „Ted’ už tam bude asi David a padla bys mu do rány. A taky bych tě nerad viděl jet po silnici, cesta se netrhne, ještě by se ti mohla Astra splašit.“

„Astra?“ zasmála jsem se. „Radši kápni božskou, že se bojíš toho vašeho Goliáše.“

Čekala jsem, že se začne vykrucovat, ale zklamal mě. „No, nechtěl bych, aby mě pozval na hovory dé,“ přiznal bez zaváhání.

„Hovory há znám,“ řekla jsem. „To je Horníček. Ale hovory dé?“ (Horníčka mají Majerovi natočenýho na magnetofonový kazetě.)

„Karle, řekni jí, co jsou hovory dé!“

Karel Švejda se uchechtl. „Hrátky s čertem.“

„Neplkej,“ napomenul ho Adam.

„Řečičky před nastoupeným oddílem. Ten, kdo je v průšvihů, stojí uprostřed jízdárny, ostatní kluci jsou v sedlech a poslouchají, jak se pan David do toho postiženého strefuje. Nakonec se obvykle přidají.“

„To se dá vydržet, ne?“

„Všechno se dá vydržet, ale že by taková lázeň byla příjemná, to se nedá říct.“

„Jezdec se má přece postarat o koně, ne?“ trumfovala jsem.

„Slyšet tě David, tak radostí povyroste,“ řekl pobaveně. „O Astru se postará dneska Karel a jindy to zas uděláš ty, když se budete teď o ni dělit.“

(Chtělo se mi vejsknout. Půl Astry je můj. Je to sice kobyla pro lazary, ale lepší něco než nic. Naučím se vysedávat a povýším na Gidranu.)

„Tak smím zítra přijít?“ vyhrkla jsem.

„Jen aby tě to nadšení do rána nepřešlo,“ šklebil se. „Tahle láska začíná modře.“ (Budeš mi povídat, mám *sednici* samou Astru.) „Zítra budeš mít pocit, že jsi byla v sedle tejdén.“

„Tak v kolik?“ šla jsem rovnou k věci.

„V pět.“

„Namaž se francovkou,“ radil mi Šmejda. „Nebo pamelou.“

„Poslechni rady zkušeného jezdce,“ smál se Adam.

Kopyta zabubnovala na dřevěném můstku přes Báborku a já jsem zůstala na jízdárně sama.

Kluci měli pravdu. Druhý den jsem připomínala vybitou baterku. Dopoledne jsem pomáhala tetě trhat na zahradě všechny ty nesmysly, co se z nich dělají „rodinné zavařeniny“, a co chvíli jsem hekla bolestí.

„Píchlá ses?“ zeptala se mě Lucinka, když jsem sykla prvně.

„Nepíchlá, Lucinko.“

„Tak co se ti stalo?“

„Namohla se na koupališti,“ šklebil se Leoš.

„Hele, na to, aby sis dělal z někoho blázně, jsi ještě moc malý,“ napomenula ho teta.

„No a kde jinde by se namohla?“ provokoval Leoš.

Teta se na mě podívala a začala kvokat. „Holka, nějak se mi nezdáš. Co ti je? Jako bys to ani nebyla ty“.

Nejradši bych Leošovi jednu stříhla. Ani normálně nemiluju, když na mě někdo obrací pozornost, natož když jsem s pravdou na štíru. A tady jsem s ní byla dokonce na brontosauru. Anebo ještě větší potvoru.

„Nehrála jsi tam volejbal?“ zeptala se teta a pak se rozpovídala o tom, jak se jednou, ještě jako holka, namohla při volejbalu tak, že s ní šla maminka, teda bábina, k doktorovi, protože si myslela, že je to něco od žlučníku. Nebo od ledvin, či jiný vnitřnosti. A za chvíli se při tomhle vyprávění bez mého přičinění utvrdila v tom, že mám to hekání od volejbalu na Lutíně.

„S kým jsi hrála, zase s nějakým Francouzema?“

„Žádní cizinci tam nebyli,“ hlesla jsem. Nechtělo se mi vysvětlovat, že jsem s Francouzema nehrála volej, ale jen trošku pinkala míč.

„Cizinče, máte kolt proklatě nízko,“ zavřeštěl do toho Leoš a s nevinnou tváří se zeptal, zda tam nebyli náhodou nějakí kovbojové.

Byl to bumerang. „Jo, to by musela lízt do chlíva jako ty,“ spustila okamžitě teta, jako když namaže.

Leoš si pozdě uvědomil, že vypustil z láhve džina.

„Říkala mi Jakoubková, že ho tuhle viděla, jak podestýlá koním,“ stěžovala si teta. „Doma králíkům nevykydá, ale tam se motá kobylám za zadkem. Dokud mu některá nevykopne zuby, nedá pokoj.“

Leoš dělal za matčinými zády oči, ale mlčel, protože se bál, že ji ještě víc rozpálí. A to nemohl potřebovat, protože měl objednaného Davida, aby se za něj přimluvil na ten puťák.

„Ten džem z černýho rybízu byl bašta,“ vyrukovala jsem Leošovi na pomoc s tématem, o kterém jsem věděla, že na něj teta skočí jako kapr na vařený těsto.

Vyšlo to. Nechala báborský kovboje kovbojema a s vervou se pustila do přednášky o zavařování. Rázem jsme byli až po uši v marmeládách a džemech. Předstírala jsem zájem tak úspěšně, že teta najednou řekla: „A co kdyby sis to, co natrháš, zavařovala pro sebe? Maminka by z takového překvapení měla určitě radost.“

Ted' jsem spadla do rejže zase já. Leoš se tvářil kajícně, a když teta poodešla, řekl: „Máš u mě k dobru jednu osedlanou Gidranu.“

„Můžeš si ji strčit za klobouk,“ prskla jsem jako kočka. „Mně ji osedlá Adam.“

„Gidranu?“ podivil se. „Fakt?“

Zatvářila jsem se, jako by mi patřila celá bábořská stáj. Anebo jako by byl bábořský David mým tatíčkem a já jeho milovanou dcerou, které nemůže nic odepřít.

„No to chci vidět! Adam si koleduje o hovory přes rampu,“ usoudil.

„A ty o pár pohlavků. Ted' abych kvůli tobě zavařovala.“

„Aspoň si v zimě vzpomeneš na Bábory.“

„Jdi se vycpat! Všechno splivnou kluci. Jestli si myslíš, že hořím touhou stát v těchhle vedrech u kamen, aby ti dva měli v zimě čím mazat palačinky, tak jsi vedle.“

„Tak řekni mámě, že to nechceš dělat.“

„Jo a poví to našim a budu to slyšet celý boží rok,“ zavrčela jsem rozmrzele.

„Jestli opravdu o tu marmeládu nestojíš, tak tě z toho vysekám,“ řekl náhle.

Na okamžik jsem zaváhala. To se ve mně ozvala zřejmě ta holka, co chce jednou vařit Slávkovi a nějakým dvojčatům, co jsou ještě někde na houbách (a co budou určitě hodnější než naši kluci) a bude pro ně hamounit džem a ostatní věci. Jako teta a jako máma. A bábina.

„Tak co?“ zeptal se Leoš. Ztišil hlas. „Máma to už nemá kam dávat, a tak do toho navezla tebe. Táta se včera na ni zlobil, že prostojí celou dovolenou u plotny, místo aby se šla s náma koupat na Lutín.“

„Když budu zavařovat já, tak tím nic nezíská,“ bránila jsem tetu z nařčení, že mi rybíz vnutila, aby si sama ulevila. „Bude to dělat se mnou.“

„Podívej, co toho tady ještě je.“

Rozhlídla jsem se po zahradě. Na keřích viselo ještě moře nezpracovaného džemu a marmelády.

„Platí,“ kývla jsem rychle. „Ale jestli z toho bude průšvih, tak s tím nechci nic mít.“

„Průšvih bude,“ ujistil mě, „ale my v něm nepojedem.“

Na jízďárnu jsem dorazila s mírným zpožděním. Stačilo trošku přidat a byla jsem tam včas. Jenže holky říkají, že není na škodu, když kluk chvilku čeká. Aspoň si tolik nemyslí. Chtěla jsem to teda vyzkoušet.

Jenže Adam mě převez. Na jízďárně nebylo ani živáčka. Teda když nepočítám našeho Leoše, kterého jsem objevila na kládách.

„Nespletla sis náhodou hodinu?“ přivítal mě.

„Možná že jo,“ řekla jsem, abych zamaskovala své zklamání. Mrkla jsem na hodinky. „Třeba tu už byl a odjel, když jsem se zpozдила,“ řekla jsem. (Ať si hoch všimne, že nejsem ani na Gidranu, ani na Adama tak žhavá.)

„Nebyl tu,“ ujistil mě. „Jsem tu už nejmíň deset minut. A i kdybych tu nebyl, tak znám Adama. Počkal by si na tebe a pak by ti to pěkně na rovinu vyříkal.“

„Snad ne taky hovory dé?“ řekla jsem ironicky.

„Kdepak. Ty trvají půl hodiny, ale hovory á sotva dvě věty.“

Hovory á mi byly okamžitě sympatičtější než hovory dé.

„Třeba mu do toho něco přišlo.“

„Jestli chceš, zaběhnu se podívat na statek,“ nabídl se.

(Jak dlouho může asi čekat holka na kluka a neshodit se? Jenže já vlastně na žádného kluka nečekám. Čekám na koně. Adam mě zajímá proto, že přijde s Astrou. Jinak mě zajímá Slávek. Jenže když přivřu oči, naskočí mi obrázek Adama. Na Lukavě. A Slávka si už pomalu ani neumím představit. Mám v sobě jen takový celkový momentky. Jak nám nese zmrzlinu. Jak vesluje...)

„Neslyšíš?“ zvýšil Leoš hlas. „Kam se pořád díváš? Mám jít?“

„Jak chceš.“

„Počkáš tu?“

„Když to nebude dlouho trvat,“ řeknu zdrženlivě.

Měl ve vrbičkách schované kolo. Vytáhl ho a oddrncel do Bábor.

Posadila jsem se na klády a koukala přes Báborku do pitoma.

(Asi bych se měla urazit, že tu nebyl. A pozval si mě. Tohle by Slávek určitě neudělal. Adam Krejza z Bábora ale asi neví, že nemá dívku na sebe nechat čekat. I když čeká vlastně na koně, a ne na něj.)

První přidrncel Leoš. „Na statku je boží dopuštění,“ hlásil, ještě než slezl z kola. „Nějakej blbec...“

„Měla by tě slyšet maminka,“ připomněla jsem mu, že by dostal lepanec.

„... rozbil červený sklíčka u přívěsů.“

Už jsem proti blbci nic nenamítala. Vytlouct odrazový sklíčka u čehokoliv může skutečně jen nějaký idiot, který si dělá ze svý zabeđený palice čest.

Nebylo to všechno. „A večír narazil na pana Vodrážku auták.“

Pan Vodrážka byl traktorista jako strejda.

„Řidiče odvezli do nemocnice. Teď to vyšetřujou policajti. Traktoristi svolali schůzi a vyhrožujou, že nebudou jezdit.“

„Kdo to mohl udělat?“

„To kdyby se vědělo. Jakubčice okamžitě spustila, že v tom mají prsty jezdcí. Někteří se k ní přidali. Teď se tam hádají, jestli jsou koně k něčemu dobrý, anebo ne. David se jezdců zastal a ještě nějaký lidi, ale všichni se shodli v tom, že nejde ani tak o jezdcce, jako o kluky a holky, co se za nima táhnou.“

„Z toho nic dobrýho nekouká,“ zaprorokovala jsem si.

„Večír se má celý oddíl sejít v sedlovně.“

„Tak to Adam asi nepřijede.“

„Přijede. Koně se musí každý den projet,“ poučoval mě. „Jen neví, kdy přesně. Vzkazuje ti, abys počkala, jestli máš čas.“

„Myslíš, že mě nechá projet, když se tak zdrželi?“

„Když ti to slíbil. Adam drží slovo.“

„Tak teda počkám,“ rozhodla jsem se. „A kdo myslíš, že rozbil ty sklíčka.“

Pokrčil rameny. „Kluci myslí, že Milan Černý a Bohoušek Knotků. To jsou ti, co jim David vytil boty.“

Moc se mi to nezdálo. „Přece nejsou tak hloupí,“ řekla jsem.

„To neznáš Knotka. Tomu když rupne v bedně, tak je z toho vždycky něco světového. Podle mého to udělal Davidovi na vztek.“

„Ale ten přece na traktor nejezdí.“

„To ne. Jenže dělá vedoucího, a když se něco semele, tak má z toho polízačku. A všichni vědí, jak mu záleží na tom, aby bábořskej statek patřil k těm nejlepším.“

„Jsou to pěkní hajzlíci, jestli tohle dokážou. Měli byste si na ně počíhat.“

„Ted' si dají bacha.“

„Slyšíš, už jedou,“ řekla jsem.

„Ty máš ale papírový uši,“ podivil se.

„To bude celý oddíl,“ řekla jsem zklamaně, neboť bylo jasné, že toho moc nenajezdím, když tu budou všichni a pak je schůzka oddílu.

Za chvíli se skutečně objevila celá bábořská stáj i se Syčákem. A s Adamem v čele. Jakmile vjeli na kolbiště, vybočil z řady a přiklusal ke mně. „Měj ještě chvíli trpělivost. Karel Astru trošku prožene a pak ti ji dá, už jsem to s ním domluvil. Musíte se o ni podělit hned teď, protože pak se budu muset vrátit s ostatními.“ Ušklíbl se. „Ale neztrácej naději, potejrám tě jindy.“

Seděla jsem na kládách a pochybovala, že se Šmejdovi bude chtít z koně dolů. A jestli mě vůbec pustí, tak asi na pět minut. Vydrápu se na ni a hned se zas budu kutálet dolů. Nejspíš bych měla jít domů. Než jsem se rozhodla, přihrnuli se kluci a holky, kteří dělali jezdcům obvykle obecnostvo. Vladěna mě tentokrát oslovila. „Zase budeš jezdit?“ zeptala se a začala se křenit.

Naštvalo mě to. „Budu.“

„Proč si nepřineseš žebříček?“ sekla po mně jazykem.

Všichni se zasmáli.

„A ty sis ho nosila?“ pinkla jsem jí tu jedovatost zpátky.

Zrudla a celá suita se rozchechtala ještě víc než předtím. Bylo mi jasné, že teď už jet musím.

Za chvíli se u mě zastavil Karel a sjel ze sedla dolů. Poplácal Astru po hlavě a řekl: „Tak ji máš rozjetou, nasedej, podržím ti ji.“

Dala jsem Astře nejdřív kostku cukru, abych se vmluvila do její přízně (tohle do mě vtloukal Leoš) a pak jsem se pokusila dostat se nahoru. Kupodivu se mi to podařilo hned na první pokus. (Díky kládám, ze kterých bylo na Astřin hřbet přece jen blíž než ze země!) Měla jsem chuť udělat na Vladěnu dlouhý nos. Ale opanovala jsem se.

Astru jsem nemusela ani pobízet a sama se hnala za ostatními. Dělal jsme jim tak dlouho ocásek, dokud nedal Adam pokyn, že se bude skákat. „Tebe se to, Zuzko, netýká,“ oznámil mi. Zajela jsem teda do středu jízdárny a koukala se, jak kůň po koni se plavně nese přes překážky. Měla jsem ty rozevlátý hřívý plný oči, takže mi ušlo, že od silnice jede k jízdárně na kole nějaký hromotluk. Došel mi teprve, když opřel kolo o klády a hasil si to přímo přes jízdárnu ke mně. Adamovy povely byly najednou ráznější a taky klisny jako by se víc snažily.

První, co mě napadlo, když jsem pochopila, že ke mně kráčí bábořskéj Goliáš, bylo, že bych měla ujet. Ale hned jsem si uvědomila, že sedím na Astře. A že on má kolo, a navíc půl tuctu lepších klisen k dispozici. Tak jsem teda zůstala tam, kde jsem byla, a čekala, co se z toho vyvrbí.

Dokráčel ke mně a zastavil se. Adam přestal dávat povely, takže bylo slyšet jen koně. Jak klušou, jak se odrážejí a jak skáčou.

David je nechal objet ještě jedno kolečko a pak poručil, aby přijeli na střed a seřadili se za mnou.

Rázem jsem byla první mezi všemi. Astra to vzala jako samozřejmost, zato já jsem zneklidněla. (Nejsem ráda první, je na mě moc vidět a taky se od prvního vždycky víc čeká.)

„Tak se mi zdá, že máme nového člena,“ pronesl David. „A já jsem poslední, kdo se to dozví, že?“

Bylo ticho. „Oněměli jste?“ pálil po nich.

„Dobrý den!“ opožděně jsem pozdravila.

Všichni se rozesmáli, jen Goliáš zůstal vážný. „Tak bude to?“

Bylo to. „To je jedno děvče z Prahy,“ aportoval mě Adam, od kterého se to čekalo, když byl dneska hlavním rajtmistrem.

„To vidím, že to není kluk,“ pronesl Goliáš špičatě. Pár hlasů se uchechtlo. Teda jestli tomuhle říkají *hovory*!

„Miluje koně,“ dodal Adam.

Na Goliáše to neudělalo dojem. „Tos ji sem pozval ty?“

„Ona...“ začal Adam v rozpacích.

„Pozval, nebo nepozval?“ tlačil ho David do kouta.

„Já jsem se pozvala sama,“ přiznala jsem hlasitě.

Podíval se na mě. „Sama? Ještě řekni, že sis sama půjčila Astru a nasedlala ji. Pokud vím, odjížděl na ní ze dvora Karel. Zajímalo by mě, kdo jí půjčil koně,“ bafl a rozhlédl se kolem. „Snad ne ty, Karle?“

Karel dostal červenou sprchu. Zatěkal očima ode mě k Adamovi, pak sklopil oči k zemi a nepromluvil. Potěšilo mě to, i když jsem věděla, že to nedělá kvůli mně.

„To chcete, abych odvolal puťák?“ řekl a práskl obočím.

Pohrůžka zapůsobila. „Já jsem řekl Karlovi, aby jí Astru půjčil, když si to chtěla zkusit,“ ozval se Adam.

„Co si chtěla zkusit?“ nakrčil čelo, takže se obočí slétlo a připomínalo krákorajícího černýho havrana.

Vkrádal se do mě vztek. Ty otázky mi nepřipomínaly hovory, ale horory.

„Zajezdit si,“ hlesl Adam.

„Ale?“ divil se David. „Stál jsem hodnou chvíli na silnici, ale jezdit jsem ji neviděl. Jen čumákovat. Ale na to nemusela lízt do sedla, to mohla z klád jako ostatní. A ty ses nedostal do průšvihů.“

„Přece ji nemoh pustit přes překážky,“ vmísila se do rozmluvy Zdena.

Začínala jsem mít těch správcových hovorů dost. Sjela jsem z koně, málo chybělo a složila jsem se Davidovi k nohám. Ale vyrovnala jsem to. „Kolikrát jsi byla v sedle?“ zeptal se mě okamžitě.

Nevěděla jsem, co odpovědět. Čistou pravdu, anebo se mám řídit jednoduchou zásadou, která se mi obvykle vyplatila – totiž že se přiznává jen to, co se nedá zapřít? Dnešek se zapřít nedal. A možná ještě včerejšek. Byla tu fůra lidí. Zato o těch dvou jízdách s Leošem ví jen Adam. A ten bude mlčet.

„Co jsi měla z počtů? Nějak dlouho ti to trvá.“

Měla jsem sto chutí mu říct, co je mu do mé matiky, ale bála jsem se. Abych to nezhoršila Adamovi. „Dvakrát,“ zavrčela jsem. „Včera a dnes.“

„Tak se vrať zase nahoru,“ poručil. „Když sis chtěla zajezdit, tak si zajezdíš.“ Zaznělo to výhružně.

Koukala jsem se na Adama. Samým překvapením zamžikal. Taky ostatní koukali jako slepice, když se jí vylíhnou místo kuřat káčata.

Moc se mi nahoru nechtělo. Tolik očí mít v zádech není jen tak. Nejvíc mě píchaly ty goliášský a pak Vladěniný.

„Tak se mi zdá, Adame, že ses mi snažil něco nabulíkovat. Tvrdil jsi, že hořela touhou jezdit, a zatím se jí do sedla moc nechce. Nechtěl ses spíš tý pražský slečně předvíst sám?“

Adam zčervenal jako krocan, když mu mávne před očima červeným hadrem. Kluci se uchechtli. Bylo jasné, že teď do sedla musím, i kdybych nechtěla. Když to nemá zůstat všechno na Adamovi. Ten Goliáš je ale protivnej hecíř. A mně čert napískal, abych se urazila a sesedla.

Vrátila jsem se k Astře a strčila jí kostku, kterou měla dostat po jízdě, aby se mnou ráda jezdila. Teď to byl spíš úplatek, aby necukla nebo neprovedla nějakou jinou poťouchlost.

Astra stála jako beran, jenže mně zadek ztěžkl samou trémou tak, že jsem ho nahoru nevytáhla. David stál vedle, ale ani prstem nehnul, aby mi pomohl. „Na kolo se nasedá snáz, co?“ ušklíbl se. Začala jsem tušit, že mi pořádně osladí tu drzost, s kterou jsem se prodrala k bábořským koním.

Konečně jsem byla nahoře.

„Vidím, že z tebe bude druhá Palyzová,“ pronesl ironicky.

(Co pořád mají s tou Palyzovou?)

Mělo to ozvěnu na kládách. Pár hlasů vzdalo hold Davidově vtipnosti. A mý nemohoucnosti. Jeden z nich byl Vladěnin.

„Adam tu zůstane a ostatní se vrátí na statek. Vedení převezme Zdena. Za hodinu se sejdem v sedlovně. Do té doby seženete všechny členy oddílu,“ rozkázal David.

Jezdci se po sobě podívali, s tímhle obratem nepočítali.

„Tak ať vás tu už nevidím. Na tuhle jízdu potřebuju celou jízďárnu. Slečna z Prahy chce jezdit, tak si teda dneska zajezdí tak, že na to do smrti nezapomene.“ Znělo to ponuře.

Podívala jsem se na Adama. Vypadal jako zmoklá slepice.

„Tak a teď dobře poslouchej, co ti řeknu,“ obrátil se na mě David, když kopyta poslední klisny zacvakala na mostku přes Báborku. „Určitě ti řekli, že bude mela, když tě tady načapám. Ale já nechci kvůli neposlušnosti některých členů oddílu přijít o nervy nebo dostat infarkt. (Adamovy oči se rozklusaly po kolbišti.) A moc dobře vím, že když tě odtud dneska vyrazím, že budete s Adamem přemýšlet, jak byste mě doběhli. A zítra nebo pozítří tě zase někde načapám. A já z toho zlobení nevyjdu. Zkusíme to tedy jinak. Adam tvrdí, že sis chtěla zajezdit, tak si teda zajezdíš, jestli víš, co to je.“

Kývla jsem, že vím.

„Ale nevíš, děvenko, nic nevíš,“ šklebil se a obočí mu poskakovalo jako cvičená opice. „To nebyla jízda, ale popojíždění. Bud' tě z tý náhlý lásky vyléčím, nebo se chytíš ještě víc. A říkám ti rovnou, že ti to ani trošku neusnadním, spíš naopak. Dostaneš do těla, že si zítra na zadek nesedneš. A jestli tě to přesto nepřejde, můžeš zítra přijít. Ale ne rovnou na jízďárnu, k hotovému, ale pěkně do stáje. Do konce prázdnin můžeš pak jezdit s ostatními jako čestný člen oddílu. Jinak se tu ale už neobjevuj. Platí?“

Kývla jsem.

„Ale to není ještě všechno. U nás se každý jezdec o svého koně stará. Žádný běloručky mezi sebou netrpíme. Takže po skončení jízdy odjedeš na Astře zpátky do stáje a postaráš se o ni. Komplet. Když ti to nebude vonět, tak se na statku už taky neukazuj. Nesnáším mladé milost-

pány a slečinky, kteří potřebují mít za zadkem sluhu. Na to zařízení nejsme.“

Podívala jsem se na Adama. Podle mě to bylo vítězství. Adam se však tvářil, jako by si měl lehnout na Záhořovo lože.

„Já vím,“ řekla jsem. A pak ještě dodala. „Jste hodný.“

„Nechval dne před večerem,“ ušklíbl se. „Udělám totiž všechno pro to, abys toho měla nadosmrti dost. Ještě to můžeš vzdát. Zeptej se Adama, jak se cítí po ostrém tréninku, a že už je to nějak mazák.“

„Vidím, že byste byl nejradši, abych to vzdala předem,“ řekla jsem.

„To by bylo nejlepší,“ přikývl. „Já bych ušetřil čas a ty tělo.“

„Pojeďu, abych aspoň věděla, kvůli čemu to vzdávám.“

„Jak je líbo. Vysvětlil ti Adam, jak se jezdí?“

Vážila jsem, co je pro Adama lepší. „Ano,“ kývla jsem.

Pro Adama bylo zřejmě lepší míň zásluh o moje neumění, protože si přispíšil s ujištěním, že jenom základní věci.

„Tak to radši vezmeme od začátku,“ prohlásil David. „Budeš se muset ještě jednou obtěžovat a sesednout,“ ušklíbl se, jako by věděl (a věděl!), co mě nejvíc kruší.

Zařala jsem zuby a svezla se dolů.

Pak se ukázalo, že od začátku je úplně od začátku. Šla jsem dolů nejen já, ale i sedlo. Dozvěděla jsem se, že sedlo má kostru, které se říká rozsocha, posedlí, třmenovou bočnici, třmenové řemení, třmen. Hned nato se na mě přivalila jména všech řemíneků na uzdečce...

Když ta lavina skončila, řekl mi David: „Zítřka mi to všechno zopakuj, jestli přijdeš. A naučíš se naužit a osedlat. Dneska to naposled udělá Adam, abychom se nezdržovali.“

Adam hodil sedlo na Astru a upevnil ho.

Bez říkání jsem se drápala znova na Lomnický štít.

Hovory dé skončily a začínal horor.

8. KAPITOLA

Někdo nám otrhal rybíz.

David se diví, že jsem to nevzdala

V noci jsem nevěděla, jak se uložit, abych zapomněla, že mám tělo, vlastně spíš jen některé jeho části. A to jsem se večír pořádně vysprchovala a namazala francovkou.

Ráno jsem se po snídani rozhodla, že jdu na Lutín. Třeba voda ze mě tu bolest vytáhne.

Když teta zpozorovala, že si připravuju plavky a deku, okamžitě začala agitovat pro džem, kterým mám ohromit maminku. A potěšit.

„Až zítra,“ odmítla jsem její námluvy.

Naši maminku každé zítra nadzvedne. Teta nezapřela, že je její sestra. Nejspíš taky žije v předtuše, že zítra bude potopa.

„Zítra tam už nic nebude,“ tvrdí. „Je to přezrálý a opadá to. A taky tam lítá spousta špačků a jiný verbeže.“

(Leoš dělá na mě za matčinými zády spiklenecký kukuče. Asi je to morální podpora, abych to nevzdala.)

„Já ti, maminko, pomůžu trhat,“ nabízí Lucinka ochotně matce pomoc.

„Ty moje malá pilná děvečko,“ rozsejpá se teta. Popadne malou dotatě do náruče a začne ji hubičkovat. „Co bych si bez tebe počala?“

(Ono tě to přejde, děvečko, jen co ti bude o pár let víc. Když mi bylo tolik, co tobě, taky jsem se do všeho hrnula.)

„Zato tohodle klacka aby do práce strkal,“ pustí se teta do Leoše.

„Když půjde Zuzana, jdu taky,“ nečekaně mě podrazil.

(Dělá mi to schválně, anebo je tak pitomej? Copak mu nedošlo, že dneska je mi rybíz ještě protivnější než jindy?)

„Chvíli budeme trhat a pak si odskočíme na plovku,“ hlásá.

„Aha,“ pronese teta hlasem, který svědčí, že zná své pappenheimské.

„Když si vezmeme kola...“

„... přijedeme tam určení a utopíme se,“ dopoví teta. Mohla bych jí už klidně napovídat některý věci. Někdy mě napadá, čím to je, že dospělí jsou jiní v mládí a jiní, když mají vlastní děti. Podle toho, co vykládá bábina o tetě, bývala pěkné kvítko. A Leoše by vodila pořád za ručičku.

Leoš zhasl. Pendlovat mezi zahradou a Lutínem by jednoho otrávil.

„Bez kola tam nejdu,“ prohlásím kategoricky, jako by šlo o tetin džem, a ne náš.

„Bože, děti, vy jste čím dál lenivější,“ povzdechla si teta.

Leoš letěl připravit kola a teta šla shánět nádoby na rybíz. Přinesla dva kýble.

„To je moc,“ zaškaredil se Leoš. „To je na celý den.“

„Kolik natrháte, tolik natrháte.“

Taky Lucinka se žene s kbelíkem na písek.

„Ty zůstaneš doma, překážela bys nám,“ vybafl na ni Leoš.

Lucinka začala okamžitě cabit. A jako obvykle zasáhla teta. „Proč ji pořád zlobíš? Neboj se, Lucinko, ještě budou rádi, že jdeš s nima. Jsi z nich stejně nejpilnější.“

Konečně jsme vyrazili. Oba kýble musel vzít na říditka Leoš, protože já jsem měla tetino kolo, na kterém bylo sedátko pro Lucinku, a kýble by jí překážely.

Leoš naskočil a rychle oddrncel, zato já jsem zjistila, že sedlo od kola je podstatně tvrdší než to, na kterém jsem si poničila zadní svaly.

„Co je s tebou! Jedeš jako opilá,“ volala za mnou teta. „Ať ji někde nepotlučeš.“

Jela jsem opravdu cikcak, a to tak dlouho, dokud jsem si nenašla vhodné místo na posezení. Pak to šlo už líp.

„Co kdybychom jeli rovnou na koupaliště?“ navrhl Leoš, když jsem ho dohnala.

„S těma kýblema? A pak, taky musíme něco natrhat, teta by to nepřezila.“

„Jen jestli tam vůbec ještě něco je?“ pronesl významně.

„Myslíš, že to už spadalo?“ zaradovala jsem se.

„Včera jsem tam viděl spoustu kosů,“ zašklebil se a ukázal očima na Lucinku.

O Lucince je známo, že má papírové uši. A navíc má pod čepicí. Člověk před ní něco řekne, myslí si, že ho neslyšela, anebo slyšela, ale nerozuměla tomu, a najednou bác ho! Ve chvíli, kdy to nejméně potřebuje, milá Lucinka promluví a je z toho karambol.

Už jsem se teda dál neptala. Rozsvítilo se mi o něco později na zahradě. Byla, jako by tudy přefrčely kobylky. Jen tu a tam zůstalo nějaké zrníčko.

„Někdo to otrhal,“ vyhrkla jsem ohromeně. „Ale na kosa to nevypadá,“ dodala jsem. Byla to totiž čistá práce. A soustavná.

„Zloději,“ zhodnotila situaci Lucinka. A poplašeně se rozhlídla.

„Máš po džemu,“ zasmál se Leoš. „Určitě sem vlezli nějaký kluci, co nemají zahradu. To se v Báborech stává.“

„Zejména, když jim to někdo poradí,“ řekla jsem, aby věděl, že vím. Ale udělal zase okamžitě oči, protože Lucinka měla uši nastražený jako Gidrana, když nechce o nic přijít.

„Necháme tu kýble a jdeme na Lutín,“ navrhl Leoš. „Kluci mě už čekají.“

„Kýble bys měl radši odvézt a oznámit to mamince. Kdyby sem šla zbytečně, naštvála by se ještě víc.“

Ošil se. „Neřekla bys jí to radši sama?“

„Kdyby šlo jen o řeknutí. V tomhle sedle se cítím dneska ještě hůř než v tom...“ zarazila jsem se a zmlkla. Zatracená Lucka, aby člověk kvůli ní pořád hlídal pusu.

„Tak dobrá, já tam sjezu,“ řekl zvadle.

Vrátil se asi za půl hodiny a spustil. „Měla bys mámě domluvit, aby nebláznila.“

„Jak to mluvíš?“ vyjela jsem na něj.

„Chce dát ten rybíz policajtům. Vzala si do hlavy, že to udělala stejná parta jako ta, co vybrala na statku sklíčka z přívěsů. Nedělat zrovna oběd, tak už jsou na zahradě s čmucharákem.“

„Neboj se, než uvaří, určitě ji to přejde. Přinejhorším jí to vysvětlí strejda.“

„Jen aby! Co máma nechce mít vysvětlený, to jí nevysvětlí ani pámbu, natož táta.“

„Hlavně že nešla, když byla v ráži.“

„Tak ahoj, já jdu za klukama!“

„Ahoj,“ odpověděla Lucinka, která plácala kousek ode mě bábovičky. Podívali jsme se s Leošem na sebe. „Vidíš,“ řekl významně. „A máma by chtěla, abych ji vláčel pořád s sebou.“

Lucinka už zase zaujatě stavěla. Moc by mě zajímalo, co z naší rozmluvy pochytala.

Když jsme přišli k jedné hodině na oběd, teta už o policajtech nemluvila, takže jsem ji ani nemusela přesvědčovat, že by nebylo vhodné s takovou prkotinou muže zákona obtěžovat. Zato se navezla do mě. „Vidíš, teď jsi utřela nos. Tohle nesmíme ani mamince říct, určitě by ji to mrzelo.“

Tvářila jsem se zkormouceně, abych jí aspoň tímhle udělala radost.

„Jestli si v životě povedeš vždycky takhle liknavě, tak nevím, kam to dotáhneš,“ pérovala mě. „Člověk musí vždycky brát, dokud je ruka páně otevřená.“

(Liknavě. Měla bys mě vidět na kolbišti!)

„Příští prázdniny to napravíme, teda jestli mě pozveš,“ řekla jsem.

„To jsou mi řeči! K nám máš vždycky dveře otevřené, to bys snad už mohla vědět. A tenhle slib ti připomenu, kdybys náhodou chtěla na něj zapomenout.“

„Nezapomenu,“ pronesla jsem slavnostně.

Po obědě se mi podařilo setřást ze sebe Lucinku. Potřebovala jsem se totiž dát co nejdříve do pořádku, abych se Davidovi předvedla coby nezmar. A s Lucinkou je postaráno neustále o nějaký vzrůšo. Pořád mi utíká k vodě a já nemám čas ani na své myšlenky, ani na odpočívání. A ještě míň na vodu.

Do kabely jsem přidala k froťáku tepláky. Tetě jsem oznámila, že přijdu z Lutína později, aby neměla starost.

„Navečer je na koupališti nejlíp,“ tvrdila jsem.

„Že tam nezůstaneš rovnou přes noc,“ zabručela.

Když mě David uviděl, podivil se. „No ne, ty jsi přišla?“

„Jsem jako rybička,“ oznámila jsem mu s přemáháním.

„Leklá, ne?“

„Kdybych lekla, tak jsem nepřišla.“

Otočil se k ostatním. „Tak se podívejte, my se té holky asi nezbavíme. Včera jsem se snažil vytřást z ní duši a dneska je tu zase.“

Půl tuctu obličejů se přátelsky zašklebilo.

„Co s ní provedem?“

Koukla jsem se na Adama. Uhnul pohledem. Místo něj se ozvala Zdena. „Měli bychom ji vzít do party,“ řekla. „Za to, že je tak vytrvalá.“

„Co tomu říkáš ty, Adame?“ obrátil se David na svého pobočníka. Ten se začervenal jako holka. „Jsem pro,“ řekl po nepatrném zaváhání. To zaváhání se mě dotklo. Had jeden!

„Olda s Honzou se k tomu nevyjádří?“

Olda jezdil na Věře. Kluci mu říkali Smolda. Jmenoval se totiž Oldřich Smolík. Od Leoše jsem věděla, že chodí do osmičky a že má v oddíle velké slovo, protože je koňar na slovo vzatý. Asi to podědil. Jeho tatínek pracuje na statku a má na starosti koně. A dědeček byl prej dragoun.

„Proč ne,“ pronesl Olda zdrženlivě.

„Ale na čem bude jezdit?“ zeptal se Honza. (Na jeho odpověď jsem čekala s napětím. Když jsem měla u něj schovaný to Tintítko.) „Copak je nějakéj kůň volnej?“ dodal.

„Na čem jiném než na Astře,“ odpověděl David.

„A co malí kluci?“

Malí kluci byli Šmejda a Lád'a Trnka. A samozřejmě i Leoš, jenže ten byl zatím bez nároků na jezdecký blaha. Lád'u jsem znala jen z vyprávění. Je zrovna s rodiči někde v Itálii.

„To teda budeme pak na Astru čtyři,“ ozval se Šmejda.

„Jakto čtyři?“ podivil se David.

„Já, Lád'a, Leoš a ona,“ pouštěl prst po prstu, asi aby se nespletl.

„Leoš je jezdec?“ podivil se David. „To je mi novina.“

Leoš zrudl.

„A Lád'a tady zatím není,“ dodal David.

„Zatím,“ řekla Vladěna s úplně jinou intonací než David. „A Karel by měl jezdit víc než druzí. Pořád se ještě drží na Astře jako bedna kytu,“ dodala, aby podepřela Karlovy nároky. Karlovi se tím ale nezavděčila, tváře měl, jako by dostal z každé strany facku.

„Ty tak můžeš o někom říkat, že sedí na koni jako bedna kytu,“ zastal se Karla Zagroškusdla.

„Před prázdninama jste říkal, že by Karel měl jet taky už závod o bábořskou podkovu, jenže takhle vyhraje nanejvýš koblížek,“ remcala Vladěna dál.

Nová salva smíchu třeskla sedlovnou. Jen já a Karel Šmejda jsme se nesmáli. Bylo mi jasný, že tahle holka udělá všechno pro to, aby mě nevzali.

„Netušil jsem, že ti leží blaho nejmenších jezdců tak na srdci,“ zpražil ji David.

„A neříkal jste to?“ zaútočila na něj.

„Asi ano, když to tvrdíš,“ usmál se. „Jezdit by měl, to je pravda. Tak teda porad'te, jak to vyřešit,“ přejel pohledem celou skupinku.

(Neměla bych udělat čelem vzad, když jsou takoví? To bylo včera řečí – když vydržíš, budeš jezdit do konce prázdnin. Nejspíš vsadil na to, že nevydržím. A teď je v rejži. Ale zrovna neodejdu! Ať ukáže, jestli umí držet slovo. Jestli ho nedodrží, vyklopím mu to pěkně na rovinku. Když můžou být hovory dé, proč by nemohly být i hovory el? Určitě řekne, že jsem drzá a hubatá. Jenže mně se protiví všechny ty dospělý řeči o tom, že člověk má držet slovo. Když se tím sami mají řídit, hned vyrukují s nějakými potížemi a překážkami. *Objektivními*. Co je mi po tom, že Karel musí cvičit? To přece musel vědět už včera. Měl mě rovnou vyhodit, a ne mě půldruhý hodiny tejrát. A potom, když jsem vydržela, prohlásit – to nejde, nemám pro tebe koně.)

„Tak jak to uděláme, mládeži?“ opakoval Goliáš.

„Lád'a se může střídát se mnou na Věře, až se vrátí,“ ozval se Smolda. „Stejně už na ní párkrát jel.“

„Tak to bychom měli,“ oddychl si David, že mě má z krku. „Dneska si s námi ještě zajezdíš, ale pak jsme týden pryč, tak si mezitím vykuruješ modřiny,“ ulízl se.

Sebrala jsem odvahu (i drzost) a vyhrkla: „Nemohla bych jet na ten puťák taky?“

„Vidíte ji,“ řekl napůl žertem, napůl vážně. „Člověk jí podá prst a ona lapá hned celou ruku.“

Vladěna byla na koni, když viděla, jak mě David stírá.

„Puťák je odměna za celoroční práci. A taky příprava na bábořskou podkovu. To jsou závody, které pořádá náš statek, na těch si nesmíme uříznout ostudu,“ vysvětloval mi trpělivě.

„Pomohla bych třeba zorganizovat nějakou soutěž. A taky umím trochu vařit,“ vnucovala jsem se dál.

Vladěna vylítla, jako by ji píchl něčím do zadku. „Soutěže jsou moje starost a poradím si s nima sama. A vařit budeme na střídačku, žádnou kuchařku nepotřebujeme.“

„Jen se mi tu holky nakonec nepoperte,“ usmál se David.

„To by tam bylo víc instruktorů než jezdců,“ zasmál se Zagroškudla.

„A taky kočár už je plný,“ přichvátla Vladěna s dalším šutrem, aby zazdila mou naději. „Vzadu budu sedět já se Zdenou a s Karlem, proti nám Adam s Lád'ou a Honzou a vy budete se Smoldou na kozlíku. To je osm lidí. A navíc rance a ostatní krámy.“

„A co já,“ pípl Leoš nešťastně.

„Vidím, že jsi nás už dokonce rozsadila. Nechtěla bys nechat na mně, kam si sednu? A s kým?“

„Vloni jste byl taky na kozlíku,“ připomněla. „A taky by nebylo dost stanů,“ drnčela.

„Já mám svůj. Mohl bych ho vzít,“ ozval se Honza.

„I tak pojedeme jako cikáni, když se nebere malý kočárek,“ oháněla se jazykem jako švihadlem. „Kromě stanů vezeme ještě matračky, nějaké jídlo pro nás a oves pro koně.“

Pochopila jsem, že Vladěna je mnohoobročnice. Má na starosti nejen soutěže, ale také proviant a ubytování. Takže zanechme naději!

„Tak dost debat!“ zasáhl David. „Sedlat a jede se na jízďárnu. Astru si osedlá sama Zuzana. Karle, ty pal napřed. A dokud nepřijedu, vezme to za mě na jízďárně Adam.“

„Co je s Petrem, že tu není?“ zeptal se Adam.

„Přijede dneska později.“ (Petr je vyučený zedník.)

„Nemohl bych si tedy vzít jeho Běluši?“ pohotově spustil Karel.

David si ho chvíli měřil. „Ale ne aby tě napadlo hnát ji přes překážky!“ řekl varovně.

Všichni se vrhli po sedlech a uzdečkách. Otočila jsem se po Davidovi. „Tak si vyber,“ pobídl mě.

Sáhla jsem po té nejozdobnější. A stržila jsem pokárání, že jdu po paradě. Po něm následoval obsáhlý výklad, podle čeho se uzdečka vybírá, aby byla akorát. Pro koně i pro jezdce. Ta, kterou jsem vzala, nebyla ani na Astrínu hubu, ani na moje umění-neumění.

Se sedlem jsem dopadla líp.

Pak mě *vyvolal* na opakování. Musela jsem pojmenovat kdekerý řemínek na uzdečce a všechny části sedla. Teprv potom mě pustil sedlat. Vzala jsem všechny věci tak, jak mi ukázal Leoš. Zřejmě číhal, jak to udělám, protože se okamžitě ozval. „Vidím, že přece jen už něco umíš. To ti ukázal Adam?“ Na okamžik jsem zaváhala. Pak jsem pípla, že ne.

„Vidím, že máš těch instruktorů víc.“

„S vámi celkem tři.“

„Smím vědět, kdo je ten třetí?“

„Náš Leoš. Jednou jsme spolu tady byli,“ přiznala jsem. „Přistihla jsem ho, jak krade doma cukr, a pak...“

„... jsem ho skřípla,“ dodal správce.

„Jak to víte,“ podivila jsem se.

„Takovým holkám jako jsi ty, vidím až do žaludku,“ ušklíbl se. (Hol-kám. To je ale nezdvovák!) „Tak se mi zdá, že do stáje chodí opravdu kdekdo, jak tvrdí Jakoubková.“

„Leoš přece není kdekdo. Má koně strašně rád. A umí to s nima tak, že byste ho mohl klidně vzít do oddílu už teď,“ kula jsem železo, dokud bylo žhavé.

„Já na bráchu, brácha na mě,“ šklebil se.

„Zeptejte se kluků, když si myslíte, že mu fandím, protože je to bra-tranec.“

„O tomhle kluci nerozhodují,“ odbyl mě.

„A není líný na žádnou práci,“ uplatnila jsem další Leošovu přednost. (Slyšet mě teta, určitě zaprotestuje, jenže tady byla řeč o práci ve stáji.)

„To jsem si všiml,“ přiznal. „Však proto jede na puťák.“

„Ještě nejede. Měl byste promluvit s tetou. Na vás dá. Nemůže vás vynachválit za to, že jste vzal strejdu, i když ona odmítla jít krmit krá-vy.“

Zasmál se. „Neboj se, já jí to vysvětlím. A teď sedlej, nemám čas na tlachy.“

Pověsila jsem uzdečku na sloup, jak jsem to odkoukala od Leoše, za-lichotila Astře a začala jí připevňovat sedlo. David ze mě nespustil oka. „Docela ti to jde,“ utrousil konečně špetičku chvály. „A jestlipak víš, jak poznáš, jestli máš správně dlouhé třmenové řemeny?“

Zavrtěla jsem hlavou.

Předvedl mi, jak se naměří správná délka. „Jinak by ti mohla vy-klouznout noha.“

Stáhnout Astře z hlavy stájovou ohlávku a navlíct uzdečku bylo těžší než usadit na ni sedlo. Hlavně proto, že mám moc velký respekt z jejích velkých žlutých zubů. Ale i to jsem zvládla. Zbývalo poslední a největší úskalí – nasednout. Šlo mi to kupodivu hůř než den předtím.

„Jsi unavená po včerejšku,“ řekl David. „Časem se i to poddá. Ale když se nebudeš tolik ládovat, nebude to na škodu,“ vyčetl mi nadbytečné kalorie. (Džentlas teda není.)

Pobídla jsem Astru a vyjela ze dvora.

Zopakovat si včerejší horor.

9. KAPITOLA

Teta kapitulovala. Jedeme na puťák

Učila jsem se zrovna vysedávat, když přiběhl Leoš, oči navrch hlavy. „Uteč, Zuzko, jde sem maminka. Někdo jí řek, že jezdíš.“

Málo chybělo a sjela jsem z koně dolů a běžela se schovat. Naštěstí se mi nepodařilo vyndat nohu hned ze třmenů. A pak mě to už přešlo. Přece se s tím nebudu věčně schovávat. Dřív nebo později bych jí to musela stejně říct, tak co?

David se zaradoval. „Aspoň nebudu muset k vám,“ řekl. Potom napomenul Leoše. „Nedělej paniku. Kam by utíkala? A proč?“

Leoš měl jen malý náskok. Chvilku nato se teta přiřítla na jízďárnu. Div nám koně nesplašila. A hned spustila rámus. „Co tě to, holka nešťastná, napadlo? Co kdyby ses zmrzačila, co bych řekla tvý mámě?“

„Proč by se měla zmrzačit?“ ozval se David dřív než já.

Teta sebou cukla. Zřejmě ho v tom kalupu nepostřehla. Čekala jsem, že zabrzdí, ale musela být pořádně rozčilená, protože se do něj pustila hlava nehlava.

„Vždyť na tom v životě nesesděla,“ vynesla nakonec svůj největší trumf.

„Ale seděla,“ ozval se správce klidně. „Včera a předevcírem. A možná i před tím. A i kdyby nesesděla, co na tom? Všechno dělá člověk jednou prvně. Nevím o nikom, kdo by se v sedle narodil.“

„Prosím vás, kdo to jakživ slyšel? Pražská holka, a rajtovat.“

„Myslím, že není ani první, ani poslední pražské dítě, které sedí v sedle. Vy jste taky pražská holka a je z vás hospodyně k pohledání. Strčíte do kapsy leckterou bábořskou rodačku.“

Pochvala, kterou teta nečekaně utřžila, jí zůstala vězet v krku jako kůstka z kapra, takže se nezmohla ani na popel. Zato David kázal dál. „Kdybych uvažoval jako vy, tak jsme vašeho muže ani nepřijali, když je

Pražák a nikdy s traktorem nejezdil, tím méně, aby oral a dělal jiné zemědělské práce. A dneska je to náš nejlepší traktorista.“

(Džentlmen není, ale lišák ano.) Teta v žáru těch dvou pochval zrovna tála. A pak ji dorazil. (A nejen ji!)

„A to pražský dítě,“ mávl rukou směrem ke mně, „má na ježdění talent, jestli chcete něco vědět. Zrovna tak jako Leoš. Jinak bych ji totiž nevzal. Nemám čas piplat se s pražskými slečinkami, které si usmyslely, že si zpestří prázdniny.“

(Myslí to vážně, anebo je to jen taktika vymyšlená na tetu?)

Teta se dívala střídavě na mě a na Leoše a oči měla naměkko.

„Tak a teď byste zase mohla jít,“ zakončil David rázně debatu. „Přišli jsme sem jezdit, a ne se bavit.“

Neřekla jediné slovo, vzala kolo, které si předtím opřela o olši, a vydala se zpátky k silnici. Když přecházela Báborku, David na ni zavolal: „Jo, a abych nezapomněl. Leoš jede v sobotu s námi na puťák, tak mu připravte nějaké jídlo s sebou.“ Řekl to tak, jako by žádná jiná možnost neexistovala. A teta to právě tak přijala.

Celou dobu, co jsme byli na jízdárně, mi vrtalo hlavou, kdo tetě donesl, že jezdím na koni.

Když jsme se vrátili domů, pokoušeli jsme se to z ní vytáhnout. Ale kroutila se jako žížala. Dostal to z ní teprve strejda.

„Tak ta dobrá duše byla Vladěna,“ oznámil mi tajuplně, když jsme šli spolu na trávu. (Zmije jedna plazivá, pruhovaná.) „Máte spolu něco?“ zeptal se.

„Ne,“ odpověděla jsem.

„Mají Adama,“ zasmál se Leoš. „Vladěna si na něj myslí a má vztek, že učí Zuzanu. A že Zuzana nepadá z koně jako ona.“

Polila mě červená.

Strejda se na mě koukl. Se zájmem.

„Škoda že tam Vladěna nebyla dneska, když David Zuzanu chválil,“ zalitoval Leoš.

Překvapeně jsem se na něj podívala. Moje pochvala byla jeho pochvala.

„Však tebe taky,“ vrátila jsem mu to zpátky.

„Kdyby to slyšela, to by jí měla ještě víc plný zuby,“ zasmál se Vašek.

„Stejně se to dozví,“ prorokoval Leoš. „Když mámu popíchla, určitě bude chtít vědět, jak to dopadlo. A až se zeptá, tak jí to někdo řekne. A když ne, povím jí to já,“ zazubil se. „Ať má radost!“

„Nebud' zlomyslný,“ napomenula jsem ho, ale kdesi uvnitř ve mně pípala radost, že na ten spor (spor?) Vladěna-Zuzana nejsem sama. Asi přece jen není takový rabiják, jak se zdá, řekla jsem si a umínila si, že na něj budu hodná. A hned po večeři jsem to projevila skutkem. Začal totiž na mě hartusit, abych si přichvátla, že přijde pozdě na schůzku v klubovně, kde byly poslední přípravy na puťák.

„Tak běž, já to nádobí za tebe utřu a uklidím,“ slíbila jsem mu sama od sebe.

Mezi dveřmi narazil na tetu. Jedním mrknutím postřehla situaci a spustila: „Kampak? Kdo bude za tebe utírat?“

„Já,“ ozvala jsem se.

Teta sjela pohledem od Leoše ke mně. „Cože jste padli na sebe takovou láskou!“ podivila se.

„My se máme rádi pořád,“ tvrdila jsem.

„Jenže to není vždycky tak vidět jako dneska,“ zasmála se.

Byla jsem hubatá. „Však ty se taky se strejdou pořád nehubičkuješ.“

Hlasitě se rozesmála. „Vidím, že máš taky pořádně proříznutou.“

(Proříznutou. Hlavně doma, na svý.)

„Přišel by pozdě na schůzku,“ vysvětlovala jsem svou ochotu, „budou čistit kočár a postroje, David říkal, že to všechno musí vypadat, jako by jeli na svatbu. Při tom nemůže přece chybět.“

Teta si mlčky povzdechla. Zřejmě litovala, že se nechala Goliášem tak zaskočit. Taky jsem vzdychla, jenže z jiného důvodu. Asi jí to došlo, protože zničehonic řekla: „Byla bych klidnější, kdybys tam byla s Leošem. Rád se předvádí, bojím se, aby nechtěl starší kluky trumfnout a nenatloukl si. Poprvé bude sám z domova.“

„Však on na něj už pan správce dohlídne. Na vejtahy si nepotrpí,“ uklidňovala jsem tetu. A protože se mi už nechtělo o tom ztraceném puťáku hovořit, začala jsem z jiného soudku. Nabídla jsem tetě, že vykoupu Lucinku a dám ji spát.

Zaradovaly se obě dvě. Lucinka, že ji budu koupat já, a teta, že může jít hned péct Leošovi na puťák bábovku a nebude muset ponocovat.

Puťáku jsem ale neutekla. Ve vaně se Lucinka zničehonic ozvala: „Ty nepojedeš pryč s těma koníčkama?“

„Ne.“

„To je dobře,“ pochválila si.

„Proč?“ podivila jsem se.

„Aspoň tu zůstaneš s náma. Budem chodit na Lutín, ju?! Máma slíbila tátovi, že taky půjde.“

„Teto, půjdeš s námi na Lutín?“ chtěla jsem vědět, jestli si Lucinka něco nevymyslela. „Prej jsi to slíbila strejdovi.“

Teta se podivila. „Já? Kdy?“

„Jak jste se tuhle hádali kvůli tomu rybízu,“ pohotově připomněla malá matce její slib.

„Teda ty jsi ale drbnička,“ spustila teta a začala Lucinku přesvědčovat, že se s Vaškem nehádali. „Ještě to někde vykládej a lidi si budou myslet bůhvíco.“

Jenže Lucinku hned tak nepřesvědčila. „Je to pravda. Křičeli jste na sebe.“

Podívala jsem se na tetu a zasmála se.

„Tatínek jen nechtěl, abych zavařovala,“ chtěla převést malou na svou víru.

„Říkal, že všechny skleničky s těma povidlama vyhodí,“ sdělila mi Lucinka.

„To si dělal jenom legraci,“ pokusila jsem se vysvětlit Lucince nedorozumění mezi rodiči.

„Ba ne!“ odmítla rezolutně moje vysvětlení. „Měla jsi vidět, jak byl červenej.“

Podívala jsem se na tetu. Byla jako pivoňka.

„A ty bys chtěla, aby je vyhodil?“ zeptala jsem se Lucinky.

„Ne. Já mám marmeládu ráda. Nejradši na palačinkách.“

Teta se konečně vzpamatovala. „Tak vidíš. Na palačinkách máte džem všichni rádi, ale když ho dělám, tak se vám to nezdá.“

„Táta říkal, že dovolenou promar-mar...“, snažila se reprodukovat další část otcovy řeči.

„Promarní,“ napověděla jsem jí.

„Ba ne.“

„Promarmeláduju,“ doplnila teta. A pak dodala: „Tak se mi zdá, že tě budu muset poslat vždycky pryč, když si budeme chtít s tatínkem něco vysvětlit. Co slyšet nemáš, to slyšíš, a co máš, to abych ti říkala desetkrát.“

„Jsi malá drbna,“ řekla jsem Lucince, když se teta vrátila zpátky do kuchyně k bábovce a zůstaly jsme zase samy.

„Co je to drbna?“

„Ženská, která moc mluví. A říká, co nemá.“

„Já nejsem ženská,“ zaprotestovala. „Já jsem holčička. A táta se opravdu zlobil, mělas ho vidět. Ještě že ten rybíz ukradli, že jo?“ řekla a spiklenecky zamrkala.

Přitiskla jsem ji mokrou k sobě.

„Já ti něco pošeptám, jo?“

„Co je šeptem, to je čertem,“ řekla jsem.

„Máma to nesmí slyšet, zlobila by se na tátu. Šeptnu ti to do ucha.“

Naklonila jsem tedy ucho k její pusince. Popadla mě mokryma rukama kolem hlavy a šeptla: „Táta říkal, že ti zloději měli přijít dřív!“ Pak mě pustila a hlasitě dodala: „Že měli?!“

Kývla jsem. „Tak a ven z vody!“

„Já bysem ještě chvíli plavčila,“ smlouvala.

„Už ses naplavčila dost. Musíš jít spát!“

„Přečteš mi pohádku?“ začala vyjednávat.

„Přečtu, ale jen když hned vylezeš.“

Hrabala se z vody ven. Pomohla jsem jí. „Podívej se, jak jsi byla špinavá,“ ukázala jsem na vodu.

„Mami, pojd' se honem podívat, jaká černá voda po mně zůstala.“

„Nemůžu. Třu bábovku pro Leoše. A špinavá jsi každý den jako ču-
ník, to není nic nového.“

Vypustila jsem tedy vodu, vyčistila vanu a Lucinka se mezitím frotý-
rovala. „Ještě nalojetovat,“ poručila si, když viděla, že jí podávám py-
žamko.

„Naolejovat,“ opravila jsem ji.

Konečně byla v postýlce. „Tak kterou pohádku ti mám přečíst?“

„O princezně Zlatovlásce.“

„Proč?“

„Chtěla bych mít takový vlásky, jako má ona.“

Pohádku jsem ale nedočetla. Když jsem byla v nejlepším, přiřítíl se
Leoš. „Zuzano, můžeš jet s námi,“ křičel už na schodech. Odhodila jsem
knížku se Zlatovláskou na deku a vyběhla do kuchyně.

„Ty si děláš legraci,“ řekla jsem nedůvěřivě. Ale když jsem se mu po-
dívala do tváře, věděla jsem, že si legraci nedělá.

„Jak to?“ podivila se teta. „Vždyt' jste říkali, že není místo.“

„Už je,“ vyhrkl Leoš.

„Kdopak co provedl, že mu to pan inženýr zatrhł?“ zeptala se.

„Nikdo nic neprovedl, jen Lád'a Trnků se ještě nevrátil z té Itálie,
a tak kluci navrhli, aby místo něj jela Zuzana.“

(Pánové, to snad není možný!)

„Kdo to navrhl?“ zeptala se teta zvědavě.

„Ale Honza. A pak se přidali i ostatní.“

(Tintítko je formát nad formáty. Nikdy mu to nezapomenu.) „Vladě-
na taky?“ zeptala se teta, která nevěděla, že víme.

„Ta prskala jako křeček,“ zasmál se Leoš. „Pořád chtěla vědět, jaké
má Zuzana zásluhy o bábovské jezdecké oddíl. Když je to odměna. Tak
jsem řek, že jsi dobrá na slohy a že nám povedeš kroniku. Oni se před-
tím hádali, kdo to bude dělat, a nikdo si to nechtěl vzít. Kluci tvrdili, že
by to měla psát Vladěna, že je tam právě kvůli takovejmu věcem, když
nejezdí, a ona zase, že to musí dělat někdo z jezdců, když je to jezdecké

puťák. Nakonec to hodili na Zdenu. Ta byla hrozně ráda, že se toho zbaví. Ona líp jezdí, než píše.“

„Tak vidíš, a hned je z tebe kronikářka,“ zasmála se teta.

„Umíš kreslit?“ zajímal se Leoš. „Ještě jsem slíbil, že do tý kroniky nakreslíš koně,“ řekl Leoš.

Teta se rozesmála. „Heleď, vyklop rovnou, co všechno jsi nasliboval, ať ví, jestli si má vůbec balit ranec,“ řekla.

„Jestli ho neumíš, tak ho obkreslíme přes okno, ne?“

„Něco provedeme.“

„Musel jsem něco slíbit, když Vladěna tak syčela,“ omlouval se. „David ti vzkazuje, že spacáky a stany jsou pro všechny, tak nemusíš nic shánět. Jen jídlo si máme vzít na půldruhýho dne. V neděli večír už bude společná večeře v Matěšovcích. Jo a mám ti taky říct, že tam budeme chodit na brigády do lesa, abys pak nebrečela.“

„Proč bych měla brečet?“ urazila jsem se. „Copak jsem nějaká cimprlína?!“

„To ne, ale Pražka jsi.“

„To abych šla upíct ještě jednu bábovku,“ ozvala se teta. „A taky budu muset usmažit víc řízků.“

„Mami, dej mi taky řízek,“ ozvala se Lucinka z pokoje.

„Až zítra. Už máš vyčištěné zoubky.“

„Ale já chci!“

„Mám vzít vařečku?“

Když slyšela Lucinka o vařečce, změnila taktiku. „Já mám hlad. Strašnej.“

„Dej si pozor, abys neumřela,“ posmíval se jí Leoš.

„Dobrá, tak dostaneš jablíčko. A přestaň pokřikovat, nebo ti jednu přišiju,“ vyhrožovala jí teta. „Už máš dávno spát.“

„Já jí jdu dočíst tu pohádku,“ řekla jsem. Oprané jablíčko jsem vzala s sebou, ale když jsem jí ho podala, odstrčila ho a svěřila se mi, že měla chuť jen na řízek. „Ale mámě to neříkej!“

„Neřeknu, ale musíš si lehnout.“

Poslechla.

A usnula, dřív než jsem stačila dočíst o princezně Zlatovlásce, po jejíž vlasech toužila.

III.

Jak ptáci táhnem krajem rybníků, bříz a trnek...

*Utrhl jsem květinu
a zvadla.
Chytil jsem motýla
a zemřel mi v dlani.
Pochopil jsem,
že krásy se mohu dotknout
pouze srdcem.*

1. KAPITOLA

*Alespoň tento týden nebude čas naším pánem.
Do kopce nehnat, z kopce brzdit a po rovině nelitovat
je zlaté pravidlo zkušených koňářů*

První, koho jsme ve vratech statku ráno potkali, byl sám velký David. Vrhla jsem se k němu, abych mu poděkovala za to, že mě bere s sebou.

„Nemáš zač, hlavně aby se ti to líbilo,“ řekl a zmizel v kanceláři.

Šli jsme tedy na zadní dvůr. Kluci zrovna vytahovali nablýskaný kočár a nasazovali voj. Byli tam už skoro všichni. Jen Zdena s Karlem chyběli. A Vladěna!

(Zadoufala jsem, že nepřijde, když jedu já. Že se urazila.)

Neurazila se. Bohužel. Přihnala se takřka s ostatními. Když mě uviděla, zkrivila se jí pusa, jako by se napila octa. Hodně kyselýho.

Byli jsme teda všichni a začalo nalod'ování.

Kráků bylo tolik, že jsem pochybovala, zda se to vůbec na kočár vejde. Jenže kluci jsou zřejmě šikulové.

Adam se Smoldou přivázali vzadu na kočár (tam, kde za královnou stojí olivrejovaní sluhové) plachtu a navíc ji podložili několika prkýnky, která kdesi narychlo sehnali a přiřízli na potřebnou míru. Tak vznikla jakási velká kapsa, do které začali cpát všechno možné – především ale to, co potřebovali koně, tedy oves a kýble na vodu pro koně, ale i naše věci jako stany, svinuté podlážky, kolíky, tyčky, kotlík pro nás.

„Ještě se sem vejde několik ranců,“ oznámil Adam.

Vešly se tam tři, jeho, Smoldy a Zagroškudly, který měl raneček takový, jako byl sám; nejmenší ze všech. „Zbytek se musí uvázat po stranách,“ rozhodl Adam.

„Já si vezmu svůj do kočáru,“ oznámila Vladěna.

„Jo a kam dáme nohy,“ zaprotestovala Zdena.

„Jen ho dej taky sem,“ spustil Adam. „A nevymýšlej si pro sebe extrabuřty.“

„Mám tam lékárníčku pro Zdenu, a kdyby bylo někomu zle, tak...“

„Nemaluj čerta na zeď!“ odbyl ji Adam. „Komu by bylo zle, když jede na puťák?“

Na tohle už neodpověděla a kluci začali připevňovat po stranách kočáru zbývající rance. Ale nedokončili to. Objevil se totiž David a prohlásil, že kočár nevypadá jako kočár, ale jako cikánský vůz. A že je vyloučeno, abychom takhle vyjeli. „Zabrali bychom celou silnici,“ tvrdil a začal připevňované batohy a batůžky zase odvažovat a házet zpátky na lavičku.

„Proboha, co v tom máte za poklady?“ zeptal se, když měl v ruce nejobjemnější ranec, který patřil Vladěně. „Tak se mi zdá, že si vezeš s sebou celý šatník,“ pustil se do ní. „Říkal jsem přece, abyste si vzali jen to nejdůležitější.“

„Mám tam jenom důležitý věci,“ tvrdila Vladěna.

„Jen abych ti to nerozbalil a nepřesvědčil se,“ vyhrožoval.

„Klidně.“

„Každý se ještě jednou podívá, co může postrádat. Anebo co nepotřebuje aspoň první dva dny. V sedlovně jsou bedny se sedly, můžete si to do nich dát. Zítra je přiveze Petr s koňmi do Matěšovců. Přece nepojedeme s takhle vyhasrošeným kočárem. Podívejte se na můj batůžek,“ dal se za vzor. Právem. Měl skutečně nejmenší raneček. Spolu s Honzou. Jenže Zagroškudla byl tintítko, kdežto David Goliáš.

„Jak jste se tam složil?“ podivila se Zdena.

„To víš, byl jsem vojákem,“ užulil se. „A nerad tahám s sebou zbytečnosti jako někdo.“

„Jen abyste večer nebrečel, že vám něco chybí,“ pípl Honza prostořece.

„Můžeš být klidný, k tobě si nic vypůjčit nepřijdu, bylo by mi to malý,“ odpálil David Zagroškudlovi jeho jedovatost pohotově zpátky.

Všichni se zasmáli. I Honza.

Vladěna prohrabala ranec a prohlásila, že tu absolutně nemůže nic nechat. (Absolutně mi připomnělo Helenu Machovou a Vladěna mi byla ještě protivnější.) Taky ostatní tvrdili, že mají samé důležité věci.

„Až dojedem, udělám kontrolu a běda tomu, u koho najdu něco, co nemusel mít! Tomu to pak spočtu. A ty mi, Vladěno, připomeň, že máme zařadit na program v Matěšovicích instruktáž, co brát s sebou na puťák a co ne a jak úhledně a účelně batůžek balit.“

Konečně bylo všechno jakžtakž hotovo podle Davidových představ a kluci přivedli okširované klisny. Poprvé jsem je viděla v kočárových postrojích. Gidranu zapřáhl Honza, Věru Smolda, jejich jezdci. Ti si pak taky sedli na kozlík vedle Davida, ale opratě si vzal on sám.

Vzadu nastala tahanice o nejlepší místa. První se do kočáru vrhla Vladěna a zabrala si levý roh na zadním sedadle, z kterého bylo dobře vidět na silnici. Na protější místo hodila tričko a prohlásila, že ho drží pro Adama.

Zdena okupovala druhý roh na sedačce, kterou zabrala Vladěna, a pozvala mě, abych si sedla proti ní. Jenže Karel a náš Leoš, na které zbyla místa uprostřed, spustili pokřik, že chtějí sedět na kraji. Měla jsem chuť pustit Leoše na své místo, ale bála jsem se, aby si Vladěna nemyslela, že chci být vedle Adama, a tak jsem se nehnula.

„Cestou se budete střídat,“ rozhodl David. „Jako v autobuse při výletě, aby to bylo spravedlivý.“

Jenže kluci to za spravedlivý moc nepovažovali. „Nebudem přes ně vůbec nic vidět,“ tvrdili.

„Sedni si na mé místo,“ řekl Adam sám od sebe Leošovi a přesedl si, takže jsme teď seděli vedle sebe. Začervenala jsem se. Vladěna si mě přeměřila, jako bych za něco mohla.

„Tak jedem,“ ukončil David dohadování a pobídl koně.

Z kravína vykouklo několik ženských.

„Hele, Jakoubková nám mává,“ podivil se Šmejda.

„Asi je ráda, že bude mít od vás na týden pokoj,“ zasmál se David.

Z vrat statku jsme vyjeli klusem. U bábořského hradu se silnice točila doprava a stoupala. Koně přešli z klusu do kroku. A já jsem dostala od Davida první poučení. „Kdo řekne Zuzce zlatý pravidlo dobrého vozky?“ zeptal se.

„Do kopce nehnat, z kopce brzdit a po rovince nelitovat,“ vyhrkl Karel.

„No vidíš, aspoň něco víš,“ pochválil ho David. „Cestou se postupně všichni vystřídáte v řízení tam, kde nebude frekvence, tak doufám, že se nikdo proti tomu, co řekl Karel, neproviní.“

„Neměli bychom slízt?“ ozval se Karel, který si chtěl zřejmě vysloužit další pochvalu. (V Matěšovcích pak už tak útlocitný nebyl.)

Všichni se jeho horlivosti zasmáli.

„Podívejte se, jak mají napjaté postraňky,“ bránil se.

Koně opravdu zabírali naplno. Teda Věra naplno a Gidrana se ulevovala, šla asi tak o čtvrt kroku pozadu.

„Je pěkné, že s nimi cítíš, ale to by snad byly brzo unavené, nemyslíš,“ řekl David. „Víš, kolik musí dobrý pár ujet za den s plnou zátěží?“ zeptal se Karla, ale hádali jsme všichni. Nejbliž pravdě byl Smolda, který odhadl zátěž na patnáct metrů a délku jízdy na padesát kilometrů.

„Dvacet metrů centů na ráfovém voze a na gumách třicet,“ řekl David. „Ale ty kilometry jsi trefil,“ dodal.

Konečně jsme měli kopec za sebou a cesta byla zase rovná. David pobídl klisny do klusu a předal opatě Oldovi. „V Popelíně se vystřídáš s Honzou. Ale nechci slyšet pak žádné dohadování,“ vymínil si. Kluci mu tohle přání skutečně splnili. Za Popelínem si předali mlčky opatě a na kozlík se přesunul místo Oldy Adam, který měl řídit na silnici, kde se počítalo s větším provozem.

„Poslyš, Zuzko,“ řekl David, když jsme byli kus cesty za Popelínem. „Jestlipak ti Leoš řekl, že za tebe něco slíbil?“

„Myslíte kroniku?“

Přikývl. „Neměla by sis dělat poznámky? Nevím, jak je to s tebou, ale já zapomenu všechno, co si nenapíšu.“

„Teta mi to taky říkala. Dala mi s sebou notýsek.“

„Vzala jsem s sebou foťák,“ ozvala se Vladěna. „Jestli se mi fotky povedou, nechám jich udělat víc a vlepíme je do kroniky.“

„Jen aby to nedopadlo jako vloni,“ ušklíbl se Adam.

Všichni se zasmáli. „Co se stalo vloni?“ zeptala jsem se.

„Pověz, Vladěno!“

Loupla po mně očima. „Ať jí to poví Adam, když si to tak dobře pamatuje,“ zavrčela.

„Dvakrát exponovala stejný film,“ řekl.

„To je toho, to se mi už taky stalo,“ zastala jsem se jí.

Překvapeně se na mě podívala, ale neřekla ani slovo.

„Bořetín, Zuzano,“ oznámil mi z kozlíku Zagroškudla. „Ještě tři kiláky a jsme ve Strmilově.“

„Hele, čápi,“ zavřeštěl mi vtom do ucha náš Leoš a rukou vyrazil tak rychle nahoru, že mi div neurazil hlavu.

„Támhle je hnízdo,“ vykřikl vtom pro změnu zase Karel. „Mají mladý.“

„Zastavte!“ žadonila jsem na Davidovi.

„Copak jsi neviděla čápa?“ podivil se.

Na okamžik jsem zaváhala, v puse se mi už sbíhala slova na další Španělsko (aby se mi nesmáli), ale pak jsem se najednou zbavila tý marný a hloupý snahy všude být, všechno znát a řekla jsem po pravdě. „Ne, živýho ne,“ a podívala jsem se, jestli se nešklebí. Nešklebil se. Jen se překvapeně podíval a zavolal na koně prr! Zagroškudla přitáhl opratě a zastavili jsme právě ve chvíli, kdy čáp doletěl k hnízdu, odkud se k němu natahovalo několik krků.

Nastalo krmení.

Vladěna se vrhla na ranec a začala z něj dolovat fotoaparát. Nemohla klukům přijít na jméno, že jí ho nenechali ve voze.

Po Adamovi však sjel její vztek jako voda po pršáku. Čím víc zuřila, tím víc se tlemil. A ještě ji dráždil. „Teda ty jsi mi fotoreportér. Schová si foťák do rance, kdo to jakživ slyšel.“

Když Vladěna fotoaparát konečně vydolovala, bylo už po krmení. Udělala alespoň několik fotek hnízda a jeli jsme dál.

„Co kdybychom jeli rovnou?“ ozvala se Vladěna, když jsme se blížili ke Strmilovu. „Říkal jste přece, že koně vydrží padesát kilometrů, a do Matěšovců to není ani pětatřicet. To hravě zvládnou,“ obrátila se na Davida.

„To víš, že by to zvládli. Jenže ono nejde ani tak o koně, jako o vás. Chtěl bych, abyste si zapamatovali, že tenhle týden není čas naším pá-nem. Abyste aspoň jednou v roce nechvátali a měli dost času poroz-hlédnout se po svém domově. Tohle přece patří taky k puťáku, ne? A k tomu našemu teprve.“

„Jinými slovy, koukejme, abysme viděli,“ ozval se Smolda.

„Vidím, že kapírujete,“ usmál se David.

„Jen jestli všichni,“ pronesl Karel pochybovačně. „Aby nás tam po-tom pořád někdo nehonil,“ očima zavadil o Vladěnu, ale nejmenoval ji. Ta se však začala okamžitě krabatit jako ucházející míč.

David se prošacoval, z jedné kapsy vytáhl balíček s jídlem. „Na,“ ho-dil ho Karlovi. „Ať je od tebe aspoň na chvíli pokoj.“

Karel obrátil okamžitě pozornost od Vladěny k jídlu. „Co je v něm?“ zeptal se drze. „Řízek?“

David pokrčil rameny. „Ani nevím.“

Ale Karel v té chvíli už věděl. „Řízek,“ pokřikoval nadšeně. „Ten já strašně rád.“

„Co ty nerad,“ ušklíbl se Adam.

Ve Strmilově bylo toho dne poslední střídání stráží.

„Mám zajet na náměstí?“ zeptal se Adam Davida. „Anebo mám jet rovnou k Řivnáčům?“

„K Řivnáčům,“ rozhodl David. „Sluníčko už pořádně připaluje.“

S tím sluníčkem to byla pravda. Když jsme ráno vyjeli, bylo zataže-no, pak se ty mraky potrhaly a teď už byl pořádný pařák. Takový, že se už před Bořetínem, kde bylo několik rybníků za sebou a jeden hezčí než druhý, ozvaly hlasy, že bychom měli zastavit a vykoupat se. Jenže David nám to zatrhl. „Však to ještě chvíli vydržíte. Vedle Řivnáčů je nádherný potok.“

„Nebo bychom mohli zajet na Komorník,“ navrhl Adam. „Když jsme s Petrem tu trasu projížděli na motorce, tak jsme se tam taky vykoupa-li.“

„Podle mýho by byl ještě lepší Adamák,“ řekla jsem.

Adam se na mě podíval s otevřenou pusou. „Ty to tu znáš?“

Neznala jsem to tu. O Adamáku jsem věděla od strejdy.

„Je to váš rodinný rybník, ne?“ zašklebila jsem se.

„Adame, oni po tobě pokřtili rybník?“ podivil se Karel.

Kočár se zakolíbal smíchem.

„Co se smějete?“

„To je opačně, Karle. Adama pokřtili vodou z Adamáku, a proto se jmenuje Adam,“ zamotal to ještě víc David.

„A ještě dřív tu byl Adam, co ho vyhnal Pámbu z ráje kvůli Evě. Hledal si za něj náhradu, a proto přišel k nám na Vysočinu. U toho Adamáku se usadil,“ řekla Zdena napůl v legraci, napůl vážně.

„Takže nejdřív byli Adam s Evou, pak Adamák a nakonec náš Adam, víš,“ pronesla Vladěna hlasem, kterým poučovala mrňata v mateřský škole.

Tohle bylo už moc i na Karla. Ačkoliv se smáli všichni, vrhl se jen na Vladěnu. „Nemluv se mnou jako s nějakým posránečkem z mateřský školy,“ pustil se do ní. (Asi v něm pořád ještě ležela ta bedna kytu, ke které ho přirovnala.)

„Však to není tak dlouho, cos byl taky posránečkem,“ zastala se svých svěřenců.

David obrátil oči v sloup. „Zase jsou v sobě. Co se to s vámi dneska děje, děti?“

„To je asi z toho vedra,“ usoudil Adam.

„Děti,“ opakovala Vladěna dotčeně.

„A jeje, paní učitelka se urazila. Abychom nebyli ještě po škole,“ šklebil se David.

„Jak mě mají poslouchat, když si ze mě děláte dobrý den?“

„Ale vždyť ty si o to koleduješ,“ tvrdil David. „Měla bys mít víc smyslu pro humor,“ vytkl jí. „A ne se hned urážet.“

Čekala jsem, že se začne bránit, ale kupodivu mlčela. Ale koukala se jako kakabus a roztála, teprv když jsme dojeli k Řivnáčům.

2. KAPITOLA

U Řivnáčů. Pěšky do Strmilova. Táborák

Řivnáčovi bydlí asi tak kilometr od silnice, kterou bychom se dostali do Matěšovců. Jede se k nim nejdřív krásnou cestou mezi lukami a pak lesem. Když jsme jím projeli, octli jsme se přímo před zadními vraty samoty, kde bydleli Řivnáčovi.

„Tak jsme tady,“ oznámil David. „Jdu nás ohlásit paní Řivnáčové. Oľda s Honzou mezitím vypřáhnou.“

Vešel do dvora, ale vzápětí vycouval rychle zpátky, neboť se proti němu vyřítíl malý, ale zato pořádně naštvaný voříšek. Vyprovodil Davida několik metrů před vrata, pak se zastavil a vyřvával na lesy svou ostražitost a nelibost. Vypadalo to směšně, velký Goliáš prchá před malým čtyřnohým Davidem a ani se nepokouší skrýt strach z toho, že ho ten mrňous rafne po noze. Chvíli nato přiběhla paní Řivnáčová v doprovodu dvou dětí a s rukama ještě mokřýma od nádobí. Nejdřív zahrnala psa (ukázalo se, že voříšek se jmenuje Voříšek) a pak nás přivítala.

„Zrovna jsme si tuhle s tátou říkali, který den máte vlastně přijet,“ zazubila se na Davida. „Zapomněla jsem si to poznamenat do kalendáře, jak jste tu kvůli tomu byl, a teď jsem si nebyla jistá, jestli je to tento týden, anebo příští.“

„Měl jsem vám to ještě připomenout lístkem,“ kál se David.

„Však se nic neděje, hlavně že jste mě stihli doma.“

Zagroškudla se Smoldou odpřáhli Gidranu s Věrou a chtěli vědět, kde je mají ustájit.

„Chlív je támhle,“ ukázal David na přístavek vedle stodoly.

„Dejte pozor, zápraží je vydlážděný kočičákama,“ ozvala se paní Řivnáčová. „A nelekněte se, jsou tam taky ještě ovce a kozy.“

„Copak my, my máme pro strach uděláno, ale Gidrana je citlivka,“ zasmál se Honza.

Nakoukla jsem do chlíva. Byl tmavý, nepříliš prostorný, navíc skutečně v jednom koutě bečely ovce a v druhém dvě kozy.

„Dřív jsme mívali kravku,“ slyšela jsem, jak paní Řivnáčová vykládá Davidovi.

Gidrana překlopýtala přes kočičáky a na prahu se zastavila. Uši měla sklopené dozadu, což znamená v koňské řeči: „Holka, bacha, lidi na tebe zase něco šijou!“ Aspoň tak mi přeložil sklopené uši Leoš. Ale zrovna tak to prej může znamenat: „Lidi, bacha, něco mi drnká na nervy, mohla bych se splášit nebo kopnout, honem mě uklidněte.“

„No tak, Gidrano, neblázni,“ domlouval jí Honza něžně. „To je přece stáj, dostaneš tam vodu, oves a oddáchněš si.“

Ale Gidrana jako by neslyšela. S hlavou vysoko vztyčenou, s chvějícími se nozdrami a s ušima, které lapaly do kornoutků kdejaký šelest, větrila všechny pachy a zvuky, od kterých ji odděloval práh chlíva, a vypadalo to, že je nepřijme.

„Počkej, já jdu s Věrou první,“ navrhl Smolda. „Ta je rozumnější a snad si dá pak říct i Gidrana.“

Ale ani Věra nebyla právě nadšena tou dírou do tmy plné podezřelých zvuků, jenže se nechala od Smoldy přece jen přemluvit a vklopýtala po nerovném dláždění dovnitř. O něco později tam pak vtáhla i Gidrana.

Adam s Leošem a Karlem začali odstrojovat kočár. Ranec za rancem padaly do trávy, pak spacáky a stany.

„Nejdřív postavíme stany, pak se opláchnete a najíte,“ oznámil David program pro nejbližší chvíle. „S plným břichem by se vám špatně hýbalo,“ odůvodnil, proč dává přednost stanům před jídlem.

„Nevím, jak kdo, ale já bych se nejdřív rád napil,“ oznámil Adam. Neměl ten pocit sám, jenže když jsme se vrhli ke studni, začala Vladěna pokřikovat, že po třešních se nemá pít. Byla to její první slova po delší době; všichni jsme si však mysleli, že mohla mlčet dál.

„Vid'te,“ dovolávala se Davidova požehnání.

„To je pravda, ale už je to nejmíň hodinu, co jste je měli, a pak jste ještě svačili,“ řekl David. (Třešně přinesl Smolda. Schoval je na kozlík, a když začali kluci a holky fňukat, že sluníčko připaluje, rozdal je proti žízni.)

„Pojďte, půjčím vám hrnečky,“ pozvala nás paní Řivnáčová dovnitř. Přinesla i láhev šťávy.

Když jsme utopili žízeň ve studni, vzali jsme stany a spacáky a vydali se dolů k potoku vyhledat tábořiště. Rozprostíraly se tam tři loučky. První ležela hned při značkové cestě do Strmilova, druhá byla pod Řivnáčovými a třetí stranou u druhého lesa. Ta byla nejhezčí.

„Tady bývá každé léto tábor,“ řekl Adam.

Na zemi byly ještě obdélníky nezarostlé trávou, kuchyň byla kousek dál mezi olšemi. Střecha zůstala, ale stoly a lavičky nějací barbaři už poničili. Na vlajkové tyči viselo přetržené lanko. Při břehu potoka, tam, kde byl obrovský plochý kámen, si vyhloubily děti nádržku, takže se tam dalo krásně koupat. Všechno mi připomínalo Lipůvky. Jenže tam je tábor v provozu celé prázdniny.

Kluci nechali stany stanama a začali se ráchat v potoce. Teprve když se ochladili, byli ochotni dělat. Nastalo dohadování, kdo bude s kým spát. Byl nás lichý počet – devět. Náš Leoš chtěl mermomocí do stanu s Honzou, ale musel vzít nakonec zavděk mnou, protože na mě nevyšla žádná holka, když Vladěna si zabrala pro sebe Zdenu. A David měl spát sám.

Když stany stály, vrátili jsme se ke kočáru. „Měli byste ho zatlačit do stodoly na mlat,“ radila nám paní Řivnáčová. „Aby se vám do něj náhodou někdo nepodíval. Anebo v něm nepřespál.“

„Tady?“ podivil se David.

„Dneska je sobota a to tu támhle dole leckdo přenocuje,“ ukázala na první loučku.

„Tak slyšeli jste, mládeži,“ pobídl nás správce. (Už ne děti, asi aby nikoho neurazil.)

Vrhli jsme se na kočár a zatlačili ho na mlat.

„Připravte si všechno, co budete navečer potřebovat, ať to nemusíte potmě hledat,“ připomněl ještě. „Mýdlo, ručníky, tepláky na noc. Až budete hotovi a kluci nakrmí, jdeme do Strmilova.“

„Vždyť jsme tam už byli,“ ozval se Karel nespokojeně. „Myslel jsem, že se půjdeme vykoupat do toho...“

„... Adamova rybníka,“ skočila mu do řeči Vladěna.

„Ona nedá pokoj!“ žaloval Karel.

„Tak vidíš, bránila ses, že nejsi dítě, ale hecuješ ho jako malá,“ pokáral Vladěnu David.

„A jak to teda bude s koupáním?“ dožadoval se Karel odpovědi.

„Copak jste se nevyšpláchali v potoce?“ podivil se David. „Obojí nestačíme. Buď se vydáme ke Komorníku, anebo do Strmilova na zmrzlinu. Myslel jsem, že tam koupíme v hospodě špekáčky a večer si je u ohně opečeme,“ házel vesele udičky.

„Jdem do Strmilova,“ vyhrkl Šmejda. „Opékaný špekáčky já strašně rád. A zmrzku taky.“

„Tak ty na Komorník už nechceš?“ šklebil se David.

„Až se vrátíme, vykoupem se v potoce, je to docela prima.“

„Tady je krásný koupání,“ přidala se paní Řivnáčová. „Je tu mnohem čistší voda než u rybníků. To už není ten Komorník, jako býval za našeho mládí. Samý auta a ty chaty taky nepřidají na kráse a na pořádku.“

„Slyšeli jste domácího znalce, můžete se rozhodnout.“

„Já se jdu zeptat Honzy a Smoldy, pro co jsou,“ nabídl se Karel.

Za chvíli se vrátil. „Říkali, abychom šli sami, že zatím vyhřebelcujou koně a pohlídají stany.“

„Zůstanu tu s nima,“ rozhodl se zničehonic Adam. „Dám na ně pozor,“ dodal, protože si všiml Davidova zdviženého obočí.

Podívala jsem se na Vladěnu. Na obličeji měla napsáno, že by tu zůstala taky, jenže nevěděla, jak to provést, aby nebyla druhým pro smích.

„Jestli půjdete na Komorník, šla bych s vámi,“ řekla na Adamovu adresu.

„Na Komorník sami jít nemůžou,“ pozvedl hlas David.

„Copak jsi hluchá,“ zavrčel Adam. „Budeme hřebelcovat koně a žádnou holku tady nepotřebujeme. Stačíme si sami.“

Koukla jsem se po očku na Vladěnu. Stát se tohle mně, půjdu pěšky zpátky až do Bátor. Pokud bych neshořela hanbou. Kdyby tu byla maminka, určitě by řekla, vidíš, takhle to dopadá, když se holka klukovi vnucuje. Zprotiví se mu. Jednou mi na tohle téma udělala celou přednášku, když zpozorovala, jak jedno děvče z našeho domu jede po Pavlovi, mým bratránkovi od tátovy sestry.

„Tak dobrá,“ usmál se David na Adama. „Ať se tady nic nestane. Za ty dva mi ručíš. A natahejte nějaké dříví na oheň.“

„Nemohli bychom tu zůstat taky?“ zeptal se Leoš.

David se rozhlédl po zbylém hloučku. „Vyloučeno. Přece mě nenecháte napospas holkám.“

Čekala jsem, že Vladěna zaprotestuje, že není holka. (Holka je ostříhaná ovce.)

Neřekla nic.

„Konec diskusím a jde se,“ zavelel David.

„Kudy?“ zeptal se Karel, který se zřejmě nemohl dočkat zmrzliny.

„Po žluté značce kolem potoka.“

Karel s Leošem vyrazili napřed.

„Přineste nám nanuky,“ zavolal za námi Adam.

„To zrovna,“ zavrčela Vladěna. „Když jste se museli trhnout, ochladíte se vodou!“

„To víš, že je přineseme,“ slíbila Zdena.

Já jsem mlčela.

„Tak, slečny, doufám, že mi neutečete jako kluci a vezmete mě s sebou.“

„Vám? Nikdy!“ ujistila Zdena Goliáše naší přízní.

„To mluvíš za sebe. Vladěna by mě teď nejradši někde ztratila,“ zasmál se David a hodil po ní očkem. Dívala se jako kakabus. A neřekla ani ano, ani ne.

„U tebe mám taky nějaký vrub?“ zazubil se Goliáš na mě.

„Kdepak,“ pospíšila jsem si, ale hned jsem se zarazila, aby to nevy-
padalo, jako že si to u něj žehlím.

„To jsem rád, že aspoň vy dvě jste na mě nezanevřeli,“ řekl s hranou
vážností, takže se i Vladěna užulila.

„Co byste řekli tomu, kdybychom chvíli mlčeli?“ navrhl David. (Za-
tím toho nejvíc napovídal on sám.)

Souhlasily jsme.

„Promluvit se smí, jen když někdo uvidí něco zajímavého a bude
chtít na to upozornit druhé,“ řekl.

Přikývly jsme. A mě to docela potěšilo. Bylo tu tak krásně, že se mi
ani nechtělo hovořit. Cesta vedla podél potoka, z jedné strany byl les,
z druhé potok a za ním louka. Ráj pro Adama a Evu vyhnané z ráje.

(Rusalčiny noci. Slávek říkal, že při těch se musí mlčet, když má člo-
věk z nich něco mít. Zrovna tak jako z té cesty tady kolem potoka. Kdy-
by tu byl, možná že by rozeznal všechny ty hlasy, co tu znějí. Já je sly-
ším, ale přece jen jsem hluchá. Poznám snad jedině drozda. A kukačku.
Jo, ještě tak divokou hrdličku. A skřivana. Asi je to málo. Všechno ostat-
ní mi beznadějně splývá. Třeba mě je Slávek jednou naučí rozeznávat.
Nebo Adam. Adama se zeptám hned, jak se vrátíme, kdo dělá to crr!)

„Hlásím zajímavost,“ ozvala se Vladěna, která šla první. Hlasitě se
rozesmála. „Dva naháči v potoce.“

Dva naháči v potoce se honem ponořili. „Jděte dál!“ volal Karel. „My
vás dohoníme.“

„Nemáš ručník?“ zeptal se mě Leoš.

„Kde bych ho vzala. Utři se do tílka.“

„Není tam hluboko?“ staral se David.

„Kdepak! Až holky přejdou, tak vám ukážeme, jak je tu mělko.“

David se zasmál a mávl rukou. „Jdeme po žluté. Tu zmrzlinu mají na
náměstí, kdybyste se ztratili, tak se tam sejdem.“

„Hlavně abyste se neztratili vy,“ řekl Karel prostořece. Ale co čert
nechtěl, trefil se do černého. Kdesi jsme přehlídli žlutou značku, a když
jsme dorazili do Strmilova, měli už kluci první část hodů za sebou.

„Dej si pudink s čokoládou,“ doporučil mi Leoš. „Je moc dobrej, vid', Karle.“

Šmejda právě ukusoval míšu.

„Ty barbare, jak to jíš,“ napomenula ho Zdena.

„Hele, nevychovávej mě, nezaplatila jsi mi ho,“ nedal se Karel.

„Máte nanukový dort?“ zeptal se David. „Ale chtěl bych velký.“

Vykulila jsem oči. Ještě nikdy jsem neviděla člověka, který by dokázal sníst celý nanukáč. A k tomu velký. Ale Goliášové mají nejspíš větší žaludek.

„Mohla byste mi půjčit nůž a šest talířků?“ poprosil David prodavačku, když vyndala velký dort z mrazáku.

Dostal obojí a začal dort porcovat. Karel rychle spolykal míšu a s velkým zaujetím, které připomínalo hladového psíka, pozoroval Davida.

„Tak si vezměte,“ pobídl nás David, když skončil.

Šmejda si bleskurychle přitáhl k sobě kousek, který byl asi tak o dva milimetry větší než ostatní. David se zasmál. „Že bys byl džentlmen, Karle, to se nedá říct.“

Kluci se pustili do nanukáče s takovou vervou, jako by právě přišli. Vladěna si zničehonic sáhla na Karla. Prudce se uhnul a podrážděně zavrčel: „Co na mě šmatáš?“

„Chci vědět, jestli už nejsi zmrazenej z těch nanukových orgií,“ ušklíbla se.

„Hled' si svýho,“ odsekl. „Však mi to neplatíš.“

„Vy dva jste na sebe jako pes a kočka. Ode dneška nechci slyšet žádné špičkování, nebo vás pošlu domů oba dva.“

Karel se chystal vysvětlit Davidovi, že špičkuje Vladěna, ale jediné Goliášovo gesto stačilo, aby to vzdal.

„Tak a teď jdeme koupit ty špekáčky,“ řekl David, když jsme končili.

„Já sním vždycky dva,“ spustil Karel. Říkal to jako Leošovi, ale dbal, aby ho slyšeli i ostatní. „A když jsou malý i tři.“

„Toho třetího si budeš muset koupit sám,“ ušklíbl se David. „Když stačí dva mně a Adamovi, tak snad tobě taky.“

„Tak to já nahrabu ještě někde brambory,“ prohlásil Karel. „Abysme neměli hlad.“

„Opovaž se!“ spustil David. „Snad máš taky nějaké jídlo z domova, ne?! Říkal jsem vám přece, že si má každý vzít zásoby na půldruhého dne. Večeři ze společných zásob máme až zítra. Tohle je jenom pro zpestření jídelníčku.“

„Vždyť já mám jídlo, jenže...“

„Tebe je myslím líp šatit než živit.“

„Maminka říká, že šaty na mně jen hoří,“ zbavil Davida okamžitě iluzí.

„Zkrátka je radost mít tě za syna,“ skončil David debatu.

Už jsme byli na chodníku, když jsem si vzpomněla na kluky.

„Tak palte zpátky,“ pobídl nás David. „Já zatím zaskočím do hospody pro ty buřty, řezník bude už mít zavřeno.“

„Ať nanuky koupí holky, my jdeme s vámi,“ hlásil honem Karel.

David se uculil. „Tak pojďte!“

Když odešli, Vladěna nám oznámila, že jde napřed. „Nezapomeň cestou sebrat nějakou soušku,“ připomněla jí Zdena. „Kolem Řivnáčů je to všechno vysbírané od těch, co tam tábořili před námi.“

Kývla.

Zpátky jsme šly zase samy s Davidem, protože kluci letěli napřed. Tentokrát ale nevyhlásil mlčení. Přiznala jsem se totiž předtím, že nepoznám podle zpěvu ptáky. Ani podle peří. Čekala jsem, že se přinejménším podiví. Nepodivil. Řekl: „Tak to je chyba, kterou musíme napravit.“ Zbytek cesty jsme pak hádali, který pták právě zatrylkoval. Zjistila jsem, že ani Zdena, která je z venkova, nemůže si v tomhle na mě vyskakovat.

Pak nám ale ptačí zpěv překryla změť hlasů, která se nesla údolčkem od Řivnáčů. „Teda já je přerazím,“ rozčilil se David. „Řvou jako paviáni.“

Přidal do kroku. „A co soušky?“ připomněla jsem mu.

Přibrzdil. Bez výběru zabral nejvyšší sušinu, o kterou zakopl, a vyrazil zpátky na cestu. My se Zdenou jsme si našly menší, zato jsme ale vzaly každá dvě.

Čím víc jsme se blížili k samotě, tím větší halas nás vítal. Na Davidovi bylo vidět, že se v něm vaří žluč.

„To nejsou naši,“ řekla najednou Zdena. „To vypadá na cizí kluky.“

Měla pravdu. Nebyli to naši. Na první louce u totemu se roztahovala skupina kluků a holek, přibližně stejně starých jako Adam. Měli už postavené stany a připravovali si ohniště. O nejbližší strom byla opřená motorka a vedle stála načatá basa piva. Zřejmě nebyli zdaleka.

David je přeměřil goliášským pohledem. „Taky byste nemuseli tak řvát! Nejste v putyce, ale v lese!“

„Vám to vadí, šéfe?“ pronesl jeden z těch kluků drze.

„Kdyby mi to nevadilo, tak bych to neříkal.“

„Tak se odstěhujte dál,“ odsekl kluk. „I s tou školkou.“

„A nebylo by lepší, kdybyste se odstěhovali vy?“

„Nám se tady líbí,“ šklebil se kluk Davidovi do očí. „A jsme tu tak říkajíc doma.“

David měřil kluky. Bylo vidět, že by je nejraději vyprovodil pryč. Dva už byli přiovilí. Všichni tři měli dýky za pasem. A navíc sekyrku na dříví. Jeden z nich se s ní oháněl tak, že jsem málem dostala strach, aby našeho Goliáše nepraštil.

„Pojďme,“ řekla jsem. „Jsou pitomí, až to bolí.“

„Cože?“ zastoupil mi jeden z nich cestu. „Cos to řekla?“

„Nech ji, Franto,“ zasáhlo děvče s dlouhýma vlasama, které připomínaly havraní peří.

„Měl jsi poslouchat,“ odsekla jsem, ale dušička se ve mně scvrkávala.

„Ty máš nějak moc rozumu,“ řekl a chytil mě za ruku.

David pustil soušku, popadl klacek, který tam ležel, a zařval: „Okamžitě ji pusť!“

„Kluci, pojďte sem!“ ječela Zdena. „A zavolejte Řivnáčovy! Ale honem, chtějí se prát.“

Přiběhli všichni. Adam dokonce se sekyrkou. „Hned ji pust', vole!“ zakřičel na něj.

„Vykašli se na ně, smrady pitomý,“ domlouvala černovlasá holka Frantovi.

„Potřebujou dostat za vyučenou,“ odsekl jí Franta a stiskl mi ruku, takže jsem viděla všechno modře. Vtom se však na cestě objevil pan Řivnáč s Vladěnou.

„No, to jsem si moh myslet. Zase Franta. A vožralej k tomu,“ spustil ostře.

Franta mě pustil z kleští a svět dostával pomalu zase svý pravý barvy. Jen tam, kde mě držel, zůstaly modré otisky jeho prstů.

„Nemají provokovat,“ zabrebtal pokrotlým hlasem.

„Nikdo tě neprovokoval. Řvali jste tu a já vás napomenul,“ ozval se David.

„A kdo říkal, že jsme pitomí?“

„A nejste?“ zeptal se pan Řivnáč posměšně.

„Ukradli nám dříví,“ ozval se Adam. „Když jsme ho nechtěli dát, tak se támhleten chtěl rvát,“ ukázal na kluka v kostkované košili, se kterým začala hádka.

„Hned jim to vraťte!“ poručil pan Řivnáč. „Nebo vám zaručuju, že si tady stany už nikdy nepostavíte.“

Kluci se po sobě podívali. „Dejte jim to!“ poručil kostkovaný děvčatům.

„Vidíš, ty pitomče, já jsem vám to hned říkala,“ pustila se dlouhovláska, co mírnila předtím Frantu, do kluků.

„Maž, než ti jednu přišiju,“ napřáhl Franta ruku. A holky doopravdy šly a odtahaly místo kluků všechno, co našim předtím šlohli, zase zpátky.

David popadl svou soušku, o naše se podělili kluci, a táhli jsme na „svou“ louku. Pan Řivnáč šel s námi. „Myslím, že by bylo lepší, kdybyste přespali ve stodole,“ navrhl. „Ta parta se určitě opije, a kdoví co je pak napadne. Jednou se tu servali tak, že jednoho odvezli do nemocnice.“

„Stany už stojí,“ namítl David.

„Tak je strhněte!“

David se rozhlédl po klukách. „Co vy na to?“

„Potřebujou dostat do držky,“ řekl Tintítka.

„No, ty jim do ní nedáš,“ zasmál se pan Řivnáč.

„Asi bude lepší, když to sbalíme,“ souhlasil Adam. „Jsou to rváči. Když jsem jim nechtěl dát to dřevo, tak se na mě Franta sápal a vyhrožoval, že mě složí.“

„Radši to tedy sbalíme a přespíme ve stodole,“ rozhodl David.

„Oheň taky nerozděláme?“ zeptal se Karel smutně.

„Proč by ne? Přece jim nakonec to dřevo nenecháme,“ zasmál se David.

Šmejda okamžitě obživil.

„Děvčata zbourají stany, Smolda s Honzou se postarají o koně a Adam s Leošem a Karlem připraví ohniště,“ rozdělil David práci. „A pokud jste nejedli, tak si přineste večeři k ohni.“

„Smolda, Zagroškudla a Adam tu mají nanuky,“ řekla jsem. Schválně jsem jmenovala nejdřív malý kluky, aby si Adam nemyslel, že za ním dolezám.

Adam se podivil. „Ale mně už dala nanuka Vladěna.“

„Vám taky?“ zeptala jsem se Oldy a Honzy.

Svorně zavrtěli hlavami, že ne. Podívaly jsme se se Zdenou na sebe. Nevím, jestli si myslela to, co já (já: ta holka má ale hroší kůži!), ale nejspíš to něco takového bylo, protože se šklebila jako pes na horké škvarky.

Taky David vypadal pobaveně, ale nemíchal se do toho.

„To byl její osobní dar,“ řekla jsem Adamovi. „Tohle je ale to, co sis objednal,“ a natáhla jsem ruku pro peníze, jako bych bez nich přišla na mizinu. (Schválně, aby si mě nespletl s Vladěnou. Od Smoldy a Tintítka jsem si ale nevzala nic. Řekla jsem: „Objednali jste si něco? Neobjednali. Tak baštěte a mlčte!“)

Na Adamovi bylo vidět, že ho Vladěnina ochota přivedla z míry.

„Kdo se chce pořádně vydrbat, ať to udělá teď,“ upozornil nás David. „Pak už to na žádnou velkou očistu nebude.“

Šly jsme se Zdenou bourat stany. Za chvíli přišla Vladěna a společně jsme to dodělaly. Chtěla jsem stany uklidit do plachty za kočárem, ale Vladěna rozhodla, abychom je nechaly tak, že je tam ráno poskládají kluci. Pak si vzala jídlo. „Jdeš, Zdeno?“ zeptala se a mě ignorovala. Zdeně to bylo trapné, a tak pozvala i mě.

„Jdu se ještě umýt,“ vymluvila jsem se.

Odešly tedy samy. Než jsem si posbírala věci na mytí, objevil se David a rozzlobeně spustil: „Zatracený holky, zvykejte si svou práci dělat pořádně, a ne aby ji za vás musel dodělávat někdo jiný.“

Měla jsem sto chutí říct, že to má na svědomí Vladěna, ale pak jsem se mlčky vrátila a začala ukládat stany do plachty.

„Ona za to nemůže,“ zastal se mě Karel, který právě doloval ve svém batůžku zbytky zásob, ačkoliv měl připravovat s klukama ohniště. „Vladěna jí řekla, že to ráno dodělají kluci,“ dodal.

„Tak promiň,“ omluvil se. A hned zakřičel: „Vladěno, pojď sem!“

„Já to uklidím sama,“ řekla jsem.

„Jen ať ti pomůže,“ trval na svém. Vladěna se však objevila, až když jsem už byla hotová. David právě vytáhl salámový pendrek tlustý jako ruka. „To chcete všechno sám sníst?“ podivil se Karel a spolkl sliny.

David se usmál. „Ale kde. To je rezerva pro vás.“ Obrátil se na Vladěnu. „Jsi proviantní výpravy, tak porad'. Mám ho nechat přes noc v kočáře?“

„Radši ne. Možná by na něj dostal někdo chuť,“ ušklíbla se. Karel zrudl a ona pohotově dodala: „Viděla jsem tu dvě kočky. Určitě by salám ucítily a zítra bychom byli bez večeře.“

„Tak ho dej k Řivnáčům a popros paní, aby ho nechala někde v chladnu. A nezapomeň ho zítra ráno vyzvednout, ať ho tu nenecháme.“

Vladěna vzala salám a šla dovnitř. V momentě byla však zpátky. Z domu se ozvalo zuřivé štekání. Sjela pohledem ode mě ke Karlovi. „Prosím tě, dones ho tam.“

„To zrovna, aby mě kousl,“ odmítl.

„Dej ho sem!“ nabídla jsem se. „Mě mají psi rádi,“ řekla jsem sebevědomě. (Pak jsem šla se strachem, jestli u Řivnáčů není ta výjimka, co potvrzuje pravidlo. Nebyla. Za chvíli jsem byla zpátky. A celá.)

„Nekous tě?“ podivil se Karel.

„Jak vidíš. Spíš měl chuť na salám než na mě.“

„Já se psů taky bojím,“ přiznal se Goliáš. „Doufám, že sis toho všimla.“

„Bodejt' bych si nevšimla. Když jsme sem přijeli, tak jste před tím Voříškem pořádně upaloval.“

„Jednou mě jeden alík kous. Takovej mrňous to byl. Od té doby mám i před maličkým psem respekt.“

„To je divný. Koňů se nebojíte a jsou větší.“

„To nemá s velikostí co dělat.“

Vzala jsem ručník a ostatní věci. „Za chvíli podpálíme oheň, tak sebou hod',“ pobídl mě.

Nehodila jsem sebou.

Za clonou olší, kde bylo koupalištěátko, bylo krásně. Najednou se mi vybavily Lipůvky. Taky byly mezi lesem a potokem. Jenže my jsme mívali navíc ještě bránu s věží, která sloužila jako pozorovatelná. Na ní jsme drželi hlídky. A tábořiště jsme při odchodu nechávali čisté. Před odjezdem jsme chodili s papírovým pytlím a sbírali do něj každou plechovku, každý papírek a dřívko. Tady ti tu nechali spoušť. Pokud ji ovšem neudělal někdo po nich. (Že by tamti?)

Potok měl kamenité dno. O kus dál se rozléval do šíře. Tam byl písek jako na nějaké mořské pláži. (Trošku mě píchlo u srdce. Španělsko.)

Zkusila jsem vodu. Byla docela teplá. Rozhodla jsem se, že se vykoupám. Ráchala jsem se ve vodě jako kachna.

Pak pro mě přišla Zdena. „David mě poslal podívat, jestli ses neutopila. Máš si pospíšet.“

„Co myslíš, bude dneska svítit měsíc?“ zeptala jsem se. A myslěla jsem na rusalčiny noci. (A Slávka.)

„Proč?“ podivila se. „Jsi náměsíčná?“

(Jenže tady rusalčiny noci stejně nemohou být, když na první louce řvou ti paviáni.)

„Ne,“ zasmála jsem se. „Jen mám ráda večery u vody. Když svítí měsíc,“ dodala jsem.

„Holky,“ ozvalo se z louky. „Snad jste tam nežbluňkly obě dvě?“
(Adam!)

„Už jdem,“ ozvala se Zdena.

„Tady máš klacíček,“ předal mi David prut a buřta, který byl na obou koncích naříznutý, aby udělal růžičku.

„Chleba není?“ zeptala jsem se, protože jsem měla ráda topinku, která se udělá z krajíčku, na který teče šťáva z buřtů.

„Vladěno, kam jsi dala chleba?“ zeptal se David proviantní.

„Kluci, skočte pro něj někdo, leží na kozlíku,“ řekla Vladěna.

(Někdo. Někdo je jako Nikdo, říkával hlavní vedoucí v Lipůvkách instruktorům, když nám takhle něco poručili a pak si naříkali, že se nikdo nehnul.)

„Já můžu buřty bez chleba,“ odpověděl Smolda. Ostatní neřekli nic, ale taky se nehnuli.

„Vidíte, takhle je to vždycky. Řečí fůra a nikdo se nehne.“

„Musíš se naučit poroučet,“ usmál se David.

„Tak, kluci, slyšeli jste. Palte, nebo...“

„Co nebo?“ šklebil se Olda.

„Když jsem ti řekl, že neumíš poručit, nemyslel jsem, že bys měla víc křičet,“ ozval se David.

„Tak co teda mám dělat?“ vyjela trošku podrážděně.

„Konkrétně říct, kdo to má udělat. Pak se nebudeš muset vztekat,“ kázal David.

„Leoši, doběhni pro ten chleba,“ ozval se Adam, který chtěl zřejmě Davidovo kázání zkrátit.

„Podrž mi to!“ vrazil mi Leoš do ruky svůj prut s buřtem a páčil ke stodole.

„Vidíš, takhle se to dělá,“ řekl David.

„To letí tak proto, že mu poručil Adam,“ vrčela Vladěna. „Kdybych mu to řekla já, bude diskutovat.“

„Instruktor je můj zástupce a všichni ho musí poslouchat,“ zopakoval David ještě jednou první příkázání. „Ale neposlouchejte ji, když vám bude poroučet všem najednou,“ dodal.

Ozval se smích.

Než přišel Leoš s chlebem, měli už někteří první buřt v sobě.

„Kdybyste byli tak k dílu jako k jídlu,“ ušklíbl se David.

„Opečený salám je taky dobrý,“ ozval se Karel, když zmizel z kotlíku poslední buřtík.

„Teda ty by ses neměl jmenovat Karel Švejda, ale Karel Nenažraný,“ prohlásil Leoš.

„Jestli si děláš zuby na tu štangli, co je u Řivnáčů, tak si dej zajít chuť!“ zpražil ho David.

„Tak tam teda šoupnem ty brambory,“ pronesl Karel odevzdaně.

„Jaké brambory?“ zavěřil David.

Karel se vytratil a ke zpovědi šel Leoš. „Cestou jsme jich pár vydláblili,“ přiznal váhavě.

„Teda vás aby člověk nespustil z očí,“ postěžoval si David. „Ale pamatujte si, že to bylo naposled, jinak vás pošlu šupem domů.“

Karel se přihrnul zpátky. Vyprané brambory nesl v tričku.

„Teda ty jsi ale čuník,“ pokárala ho Vladěna. „Hned si ho jdi přeprat, nebo tě maminka přerazí, až se vrátíš.“

Hned si tričko vyprat jít nemohl, protože musel brambory spočítat. A rozpočítat. Na každého byly čtyři. Tři byly navíc, ty zabavil pro sebe. „To je za to, že jsem je přinesl,“ odůvodnil. „A že budu muset prát.“

Začal je házet do ohniště.

„Blázníš?“ zarazil ho Smolda. „Copak neumíš píct brambory? Ještě není dost popela, v tomhle ti shoří nadranc.“

Rychle je tedy klackem vyhazoval zpátky.

„Mohli bychom si zazpívat,“ navrhl David. A hned taky spustil: „A já sám, vždycky sám, svý koníčky okšíruju...“

Přidali se s chutí všichni. Ale nezpívali jsme dlouho. Na první louce začali vyřvávat trampové písničku o strojích. Byli zřejmě už opilí, a tak se nemohli zabořit shodnout.

Umlčeli nás. „Líbí se vám to?“ zeptal se David, když jsme zmlkli.

„Co?“

„Ten řev. A vůbec, jak si vedou?“

„Jsou pitomí,“ usoudil Honza totéž, co já předtím.

„Ale neradi to slyší,“ dodala jsem.

„Už je dost popela,“ oznámil Adam.

Karel si pral u potoka tričko, a tak jsme naházeli brambory do ohně místo něj a přihrnuli na ně popel.

„Zuzko, jestlipak znáš značky?“ zeptal se mě David.

„Jaké značky?“ podivila jsem se.

„Dopravní. Jestli chceš zítra taky kočírovat, musíme tě přezkoušet.“

„Znám,“ vyhrkla jsem celá nadšená vyhlídkou, že taky pojedu. A pak jsem se opravila. „Trošku.“

„Jestli trošku, tak nepojeď,“ ušklíbl se David.

Dušíčka se mi scvrkla. „Tak mě vyzkoušejte.“

„Až zítra,“ řekl David. „Zatím si je můžeš opakovat.“

Když jsme snědli brambory (Karel ty své tři, co měl navíc, nenašel, tvrdil, že mu je někdo snědl, ale nejspíš se spálily, já jsem měla ze svých čtyř taky dvě nadranc), poručil David ulít oheň a šli jsme spát.

„Zavřeli jste dobře vrata?“ staral se Karel, když jsme se hrabali se spacáky po dřevěných schodech na půdu.

„Jen se neboj, tebe by si stejně nikdo nevzal,“ uklidňoval ho David, který nám velkou šajnovačkou svítil na cestu. „A kdyby se přece jen zmýlil, tak by tě brzo vrátil.“

Konečně jsme byli všichni nahoře. David objel baterkou půdu. „Děvčata si lehnou od schodů nalevo, kluci napravo.“

Napravo bylo seno navršeno víc do výšky, a tak se kluci škrabali dál. „Pět minut nechám rozsvíceno,“ oznámil David a zarazil baterku do sena tak, aby svítila na tašky. „Každý se mezitím připraví na spaní.“

Hlavně si dejte pozor, ať si nenahrnete seno do spacáku, kousalo by vás to. A taky si najděte pohodlné místo.“

„Ten pes bude puštěný?“ staral se Karel. „Co když budu muset jít na nuly?“

„Psa nechají Řivnáčovi přes noc v síni,“ uklidnil ho Goliáš. „Jo, ale já nemám baterku,“ lezlo z Karla.

„Tak si pojd' lehnout blízko mě,“ vybídl ho Adam. „Já ji mám, můžeš si ji půjčit, až půjdeš dolů.“

„Kluci, jestli budete muset v noci dolů, vzbud'te mě a vezměte s sebou,“ žadonil Karel.

„Jinak se nám chlapeček počůrá,“ vykřikl Smolda.

„Ať si to nechá,“ zlobil se Karel.

„Smoldo!“ zakročil David.

„Já tě vezmu s sebou,“ nabídla se Vladěna, zřejmě aby ukázala dobrou vůli. V tu ránu půda explodovala smíchem.

„Teda vy jste nemožní,“ zlobila se.

„Upozorňuji vás, že za minutu zhasínám. Kdo nebude ve spacáku, poleze tam potmě,“ oznámil David.

„Tady šustí myš,“ vypískl Honza.

„Tak ji chyt'!“ poradil mu Smolda.

„Tady jsou myši?“ zeptala jsem se poplašeně.

„Snad se jich nebojíš?“ ozval se David.

„Každý se bojíme něčeho,“ připomněla jsem mu naši rozpravu o tom, že má vítr ze psa.

„Jak vidím, tvoje Achillova pata je myš a moje pes. Co je horší?“

„Asi ten váš strach,“ přiznala jsem.

„To bych řekl. Ve stodole spíš jednou za život, kdežto psa potkáš každý den.“

„Stodoly jsou myší ráj,“ pronesla Vladěna zlomyslně. „Zejména na samotách. Do těch se stahují myši z celého okolí. Možná že tu jsou i potkani.“

„Nestraš ji,“ zavrčel David. „Nebo jednu chytinu a hodím ti ji do spacáku. Uvidíme, jak tě to potěší.“

„Můžete,“ holedbala se Vladěna. „Budu vědět, co s ní.“

(Musím si dát bacha, byla by schopna mi ji podarovat. Asi bych zešílela.)

„Zhasínám,“ oznámil David a vzápětí baterka blikla a byla tma. Dívala jsem se nahoru a pomalu se rozkukávala. Zvenku sem zaznívaly hlasy té party a na klukovské straně se hihňal náš Leoš s Honzou.

„Nemohl byste na chvíli rozsvítit?“ ozvala se Zdena. „Někam se mi ztratila bota.“

Kluci vyprskli smíchy. „K čemu teď potřebuješ botu?“ spustil David.

„Abych měla zítra v čem jet,“ řekla Zdena.

Shora zablikal baterkou někdo z kluků. Ale světlo uvízlo na seně kdesi uprostřed, jak bylo slabé.

David rozsvítil svou velkou šajnovačku a tma se rozestoupila. My holky jsme ležely uprostřed světla jako vánočky.

„Svítíte nám do očí,“ ozvala se Vladěna a zakryla si rukama tvář.

Zdena prohrabovala seno, a ne a ne botu najít. Vylezla jsem ze spacáku a šla jí pomoci.

„Kdy tam přestanete šustit?“ zlobil se Karel. „Už jsem spal a vzbudily jste mě.“

Nemohla jsem pochopit, že by někdo mohl tak rychle usnout. Když jsem to řekla, spustil Smolda. „To je vidět, že ho neznáš. Ten má jednu nohu ještě ven a už chrápe. Byl jsem s ním vloni na táboře. Proslul tam jako největší jedlík a spáč.“

Karel se nebránil, podle všeho už zase spal.

Konečně jsme botu objevily. Byla zahrabaná pod Zdeniným spacákem. Kdyby se párkrát zavrtěla, tak jsme ji už zítra nenašly. Když jsme to řekly Davidovi, zasmál se. „Ty teda princezna určitě nejsi.“

„Ani bych nechtěla. Musela bych se bát o trůn,“ zasmála se.

David zase zhasl. Lezla jsem do spacáku potmě. Za chvíli jsem se zase hrabala zpátky, protože jsem si natahala dovnitř na teplácích seno a teď mě to kousalo.

„Co se tam pořád vrtíš?“ vrčela na mě Vladěna.

David znovu rozsvítil. „Neříkal jsem ti to?“ řekl, když viděl, že se obírám.

Vzala jsem spacák a vytřepala ho. „Teda ty jsi nemožná,“ pérovala mě Vladěna dopáleně. „Kdo to má dejchat?“

„Jdu ti pomoci, stejně je to kvůli mně,“ ozvala se Zdena.

„Radši zůstaň ve spacáku, nebo se zas obalíš ty a budete se vrtět do půlnoci,“ spustil David.

Popošla jsem ke schodům a vybírala si z tepláků seno, jako si pes vykousává blechy z kožichu. Konečně jsem byla jakžtakž hotová. David znova zhasl a prohlásil, že už nikomu nerozsvítí. Nikdo ho však už o světlo nežiadal. Kluci si cosi špitali, nebylo jim rozumět co, ale pak postupně hlas po hlasu odpadal. Až bylo ticho.

Ticho?

Zvenku sem doléhaly opilé hlasy. Mluvili tam jeden přes druhého, jak poslouchali každý jen sebe. Vypadalo to, že se schyluje k hádce. Z lesa se ozýval sýček. Někdo chrápal, pořád jsem se snažila poznat, kdo to je, tipovala jsem Smoldu.

David dýchal zhluboka, občas mu v krku zakloktalo (asi prach), odkašlal si, překulil se a spal. Taky Zdena funěla, zato Vladěna spala tiše, jako by tu ani nebyla. (Ve dne to bylo všechno opačně. O Zdeně nikdo nevěděl, že s námi jede, a Vladěna nadělala randálu, jako by puťák byl jen pro ni.) Taky koně se dole ozývali, tloukli kopyty do bednění. Asi jim bylo ve stáji těsno jako mně tady na seně. Horko k zadušení.

Otevřeným vikýřem jsem zahlédla cípek měsíce. Potichu jsem se vysoukala ze spacáku, popadla ho do jedné ruky, sandály do druhé a opatrně sestupovala dolů.

Do měsíčního světla.

Na vzduch.

Byl chladivý, voněl vodou, lesem a pokosenou loukou.

Zaslechla jsem, že někdo odjíždí na motorce, trošku ve mně zatrnulo, teď jsou už určitě opilí všichni, musí se vymáznout. Ale motorka se vzdalovala a bylo ticho. Jenže jiné než tam nahoře v seně, najednou hučel les, který předtím překřičeli, a potok drnčel písničku o kamení,

chvílemi tíkl ze spaní nějaký pták. Pak se ale ve vsi rozeřvali psi, bylo to však, jako by štěkali pod duchnou. Čekala jsem, že se ozve taky Řivnáčů Voříšek, ale kupodivu mlčel.

Hodila jsem spacák na kočár (kočár bude dneska moje postel) a šla se mrknout škvírou ve vratech, jak vypadá rusalčina noc.

Moc jsem z ní ale nezahlídla. Jen kousek louky osvětlený měsícem, který se vešel do té uzoučké štěrbiny.

Poslouchala jsem, jestli ta parta opravdu odjela. Ve dvířkách byl klíč a venku za vraty ticho. Pomalu jsem jím otočila. Bude to moje vlastní rusalčina noc a povím o ní po prázdninách Slávkovi.

Zaskřípělo to, jako bych neotvírala ani dvířka, ale vrata do nějakého starého hradu. Chvílemi jsem strnule čekala, jestli se neobjeví někdo na schodech z půdy anebo na zápraží a nezpraží mě.

Ale nic se nezměnilo, v dálce štěkali psi, blízko hučel les a voda a ještě blíž tloukly klisny do pažení; lidé spali.

Znovu jsem zkusila odemknout. Tentokrát jsem se nenechala odradit skřípáním. Dvířka se konečně otevřela a přede mnou se objevil les a louka zalité měsíčním světlem. Vzadu, mezi olšemi, probleskovala hladina potoka. Byla jako amalgam.

Popošla jsem váhavě kupředu. Vrátka jsem si nechala otevřená, abych mohla utýct, kdyby bylo třeba.

Na okamžik jsem přivřela oči, abych si přivolala Slávka. Ale ten, koho jsem viděla, byl Slávek s Adamovým obličejem. Slávek Adam. Pak mě napadlo podívat se k lesu a srdce mi skočilo do krku. U ohniště stále ještě někdo seděl. Právě vstal, aby přiložil.

Začala jsem couvat zpátky.

Hodil na oheň větev a otočil se. Měla jsem pocit, že se dívá přímo na mě. Nečekala jsem a vrhla jsem se ke stodole. Přibouchla jsem a rychle jsem za sebou otočila klíčem. V té chvíli mi bylo docela jedno, jestli mě na půdě někdo slyší. Teprve dodatečně jsem se polekala, že přijde David a dá mi houbovou. Taky Vladěnu bych tu nerada viděla. Ale nikdo nešel, ani shora, ani po cestě od lesa.

Sedla jsem si na kočár a uvažovala, co mám dělat. Moje odhodlání přespát dole najednou vzalo zaslé. A nahoru na dusnou půdu se mi taky nechtělo. Než jsem se rozhodla, co udělám, blikla na schodech baterka a dole se objevil Adam.

„Co ty tady děláš?“ podivil se.

„A co ty?“ vrátila jsem mu otázku zpátky.

„Jdu se podívat na koně, nějak moc bijou do pažení,“ řekl, ale místo aby šel, sedl si proti mně do kočáru. „A ty?“

„Nemohla jsem usnout. Je tam moc dusno. A taky mám ráda měsíce,“ přiznala jsem se.

„Snad nejsi náměsíčná?“ reagoval stejně jako Zdena, když jsem se před ní zmínila o měsíci.

„To ne. Jen ho mám ráda.“

„Chtěl bych bejt měsícem,“ řekl.

Nedošlo mi, co myslí, a hloupě jsem se zeptala: „Proč?“

„Abys o mně řekla to, co prve o měsíci.“

Něco takovýho mi ještě žádný kluk neřekl. Cítila jsem, že se červe-nám, ale abych zase něco neprovedla, rozhodla jsem se tvářit, jako že mi nic nedošlo.

„Víš, že tam ti trampové ještě jsou?“ řekla jsem, abych přerušila ti-cho.

„Jak to víš?“

„Byla jsem před vraty a jeden zrovna přikládal.“

„Ty? Před vraty?“ podivil se. „Že ses nebála?“

„A kdopak ti řekl, že jsem se nebála?“

Tiše se zasmál.

„Myslela jsem, že jsou už pryč. Někdo předtím odjel na motorce.“

„To jeli pro pivo. Slyšel jsem toho Frantu, jak říkal, že zajedou do hospody.“

„Třeba se vymázli, když se nevrátili.“

„Jen se o ně neboj. Ve vsi řvali psi, tak dojeli.“

„Proč ty klisny tak tlučou?“ zeptala jsem se.

Usmál se, až mu zuby zasvítily. „Nejspíš se jim tam taky nelíbí, stejně jako tobě na tý půdě.“

„Kdyby tam aspoň byly samy, ale s kozama a ovceama,“ politovala jsem Věru s Gidranou.

„Jdu se tam mrknout,“ řekl a slezl z vozu.

Když zmizel v přístřešku, kudy se šlo k chlévu, sebrala jsem spacák a vrátila se zpátky na půdu.

Za chvíli jsem zaslechla, že se vrací od koní. Když mě nenašel na kočáru, tiše volal moje jméno. Pak dokonce odemkl a vyšel ven. Tam chvíli postál, asi se mu taky líbil měsíček. Nahoru se vrátil tak potichu, že mě hnedle přistihl s otevřenýma očima. Blikl si totiž baterkou směrem k holčičímu senu, aby si nás mohl přepočítat. Lekla jsem se, že se probudí holky, a tak jsem potichu řekla: „Dobrou noc, já už spím.“ Nebyla to sice pravda, ještě dlouho potom jsem nespala, dočkala jsem se i návratu těch kluků na motorce a dalšího řevu a nakonec i rvačky, ale nechtěla jsem se už dál bavit, protože jsem měla strach, že vzbudíme Davida (nebo Vladěnu) a budou z toho řeči.

„Dobrou,“ zavrčel trošku dotčeně a vyškral se nahoru ke klukům, kde měl svoje hnízdo.

3. KAPITOLA

Noc k nepřechání. Vzhůru do Matěšovic

Usnula jsem pozdě v noci. Abych se dostala do snu, tak jsem si vybavovala postupně všechny dopravní značky, které jsem znala, a doufala jsem, že to bude účinkovat jako počítání. Ale neúčinkovalo. Začala jsem tedy počítat, ale sotva jsem se upočítala do spaní, spustil sirénu Smolda, že tam u nich nahoře chodí něco po seně. A svítí.

Byla to kočka a stěhovala mladý od nich k nám. Asi jsme na ni udělali lepší dojem než kluci. Jenže nám se ta společnost nezamlouvala, a tak jsme ji vyštvaly o kus dál.

A takhle to šlo střídavě celou noc. Poslední budíček mi udělaly za svítání slepice. Po kohoutím zakokrhání se vrhlo několik slepičích fúrií snášet na půdu vajíčka. Jedna se usadila nedaleko mé hlavy a na moje kšác! vždycky divoce vylítla, s kdákáním obletěla půdu, aby za chvíli byla zase zpátky. Zanedlouho mi však nenadávala jen ona, ale pustili se do mě i kluci a holky, protože nemohli spát. Když jsem zjistila, že slepici nic nedochází, popadla jsem svoje saky paky a vyklidila jí pole. Nejdřív jsem myslela, že se ještě dospím v kočáře, ale než jsem došla dolů, byla jsem už tak dokonale probuzená, že jsem si z batůžku vybrala věci na mytí a šla jsem k potoku.

Neviděla jsem rusalčinu noc, ale zato jsem uslyšela rusalčino ráno. Ještě je měli v zobáčcích jen ptáci, takže znělo mnoha hlasy v těch nejrůznějších tóninách, a les a voda jim k tomu přitakávaly. Najednou jsem měla pocit nějakého vzácného, dosud nepoznaného štěstí. Jako by mi někdo vyměnil nejen uši a oči, ale i něco uvnitř. To, čím si člověk uvědomí, že chvíle, kterou prožívá, je vlastně drobeček štěstí, za kterým se žene. A že by mu nemělo propadnout mezi prsty jen proto, že je ho malý kousek, a on by ho chtěl celý bochník. (Celý bochník – to by bylo tohle ráno i se Slávkem.) Jenže celý bochník nebude, aspoň teď ne, a já

proto nesmím zmarnit to, co je. A tak tedy poslouchám a dívám se, aby mi neutekla ani ta sebemenší kapička rosy, která slouží sluníčku za terč. Když ji prostřelí, je z ní duhová kulička. Ale když se jí dotknu, rozplizne se a zmizí. Dohromady s ostatním utvoří však to nejnádhernější a nejbarevnější ticho, které jsem kdy viděla a slyšela. Z noci, ve které se svařil jako v kotli řev těch opilých kluků spolu s túrováním motorky, vztekáním psů, šustěním myší, mňoukáním koček, dupáním klisen, bečením ovcí, mečením koz a kdákáním slepic v odpornou marmeládu, se vylouplo ráno, které lahodilo nejen uším a očím, ale celé duši.

Vyšplouchala jsem se v potoce, pověsila ručník na větev, kam dopadalo sluníčko, a vydala jsem se kolem potoka proti proudu, abych si pořádně užila toho rána, o kterém píše Slávek básničky. A o kterém my, Pražáci, nemáme ani poněť, protože když vylezeme z domu, vpadnem rovnou do stoky, kterou se ženou všechny možný smrady. A ještě si v tom libujeme jako já, a myslíme si, co nemáme, když žijeme ve městě.

Došla jsem k bývalému mlýnu, cesta tu opouštěla potok a stoupala do polí. Vyběhla jsem nahoru, abych viděla, co je dál. Takřka na dosah ruky byla vesnice. Měla jsem sto chutí jít až tam, ale bála jsem se, že už druzí vstali a že budou muset na mě čekat. A tak jsem se radši vrátila. U potoka jsem posbírala svoje věci, ale místo k Řivnáčům jsem to vzala ke stanům těch takturistů. Ještě spali. Venku se povalovaly nedopité láhve, otevřené konzervy a neumytý kotlík a ešusy.

Vrátila jsem se domů. Na půdě bylo pořád ještě ticho. Po schodech se ubírala nahoru další slepice splnit svoji povinnost k lidstvu. Už jsem ji chtěla zahnat zpátky, ale pak jsem si řekla, že je aspoň probudí, a nechala jsem ji, ať si snese svý vajíčko tam, kde se jí líbí.

Myšlenka na pilnou slepici mi připomněla moje povinnosti. Vytáhla jsem notýsek a začala si dělat poznámky pro kroniku. Nepsala jsem dlouho, když se na schodech objevil David se senem ve vlasech. Zíval, div nespokl chalupu.

„Ty jsi ale ranní ptáče,“ podivil se.

„Slepice mi chtěly snášet do spacáku vajíčka, a tak jsem jim raději vyklidila pole,“ zasmála jsem se.

Ušklíbl se. „Chyba lávky. Mohli jsme mít anglickou snídani.“

Vzpomněla jsem si na řeči kolem brambor, které kluci šlohli. „A co vaše svědomí?“

„Umlčel bych ho,“ šklebil se.

Řeči o anglické snídani mi vybavily salám schovaný u Řivnáčů. „Nezapomeňte na něj,“ připomněla jsem mu.

„Jak bych mohl,“ zívł a prohrábl si vlasy. Hrst sena mu zůstala v dlani. „Nezapomeň zaznamenat do análů, že jsem vstával první,“ zašklebil se. „Ať každý vidí, že jsem vám byl vzorem“

„První jsem byla náhodou já.“

„Tak teda první hned po tobě,“ slevil. Podíval se k půdě. „Podívej se na ty lenochy, chrápou dál, ačkoliv jsem jim řekl, že je tu do pěti minut čekám. Nechceš tam dojít a vytáhnout je ze spacáků?“

„Ječeli by a vyváleli by mě v seně. A sena mám dost na hodně dlouho,“ přiznala jsem se.

Smál se. „Já taky. Kouše, co?“

„A jak! Jenže vy jste spal jako zabitý.“

„Ale že ses stěhovala dolů se spacákem, to vím,“ ušklíbl se. Zčervenala jsem. „Chtěla jsem se vyspat v kočáře, ale pak jsem se vrátila,“ vysvětlovala jsem mu horlivě.

„Však já vím. I to, že tě tam hledal Adam.“

„Nehledal,“ zaprotetovala jsem. „Šel se jen podívat na koně.“

„To jen aby sis nemyslela, že nevidím, když mám oči zavřeny.“ Zvrátil hlavu vzhůru. „Kluci, jestli tam na vás budu muset jít, tak vás pokutám po schodech až dolů na mlat. Kdo bude krmit koně? Já?“

„Už jdem,“ ozval se z půdy Smoldův hlas.

„Tak ať jste tady, než se vrátím od potoka!“

David odešel a za chvíli připochovali dolů Smolda, Honza a Leoš.

„Kde jsou ostatní?“

„Adam říkal, abychom mu dali pokoj, že chce ještě spát. A Karel neříká nic. Je stočený do klubička jako ježek a spí. Ten se probudí tak v poledne,“ prorokoval Honza.

Kluci odešli do chlíva povýšeného na stáj a chvíli nato se objevily holky. „Ty už jsi vzhůru?“ podivila se Zdena.

„Dávno. Už jsem byla skoro v Malém Jeníkově.“

„Mně se ráno nejlíp spí,“ povzdechla si Zdena.

„Však mně taky, ale jen když jsem v posteli,“ zasmála jsem se.

„Taky tě v noci budil ten řev?“ zeptala se.

Přikývla jsem.

„To jsou teda čísla!“

„Takový bych nechala hned sbalit,“ řekla Vladěna. Výjimečně jsem s ní souhlasila. „Kdo krmí koně?“ zeptala se.

Řekla jsem kdo. A že David je u potoka a Adam s Karlem mají půlnoc. Vladěna okamžitě obživila. „Já jdu na ně,“ prohlásila a hrnula se na půdu. Zdena se na mě podívala a zavrtěla hlavou. Za chvíli bylo slyšet shora Šmejdu, jak nadává. A pak Adama.

Karel se přihnul dolů s jednou botou. Tvrdil, že druhou mu zahrabala Vladěna do sena, jak ho budila, a odmítl ji hledat. „Pojedu tak,“ hlásal. „Počkej, máma si to s tebou vyřídí,“ vyhrožoval Vladěně, která sestupovala po schodech dolů.

„Měl jsi vstát,“ bránila se Vladěna. „Zdržuješ.“

Adam mžoural jako probuzený netopýr a ve vlasech měl přinejmenším kopku sena. „Věnuješ nám moc pozornosti,“ zavrčel, „nezdá se ti?“

Švejda si ostentativně obul botu, která mu zbyla, vzal věci na mytí a vydal se takhle vymóděný k potoku.

Adam šel s ním. Když se Vladěna se Zdenou chtěly k nim přidat, spustil, že teď mají potok chlapi, aby laskavě počkaly. Že je neměla Vladěna budit a mohly se tam ráchat bůhvíjak dlouho.

„Já se ti divím, že pořád za tím Adamem lezeš,“ řekla najednou Zdena, která měla vztek, že musí kvůli Vladěně čekat na mytí.

„Jakýpak lezu, někdo je ze sena vytáhnout musel,“ ohradila se Vladěna. A ani trošku se nezačervenala.

„Jen se neboj, oni by tam nezůstali. Adam tě má už plný zuby, pořád jsi mu v patách.“

„Starej se o sebe,“ vypěnila Vladěna. Ale Zdena se nenechala umlčet. „Takhle se mu můžeš jenom zprotivit.“

Přestala jsem psát a poslouchala jsem, jak se dohadují. Bylo to poprvé, kdy se Zdena do něčeho zamíchala. Až dosud jsem myslela, že vnímá nanejvýš koně a ostatní pro ni neexistuje.

„Snad se slečny nehádají?“ zahlaholil vtom David, který se vrátil od potoka.

Slečny zmlkly.

„Prý jsi zarachala Karlovi botu.“

„Žalobníček,“ prskla vztekle.

„Měla bys ji najít. Jestli přijede domů bosý, máš na krku jeho maminku.“

Karlova maminka měla zřejmě hodně vysoký kurs, protože Vladěna se přece jen vydala na půdu hledat Karlovu botu.

David hodil své věci na kočár a odešel kontrolovat kluky, kteří měli na starosti koně. Za chvíli se vrátil i s nimi. „Běžte se umýt!“ poslal je k potoku.

„Teď jsme na řadě my,“ protestovala Zdena. Marně. Kluci odešli za Adamem a Karlem se zdůvodněním, že teď se myjou „páni“.

Chvíli byl klid. Vladěna se hrabala v seně a Zdena balila spacák.

Adam s Karlem se vrátili první. Vladěna právě sestupovala s Karlovým sandálem. Vztekle jím praštila na kočár. „Jestli mi ho rozbiješ, koupíš mi novejš,“ ozval se Karel.

Konečně se objevili i zbývající „páni“ a koupališťátko se uvolnilo. „Přichvátněte si, za chvíli jedem!“ pobídl David děvčata.

Když jsme se pustili do snídaně, objevila se na zápraží paní Řivnáčová. V rukou nesla velký dvouuchák. Postavila ho na lavičku a oznámila nám: „Uvařila jsem vám čaj, abyste měli něco teplého do žaludku. Děvčata, pojďte pro hrnečky!“

David spustil, že to nemuselo být. Nemuselo, ale vhod to přišlo všem. Jako obvykle šel nejvíckrát – Karel. Nestal si ještě about druhou botu, ale vůbec mu to nevadilo. K hrnci se prostě protlačil.

„Nechte tam taky trošku Vladěně,“ zakročil David, když viděl, že do některých padá čaj jako do studně.

„Tý?!“ řekl Karel s intonací, v níž byl patrný jeho nejčerstvější konflikt s Vladěnou.

„Poslyš, nepřeháníš to?“ zeptal se ho David přísně.

Vzala jsem svůj hrneček, opláchla ho a nalila do něj sběračku čaje. Hrneček jsem postavila na okno.

„Je tam taky Zdena,“ připomněl Karel. Dopil a podal mi svůj hrnek. Podívala jsem se na Davida, jestli viděl. Viděl především to, že Karel hrnek neopláchl.

„Ne abyste jim to někdo vypil,“ řekla jsem na adresu kluků.

„Jestli chcete, ještě přivařím,“ ozvala se paní Řivnáčová.

„Kdepak, museli bychom pak stát u každého lesíčka,“ smál se David. „Byl to ale ten nejlepší čaj, který jsme kdy pili.“

Zasmála se. „U cizích chutná víc než doma.“

„Prosím vás, paní, nevíte, kde máte záchod?“ obrátil se na paní Řivnáčovou Karel s otázkou, kterou jsem se rozhodla zaznamenat do kroniky pro její originalitu.

Explodovali jsme. Karel nechápal proč.

„To víš, že vím,“ zasmála se naše hostitelka a ukázala na jedny dveře na zápraží.

„Tady?“ podivil se. „Hledal jsem domeček,“ přiznal se a zmizel za dveřmi.

Chtěla jsem umýt hrnečky, ale paní Řivnáčová to nedovolila.

„Čím dřív vyjedete, tím líp pro koně i pro vás. Sluníčko bude dneska pořádně pálit.“

Nevnucovala jsem se teda. Když jsem se vrátila od Řivnáčů, kočár byl už venku před vraty a Smolda s naším Leošem do něj ukládali věci. Adam s Honzou šli strojit koně.

„Na okně je čaj,“ upozornila jsem Vladěnu, která se právě vrátila od potoka. Něco nevrle zavrčela, nejspíš to mělo být poděkování.

„Přichvátni! Za minutku jedem!“ pobízela ji David. Minutka se pak ale protáhla nejméně na deset minut. Tentokrát jsme však neměli zdržení

na svědomí my, ale koně. Gidrana totiž nechtěla pro změnu zas ven ze stáje. Marně jí Zagroškudla domlouval. Došla k prahu, tam vztyčila uši, přiklopila je dozadu a stála jako přikovaná.

„Co s ní je?“ podivila jsem se. „Včera nechtěla tam a teď zas nechce zpátky.“

„Včera se bála tmy a teď ji píchá do očí zase sluníčko,“ ušklíbl se Adam, který ji vzal Honzovi z rukou. Ale ani jemu se nepohnula. Nakonec ji vyvedl David. Bylo vidět, jak v ní nervy pracují. Podkovy vyzváněly, jak tancovala, uši měla pořád smeknutý dozadu a hlavu nesla neobvykle vysoko, jako by ji přitahovaly neviditelné otěže.

„Co jančíš?“ domlouval Gidrane Honza, její jezdec.

Konečně byly obě klisny zapřažené a začali jsme nasedat. Na kozlík pozval David k sobě Adama s Karlem. „Adam jel už včera,“ vyhrkl Leoš. Zato Karel se rozzářil. Zřejmě nečekal, že na něj dojde. Okamžitě se hnul nahoru.

„Adam nás vyveze jen na silnici. Pak převezme koně Karel,“ vysvětloval David.

„A my jsem vosk?“ zabublala Zdena.

(My. Ne já. Započítala jsem se do jejího množného čísla a jsem jí za něj vděčná, protože jsem neměla odvahu sama se přihlásit o tohle „právo“.)

„Než dojedeme do Matěšovců, dojde postupně na všechny jezdce,“ prohlásil David. (Na jezdce! Jsem jezdec, anebo nejsem?)

„Tebe si, Zuzko, ještě vyzkouším ze značek a uvidíme,“ dodal.

(Jsem jezdec. *Uvidíme.*)

„Nesmíte být netrpělivý. Kde je větší frekvence, anebo horší cesta, musí jet zkušenější jezdci.“

Nasedli jsme. „Říkal jsem včera, že se máte vystřídat, aby se nedíval někdo pořád dopředu a jiný dozadu,“ připomněl.

Podívala jsem se na děvčata. Ten, kdo se díval pořád dozadu, jsem byla já. „No tak, škatule, hejbejte se!“ pobídl nás.

„Já nemůžu jet pozpátku, bylo by mi zle,“ prohlásila Vladěna.

„Příště tě necháme doma,“ pronesl David odměřeně.

„Tak šťastnou cestu,“ loučila se s námi paní Řivnáčová. „A za týden na shledanou.“

Odpověděli jsme sborem, Adam pobídl koně a vyrazili jsme. Cesta vedla kousek po louce a teprve pak ústila do lesa.

Na hranici světla a stínu se Gidrana rozhodla, že se vrátí zpět. Zničehonic se zarazila a pak začala couvat. Adam jí chtěl vyhnat roupy z těla, a tak přitáhl opratě a práskl jí nad hlavou bičem. V tu ránu začal tanec. Nečekala jsem na nic a vyskočila z kočáru na cestu. Trošku jsem škobrtla, ale stačila jsem vyrovnat rovnováhu, takže jsem se nerozplácla. Zahlídl jsem, jak se David vrhá po opratích, a pak opouštěli potápějící se koráb ostatní. Zezadu vyskákali všichni, vpředu opustil místo jen Karel. David s Adamem zůstali. Opratě měl už jen David, kdežto Adam se držel sedátka jako klíště, protože v té chvíli trojčila už i Věra. Gidrana překonala čaru mezi světlem a přítmím lesa (pomohl jí k tomu bič) a hnala se i s Věrou lesní cestou kupředu. My letěli za kočárem. Taky paní Řivnáčová se rozběhla do lesa, v němž zmizeli dva nejdůležitější členové naší výpravy. Já jsem je už viděla na stromě a Gidrana s Věrou se zbytkem kočáru kdesi v dálavách. Moje fantazie však byla bujnější než skutečnost. Našly jsme je všechny pohromadě na lesní cestě. Gidrana už vypadala jako normální klisna. Teda skoro. Jen jí ztmavly boky potem a uši měla ve střehu. Ale stála na místě a nevypadala na to, že by chtěla ten kousek zopakovat.

„Ty potvoro,“ řekl jí Zagroškudla na uvítanou. „Co to s tebou dneska je?“

Odfrkla si a potřásla hlavou. Vypadalo to, jako by nevěděla, co si má o sobě myslet.

„Tak nasedat,“ pobídl nás David a rukávem si otřel čelo. Taky on byl pořádně zpocenyý.

„Nezačne znova jančit?“ zeptala jsem se opatrně.

„Ne. A když, tak ji uklidním. Potřebuje trošku prohnat.“

Vyjeli jsme.

Poznamenala jsem si do notýsku: Odjezd po sedmé hodině. Gidrana jančila. Jedeme klusem.

David nepustil opratě z rukou až do Olšan. Pak přešel z klusu do kroku, předal je Karlovi a začal se věnovat nám. „Podruhé neskákejte tak splašeně z vozu. Mohli jste se potlouct. Přece jste viděli, že jsem mu vzal opratě, ne?“

„Vy to říkáte tak, jako bych za něco mohl,“ ozval se Adam dotčeně.

„Kdybys za něco mohl, tak jsem ti už dávno vynadal,“ řekl David. „Byla vyjančená z tý stáje. A nezdálo se jí, že má jít znova do tmy. Někteří koně jsou na tohle citliví.“

„Jedeš nějak cikcak,“ zkritizovala Vladěna Karla. (Když jede Adam cikcak, ani necekne.) Šmejda se díval soustředěně na cestu a Vladěnu ignoroval.

„Nikdo jste tam nic nezapomněl?“ zeptal se David.

„To poznáme, až vybalíme v Matěšovcích,“ zasmál se Adam. Ale neodhadl to dobře. Poznali jsme to dřív. Zrovna jsem zapsala do notýsku další poznámky: Heřmaneč, pak Vrchovina. Krásně upravená obec, když Karel, který předal zrovna opratě Leošovi, vytáhl svačinu. A od té jako by přeskočila jiskra k Davidovi. „Vzali jste od Řivnáčů ten salám?“ zeptal se nás.

Karel zamžikal a přestal na okamžik kousat. Všichni mlčeli. Ale jen okamžik. Pak spustil jeden přes druhého. Začalo dohadování, kdo měl salám vyzvednout. Karel mínil, že Vladěna, když je proviantní a David jí ho svěřil. Ona zase tvrdila, že ho měl vzít Karel nebo já, když jsem ho včera dávala k Řivnáčům.

„Dávala jsem ho tam jenom proto, že ses bála psa,“ bránila jsem se.

„A myslíš, že ráno jsem se ho už nebála?“ zeptala se posměšně.

„Ráno byl přivázaný.“

„Musela jsem přece hledat tu botu a pak jste pořád hartusili, že jedem.“

„Dobrá, když jsem to teda zavinila, tak ho koupím za svý,“ řekla jsem znechuceně.

„Tak už toho nechte!“ okřikl nás David. „Nový salám koupíme ze společné pokladny, když bude třeba, a tenhle si vyzvedneme při zpáteční cestě. Však nám přijde ještě vhod.“

(A přece ho koupím! Nepotřebuju, aby Vladěna po Báborech vykládala, že jsem je připravila o večeři.)

Koně šli jako dobře namazané hodinky. Zanedlouho jsme projížděli Lipnicí. (Notýsek: Lipnice, hezký statek, řada rybníků za sebou, jeden hezčí než druhý.)

Leoš koukl po Davidovi, jestli ho nezbaví řízení. Ale David nic. Seděl vedle něj na kozlíku připravený kdykoliv převzít opatř a občas dal Leošovi nějaké poučení pro vozky. Adam navrhl, abychom si zahráli hru „na inteligenty“. Zнала jsem ji. Hraje se to tak, že jeden z hráčů určí nějakou věc nebo cokoli jiného, zvíře či člověka, ale třeba i něco neskutečného. A ten druhý musí dávat tak chytré otázky, aby uhádl, oč jde. My jsme to hrávali v Lipůvkách. Jednou jsem si vymyslela díru v ementálu, na kterou zařvala pověst inteligentní holky u Šárky Adolfové. (Díru v ementálu navrhu, až bude hádat Vladěna. Uvidíme, jak brzo ji uhádne.)

Ukázalo se, že hru známe jen my dva s Adamem. A tak jsme teda museli začít spolu. Adam vyskočil z kočáru a já jsem se s druhými poradila, co mu dáme hádat. Navrhla jsem podkovu na Gidranině přední noze. Všichni se strašně smáli. „To nemůže uhádnout,“ usoudili.

„Když se bude chytře ptát, tak to má za chvíli,“ tvrdila jsem.

Zavolali jsme Adama zpátky a začal souboj. „Je to z živý přírody?“ zeptal se.

„Ne.“

Šmejda, který si zřejmě zaměnil podkovu s Gidranou, vykřikl: „Ale z živý přece!“

Adam se zarazil. „Tak z jaký vlastně?“

„Karle, nemíchej se do toho!“ napomenula jsem Švejdu. A Adamovi jsem řekla: „Hraješ se mnou, nebo s ním?“

„Je to tady?“

„Kde tady?“

„V kočáře.“

„Ne.“

Pro změnu nadsedla Vladěna. „Ale přece.“

Nenechala jsem ji domluvit. „Jestli chceš hrát s Adamem ty, tak prosím, ale teď se mi do toho nemíchej!“

Adamovi zřejmě došla její poznámka. „Jede to s námi?“

„Ano.“ – „Je to vpředu?“ – „Ano.“ – „Napravo?“ – Zaváhala jsem. Podkova byla na Gidranině pravé noze, ale Gidrana jela jako podsední. „Ano,“ řekla jsem konečně.

„Je to pořád v pohybu?“

Zasmála jsem se. „Ano.“

Zopakoval si hlasitě dosavadní výsledky. „Je to z neživý přírody, v kočáře to není, je to vpravo a pořád to jede.“

Ušklíbl se. „Doufám, že považuješ voj taky za kočár.“

Všichni se zasmáli. „No, já jen aby nevznikl omyl. Jeden neví, co Pražáci jak jmenujou.“

Vladěna zářila, když viděla, jak do mě vandruje.

„Můžeš bejt klidnej. Tohle jmenujou stejně Báborští jako Pražáci. Radši bys měl hádat.“

„Je to na koních?“

„Chytrá hlavička,“ pochválil ho Smolda.

„Tohle není žádná hra, když se do toho kdekdo plete,“ řekla jsem.

„Je to na Věře?“

„Ne.“

„Ale prve jsi říkala, že je to vpravo.“

„Však to taky vpravo je.“

„Tak vpravo na Gidraně?“ – „Ano.“ – „Je to nějaká součást na postrojích?“ – „Ne.“ – „Je to vpředu?“ – „Ano.“ – „Dole?“ – „Ano.“

„Pravá přední podkova,“ oznámil zvýšeným hlasem.

„Jsi inteligent,“ sdělila jsem mu výsledek hry.

Zagroškudla se podivil. „Jak jsi na to tak rychle přišel? Že jsi neřekl třeba podkovák?“

Adam se zasmál. „Kdybych hrál s tebou, tak bych asi tak rychle s podkovou nevyrukoval. Jenže Zuzana ani neví, že se podkova nějakým podkovákem přitlouká.“

(Být tu Jota, řekne: „To je dobrá úvaha, píšu ti jedničku.“)

„Zapaluje ti to,“ pronesl David s uznáním.

„Tak a teď se budeš potit ty,“ šklebil se Adam.

„Ne abyste mi dali něco, co neumím ani pojmenovat!“

„Jen se neboj. A vystup, ať se můžeme poradit.“

„Prrr!“ zakřičel David.

„Proč zastavujete?“ podivila jsem se.

„Aby sis nenabila ciferník,“ ozval se Karel.

„Po tom skoku v lese byste mě snad nemuseli tak podceňovat?“ zavřčela jsem poněkud dotčeně.

Nohy jsem měla jako dřevěné. Udělala jsem několik dřepů a rozhlédla se. Kočár se vzdaloval a mě obklopilo ticho. Nad polem se vznášel skřivánek a zpíval na celé kolo.

Rusalčin den, napadlo mě. A držím ho jen za cípek, protože jsem zase moc mluvila, takže nebyl čas na to, vidět a slyšet něco víc než jen sebe.

„Zuzko!“ ozvalo se zřepředu volání. „Pojď už!“

Vyvzdorovala jsem si ještě chvíličku se skřivánkem, ale pak si mě kočár přitáhl. Když jsem se blížila, ještě se dohadovali. Slovo měla Vladěna. Asi chtěla před Adamem prokázat, že jsem blbeček. No, počkej, já ti to osolím, až na tebe dojde řada, umiňovala jsem si. (A cítila jsem, jak mi ten cípek rusalčina dne vyklouzl z ruky.)

„Tak můžeš začít,“ přivítal mě Adam. „A rovnou ti říkám, že se pořádně zapotíš.“

„Hlavně jestli to vůbec znám.“

„Znáš,“ ujistil mě David. A usmíval se. Napadlo mě, že to bude něco z toho, co mi vyložil a z čeho mě pak zkoušel. A taky jo. Políčili na mě jezdeckou uzdečku. Uhádla jsem ji ještě dřív než Adam podkovu.

„Měli jsme jí dát martingal, jak jsem navrhovala,“ ozvala se Vladěna plná nespokojenosti s tím, že nejsem tak pitomá, jak by si ona přála. „Na to by hned tak nepřišla.“

„Co je to martingal,“ zeptala jsem se.

„Copak jsem ti to neříkal?“ podivil se David.

„To je řemení, který se dává koňům, když jsou moc bujní, aby je jezdec ovládl,“ vyhrkl Karel.

„Kůň moc bujný a jezdec málo schopný,“ zasmál se Zagroškudla.

„Vidím, že mi Vladěna přeje.“ Zašklebila jsem se.

„Holky, holky, jen se mi tu kvůli Adamovi nepoperte,“ řekl David.

Obě jsme zčervenaly a svorně jsme začaly protestovat, že s tím nemá Adam nic společného.

„Tak proč na sebe od začátku tak sočíte?“ zeptal se David udiveně.

„Ale já přece na nikoho nesočím,“ začala jsem se ospravedlňovat, ale hned jsem zmlkla. Přece musí i tak všichni vědět, že jsem tohle nezačala. (I tetě žalovala, že jezdím. Jestlipak to vědí?)

Vladěna byla ve střehu.

„Ať teď hádá Vladěna,“ navrhl Leoš. Podívala jsem se překvapeně na něj. Usmíval se. Vzala jsem to jako spojenectví.

„Teď si dáte pauzu,“ ozval se David. „Na obzoru je Markvarec, tak ať vypadáme spořádaně, a ne jako rozhádaní cikáni.“

„Nemohli bychom zajet někam na limonádu?“ navrhl Karel. „Vypil bych rybník, jakou mám žízeň.“

Okamžitě se všichni ke Karlovi přidali, ale Davida nebylo třeba přemlouvat. Vypadal neméně vyprahle než my.

Pila jsem limonádu a škrábala další poznámky. (Markvarec, z Heřmanče je sem 6 km, do Dačic je odtud 9 km, do Slavonic 13 km. Moc pěkně upravená obec, chodníky jsou lemované růžemi, krásný trávníček, břízky, ozdobné jedle. Velké hospodářské budovy.)

David si dal pivo. „Teď nebudete moct řídit. Kdyby se něco stalo, vzali by vám vůdčí list,“ smála jsem se.

Když jsme se vrátili ke kočáru, Leoš se hrnul zase na kozlík.

„Ty sis už pro dnešek svoje odjezdil,“ zarazil ho David. „Teď už je na řadě dívčí trio. Která chce jet první?“

„Teď by měla jet Zdena,“ ozval se Adam. „Kus se musí po hlavní silnici a to není nic pro nemehla a začátečníky.“

„Která je nemehlo a která začátečnice? To bys měl vysvětlit, aby se zase do sebe nedostaly,“ řekl Smolda.

„Ať si každá vybere to, co jí patří.“

(Vybrala jsem si začátečnici. Nemehlo musí být Vladěna, když není začátečnice.)

„Tak pojd,“ pobídl David Zdenou. Bylo vidět, že se baví, ale nezamíchal se mezi nás. „A ty, Zuzko, taky. Vyzkouším si tě z těch značek.“

„Nemohl bych taky?“ ozval se Karel.

„Nemohl, byli bychom tu moc natlačení,“ odmítl ho správce.

„On se bojí jít dozadu, že by musel prokázat, jak je chytřej,“ zasmál se Honza.

„Nejdřív ukaž, jak to zapaluje tobě,“ odrazil Honzu Karel.

„Klidně, jenže teď je na řadě Vladěna,“ ušklíbl se. „A ženský mají přednost.“

Na Vladěně bylo vidět, že nijak netouží prokazovat svou inteligenci, ale couvnout nemohla, když si nechtěla na sebe poštvat ostatní.

„Ne abyste mi dali něco nemožného,“ vymíňovala si.

„Pamatuj si, čím je kdo chytřejší, tím musí dostat těžší úkol,“ s potutelným úsměvem ji uklidňoval Adam.

„Šašku počmáraněj,“ vyprskla a vyskočila za jízdy z kočáru.

(Skákat umí, ani nezavravorala.)

„Tak a teď ji necháme chvíli šlapat,“ zasmál se Honza. „Ať si holky do kopce uleví.“

„Aspoň bude chvíli pokoj,“ prohlásil Adam.

„Vidím, že jste kamarádi,“ šklebil se David.

„Musíme ale dělat, jako když se dohadujeme,“ radil Karel plnou pusou, neboť se už zase cpal.

K tomu nemusel nikoho pobízet. Kluci navrhovali různé řemínky z postroje, o jejichž existenci jsem neměla tušení, zato David radil, abychom jí dali hádat bryndák, když je z mateřské školy. My se Zdenou jsme ale tvrdily, že v mateřské škole bryndáky nejsou.

Vladěna se za námi loudala a bylo vidět, že je už netrpělivá. „Nějak dlouho vám to trvá.“

„Na nejchytřejší holku z Bábora se musíme přece poradit,“ zavolal Karel.

„Tohle jsem už slyšela. Měl by sis vymyslet něco originálnějšího,“ odsekla a na chvíli se zastavila, abychom získali náskok. Pak se nám ztratila za autem, které nás dohnalo a teď se vleklo za námi. Bylo vidět řidiče, jak zuří, že ho zdržujeme. Ukazoval Zdeně, že má koně popohnat bičem.

Nepopohnala je. Platilo do kopce nehnat!

„Uklidni se hochu,“ domlouval řidiči Karel. Všichni se rozesmáli.

Řidič poznal, že si z něj utahujeme, a naštvál se ještě víc. Palcem si klepl na čelo, abychom pochopili, co si myslí on o nás, a pak udělal něco, co mohlo stát život jeho i nás. Asi dvacet metrů před vrcholem vyrazil, aby nás předjel. A právě v tom okamžiku se objevil v protisměru autobus. Řidič osobního auta strhl vůz prudce doprava, a nebýt toho, že totéž udělala Zdena s koňmi, očesal půlku kočáru a podsedního koně. Takhle se ale šmrnc asi milimetr od našich kol a Gidraniných postraňků, prosmýkl se myší dírou, kterou mu Zdena udělala, a upaloval pryč.

„Piráť jeden,“ vykřikl David a vrhl se po opratích, protože se bál, že Gidrana bude zase jančit a vyklopí nás do škarpy, která byla povážlivě blízko.

„Dvě stě sedmdesát šest,“ křičel Adam. „Dál jsem to nepřečet.“

Gidrana se buď vyřádila už ráno, anebo byla tím vším tak šokovaná, že si na nějaké plašení ani nevzdechla.

Kluci se začali dohadovat, co bylo na konci. Leoš tvrdil, že dvaosmdesát, kdežto Smolda sedmaosmdesát.

„Dostat ho do ruky, tak si už za volant nesesedne,“ pěnil David.

Dojeli jsme na vršek a zastavili. Vladěna nás dobíhala. „Teda už jsem myslela, že vás rozfašíruje,“ volala. „Ještě teď se mi z toho třesou kolena.“

Chvíli jsme stáli a debatovali o tom, čemu jsme o vlásek ušli. Pak jsme se zase rozjeli. „Tak co jí dáme hádat?“ připomněl Adam, že jsme se ještě nedomluvili.

Připomněla jsem svůj návrh – díru v ementálu. „Bud'te na ni laskavější,“ přimlouval se David. „Díra v ementálu je pro Einsteina, a ne pro obyčejnou holku, která...“

„... se neobyčejně vytahuje,“ dokončil Smolda. Ale jinak byl taky pro něco skutečnějšího. Jedině Karel planul touhou po pomstě. Nakonec jsme se ale dohodli na salámu, který jsme nechali u Řivnáčů.

Vladěna přistoupila. Ještě se ani neulebedila a zeptala se. „Mají to koně?“

Všichni se rozřehtali. „Ne,“ odpověděl Adam, s kterým hrála. „Ale měla bys začít jinak,“ radil jí.

„Je to živý?“ – „Ne.“ – „Tak mrtvý?“ – Karel se zasmál. „Proč zrovna mrtvý?“ „Taky ne,“ řekl Adam po zaváhání.

Rozčilila se. „Když to není živý, tak to musí bejt mrtvý, ne?!“

„Nerozčiluj se, Vladěno,“ zubil se Adam. „A zapni mozkový závity. Když se budeš líp ptát, máš to za chvíli. Musíš postupně vylučovat jednotlivé oblasti.“

„Stejně je to blbost,“ prohlásila.

„Ale není. Jen se člověk nesmí poddat tolik tomu vedru. A lenoře.“

„Jak by ses ptal ty, když jsi tak chytřej?“

„Třeba jestli se to dá jíst.“

„Dá se to jíst?“ opaskovala po něm.

„A jak!“ vyhrkl Karel.

„Z čeho se to dělá?“

Adam zavrtěl pohoršeně hlavou. „Copak ti ještě nedošlo, že ti smím říct jen ano, nebo ne?“

„Radši toho už nechte. Na tuhle hru je zřejmě dneska moc teplo. Dohrajete to jindy. Teď si přisedni ke mně, chvíli pojeděš,“ zasáhl David.

„A kdy dojde na mě?“ ozvala jsem se.

„Pojedeš z Rudolce,“ přislíbil. „Tam budeme za chvíli.“

Z křižovatky, kde dostala Vladěna opratě, bylo do Rudolce dva kilometry. Ty dva kilometry mě David zkoušel ze značek, které byly na silnici, anebo které mi namaloval do mého notýsku. Před Rudolcem mě prohlásil za způsobitou k jízdě. Čekalo mě pět kilometrů na kozlíku

s opratěma v rukou. David mi však moc nevěřil. Seděl vedle, a kdykoliv něco jelo, bral mi opratě. Bylo to zbytečné. Gidrana s Věrou šly, jako by tušily, že je v Matěšovcích čeká stáj a odpočinek. Chvillemi jsme dokonce jeli klusem. Nakonec pod mým vedením udělaly rekord. Těch pět kilometrů jsme totiž ujeli za tři čtvrti hodiny. Tak rychle jsme neurazili žádný úsek.

„Vidíš, jak ti to jde,“ pochválil mě David. „Jestli chceš, vezmu tě na brigádu jako kočího,“ zažertoval.

Zastavili jsem se na kraji Matěšovců. Vlevo byly nové hospodářské budovy. Adam se tam rozběhl sehnat vedoucího statku. Než ho přivedli, přijel nákladňák s jezdeckými koňmi. Kdybychom se domluvili, že se sejdem právě tady, určitě by nám to tak neklaplo.

Přivítali jsme je pokřikem.

Vedle šoféra vykukoval z kabiny Smoldův tatínek. Ještě větší překvapení nás ale čekalo vzadu. Z korby seskočil Petr Čech a oznámil, že s ním přijel Lád'a Trnků. „Drží Lukavu, trošku jančila.“

Hrklo ve mně. Jsem nadbytečná a pošlou mě autem zpátky. „Copak není na dovolené?“ podivil se David.

„Dojeli v sobotu, když už jste byli pryč. Byl z toho moc nešťastný, a tak jsme ho vzali s sebou.“

David se na mě podíval. „Má stan?“

„Stan, spacák, všechno.“

„Nepošlete mě domů?“ zeptala jsem se.

„Když už jsme tě sem dovezli a on má stan,“ usmál se. „A co koně?“ zeptal se Petra.

„Byla s nimi patálie. Nebýt Astry, tak jsme Lukavu s Bětulkou nedostali na korbu.“

„Jinak jste je dovezli v pořádku?“

Petr na okamžik zaváhal. „V pořádku,“ řekl o sekundu později, než měl. Ale David si toho nevšiml, protože v té chvíli přicházel vedoucí matěšovského statku. „Tak zajed'te k rampě a vyved'te je ven.“

„Já tu zůstanu,“ ozvala se Zdena, „a vyvedu si Bětulku.“ Taky Adam se hrnul z kočáru za Lukavou.

„Jak vidím, budu nakonec dělat kvartýrmajstra sám,“ zasmál se David.

„Zajdu se tam navečer podívat,“ řekl matěšovský správce. „Kdybyste něco potřebovali, víte, kde mě hledat.“

David vzal ode mě opratě a rozjeli jsme se do vsi.

4. KAPITOLA

Domov pro koně i pro nás. U rybníka. První společná večeře. Čím prospěješ svému oddílu? Ukaž, co umíš

Stavení, kde jsme se ubytovali, vlastně kde jsme ubytovali koně, nevypadalo příliš vábně. Bylo stranou silnice u malého rybníčku, kde se koupaly husy. Zřejmě tu už léta nikdo nebydlel. Dovnitř se vcházelo prázdnou stodolou bez vrat. Za ní byl dvůr vydlážděný kočičáky, vlevo se táhlo podél budovy zápraží, vpravo byly polorozpadlé kůlny. Dvůr uzavírala druhá stodola, kterou se prošlo za humna. Tam byla neoplocená zahrada s několika starými stromy. A za ní velké pole a les.

Na zahradě jsme si postavili do půlkruhu stany a koně jsme nechali ve stáji, která byla vpředu, protože byla o hodně světlejší a vlídnější než ta vedle zadní stodoly.

Na vrata stáje upevnil David několika napínáčky rozvrh služeb u koní a na strom vedle svého stanu rozvrh služeb, které se měly postarat o to, abychom neměli hlad. Na koňských službách se podíleli víc kluci. Vladěna z nich byla dokonce vyňatá vůbec, zato na těch druhých jsme měly převahu my, holky.

„My chceme rovnoprávnost,“ začaly jsme se Zdenou skandovat, když jsme si přečetly oba rozvrhy a zjistily jsme, že se budeme starat víc o žaludky kluků než koní.

„Heleď, ty buď vůbec ráda, že jsi tady,“ zpražil mě David. „Nemysli si, že když je auto už pryč, že se tě nemůžu zbavit.“

„Mě taky pošlete domů?“ zeptala se Zdena. „Vždycky jste říkal, že se každý musí postarat o svého koně a podle toho papíru tu mám pořád vařit.“

„To, že máte vařit, byste měly brát jako velkou poctu a projev důvěry, a ne se stavět na zadní. Nechci se jednoduše vrátit domů se zkaže-

ným žaludkem," šklebil se David. „Čekají mě žně, výmlat, otavy, brambory," vypočítával.

„Mužští jsou přece lepší kuchaři než ženské," ozval se Adam.

„Vidím, že zrovna hoříte touhou věnovat se kuchyni, tak teda běžte do lesa a připravte děvčatům dříví na oheň, aby měly večer na čem vařit," napálil David pohotově „mužské". „To je tak akorát práce pro minikuchaře," ušklíbl se.

„A nemohli bychom se jít nejdřív vykoupat?" ozval se Petr. „Nevím jak druzí, ale já jsem z toho auta jako uvařený."

Pro koupání byli všichni. Jedině Karel se sháněl po obědě. „Mám hlad, že bych sežral psí kšíry," prohlásil.

„Psíma kšírama ti posloužit nemůžeme, ale rezervní oprat' se v bedně najde. Doufám, že ji přežvejkáš, než se vrátíme od rybníka," zašklebil se Adam.

„Přimáznu ti ji paštikou, aby ti víc jela," notovala Vladěna Adamovi.

„Oběd je z vlastních zásob," zachránil David Karla před opratí. „Pití vydají všem Adam s Petrem." (Pití byly limonády, které dovezli s koňmi na autě.)

„Ale já už žádný zásoby nemám," zanaříkal Karel. „Podívejte se," přistrkával Davidovi k nahlédnutí svůj ranec.

„Ještě bude rád, když mu tu oprat' dáme," zasmál se Smolda, zato Vladěna pokárala Karla, že si jídlo špatně rozdělil.

„Hop!" vykřikl Petr a hodil Karlovi balíček s jídlem. „Já v tom vedru nemám ani trošku hlad a matka mě nabalila, jako bych jel na severní točnu," řekl, jako by se omlouval za to, že mu něco dává.

„Díky!" rozzářil se Karel a začal se hladově dobývat do lákavého balíčku.

„Jídlo si vezměte s sebou," ozval se Adam. „Ať se zbytečně nezdržujeme."

Rybník, kde se dalo koupat, byl kus za vsí. „Tak kdopak neumí plavat?" zeptal se David, když jsme se sešli na hrázi převlečení do plavek.

Nepřihlásil se nikdo. „Tak to teda přezkoumáme,“ prohlásil a poslal Adama na vodu, aby kus od břehu dělal bójku. Jeden po druhém jsme pak museli k němu doplout, obeplout ho a vrátit se zpátky.

Zkušební plavbu absolvovali všichni bez nehody. Samozřejmě že každý jiným stylem. Já kraulem. (Chtěla jsem se ukázat před Adamem.) Karel pudloval. „Nehodu“ měla jediné Vladěna. Začala asi metr od Adama „tonout“. Nevěděli jsme, jestli to hraje na to, aby ji zachraňoval, anebo jde skutečně ke dnu. Já jsem se dokonce už vrhla do vody (zjistila jsem, že z celé party plavu nejlíp, jak mi to řekl i David), jenže než jsem tam doplávala, bylo po divadýlku. Adam totiž nehnul ani prstem, a když Vladěna viděla, že bych ji zachraňovala já, začala zase plavat. Tvrdila jen, že si musí trošku odpočinout, a chytila se Adama jako bójky. (Zdena pak řekla, že spíš jako Káča čerta.)

„Vědět, že plaveš jak zednická tříska, tak jsem tě nechal doma,“ čítil se David. „To jsi instruktorka a budoucí učitelka?“

„Plavat umím, jen mě chytila křeč,“ bránila se.

„Měli jste udělat bójku ze mě a křeč ji nechtyla,“ křičel Karel na celý rybník to, co si ostatní jen mysleli.

Domů jsme se vraceli přes les, protože jsme chtěli současně nasbírat dříví. Když jsme dorazili ke stanům, čekalo nás překvapení. Všechny byly pečlivě zazipované, ale po Lád'ovi, který si vzal dobrovolně službu, nebylo ani potuchy.

„No, ten ale pěkně hlídá,“ rozčilil se David.

„Třeba je ve stáji,“ ozval se Petr. „Cestou mi říkal, jak se mu stýskalo u moře po koních.“

„Honzo, skoč pro něj.“

Honza vystřelil. Za chvíli byl zpátky. „Není tam. Taky Astra je fuč.“

„Neříkal jsem to? Chtěl se projet,“ řekl Petr.

„Já ho přetrhnu,“ pěnil David. „Přihlásí se na hlídku a pak zmizí. Co kdyby to tady někdo vykradl?“

„Moc by si nepomohl,“ usoudil Adam. Tahle poznámka Davida jen podráždila. „To jste celí vy,“ spustil okamžitě písničku, kterou zná většina z nás z domova. „Až budete vydělávat a kupovat za svý, pak teprve

poznáte cenu každé koruny," kázal a kluci se jeden po druhém vytráceli ke koním. Taky Zdena zmizela. Nakonec jsme s Davidem zůstaly jen já a Vladěna. My jsme utéct nemohly, protože jsme podle Davidova rozvrhu měly udělat první společnou večeři.

Pak odešel i David. Předtím se nás ještě zeptal, jestli nechceme někoho k ruce. Čekala jsem, že si Vladěna požádá o Adama. Ale prohlásila, že uděláme všechno samy.

„Abyste pak nebrečely, že toho bylo na vás moc," dodal a odkráčel za klukama.

Zůstaly jsme samy. Moc mě netěšilo, že mám službu zrovna s ní. Napadlo mě, jestli nám to David neudělal schválně. Třeba si myslí, že se při práci sblížíme.

Brzo jsem pochopila, že Vladěna sice jezdit moc neumí, je všem pro smích kvůli Adamovi, ale s tábořením zkušenosti má. Sekerkou se oháněla stejně dobře jako jazykem.

„Tobě to jde od ruky," pochválila jsem ji.

Neodpověděla, ale bušila do větví ještě s větší vervou. „Co bude k večeři?" zeptala jsem se.

„Hovězí na divoko s chlebem."

„Kde jsou konzervy? Došla bych pro ně," nabídla jsem se, protože mi bylo trapné stát nad ní a koukat se, jak dělá. A druhá sekyrka nebyla.

„V bednách, co v nich přivezli sedla."

Odešla jsem tedy do stáje vybrat z bedny hovězí na divoko. Byla jsem v nejlepším, když se před stájí ozval klapot koňských kopyt. Byl to Láďa. Když uviděl, že je stáj prázdná, zarazil se.

„Nezlobil se David, že jsem si vyjel?" zeptal se poplašeně.

„Zlobil, hlavně kvůli stanům. Říkal, že na tebe není spolehnutí."

„Když já jsem se nemoh dočkat, až si budu moct zajezdit," přiznal se a trochu zčervenal. „Víš, co je to bejt tři týdny bez koní?"

Co je to být tři týdny bez koní jsem sice nevěděla, ale přesto jsem ho chápala.

„Mám za nima jet?" zeptal se.

Pokrčila jsem rameny. „Nic neříkal. A taky nevím, kam jeli. Možná že by sis to u něj víc vyžehlil, kdybys nám pomohl s večeří.“

„Komu nám?“

„Mně a Vladěně.“

„A všichni ostatní šli jezdit?“

Kývla jsem. „Tak to musím za nimi, protože jim bude chybět Astra. Malí kluci by neměli na čem jezdit.“

(Uchechtla jsem se. Malí kluci. Sám jde do sedmičky jako Karel. Proti němu vypadá starší, to je fakt. Nejen že je větší než on, ale i vážnější. Ale přesto mezi malé kluky patří.)

Vyvedl Astru zase ven a odjel. A já jsem zalitovala, že jsem ho strašila Davidem. Kdyby tu býval zůstal, mohli jsme se na střídačku všichni na Astře povozit.

Sebrala jsem konzervy a vrátila se k Vladěně.

„Kolik jich mám otevřít?“

„Pro každého jednu.“

„Není to moc? Píšou tu, že jsou tam čtyři porce.“

„Čtyři porce,“ řekla posměšně. „Ale pro koho? Copak jsme v restauraci?“

„Ale teď je nás jedenáct a konzerv je deset,“ upozornila jsem ji.

„No jo, nepočítali jsme s tebou,“ neodpustila si. Podívala jsem se na ni. (Se mnou, nebo s Lád'ou Trnků?) „Já tu mám ještě nějaký jídlo,“ řekla jsem.

„Tak jsem to nemyslela. Malí kluci stejně celou konzervu nesnědí. A já taky nejsem žádnéj velkej jedlík,“ dodala. Zaznělo to hnedle, jako by se chtěla se mnou rozdělit o svou porci.

Vzala jsem ešus a šla pro vodu, abych měla čím vypláchnout šťávu z konzerv.

„Voda je taky v té prázdné stáji,“ upozornila mě. „Je to blíž.“

„Já vím. Už jsem tam byla.“

Vchod do prázdné stáje nevedl ze dvora, ale ze stodoly, takže tam bylo i ve dne pološero, protože elektřina tady nikde nefungovala. V přítmí jsem vyhledala hadici, která byla našroubovaná na kohoutek,

otočila jím – a prudký proud vody mi vyrazil ešus z ruky. Poskočil po cementu a zakutálel se k hromadě promáčené slámy. Vzpomněla jsem si na studánku v Lipůvkách. Na pokojnou vodu v lese.

Zatočila jsem kohout a šla hledat ešus. Byl plný svinstva. Vyházela jsem z něj slámu a odešla do stáje, kde byly ustájené klisny. Tam byl kohout bez hadice a dostatek světla.

„To ti to trvalo,“ přivítala mě Vladěna zhurta.

Řekla jsem jí, co se mi stalo. „To se nesmí tak zbrkle roztáčet,“ poučila mě.

Mlčky jsem vypláchla všechny plechovky od hovězího na divoko a společně jsme odnesly kotlík k ohni a pověsily ho na tyč.

„Občas s tím zamíchej a přilož,“ přikázala mi.

„Já bych raději dělala něco jiného,“ řekla jsem. „Kdyby to náhodou spadlo, aby to nebylo na mě.“

Zasmála se. „To bys to musela stavět ty.“ Pak mě ale poslala pro chleba. „Nakrájej krajíce, aby malí kluci nežižlali bochník.“

Když jsem se vrátila s bochníkem (taky byl v bedně), tahala Vladěna právě kotlík z ohniště. Polovina hovězího na divoko se škvařila divoce v ohni. „Vylila se hlavně ta voda,“ tvrdila červená od ohně i z rozpaků. „Maso je na dně, to zůstalo.“

„Snad šťáva, ne?“

„Tak šťáva. Přilejeme trošku vody a bude to dobrý.“

„Jen aby,“ zapochybovala jsem.

„Ne abys jim něco řekla!“

„Myslíš, že to nepoznají?“

„Horší než v hospodě to nebude,“ mínila. „Kdo bude mít málo, tomu namáznem chleba paštikou.“

Kluci se vrátili z první jízdy až na samý soumrak.

„Tak a teď sebou musíte pořádně mrsknout,“ pobídl je David. „Ve stáji není světlo.“

Davidovu připomínku si vzal k srdci nejvíc Karel. Mrskl sebou tak rychle, že jsme ho měli u ohně ve chvíli, kdy poslední kůň cvakal podkovama ještě na zápraží. „Už je večere?“ vyhrkl.

„Je. Ale jenom pro ty, kdo se postarali o koně,“ řekla jsem.

„Já jsem se postaral,“ bránil se. „Lád'a s Leošem Astru vyčistí.“

„No, to ti odpovídá. Na ježdění tě užije, čistit můžou ale jiní,“ spustila Vladěna.

„Kvá, kvá, kvá,“ odsekl posměšně. Ohnala se po něm. Hbitě uskočil a odběhl si do stanu pro lžici a ešus. A než se Vladěna nadála, zalovil lžicí v kotlíku. Skočila po něm a pleskla ho. Nečekal to a lžice mu spadla do omajdy. Okamžitě se ponořila.

„Ty jsi ale pitomá,“ zaječel vztekle.

„A ty jsi drzoun,“ vrátila mu to. „Drzoun, bumbrlíček a neotesánek.“

„Chtěl jsem jenom ochutnat.“

„Já to tvoje ochutnávání znám. Jednou tam zalovíš a tři budou bez večere.“

„Tu lžici mi vytáhneš,“ řekl výhrůžně. Lžice byla ponořena v omáčce tak dokonale, že ji nebylo ani vidět.

„Vylov si ji sám!“

Popadl nejbližší klacek a hnedle ho ponořil do kotlíku. V poslední chvíli jsem ho zadržela. „Blázníš? Vždyť zkazíš všem večeři!“

„Neměla ji tam házet,“ řekl zarputile.

„Počkej, vytáhnu ji,“ slíbila jsem mu. Došla jsem si pro svou lžici a tou jsme pak společně vylovili jeho.

„Je to ňáký řídký,“ zkritizoval hovězí na divoko.

Podívala jsem se na Vladěnu. Odpověděla útokem. „Maž se umejt, nebo nedostaneš ani tu řídkou omáčku, natož maso.“

„Od tebe si nenechám poroučet. Nejsem žádná mateřídouška,“ zašprajcoval se.

„Jen se na sebe podívej. Ani ruce sis neumyl. Máš je jako čuně.“

„Odpoledne jsem se koupal,“ zatroubil vítězně.

„Odpoledne se koupal,“ pokřikovala Vladěna. „Mezitím sedlal, jezdil, hřebelcoval, víchoval a možná že i kydal hnůj...“

„Jenom jezdil, už jsem ti přece říkal, že Astru mají v paradě kluci,“ přerušil ji vztekle.

Podívala jsem se mu na ruce. Vůbec na nich nebylo vidět, že se odpoledne koupal. Spíš vypadal, jako by dělal všechno to, co Vladěna vyjmenovala. Anebo ještě něco navíc. „Jdi!“ domlouvala jsem mu potichu. „Jestli si všimne David, jak vypadáš, tak tě stejně pošle umýt. A přijdeš pozdě k večeři,“ dodala jsem, neboť mi došlo, že tohle je jediný argument, který s ním pohne.

Bylo vidět, že se v něm vaří vztek na Vladěnu a chuť ji dopálit s obavami z Davida. Poznámka o večeři však rozhodla. Což kdyby druzí dostali o půl lžice víc než on?

Vystřelil. A stihl se vrátit právě ve chvíli, kdy Vladěna začala nadělovat sběračkou porce do ešusů. Okamžitě se hnal k ohni, div Leošovi nevyrazil ešus z ruky. „Já jsem tu byl první,“ hlásil.

„Ale půjdeš poslední, abys příště nechvátal,“ rozhodl David.

Vladěna se podívala se zadostiučiněním na Šmejdu. Vyplázl na ni jazyk jako malej kluk. Ona udělala to nejrozumnější, co mohla. Neviděla ho, a tak tahle šarvátka skončila dřív, než začala.

Já jsem se ke kotlíku nehrnula, když mi předtím předhodila, že se mnou nepočítali. A pak – o šťávu ředěnou vodou jsem zrovna dvakrát nestála. (Aspoň zeštíhlím.)

„Zuzano, kde máš ešus?“ zeptala se Vladěna, která dbala pečlivě o to, aby Karel byl opravdu úplně poslední.

„Já nemám hlad.“

„Snad neдрžíš linii?“ zasmál se David.

„Asi má ještě něco z domova,“ soudil Olda. Ale Vladěně zřejmě došlo, že stávkuju, a tak spustila: „Dej sem ešus a nenech se prosit!“

„Alespoň jedno teplé jídlo za den musí být,“ vyslovil David náš rodný slogan.

„Nezdržuj!“ hartusil Karel, kterému div netekly sliny, když viděl, že druzí už dlabou a on má pořád svůj ešus prázdněj.

„Tak jen půl sběračky,“ řekla jsem.

Vladěna sáhla do kotlíku, a než jsem mohla zaprotестovat, obrátila mi do něj celou. Když to Karel viděl, hlásil: „Mně můžeš dvě.“

Dostal jednu. A poučení, že krkouny nemiluje.

Karel se rozječel. „No tohle, pojd'te se podívat, dala mi samou vodu.“

„Snad šťávu,“ opravil ho David. „Nalámej si do toho chleba a uvidíš, jak ti to pojede.“

Vrtal se lžící v ešusu. „Nemám tam skoro žádný maso,“ hlásil.

„Zbylo něco na přídatky?“ zeptal se vtom Adam. „Jestli jo, tak bych si přidal.“ (No ne, oni chtějí přídatky! A já jsem čekala rebelii.) Karel se polekal, že na něj nic nezbude, a místo dalších reklamací se pustil do jídla tak spěšně, že bylo slyšet jen, jak mu cvaká lžice. Stihl zhltnout svou sběračku, když Vladěna začala přidávat. Honem jí přistrčil svůj ešus pod nos.

„Dej mu za mě,“ řekl David Vladěně, „dorazím se salámem z domova.“

„To je z toho, že jste mě tak proháněl,“ vysvětloval Karel Davidovi svůj vlčí hlad.

Vladěna podělila zájemce a prázdný kotlík položila vedle sebe na zem. Karel se natáhl a přisunul ho k sobě. „Vytřu ho chlebem,“ vysvětlil jí.

„Jedině, když ho pak taky umeješ,“ prohlásila Vladěna.

Ochotně přikývl. (Bože můj, mít tenhle apetýt – a bez následků jako on! Když se člověk na něj podívá, nenapadlo by ho, že je takový bumbříček.)

Po večeři přečetl David rozvrh služeb na příští den (já jsem měla jít ráno se Smoldou pro housky a mlíko, ale jinak mě čekali koně). Karlovi sdělil, že bude celou dobu pobytu dělat pomocníka Zdeně.

„V čem jí mám pomáhat?“ podivil se.

„Zdena má funkci zdravotnice, jestli to nevíš. Pomůžeš jí kontrolovat hygienu členů oddílu.“

Všichni se rozchechtali, neboť jim došlo, že se stal právě kozel zahradníkem. Jen Karel se díval nechápavě. A tak mu to David s mírně ironickým úsměškem upřesnil. „Například budeš dávat pozor, aby ni-

kdo neodhazoval po táboře odpadky, aby šli všichni k jídlu umytí, dohlídneš, aby si všichni umyli po jídle ešusy a tak podobně.“

Bylo vidět, že mu pomalu něco dochází. Zatěkal pohledem od Davida k Vladěně. Zřejmě si myslel, že mu tohle zavařila ona. (Myslela jsem si to taky.) Ale Vladěna vypadala neméně překvapeně jako on.

Nakonec nám David oznámil, že dopoledne jdeme na brigádu. Po snídani pro nás přijedou gazíkem. Navíc nám udělal přednášku o tom, jakou paseku udělala letos v lednu v rudoleckém polesí vichřice. I já jsem o tom věděla, ačkoliv jsem z Prahy. Psalo se tenkrát o tý hrůze v novinách a taky v televizním zpravodajství byly nějaké záběry z míst, kudy se vichřice převalila.

Nakonec si vzala slovo Vladěna. Vyhlásila dvě soutěže. Už měla všechno připravené. Na jedné čtvrtce bylo velkými tiskacími písmeny napsáno: ČÍM PROSPĚJEŠ SVĚMU ODDÍLU NA PUTOVNÍM TÁBOŘE? A na druhé: UKAŽ, CO UMÍŠ! Pod nadpisy následovala jména, dokonce i Davidovo tam bylo. Jen moje chybělo.

„Co to je?“ ozval se David.

„Přece ty soutěže, na kterých jsme se domluvili už v Báborech.“

„Pokud mi paměť dobře slouží, domlouvali jsme se jen na jedné,“ zaprotestoval David.

„Trošku jsem to domyslela a vyšly mi z toho dvě.“

„Tak se mi zdá, že když ty se do něčeho dáš, že to stojí za to,“ řekl David s uznáním. „Myslím si však, že by stačila jedna. Připadá mi to na jedno kopyto.“

Vladěna okamžitě spustila, v čem je rozdíl. První znamená podle ní něco pro blaho celku vyrobit. A druhá přijít s něčím, čím by se ostatní pobavili.

„Poslední večer bude táborák s programem. Když vyhlásíme soutěž, dá si každý na příspěvku víc záležet,“ vysvětlovala Davidovi.

„Já tam nejsem napsaná,“ připomněla jsem.

Vladěna neřekla slovo, vytáhla propisku a připsala mě na oba archy.

„Správně,“ řekl David. „Když jsme ji už vzali, musíme dát bacha, aby se z něčeho nevyzula,“ zubil se.

„Ti, co pro puťák udělají něco užitečného nebo ostatní něčím potěší, můžou si to připsat ke svému jménu,“ řekla Vladěna.

V té chvíli mi připadala docela prima. Jako by se ta protivná Vladěna někam vytratila. Byla to holka, která věděla, co chce. A jak na to. A navíc nebyla líná hnout rukou pro druhé.

(A najednou mi došlo, že ví, co chce, i pokud se týče Adama. Že se na něj vrhá se stejnou energií jako na práci v oddíle. A právě tím že je mu protivná.

A taky jsem začala zpytovat svoje svědomí. Jestli na ni nemám vlastně vztek kvůli tomu klukovi. Možná že je to docela prima žába a já na ni strkám psí hlavu, kdykoliv o ní promluvím.

Ale pak jsem se sama před sebou zase ospravedlnila. Tu válečnou sekyru vykopala přece ona. A ne já!

A jestli mně o někoho jde, tak o Slávka.

Jenom o Slávka???)

5. KAPITOLA

Jak chutná zmrzačený les. Adam se urazil. Vědět, co chci, je víc než vědět, co nechci. Kočárem na Landštejn a do Slavonic. Jediná cesta pro opravdového muže je cesta vpřed!

Do obchodu jsem šla se Smoldou. Já jsem měla přinést rohlíky a on pití. Vrátili jsme se však s prázdnou. Rohlíky vozí později a limonády byly po sobotě vyprodané. Nové vozí kolem poledne. Vzali jsme teda šťávy, šumáky a nějaké sušenky a šli jsme zpátky.

Když jsem oznámila, že rohlíky nejsou, všichni si mysleli, že si z nich střílím. Uvěřili, až když jsem obrátila tašku naruby.

David šel do svého stanu a přinesl zbytek chleba, který dovezli včera autem. A pak už to šlo jako po másle. Adam vytáhl svůj zavírák a krájel krajíce, Petr otvíral paštikové konzervy a já jsem mazala chleby a pokládala je na víka od kotlíků. Vladěna mezitím vařila čaj.

Chystali jsme se sednout ke snídani, když se přihnal Karel a začal všem prohlížet ruce. Leoš, který přikládal na oheň, si je musel jít opláchnout. Nejdéle setrval u Vladěny. Bylo vidět, že by ji hrozně rád taky poslal k vodovodu. Ale nevyšlo mu to. Všichni se uculovali, když viděli jeho horlivost. A ještě víc, když se konečně přihrnul k táčům s chlebem, a největší krajíce byly už fuč. Ale to si vynahradil. Slepil si dva menší dohromady a šel pro čaj.

Při snídani začal Leoš s Davidem smlouvat, aby ho vzal taky do lesa. Podle rozpisu měl totiž mít hlídku u stanů a koní.

„Škoda každé ruky,“ notoval mu kamarádsky Honza.

David se užuloval. „Takový příkladný poměr k práci se hned tak nevidí. Jenže kdyby se tu něco ztratilo, byla by z toho větší škoda, než když budeme tahat větve bez tebe.“

„Tomu, kdo bude tady, přinesete oběd?“ zajímal se Karel.

„To víš, že ho tady nenecháme umřít hladem.“

„Tak já bych tu teda zůstal, když nechce on.“

„Já taky,“ nabídl se Adam. „Aspoň bych se pořádně prospal. Petr chrápe.“

„Hlídače, který na hlídce spí, nepotřebujeme,“ odbyl Adama David. „Ale jestli chceš, můžeš se přestěhovat ke mně, když ti vadí Petrovo chrápání. A to skladiště, které je u mě ve stanu, hodíme k Petrovi.“

V Davidově půlce stanu byla totiž od včerejšího večera spíž. Nanosili jsme tam všechno rezervní jídlo, abychom nemuseli pořád běhat dolů k bednám.

„Vy nechrápete?“ zeptal se Adam opatrně.

„To bych tě nezval.“

„Tak platí.“

Petr se culil. „To si dáte, celou noc se převaluje, div nezboří stan.“

Končili jsme snídani, když se k Davidovi dostavili Karel s Leošem a oznámili mu, že se dohodli na výměně služby.

„Copak máš za lubem?“ uhodil Goliáš na Karla. Ten se ale dušoval, že nic. „Asi se mu nechce dělat,“ usoudil Smolda.

„Tak mu uložíme nějakou práci tady,“ rozhodl David a přikázal Karlovi, aby připravil dříví na oheň. „Ale perfektně, ne abys natahal jen trošku chrastí. Musí to být tak, aby stačilo jen škrtnout, jasný?“

Karel pohnal. S něčím takovým zřejmě nepočítal.

„Občas se podívej na koně do stáje. Hlavně dej pozor, aby ti tam nelezli cizí kluci. Ti, co přitáhli včera za námi k lesu, se na koně jen třesou.“

Do lesa nás vezli gazíkem, ve kterém byly lavičky. Přisedl si k nám mladý kluk v zeleném, který seděl předtím vedle řidiče, ale pak přepustil své místo Davidovi.

„Ahoj,“ pozdravil nás a zazubil se. Sborem jsme mu odpověděli. „Dostal jsem vás na starost. Jmenuju se Pavel a jsem tu na praxi. Jinak studuju na lesnické škole v Písku.“

Postupně jsme mu řekli svoje jména a pak jsme začali vyzvídat, co budeme dělat. „Velcí kluci budou pomáhat při přibližování dřeva. Dovedete prej zacházet s koňma, tak to se nám hodí. A ostatní budou tahat větve a čistit les, aby se dalo vysazovat. Je to prima, že jste přišli,“ pochválil nás. „Jen škoda, že vás není víc. Tady to bylo strašný a každá ruka je nám dobrá,“ vykládal, jako by to polesí bylo jeho.

„Jak jsi tady dlouho?“ zeptal se Smolda.

„Od začátku prázdnin, teď jsem si to ještě prodloužil. Připadal bych si jako zběh. Až to uvidíte, bude vás srdce bolet.“

Podívala jsem se na Pavla se zájmem. Tou větou mi připomněl Slávka. Toho by určitě taky srdce bolelo, kdyby viděl zničený les. Ale o ostatních klukách jsem pochybovala.

O něco později jsem se jim ale v duchu omluvila. To když nás Pavel zavedl do míst, kde krásné statné smrky byly zlámané jako sirky. Anebo vyvrácené i s kořeny. Byl to jeden obrovský hřbitov.

Všichni jsme rázem zmkli a jen se vytřeštěně dívali na tu spoušť. Vypadalo to, jako bychom drželi dvě minuty za padlé. Konečně to trpké ticho přerušil Pavel. „Někde je to ještě horší,“ řekl.

A zase bylo ticho, protože jsme si všichni představovali, jak vypadá les, kde je to ještě horší.

Tváří tvář té katastrofě jsem měla pocit nepatrného mravence. Ale nebyl to zřejmě jen můj pocit, protože se najednou ozval stísněný hlas Davidův. „Co tu máme dělat?“

„Tady nic,“ řekl Pavel. „Chtěl jsem jen, abyste viděli, jak to tu vypadalo po té vichřici. Tady se s tím ještě nehýbalo. My půjdeme tam, kde se pracuje.“

„Kolik je těm stromům?“ zeptala jsem se Pavla. „Šedesát?“

„Kdepak, nejméně osmdesát,“ ozval se Adam.

„Většinou bys musel aspoň dvacet let přidat,“ řekl Pavel.

Zamrazilo mě, když jsem si představila, že sto let trvalo, než ten les vyrostl, a pak stačila pouhá hodinka nebo ještě méně, aby bylo po všem.

„Jakou cenu má takový stoletý strom?“ zeptala jsem se.

„Větší, než si myslíš. Obyčejně vidí lidi cenu stromu jen v tom, kolik stojí dřevo. Jenže strom není jen dřevo. Jestli tě to zajímá, přinesu ti Listy o zeleni. Tam je to všechno vypsáno. Kdybych byl poslancem nebo nějakým jiným velkým pánem, tak bych tohle čtení dal do každé rodiny a všichni by si to museli povinně přečíst. Kdyby z toho každému zůstala alespoň polovička v palici, muselo by to u nás vypadat jako v ráji.“

„Přines je, hrozně ráda bych si to přečetla,“ řekla jsem.

Taky Vladěna projevila o Listy zájem. „Třeba bychom mohli o tom udělat u táboráku besedu,“ navrhla.

Pavel se na ni se zájmem podíval. „To byste tedy mohli,“ řekl. „To by byla náramně dobrá věc. Čím více lidem tyhle věci dojdou, tím líp.“

Zamrzelo mě, že jsem na ten nápad nepřišla sama.

„Nejhorší je,“ vrátil se Pavel zase ke „svému“ polesí, „že to tady nestačíme zpracovat. Podívejte se, tohle dokáže kůrovec,“ ukázal na jeden kmen. „Všechno se proti nám spiklo. Kdyby nebylo takové sucho, mohlo by se to aspoň pálit, ale teď nemůžeme ani to. Shořelo by všechno, je to tu jako troud.“

Kdesi vpředu vyly pily. Šli jsme za jejich hlasem, abychom pomohli očistit zmrzačený les. Po nás přijdou další lidi a ti ho vysadí. A za sto let ho nějaká vichřice možná zplanýruje. Ale třeba taky ne. Škoda že tu za sto let nebudu. Přišla bych se podívat.

Dopoledne uteklo jako voda. Naše parta (menší kluci a my holky) tahala k cestě větve, které zůstaly v porostu po očištěných stromech. Aby nám to líp šlo, sestrojili kluci jakýsi smyk. Byla to velká větev všelijak vylepšená, aby se dal na ni naložit náklad drobnějšího chraští. Od táhli jsme toho takhle na jeden záprah daleko víc, než když jsme chodili s každým kouskem zvlášť.

Starší kluci a David byli kdesi vpředu. S těmi jsme se uviděli, až když nám přivezli ve várnicích oběd. Byl to guláš, po kterém se jen zaprášilo.

Zpátky do Matěšovců jsme šli pěšky. Gazík rozvázel jídlo po lese, a kdybychom na něj čekali, dostali bychom se domů později, než když jsme se vydali po svých. David pokulhával, nějaká kláda mu padla na kuří oko.

Když jsme měli za sebou asi polovic cesty, zjistili jsme, že nemáme pro našeho neotesánka oběd, jak jsme mu slíbili.

„No nazdar, ten bude prskat,“ řekl Smolda.

„Jen se neboj, ten hlady neumře,“ ozvala se Vladěna. „Spíš mám strach, jestli už není po konzervách.“

Představila jsem si Karla, jak se snaží zlikvidovat naše týdenní zásoby, a bylo mi veselo.

„Ostatně, mohl jít s námi a mohl ho mít taky.“

„Tak co kdybychom šli rovnou k rybníku? Když mu oběd neneseme, je snad jedno, kdy přijdem,“ ozval se málomluvný Petr.

„No to je nápad,“ pochválil ho Adam. Taky ostatní Petrův nápad přivítali. Nejvíc snad David, který kulhal čím dál víc. „Už se nemůžu dočkat, až ji strčím do vody,“ řekl s úšklebkem. „Natýká, potvora.“

„Karel bude ale zuřit,“ ozval se vtom Smolda. „Počítal, že k vodě půjde s námi.“

„Někdo tam s ním zajde po večeři,“ rozhodl David. „Navečer je voda stejně nejlepší.“

„To teda je,“ notoval Davidovi Smolda. „Vid', Adame, jak jsme si krásně zaplavčili v tom Komorníku.“

Ačkoliv David pajdal a vypadalo to, že má všechny smysly u svý natlučený nohy, najednou zpozorněl. „Kde?“

„No přece v Komorníku. Zajeli jsme si tam na koních, jak jste byli ve Strmilově.“

David se rozčilil. „Tak se mi zdá, že vás budu muset učit disciplíně. Že z toho nemají rozum malí kluci, to mě neudivuje, ale že se nemohu spolehnout ani na tebe, Adame, to mě překvapuje.“

„Vždyť se nic nestalo,“ přilil Adam oleje do ohně. David ztýraný bolestí vzplál jako vatra. „Chováš se jako malý pitomý kluk. Chceš mě přivést do kriminálu?“

Adam zčervenal jako krocán, když mu mávne před zobákem červeným hadrem. Malý pitomý kluk ho urazil. Přestal mluvit a o něco později se – ztratil. Když David zjistil, že s námi nejde, poručil, abychom zastavili a počkali na něj. Myslel totiž, že si odskočil. Sedli jsme si na

klády a čekali. Po pěti minutách se ozval Smolda. „Myslím, že šel domů. Byl strašně naštvanej.“

„Tak milostpán se urazil. Ještě instruktory budu vychovávat, to tak!“ vztekal se David.

Smolda se pokusil Adama bránit. Ale když se na něj David podíval, rychle toho nechal.

„Ten si to vypije,“ prorokoval Honza.

Vypil. Ale ještě víc než to, že bez jediného slova prchl, navztekalo Davida, že jsme ho našli po návratu, jak leží s Karlem na dece a mastí karty. Už předtím je vytáhl v kočáře, ale David prohlásil, že na táboře, který on vede, se karty nikdy nehrajou. Aby si to zapsal za uši. Adam si to zřejmě za uši nezapsal, a tak byla bouřka. (Karlovi se ale nestalo nic, byl považován za svedeného.)

Čekala jsem, že se Adam omluví. Nebo aspoň bude mlčet. Udělal to nejhorší, co mohl. Začal mlátit pantem tak, jako by David nebyl Goliáš, ale nějaký kluk. Nestačila jsem se divit. Tohle byl docela jiný Adam, než kterého jsem znala. Zmlkl, až když mu začal David vyhrožovat, že ho zbaví instruktorství a pošle expres domů, jestli řekne ještě jedině slovo.

Nesrovnalo se to mezi nimi ani při vyjížděce. Spíš naopak. David si totiž nasedl na Adamovu Lukavu, aby nemusel jít pěšky k lesu, kde se trénovalo, a Adam musel po svých. Nešel sám, polovička nás musela pěšky, když koní bylo pět a nás bez Vladěny, která dělala večeri, devět. Jenže Adam si myslel, že po svých mají chodit vždycky jen malí kluci. Podle něj si měl David vzít Astru.

Celou dobu jezdil pak na kolbišti jako kakabus. Neusmířilo ho ani to, že ho David dával spolu s Petrem malým klukům a mně za vzor za to, jak bezvadně vasedává. Navíc udělil Petrovi a jemu pochvalu, za to, že včera udělali z několika kmenů improvizovanou překážkovou dráhu. (Oba si to pak zapsali na tu listinu činů pro tábor.)

Já jsem ale přes překážky jezdit nesměla.

„Moc se cítíš,“ řekl, když jsem začala žadonit, že bych si to taky jednou zkusila. „Všechno, co máš, je odvaha, jenže to je málo.“

„A kdy budu moct na překážky?“

Zasmál se. „To si teda ještě moc a moc počkáš. Zatím musíš jezdit, jezdit a zase jezdit.“

A tak jsem jezdila a jezdila a jezdila. Ale ani to ne pořád, protože na Astru jsme byli tři. Karel, Leoš a já. A oba kluci byli na každou jízdu zrovna žízniví. Karla jsem pak trochu usměrnila. Od Leoše jsem se totiž dozvěděla, že tu službu u stanů vzal za něj – za kočičí jazýčky. Tak jsem mu je slíbila samozřejmě taky.

Zpátky jel David na Astře, ale Adam se přesto tvářil pořád nasupeně.

Večeře byla ve znamení Karlových úspěchů. Především dostal dvojitou porci jako odškodné za to, že jsme na něj zapomněli s obědem. (Hlady samozřejmě nebyl, zabavil a zbaštil jeden lančmít, pořád však zdůrazňoval, že neměl teplé jídlo.) Dále mu David udělil pochvalu. Splnil totiž vzorně jeho příkaz (oheň vzplál při prvním škrtnutí zápalky), a navíc vyrobil sám od sebe držák na kotlík. Ten si zapsal na listinu činů pro puťák. David ho dal ostatním za příklad, ale Vladěna ho setřela za to, že škrabe. A oznámila všem, aby jí napříště svoje dobré činy hlásili, že je tam každému zapíše sama.

(Jako druzí se octli na listině činů Petr s Adamem za ty překážky na závodní dráze. Adam sice na Vladěnu zavrčel, že si nepřeje nikde viset, a navíc za takovou pitomost, ale ona na něj nedala, takže jsou tam už tři. Taky si budu muset něco vymyslet.)

Po téhle slávě začalo dohadování o zítřejším výletě. Na programu byly dva. Oba kočárem. V úterý se mělo jet na Landštejn a ve čtvrtek do Slavonic. Mohli jsme si vybrat. Nejraději bych bývala jela na oba. Jižní Čechy a jižní Moravu skoro neznám a taky jízda kočárem je mi víc než vzácná. Byla jsem moc překvapená, když jsem zjistila, že druzí nejsou na výlet tak žhaví jako já.

První se ozval Karel. Prohlásil, že chce do Slavonic, protože na Landštejně už byl. „Nic tam není,“ hlásal. „Všechno je zničený.“ Taky Láďa se přihlásil, že zůstane raději v Matěšovcích. U toho to bylo jasné – chtěl dohnat tři týdny dovolené bez koní. Jako třetí se ozval Adam. Zamračněně prohlásil, že nikam nejede. Po něm vystřelila ruku Vladěna. (Taky už

tam byla. Najednou! Ale bez ní to bude primový. Ať si tu zůstane a vaří klukům hovězí na divoko.)

Až dosud se David usmíval, ale teď se zaškaredil. „Je mi líto, Adame, ale ty budeš muset jet na ten Landštejn.“

„Proč?“ zahučel.

„Protože nejspíš nebudu moct já, noha mi natýká. A nerad bych, aby Petr zůstal na všechno sám. Máš nějaký vážný důvod, proč nechceš?“

Přikývl. „Nechce se mi v tom vedru tlouct se po silnici. Stačila mi ta cesta sem.“

„Ale jsi instruktor. A věděl jsi, že se pojedete na výlet.“

Adam mlčel.

„Počítej s tím, že zítra jedeš,“ rozhodl David.

Čekala jsem, že Adam začne zase odmlouvat. Tvářil se jako bubák, ale mlčel. Všichni se podívali na Vladěnu. Předpokládali, že tu chtěla zůstat kvůli Adamovi. A že se teď zase přihlásí na výlet, když on jede. Aby se mu nestýskalo.

Převezla nás. Nepřesedlala.

Řady těch, kdo zůstali v Matěšovcích, rozmnožil ještě náš Leoš.

„Teď si jděte připravit věci na zítřek,“ pobídl nás David.

„A posezení u ohně nebude?“ zeptal se Honza.

„Až jak budete hotovi s prací. Ráno se vstává dřív než dneska. Chci, abyste se pořádně vyspali.“

„Já toho mám teda pro dnešek dost,“ prohlásil Karel. Všichni se zasmáli. Karel hlídal. Jinými slovy, celý den se povaloval kolem stanů.

„Já taky,“ přidal se Smolda. „Radši bychom se měli vyspat.“

„Teda vy jste čajíčkové,“ šklebil se David. „Několik hodin dělají v lese a jsou vyřízení. To za...“

„... vašeho mládí nebylo,“ skočil mu Petr do řeči a uculil se. Ostatní vyprskli smíchy.

„Ty mizero,“ počastoval ho David, ale už dál nepokračoval.

„Inu, co se dá dělat, jsme ta rozmazlená generace,“ řekla Vladěna. „Zato nohy máme zdravý, a ne jako někdo.“

David se zasmál. „To teda jste. Nevíte, co byste chtěli, mamínčini mazánkové.“

„Ale víme,“ zavrčel Adam. „S tím si nemusí nikdo dělat starosti.“

„A smím vědět, co by to bylo?“

„Aby nás starší pořád nepérovali,“ ušklíbla se Vladěna a podívala se spiklenecky na Adama.

„To jsem si mohl myslet,“ spustil David. „Kdykoliv přijde na tohle řeč, vždycky každý vyjede s tím, co by nechtěl. A mně jde o to, jestli víte, co byste chtěli, a ne co byste nechtěli. Vědět, co chci, je víc než vědět, co nechci.“

Bylo ticho. „Copak jste ztratili najednou řeč?“ šklebil se.

„Já vím, co bych chtěla,“ vyhrkla Vladěna a začervenala se.

„Tak ven s tím,“ pobídl ji David. „Ať si změním mínění o mladé generaci.“

„To je moje tajemství,“ řekla, když ji i ostatní začali nutit, aby prozradila, po čem touží.

„Já bych chtěla jet jednou Velkou pardubickou,“ vyrukovala Zdena se svým přáním. „A vyhrát ji.“

Velkou pardubickou chtěli jet všichni jezdcí.

„To tvý holčíčí tajemství je nám úplně jasný,“ zašklebil se Smolda.

„To se ví,“ přidal se Karel.

„Starou belu víte,“ nenechala se Vladěna vyprovokovat.

„Všechny holky mají odjakživa stejný tajemství,“ vedl Smolda svou.

„Ty jsi nějaký zkušený,“ ušklíbl se David.

„Jenom se to tajemství pokaždý jinak jmenuje, pane Davide,“ nedal se Smolda. „My bysme jí mohli hádat z ruky,“ notoval Smoldovi Karel, další znatel holčičích duší.

„Bysme,“ řekl David káravě. Připomněl mi Jotu.

Jenže Karel byl natvrdo. „Fakt. My to umíme, vid', Smoldo.“

„No,“ svědčil Olda. „Už jsme uhádli tajemství mnoha holkám. Vladěno, podej mi ruku a já ti z ní přečtu všechny touhy.“

Vladěně už začínalo být všechno nepříjemné, protože tušila, že z prčatých kluků nic dobrého nekouká. Ti totiž nikdy nevědí, kdy přestat, znám to moc dobře od našich dvojčat. Ruku jim teda nepodala.

„Nevadí, my ti to přečtem bez ruky, vid', Smoldo,“ prohlásil Karel.

„Dej mi svátek,“ odsekla Vladěna, aby je ze sebe setřásla. „O vaše proroctví nemá nikdo zájem.“

Ti dva byli však jako pijavice. (I tohle znám z domova, když se zakousnou, nepustí.)

„Přeješ si, abys byla co nejdřív paní učitelka,“ pronesl Smolda slavnostně.

Vladěna se nezdržela a usmála. „To jsi teda uhádl,“ přiznala se. „Už abych měla po maturitě a šla do školy.“

„Tak vidíš, že dovedeme hádat,“ triumfoval Karel.

„Jenže to není všechno,“ ušklíbla se Vladěna. Kdyby znala malý kluky tak dobře jako já, určitě by tohle už neřekla. Jenže Vladěna byla jedináček a houby věděla, co je to, mít malýho bráchu. Anebo dokonce dva.

„Jen klid,“ šklebil se Karel. „My ti to dopovíme.“

„Potom by ses chtěla vdát,“ pokračoval Smolda.

Zčervenala, ale i to přiznala. „No a? Co je na tom divného?“

„Tady za Adama,“ ukázal Karel prstem.

Všichni vyprskli smíchy. Jen Adam s Vladěnou se nesmáli. Adam seděl a prutem šťoural v ohni. Dělal, že neslyší.

„Taky se ti líbí jeden mladej myslivec,“ řekl Smolda s jistotou v hlase.

Vladěna vyskočila a vrhla se na Oldu. Jenže ten byl rychlejší. „Viděl jste to?!“ křičel na Davida z bezpečné vzdálenosti. „Od které doby bijou instruktoři svěřené jezdce?“

„Od té doby, co jsou svěřeni jezdci drzí,“ prskala Vladěna.

„Tak dost, nebo vás budu volat oba dva k pořádku,“ spustil David na kluky.

„My za nic nemůžeme,“ bránili se. „Řekli jsme jí jenom pravdu.“

„Pro pravdu se lidé nejvíc zlobí,“ přisadil si náš Leoš.

„Pravda se musí umět říct, a to vy ještě nedovedete. A proto se ve vašem podání z ní stává drzost,“ řekl David.

„Že jsem radši nezůstala doma,“ prohlásila Vladěna.

„Stejskalo by se ti po nás,“ usmál se Petr. „A taky kdo by nám vařil...“

„... takový dobrý konzervy,“ dodal Karel poťouchle. „To my bysme ani nedovedli.“

„Bychom,“ opravil ho trpělivě David. „A konzervy nech na pokoji, div jsi nesnědl kotlík, jak ti to jelo,“ připomněl Karlovi.

„Tak rozchod,“ zavelel a přidal ponaučení. „Darmo se neříká, v nejlepším přestaň. A ty, Adame, pojď se mnou, přehodíme zásoby k Petrovi, aby ses mohl přestěhovat.“

„Teď je už na stěhování pozdě,“ prohlásil Adam. „Zůstanu ve stanu s Petrem.“

„Za chvíli by to bylo.“

Ale Adam mávl odmítavě rukou.

(Pane jo, ten se umí tvářit napapaně. Pomalu to vypadá, jako by čekal, že se mu David omluví za to, že ho urazil.)

David ráno kulhal ještě víc než předtím večer.

„Šikovní generace kulhá po jednom dopoledni v lese,“ neudržel se Petr. „A my jsme jako rybičky, i když jsme fňukali, a jedeme na výlet.“

Adam jako rybička nevypadal. Zíval, div nás nespokl. A nadával, že sluníčko už po ránu tak pere.

„Tak budete chtít tu bikavu?“ ptala se Vladěna.

Bikavu jsme odmítli. Než by se převařila voda, trvalo by to věčnost. Dostali jsme teda každý kus salámu, chleba, dvě rajčata a svolení, že se můžeme cestou zastavit někde na čaj. Svorně jsme usoudili, že stačí limonáda, když je takové vedro.

„Je ve Stálkově hospoda?“ zajímal se Honza. Nikdo nevěděl. David soudil, že ano. Vytáhl mapu, rozprostřel ji na trávě a začal nám ukazovat, kolik hospod máme na cestě. Stáلكov, Staré Město, Landštejn.

„Půjčil byste nám tu mapu s sebou?“ zeptala jsem se. Přikývl. „Ale neztraťte mi ji, není k dostání.“

Složila jsem ji a přistrčila ke své hromádce.

„Na všechno, co koupíte, si vezměte potvrzenky. Kdo si vezme k sobě peníze?“ zeptal se Goliáš.

Nikdo se nehlásil.

„Mohu ti je svěřit?“ obrátil se na mě David.

Pokřčila jsem rameny. „Maminka říká, že neumím hospodařit,“ přiznala jsem poctivě.

Zasmál se. „Pamatuj si, že žádná maminka není se svou dcerou spokojená. Ale já to s tebou zkusím a buď dám mamince za pravdu, anebo jí napíšem, že se mejlí. Hlavně nezapomeň na ty stvrzenky, jinak bys to musela platit ze svého. Anebo já.“

„Smí nám koupit zmrzlinu?“ staral se Honza.

David zaváhal.

„Bodejt' by nesměla. Jakej by to byl vejlet bez zmrzliny,“ zaskočil ho Smolda.

„Vy s tou zmrzlinou naděláte. Ještě dostanete angínu,“ pronesl David znechuceně. „Hlavně se někde pořádně naobědvejte!“

„Tak smím?“ chtěla jsem mít jasno.

„Smíš,“ zahučel.

„Tak si vezměte svoje saky paky a jde se,“ vybídl nás Petr.

Saky paky jsme si vzali, ale neodešli jsme. Od stáje se blížil Adam. „Tak z toho vejletu nebude nic,“ oznámil nám. „Věra má něco s nohou. Asi namoženou šlachu či co. Musel jsem jí to zavázat.“

„Co?“ vyletěl Smolda. „Ještě včera večír jí nic nebylo.“

„Pan David včera taky chodil jako laňka a dneska nemůže na nohu,“ zašklebil se Adam.

Smolda se rozběhl fofrem ke stáji. A za ním ostatní.

Věra měla nohu pečlivě zavázanou. „Dal jsem jí na to octan,“ vysvětloval Adam.

„Sundej ten fáč, podívám se na to,“ přikázal David.

„Nevěříte?“ zavrčel Adam zprudka a zčervenal.

David se na něj upřeně podíval. „Proč bych ti neměl věřit?“ řekl konečně. „Ale musím přece vědět, jak to vypadá.“

Než se Adam rozhoupal, byl u Věry Smolda a odvíjel fáč.

Na první pohled nebylo nic vidět. David přejížděl lehce prsty Věře po noze. A pak znovu a důkladněji. Všichni jsme na něm viseli očima. Když konečně zvedl hlavu, podíval se na Adama a prohlásil: „Nic nemožu nahmatat.“

„Má naběhlou nohu pod spěnkou,“ trval Adam na svém. „Je to vidět i bez ohmatání.“

David znova obhlédl Věřinu nohu a znova ji prohmatal. Pak si ještě přizval na pomoc Petra. Ale ani ten nic nenašel.

„Oldo, vyved' ji ven a projed' se na ní,“ poručil David.

Olda vzal Věru před stodolu, kde už byl vedle rybníka vystrčený kočár a na neosedlané Věře objel několikrát rybník. Pomalu i klusem. Všichni jsme se shodli na tom, že Věra nekulhá. Adam mlčel a David se na něj dlouho mlčky díval. Pak řekl: „Jestli se ti tak moc nechce jet, můžeš tady zůstat. Anebo se vrátit do Bátor, jak si vybereš.“

Adam zčervenal, jako když ho poleje krví. „Snad si nemyslíte, že...“

„O tom, co si myslím, se teď nebudeme bavit. Už tak jste se zdrželi. Ale nerad bych tě odtud poslal domů šupem, protože pak by ses už do oddílu nevrátil. I když jsi dobrý jezdec. Možná že ti právě to stouplo do hlavy. Ale ujišťuju tě, že se oddíl bez tebe obejde. Jestli ty bez oddílu, to už je druhá věc. Tak si to teda rozmysli. V žádném případě však nebudeme u nás pěstovat primadony, které se urazí kvůli každému slovíčku.“

Bylo ticho. Všichni se dívali na Adama, který měnil barvy. Bála jsem se, že neodhadne situaci a zase vyletí. Byl by to jeho konec. Naštěstí to ale pochopil. Mlčel.

„Tak zapřáhněte a jede se,“ rozhodl David.

Ke kočáru nás přišli vyprovodit všichni. Smolda s Honzou se usadili na kozlík dřív, než se Petr s Adamem vrátili s ovsem pro koně. Vladěna je začala odtud vyhánět.

„Jen se neboj, my si to už zařídíme, abychom si nesrazili někde vaz,“ ujistil ji Petr, který zaslechl její rady, kam si má kdo sednout.

A zařídili. Adam si sedl dozadu proti mně a Zdeně a Petr na kozlík ke klukům. V téhle sestavě jsme jeli ale jen za ves. Tam se Petr přestěhoval taky dozadu a Olda s Honzou ovládli kozlík.

„Neprovedou nic?“ zeptala jsem se Petra, když jsem viděla, že jsme se octli v rukou malých kluků.

„Na týchle silničce není žádný provoz. A pak, Smolda je lepší kočí než my s Adamem dohromady,“ zasmál se Petr. „Ten jezdil na koni v době, kdy my dva jsme ještě nevěděli, že nějaký kůň je,“ přehnal to.

„Nějak moc ho chválíš. Aby mu to nestouplo do hlavy.“

„Kdepak, na tohle je Olda imunní,“ zubil se Petr. „To není jako tady Adam,“ št'ouchl do svého souseda.

„Přestaň,“ zavrčel Adam. „Mně stačí, jak si mě podal David.“

„Proč jsi zavázal Věře nohu?“ zeptal se Petr.

Čekala jsem, že se Adam nafuní anebo bude dál zapírat. Ale převezl mě. „Nechtělo se mi v tom vedru jet,“ kápl božskou. „A myslel jsem si, že i Věra by byla radši ve stáji,“ užulil se.

„Jak tě jen mohlo napadnout, že na tohle ti David skočí? To je koumes. Věří jen tomu, co sám vidí.“

„Myslel jsem si, že když sám pajdá, že se slituje nad pajdající Věrou,“ uchechtl se Adam.

„Jenže to by musela Věra opravdu pajdat. Měls jí domluvit.“

„Už jsem měl nahnáno, že jí opravdu něco je,“ ozval se Smolda. „Vypadal jsi tak ustaraně.“

„Bodejt' bych nevypadal ustaraně. Báł jsem se, že mě prokoukne,“ zasmál se Adam.

Všichni se rozesmáli. „Prr!“ ozvalo se vtom na kozlíku. „Hele, kluci, tudy je to na Landštejn jen čtyři kilometry,“ ukázal Smolda na strom, kde byl ukazatel turistické cesty. Podle něj bylo po modré a na náš hrad skutečně jen čtyři kiláky. „Po měkkým a v chládku by se koním líp jelo.“

„To je ale cesta pro pěší,“ varovala jsem kluky.

„Honzó, skoč se kousek podívat, jestli bychom tudy projeli,“ poslal Petr Honzu na výzvědy.

Honza ochotně šel. Za chvíli se vrátil s tím, že je to normální lesní cesta. „Tady,“ sýčkovala jsem. „Ale o kus dál to může bejt už jen pěšina. Určitě tam budou místa, kudy s kočárem neprojedeme.“

„My projedeme všude,“ pronesl Zagroškudla hrdě.

„Já bych tudy nejela,“ vedla jsem svou. „Po silnici je to sice dál, ale máme jistotu, že dojedeme.“

„No jo, ustrašená Pražanda,“ pronesl Smolda s despektem.

Začala jsem hledat v chlebníku Davidovu mapu, abych kluky přesvědčila o své pravdě. Jenže mapa jako by se propadla. A tak jsem jim začala popaměti líčit, že modrá se sejde se žlutou a pak spolu obcházejí nějakou vodu. Když Zdena viděla, jak vytrvale se snažím klukům tu zkratku vymluvit, přidala se ke mně.

„Vy ženský jste hrozný,“ řekl Adam s despektem. „Ve všem všudy byste šly na jistotu. Musíte mít taky nějakou fantazii!“

„Dáme hlasovat,“ rozhodl Petr.

Na jistotu jsme šly jen my dvě. Kluci měli fantazii, a tak jsme to prohrály na celé čáře. Petr přesedl na kozlík (najednou chtěl sám kočírovat, ačkoliv předtím tvrdil, že není nad Smoldu), zacouval zpátky k lesní cestě a vjeli jsme do lesa. Cesta byla široká a Věra s Gidranou klusaly s daleko větší chutí než po silnici. I nám bylo líp v lese. Jenže pak jsme dorazili na rozcestí, a když Smolda zavolal: „Zuzano, vlevo, nebo vpravo?“ nemohla jsem odpovědět, protože ani vlevo, ani vpravo značka najednou nebyla. Zastavili jsme teda a já jsem se vrátila hledat ztracenou značku. Objevila jsem ji asi o sto metrů zpátky. Když jsem se kousek po ní vydala, zjistila jsem, že došlo na moje slova. Přede mnou byla najednou cesta pro pěší, a ne pro kočár.

Klusala jsem zpátky a navrhla klukům, abychom se vrátili na silnici, protože dál neprojedem. Jenže fantazie, ve jménu, které se předtím vrhli na lesní cestu, jim nedovolovala, aby mi dali za pravdu.

Adam zanotoval Ježkovu písničku o panikářích a pak se po krátké poradě rozhodli pro lesní cestu, která vedle zhruba souběžně s modrou, jenže na druhé straně údolíčka.

Náš osud byl tím zpečetěn. Ty čtyři kilometry jsme jeli plné tři hodiny. Nejvíc bylo k vzteku, že se nám každou chvíli vynořil Landštejn před očima, takže to vypadalo, že tam nejvýš za čtvrt hodiny budeme. Jenže pak zas zmizel, jako by se do země propadl. V řízení se teď už střídali jen velcí kluci a Smolda s Honzou si přesedli k nám.

Čím jsme jeli déle, tím byla cesta horší. Chvílemi jsme museli vystoupit, to když se cesta proměnila v necestu. Několikrát jsme tahali pryč vyvrácené stromy nebo jsme je objížděli, a dvakrát jsme se dokonce museli vrátit zpátky, protože před námi ležely tak mohutné kmeny, že nebylo možné projet.

„Neříkala jsem to?“ spustila jsem, když jsme se už podruhé vraceli, abychom našli novou objížd'ku. „Ještě tu někde uvíznem.“

„A sežerou nás vlci,“ ušklíbl se Adam.

„Nebo umřeme hlady,“ přidal se Smolda.

„Spíš žízní,“ podotkla Zdena.

„Najdou tu jen kostry,“ pískl Tintítko.

„Strašný nález v lese. Čtyři děti, dva mladíci a dvě klisny v polesí bohem i lidmi zapomenutém,“ vykřikoval Petr jako kamelot.

„Tak už přestaňte,“ řekla jsem znechuceně.

„Už jsem se lek, že nás chceš zpérovat jako Vladěna,“ šklíbil se Petr. „Ta by nám to nedarovala.“

„Třeba darovala,“ řekl Smolda. „Třeba by docela ráda bloudila. Teda s Adamem,“ pot'ouchle dodal.

„Abych tě tu nepřivázel ke stromu a nenechal napospas mravenčům,“ zavrčel Adam.

„Sesedat, panstvo, jede se do kopce,“ oznámil nám Petr.

Sesedli jsme (a pak vždycky, kdykoliv bylo nějaké stoupání). Když jsme vyjeli nahoru, objevil se nám zase Landštejn. První jsem ho postřehla já, jenže jsem sama o sobě pochybovala. „Zdeno, koukni se, je to Landštejn, anebo vidina?“

„Vidina,“ prohlásil Adam ponuře, aniž zvedl oči.

„Vidím, že jsi už s fantazií na dně,“ neodpustila jsem si.

„Landštejn. Ale mám pocit, že je čím dál vzdálenější,“ pronesl Olda truchlivým hlasem. „Dojedeme tam vůbec, kluci?“ (Kluci! Kdykoliv se něco vážného děje, obrací se Smolda jen na kluky.)

„To víš, že dojedem,“ ujistil ho Petr. „Jen není jasný kdy. Ale máme na to celý den, tak co. Však David říkal, že tenhle tejdén nemáme chvátat.“

„V životě bys jinak takovej obrovskej les neviděl,“ ušklíbl se Adam.

„Zasmála bych se, kdyby se nám tu někde na těch kořenech rozsypalo kolo a museli jsme tu kočár nechat,“ řekla Zdena.

„Tvůj druh fantazie se nám ani trošku nezamlouvá,“ okřikl ji Petr.

„Davidovi bychom neměli raději nic říkat,“ pípl Honza. „Nebo nám to bude mlátit celý rok o hlavu.“

„Holky, vydržíte to?“ zeptal se Adam.

„Jen abyste to na sebe nevyprávěli sami,“ nezdržela jsem se. „Jako ten Komorník.“

„Tak panstvo, nechte hádek, všechno je už v suchu,“ oznámil nám Petr slavnostně. „Podívejte se na tu dálnici.“

Dálnice to nebyla, ale pěkná civilizovaná lesní cesta. Po ní jsme se dostali na hráz jezera a odtud bylo už na Landštejn opravdu skok. Ale v suchu to naše putování zdaleka ještě nebylo. Na konci hráze jsme se dostali totiž k závoře. Byla železná a zamčená bytelným zámekem. Kousek za závorou byla silnice, po které bychom bývali přijeli, kdyby u kluků nezpracovala fantazie a nechtěli si zkrátit cestu po modré.

Došlo nám, že zámek bez klíče neotevřem a že závory neobjedem (příkop byl vydlážděný kameny a strmý tak, že hnát do něj koně, polámali by si určitě nohy a rozbili kočár). A tu padla na nás hrůza, že se budeme muset vydat zase zpátky do toho velkého nekonečného lesa. „Vždyť my tu zpáteční cestu už ani nenajdem,“ zanaříkal Smolda.

„Měl jsi sypat hrách, abychom trefili zpátky,“ řekla jsem. Můj smysl pro humor nenašel však u kluků s fantazií žádnou odezvu.

„Kdybys byla zapřažená do kočáru, tak by tě přešla chuť na vtipy,“ řekl mi Honza, jako by on byl zapřažený.

„Kluci, skočte do toho domku na začátku hráze. Určitě tam mají klíč od závor. Snad nám ho půjčí,“ řekl Petr, který se vždycky sebral, když my jsme vadli.

Kluci odklusali a já jsem si krátila čas tím, že jsem trhala koním bílý jetelíček a borůvčí a krmila je, když museli stát na té vyprahlé silnici.

Netrvala dlouho a oba poslové byli zpátky bez klíče. Pán přes přehradu ho měl, ale nebyl doma. Nastalo dohadování, co dál. „Vypřáhneme, převedeme koně a pak přetáhneme kočár,“ řekl Zagroškudla odhodlaně.

„Nepřeskočilo ti?“ zavrtěl Adam hlavou. „Snad si nemyslíš, že tohle dostaneme sami na druhou stranu?“

My se Zdenou jsme propagovaly návrat do lesů. Kluci však unisono prohlásili, že zpátky nejedou ani za pečený prase. „Jediná cesta pro opravdového muže je cesta vpřed,“ šklebil se Adam. Jenže cesta vpřed byla zatarasená. A nejen vpřed, taky do stran.

Jediný, kdo celou dobu mlčel, byl Petr. Nejméně dvacetkrát přeměřil očima vydlážděný rigol, jeho výšku, hradbu stromů za ním. Pak předal opratě Adamovi a vrátil se zpátky k hrázi. Očima zrovna rentgenoval každou píď země. Nakonec přeskočil příkop a zmizel v lese. Asi za čtvrt hodiny se vrátil. Přikázal nám, abychom si vzali z kočáru své věci a vyklidili mu cestu.

„Nepřeskočilo ti? Snad nechceš tu střechu vyjet?“ zeptal se Adam.

„Chci, ale níž. Tam je rigol menší.“

„To je nemožný, rozbiješ kočár i koně,“ sýčkoval Adam.

„Nerozbiju.“

„A co les?“

„Prošel jsem ho až k silnici. Mezi těma borovicema se dá projet.“

„To bude teda pěkněj slalom.“

„Bude,“ řekl Petr lakonicky a začal couvat zpátky na hráze. Jenže Gidrana s Věrou toho měly už zřejmě dost. Ne a ne se hnout. Největší potíž byla s Gidranou. Jako obyčejně. Nakonec Petr rozhodl, že se klisny vypřáhnou a kočár stáhnem zpátky sami, protože je nechtěl zbytečně jančit. A tak jsme to taky udělali.

Když byl kočár dole, Adam se Smoldou znovu zapřáhli a Petr vylezl na kozlík. S bičem v ruce. (Prvně za celou cestu.)

Podívala jsem se na příkop. Byl v těchto místech skutečně mělčí. Ale za ním bylo prudké stoupání a pak hlavně les.

„Petře, nejezdi,“ zaprosila jsem. „Copak jsi neříkal, že máme času dost? Vezmeme to zpátky lesem, čert vzal Landštejn, tak to bude krásný výlet.“

Taky Zdena se přidala. Kluci tentokrát mlčeli. Zřejmě i jim připadala tahle jízda ne spanilá, ale šílená. Hladili klisny, mazlivě jim domlouvali a slibovali cukr. Když jsem se na ně podívala, napadlo mě, že jedině ti dva by mohli tý šílený jízdu zabránit, kdyby je někdo poštvál proti Petrovi. Už jsem měla na jazyku: „Kluci, on vám rozbije koně o strom,“ ale nakonec jsem to naštěstí neřekla. Došlo mi totiž, že teď by každé slovo proti znamenalo asi tolik, jako by člověk nastavil někomu, kdo běží, nohu.

„Zlomte vaz!“ řekl Adam.

Ale to už koně vyrazili. Nejdřív po silnici, potom je Petr strhl doprava, přelítl příkop a hnal se strání vzhůru do lesa. A pak už kličkoval mezi borovicema. Prudké tempo, které si vynutil zpočátku bičem, se postupně zmírňovalo, takže mělký příkop, který odděloval cíp lesa od silnice, už projel docela pomalu. Na silnici zastavil.

V té chvíli se kluci s křikem rozběhli za ním. Taky Zdena letěla za nima, jen já jsem měla pořád ještě nohy z volšového dřeva, srdce v hrdle a v očích Petra, jak stojí na voze a divoce žene koně do té prudké stráně. To už nebyl obyčejný Petr, ale nějaký božský vozataj z knížky o starých Řecích.

„Jak dlouho budeme na tebe čekat?“ křičel na mě od silnice Honza.

Pomalu jsem se rozhýbala.

Petr stál u koní, hladil je po hlavách a říkal jim laskavá slova. A ostatní trhali pampelišky a jetýlek, ale i obyčejnou trávu a nosili hrstičky klisnám pod hubu, aby jim dali najevo svou vděčnost.

„Nasedat,“ pobízel nás Petr, „ať už jsme tam, aby si mohly odpočinout.“

Konečně jsme vyrazili. Čtvrt hodiny nato jsme byli na Landštejně. Teda přesněji – u hospody, protože v té chvíli nám mohly být všechny hradní ruiny ukradený.

Nejdřív jsme obsloužily Gidranu s Věrou. Teprve pak došlo na nás. Než nám přinesli obědy, napsala jsem tři pohledy, jeden do Prahy, druhý do Bábora a třetí Davidovi do Matěšovic. Adresa byla: Pan Stanislav David, t. č. za stodolou u rybníka, Matěšovce, 378 83 p. Český Rudolec. Pohled jsem dala všem podepsat. Když jsem přišla za Adamem a viděl, pro koho to je, udělal obličej, jako by ho bolely zuby. Ale podepsal to taky.

Po obědě jsme se vypravili na hrad. Smolda s Honzou odmítli jít, že musí zůstat u kočáru. A my ostatní jsme se dovnitř nedostali, protože se hrad opravoval.

„Taková šílená jízda, a teď nás vyženou,“ kroutil hlavou Adam, když nás zedníci hnali od hradební zdi a vyhrožovali pokutou, protože jsme se nechtěli nechat odbýt.

„Zdálky ten Landštejn vypadá o moc líp než zblízka,“ prohlásil Petr.

„Kdybychom se bývali vrátili od té přehrady, vůbec nic by se nestalo,“ usoudila Zdena.

„Ale stalo. Celý prázdniny byste si mysleli, že jste o něco přišli,“ řekl Petr. A měl pravdu.

Byla jedna hodina, když jsme vyjeli z Landštejna. Asi za půl hodiny jsme byli ve Starém Městě. Strašně jsme se těšili na zmrzlinu, ale skláplo nám. Všude bylo totiž zavřeno. A tak jsme se nakonec střemhlav vrhli do dalšího dobrodružství. Zjistili jsme totiž, že do Slavonic je pouze osm kilometrů. Jednomyslně jsme se shodli na tom, že bychom měli jet do Matěšovic oklikou přes Slavonice.

„Ať máme nějakou náhradu za Landštejn. A za ty útrapy v lese,“ prohlásil Smolda.

A tak jsme se teda vydali místo směrem na Stáلكov, jak nám předepisoval Davidův scénář, do Slavonic.

Kdo nebyl ve Slavonicích, přišel o moc. Je to město jako vystřižené z nějaké krásné pohádky. A my jsme do něj jako do pohádky vjeli. Pěkně tryskem, podkovy vyzváněly na dlažbě slavnostní fanfáry a lidi za námi běželi jako za nějakou atrakcí. (Možná že jim ty podkovy připomínaly nějakého knížete pána ze Slavonic.)

Zaparkovali jsme uprostřed náměstí vedle koní schovaných pod kapotami nejrůznějších značek. Vypadali jsme, jako bychom si vyrazili na výlet rovnou z minulého století. Přesto – anebo právě proto – byl kolem našich dvou klisen v mžiku větší dav než před nějakým jaguárem. Anebo nějakou jinou vzácnou značkou, ke které se lidé seběhnou, jakmile se takové cizokrajné fáro zastaví při chodníku.

Pak ale čekal šok taky nás. To když jsme se pořádně rozhlídli po náměstí a zjistili jsme, že vypadá jako nádherně vyvedená kulisa pro vyprávění o starých dobách. Dokonce i Oldu s Honzou ten pohled na okamžik uzemnil.

Smolda jel pohledem od jednoho domu ke druhému a oči mu pomalu kynuly údivem. „To je ale hodně starý, co?!“ vymáčkl konečně ze sebe.

Podívala jsem se na Adama (koukal se a mlčel) a pak jsem řekla trošku nejistě, abych si náhodou neuřízla ostudu. „To je renesance, ne?“

Jenže Adam si nebyl asi taky jistý, protože přehodil ten horký kaštan Petrovi. „Jako zedník bys to měl vědět,“ dodal.

Petr zčervenal. Teď už nevypadal tak jistě, jako když stál v kočáře a bičem hnal klisny do svahu. Bylo vidět, že doluje pracně v paměti zbytky vědomostí o stavebních slozích.

„Třeba se dá koupit nějaký průvodce po Slavonicích,“ ozvala se Zdena. „To bys mohla za ty peníze od Davida, určitě by proti tomu nic neměl. Hodilo by se jim to, až sem sami pojedou.“

Zagroškudla dostal strach, že budeme po Slavonicích honit průvodce, a honem spustil, abychom šli nejdřív na zmrzku a teprve pak sháněli knížky. To ale říkat stejně nemusel, protože i když se nám ty domy líbily, nikoho samozřejmě nenapadlo zapomenout kvůli historii na současnost. Po zmrzlině jsme toužili už od rána.

Olda zůstal – jako obvykle – dobrovolně u koní. Vymínil si jen, že mu zmrzlinu okamžitě Honza donese. A to jsme taky udělali. Navíc jsem ještě koupila pro Gidranu a Věru knäckebröt. Honza odklusal a my jsme se vydali kolem náměstí hledat knihkupectví. Bylo na protější straně, ale pořídili jsme tam jako sedláci u Chlumce. O Slavonicích neměli ani ň. Ale poradili nám, abychom zašli na městský úřad. Vrhli jsme se teda aspoň na pohledy. Tolik krásných fotografií z jednoho města jsem ještě v životě neviděla. Koupila jsem si jich asi sedm. Jeden jsem poslala hned domů. Druhý nejhezčí jsem si schovala pro Slávka. Poslat mu ho nemůžu, protože neznám adresu. Ale jestli se ještě někdy sejdeme, tak mu ho dám.

Z knihkupectví jsme se vydali na městský úřad. Kluci však dovnitř odmítli jít. „Mně by to stejně nedali,“ tvrdil Petr. „Proč?“

„Mám dlouhý vlasy,“ zasmál se. „Jdi ty. Jsi z Prahy, uděláš na ně třeba lepší dojem.“

„Že bych to měla napsaný na nose?“

„Trošku máš,“ tvrdil Petr.

Přemluvila jsem Zdenu, aby šla se mnou, protože chodím nerada sama. „Báborská deputace,“ šklebili se kluci. „Když vám to neprodají, tak už nikomu.“

Uhodli to. Až na to, že tu knížečku jsme dostaly – gratis. Nejdřív jednu. Ten pán měl však asi nějaký zvláštní cit pro to, co lidi mají na jazyku, ale nevyřknou, protože se zničehonic zeptal: „Kolik vás je?“

„Dvě holky a čtyři kluci, ale ti zůstali venku,“ vyhrkla jsem.

Beze slova sáhl znova do zásuvky a odpočítal sešitky o krásách Slavonic i pro kluky. A ještě nás pochválil. „Jsmo rádi, když mají mladí lidé o tyhle věci zájem,“ prohlásil, když jsme mu horlivě děkovaly. Takže to nakonec vypadalo, jako bychom udělali něco dobrého my, a ne on. A pak nám přidal navíc ještě radu, abychom nezapomněli zajít do Dačické ulice, která je hned za náměstím. Napadlo mě, že bych se ho měla ještě zeptat na tu renesanci, ale pak mě popadl zas ten můj obvyklý strach, že se ztrapním, a tak jsem toho nechala. Ale hned za dveřmi

jsem jednu knížečku otevřela a hledala, jestli jsem se nebodla, když jsem prohlásila slavonické domy za renesanční.

Nebodla. Hned na prvních řádcích bylo, že „malebné město Slavonice svou celistvě zachovanou renesanční výstavbou láká mnoho obdivovatelů...“

Rozběhly jsme se se Zdenou ven a vrhly se ke klukům. „Tak je to renesance,“ křičely jsme na ně už zdálky. „Tady je to černý na bílém,“ mávala jsem knížečkama.

Podívali se na mě, jako by mi přeskočilo, a svorně prohlásili, že o tom nepochybovali.

(Připomnělo mi to moje Španělsko. Taky se honí, jenže míň než já. A taky se jim nechce přiznat, že to spíš nevěděli, než věděli.)

Kolem koní byl kruh početných obdivovatelů. Od Oldy jsme se dozvěděli, že klisny napojili. Vodu jim dali v jednom z těch pohádkových domů na náměstí.

„Nemohli bychom ty kluky trošku povozit po náměstí?“ zeptal se Honza Petra. „Zrovna se na to třesou.“

„Tak ať si sednou. Ale pomalu a dejte bacha, aby někdo nevypadl,“ svolil Petr. A pak ještě dodal, že jeden z nich si může jít s námi prohlídnout město.

Jeden mohl, ale nechtěl žádný. Dali přednost vození slavonických kluků a holek po náměstí. A tak jsme šli sami.

Chtěla jsem nejdřív přečíst darovanou knížku (je tenoučká), ale Petr s Adamem usoudili, že bychom se zdrželi, a tak jsme šli jen tak a každý si z toho odnesl jen tolik, kolik byly jeho oči schopné vykukat.

„Tohle by už dnešní zedníci nedokázali,“ vandroval Adam do Petra, když se mu na některém domě něco moc líbilo.

Já jsem si myslela totéž, ale mlčela jsem, protože jsem nechtěla Petra otrávit. Nezasloužil si to. Bez něj bychom ještě teď putovali někde v lesích.

Jenže on se otrávit nedal. „My dovedeme zase jiný věci,“ tvrdil, „kteřý by třeba tihle machři nedovedli.“

„A co? Konkrétně,“ dotíral Adam. „Snad ne věžáky?“

„A proč ne věžáky?“ opáčil Petr.

„Všechny na jedno brdo, že jo,“ pral do Petra Adam. „To je, panečku, kumšt. Podívej se tady na tu krásu!“

„Hele, nech věžáky na pokoji. Dneska chce každéj bydlet dobře. Když se stavěly tyhle domy, tak spousta lidí žila všelijak. Nebejt paneláků, leckdo by asi čekal na byt bůhvíjak dlouho. To nemůžeš popřít.“

„Nic ti neupírám, tvrdím jen...“

Už to vypadalo, že se dostanou do sebe. Honem jsme se Zdenou začaly obdivovat zvlášt' pěkně vyzdobený dům, který měl místo jednoduchých psaníčkových sgrafit figurální. V knížečce bylo napsáno, že výzdoba je z roku 1561. Vzpomínala jsem, kdo v té době panoval. Nakonec jsme se shodli na tom, že někdo z Habsburků.

Zalitovala jsem, že nemám fotoaparát. Potřebuju fotky do kroniky.

„Tak kup víc pohledů. Líp to stejně nikdo nedokáže vyfotit,“ usoudil Adam.

„Podívejte se na kluky,“ upozornila nás Zdena. Kočár plně naložený objížděl už asi potřetí náměstí. A houf dětí běžel v závěsu. Když zastavili, dávka se vyměnila a jel se další okruh.

„Kdyby tu byl Karel, zavede vybírání a vydělá na tom,“ zasmál se Petr.

„Aspoň by se jednou pořádně nacpal,“ přisadil si Adam.

„Copak za to může, že má pořád hlad?“ řekla jsem na jeho obranu.

„Za to, že má hlad, nemůže, ale může za to, že je nejvíc hladovej, když se někde něco rozděluje,“ ušklíbl se Adam.

„A zadarmiko,“ přisadila si i Zdena. „Menší hlad už má, když si to má zaplatit sám.“

„To už je taková povaha. U nás na stavbě je jeden učedník, který vypadá na Šmejdova bráchu. Pořád se ochomejtá tam, kde je něco k snědku. A dělá takový oči a takový poznámky, že se s ním každý raději rozdělí, protože jinak by se v klidu nenajed.“

„Jestli se chcete bavit o Karlovi, můžeme se vydat zpátky,“ řekla Zdena.

Petr se podíval na hodinky. „Už bychom měli vyrazit, aby David neměl strach, že jsem vás někde vyklopil.“

„Ještě musíme zajít do Dačické ulice,“ spustila jsem a přistrčila jsem klukům před oči pohledy domů, které ještě neviděli.

Adama zřejmě tyhle věci moc nebavily, prohlásil, že jde vyklidit kočár, abychom se pak moc nezdržovali.

(Tohle by Slávek určitě neudělal, odejít od takové krásy.)

„Já tu s nima zůstanu, abych je popohнал,“ užuloval se Petr. Jenže pak jsme musely skoro popohánět my jeho, jak mu učarovaly fasády v Dačické ulici. Ale vůbec jsem se mu nedivila. Tam se měl na co koukat i obyčejný smrtelník, natož člověk od fochu.

Když jsme se vrátili na náměstí, byl kočár už připravený k odjezdu. „Podívejte, co jsme vyjezdili,“ vítal nás Smolda. V ruce držel pytlík.

„Co to je?“

„Vstupný,“ usmíval se. „Vozili jsme za kostku cukru.“

(No vida, a to člověk pořád slyší jen Karel, Karel.)

„Gidrana s Věrou cukr milujou. Budou mít odškodnění za dnešní námahu,“ dodal.

(Promiňte, páni kluci, nejste Karel.)

„Tak nasedat,“ zavelel Petr. Nemusel nás dvakrát pobízet.

„Neměli by Honza se Smoldou zaběhnout do Dačické ulice? Aby taky něco ze Slavonic měli,“ ozvala jsem se. Připadalo mi totiž, že jsou proti nám ošizeni. Jenže kluci odmítli. Tvrdili, že si okoukli domy na náměstí a že jim to stačí.

„Vy se nějak tý renesance bojíte,“ ušklíbl se Adam.

A pak Zdena pronesla větu, která ve mně zůstala trčet jako tříška. „Já teda nikdy nepochopím, jak jsou lidi pitomí. Kdyby takovýhle město měli někde v cizině, tak se tam poženou jako diví. A když je doma, tak jim nestojí za pár kroků.“

Byly čtyři pryč, když Petr pobídl koně a vydali jsme se k Matěšovcům.

6. KAPITOLA

Karel si pořídil záhumenek. Davida odvezli do nemocnice. Karel zachránil Lukavu před uškrcením

Den po výletě jsme šli zase do lesa. Dokonce i David se připojil, ačkoliv jsme mu všichni doporučovali, aby si vzal službu u stanů, protože na tu poraněnou nohu pajdal čím dál tím víc. Odmítl, a tak stany zůstaly na Zdeně. Jenže po snídani spustil Karel, že je mu zle. „Chce se mi zvracet,“ tvrdil. „Už v noci mi nebylo dobře.“

„Tak proč jsi snídal?“ obul se do něj David. Okamžitě povolal Zdenu, aby se uplatnila coby zdravotnice. Zdena naordinovala Karlovi hofman-ské kapky na kostku cukru. Dostal ji, ale tvrdil, že je to, jako když dá volovi malinu, a chtěl další. Tu už ale nedostal.

„Měl by si spíš lehnout a dát si na hlavu mokrej hadr,“ radila Vladěna. „Podle mýho to má od sluníčka.“

Vytáhli jsme teda Karlovu matračku a natáhli ji do stínu. Adam přitáhl vědro vody a Zdena do něj namočila Karlův ručník a obložila jím jeho čelo.

„To je lahoda, pane Jahoda,“ liboval si Karel.

„Tak tu o něj pečuj,“ přikázal David Zdeně, „my jdem.“

„Jen ať jde taky!“ spustil Karel. „Hadr na čelo si dokážu dát sám. A stany taky ohlídám. Zbytečně bychom tu dva zaháleli.“

David se na něj úkosem podíval. Zřejmě mu byla jeho horlivost podezřelá. Ale místo podezření, které mu koukalo z očí, vyslovil něco jiného: „Nebude ti tu samotnému smutno?“

„Se žádnou holkou mi není nikdy veselo,“ prohlásil Karel ponuře. Petr s Adamem se rozchechtali. Taky David se šklíbil.

„Zdřímnu si a bude mi náramně,“ hlásal Karel. „Hlavně mi tu nechte něco k jídlu, abych nedopad jako předevčirem,“ staral se.

„Budeš-li jíst, bude ti ještě hůř,“ řekl Vladěna varovně.

„Ty bys mě nejradši umořila hlady,“ vyskočil Karel. „Ať mi tu něco nechá, kdyby se mi udělalo líp a dostal jsem hlad.“

„Po jednom půstu ještě nikdo hlady nezemřel,“ uklidňoval ho David, ale když viděl Karlovy oči, poručil Vladěně, aby mu připravila nějakou konzervu.

„A na čem si ji ohřeje?!“ namítla Vladěna.

„Jen se neboj, oheň si snad dovedu udělat. A lančmít můžu studenej.“

„Jo, a večer budeš brečet, žes neměl teplý jídlo,“ řekla a šla mu vydat komplet oběd. To jest španělského ptáčka ve skle, rajčata a chleba. Karel okamžitě reklamoval ještě moučník a ovoce.

„Tomu houby je, když má takový chutě,“ spustila Vladěna. „Nemocný člověk se nemůže na jídlo ani podívat a podívejte se, jak křečkuje.“

„Dej mu, co mu patří a hotovo,“ rozhodl David. „Ještě bude v Báborech vykládat, že jsme ho mořili hlady.“

Vladěna zmlkla a šla do stanu pro tatrunku a meruňky.

Karel uklidil proviant, znovu si ovázal hlavu mokrým ručníkem a složil se na matračku.

„Tak ahoj, a ne abys nám tu zatím umřel,“ šklebil se Smolda.

„Kdyby ti bylo jako mně, tak by sis nedělal ze mě psinu,“ pronesl Šmejda zase už skomírajícím hlasem. Neslyšet ho předtím, jak tvrdě doluje z Vladěny jídlo, měla bych strach ho tu nechat samotného.

V lese nás čekala zase stejná práce jako v pondělí. A Pavel. Ten ale stejný nebyl. Za včerejšek, když jsme byli na Landštejně, se spřátelil s Vladěnou. A teď se pořád kolem ní točil a Vladěna po očku sledovala, jak si to Adam bere.

Asi mu to přece jen nebylo tak docela jedno, protože najednou začal obletovat nás dvě.

„No ne, ty se dneska překonáváš,“ neodpustila si Zdena, když si začal vymýšlet zlepšovačky, abychom se tolik nenadřely.

„Jak to?“ podivil se. Měl zřejmě o sobě vysoké mínění, protože prohlásil, že k děvčatům je pozorný odjakživa.

„Ale nebejt Pavla, tak jsme to ani neobjevily,“ tvrdila Zdena.

Naštval se a nadále věnoval pozornost už jen mně. Trochu mi to lahodilo (které holce by se nelíbilo, kdyby se jí dvořil tak pohledný kluk jako Adam?) a trochu štválo (když ho k tomu rozhýbal až Pavel). Nechci, aby mě obletoval někdo jen proto, že chce jinému dokázat, že mu na něm nezáleží. A taky mi vadilo, jak se tím baví Petr. (Od včera po tom slalomu se na něj dívám úplně jinak než předtím. Není tak hezký jako Adam, ale umí si poradit, když je zle. A neurazí se kvůli každé prkotině.)

Konečně nám přivezli oběd. To byla chvíle velkého vzpomínání na Karla. „Určitě teď taky dlabe,“ prohlásil Smolda.

„Teď?“ zasmál se Honza. „Ten už má nejméně dvě hodiny oběd v sobě. Splivl ho hned po našem odchodu a teď přemýšlí, co kde šlohnout, aby se to nepoznalo.“

„Nepodezírej!“ okřikl ho David.

„Tomu se nechtělo dělat,“ přihodil Smolda další polínko. „Budete vidět, že bude fit, až se vrátíme.“

„Náhodou byl dost bledý,“ ozvala se Zdena.

„V noci byl několikrát venku. A strašně hekal,“ přidal se k ní Lád'a.

„Bodejť by nehekal, když se včera přežral,“ vyhrkla Vladěna.

„Fuj, takové slovo z něžných dívčích úst,“ ušklíbl se Adam a podíval se na Pavla. Vladěna zrudla, ale pak se začala obhajovat. „Vždyť je to pravda, že je to bumbříček.“ A potom ještě dodala na Pavlovu adresu: „To je ten kluk, co tu včera div neudělal díru do varnice.“

Pavel se dobrácky uculil. „To se nediv. V lese lidem chutná.“

„Tomu chutná vždycky,“ pobaveně řekl Honza.

„Ráno brečel, že je mu zle, ale přitom jsem mu musela vydat komplet oběd. Tomu je houby,“ hučela Vladěna do Pavla. Bylo jasné, že se chce v jeho očích za to jedno slovíčko ospravedlnit.

„Kdyby mu bylo dobře, šel by sem už kvůli obědu,“ ozval se Leoš. „Včera říkal, že lesy dobře vaří.“

Všichni se rozchechtali.

„Taky je nerad sám,“ přidal se Lád'a. „Když má někam jít, pořád loudí, abych šel s ním.“

„Uvidíme, až se vrátíme,“ šklebila se Vladěna. „Konzervu splivne i se sklem a moc se budu divit, jestli nezbaští ještě něco navíc.“

Pavel se díval upřeně na Vladěnu. Trošku zrozpačitěla. „Fakt, on je takovej.“

„Jenže ty na něm vidíš jen to nejhorší,“ zastal se Karla Lád'a. Normálně toho moc nenamluvil, ale kdykoliv někdo do Švejdy vandroval, začal ho bránit.

Vladěna to vzdala. „Povíme si to, až se vrátíme,“ řekla. Jenže jsme si to pověděli dřív. Hned, jak jsme se vraceli z lesa. Šli jsme zase pěšky, protože jsme nechtěli ztrácet čas čekáním na gazík. Jen David se rozhodl, že na něj počká, protože ho noha bolela čím dál víc. Svěřil nás teda do Petrovy a Pavlovy péče. Pavlovi totiž končila služba a rozhodl se jít s námi. Vsadil se s klukama, že tam budeme za slabou půlhodinku chůze. Žádný mu to nevěřil.

„To musíte znát zkratky,“ smál se.

Za půl hodiny jsme u rybníka nebyli. Ale ne proto, že by to špatně odhadl. Zdrželo nás něco docela jiného.

Petr totiž zničehonic vykřikl: „Kluci, támhle je Astra!“

Když jsme se otočili a podívali se průsekem tam, co ukazoval, žádného koně jsme neviděli. „Neběžel tam náhodou jelen?“ řekla Zdena.

„Přece rozeznám jelena od Astry,“ bránil se Petr, který to vzal vážně. „Byla to Astra a někdo na ní jel.“

„Třeba si Karel nacvičuje o samotě vyseďávání,“ zasmála se Vladěna.

Petr zavrtěl hlavou. „Kdepak, to nebyl Karel.“

„Aby nám tak někdo ukradl koně,“ polekal se Smolda.

Podívali jsme se po sobě a vyrazili. Už ne k rybníku, ale směrem k louce s břízkami, kde měla podle Petra jezdit Astra s cizím klukem.

Doběhli jsme na kraj lesa a zůstali stát, jako když do nás hrom udeří. Na louce, ze tří stran obklopené lesem, běžela mírným klusem naše Astra. A v sedle trčel skutečně nějaký cizí kluk. Uzdu neměl, tu držel Karel, který klusal vedle nich. O kus dál, pod skupinkou bříz, byl chu-

mel dětí. A taky start a cíl, protože tam mířil Šmejda s tím podivným cizím jezdcem.

„Neříkala jsem to?“ jákala Vladěna. „Bylo mu houbec. Chtěl si zajezdit a nás vyšplouchl. A já mu dala komplet oběd.“

„Teda ty naděláš řečí kolem toho žvance,“ zahučel Adam. „Něco přece musel jíst, když hlídal stany.“

„Kdyby hlídal stany, tak by nebyl tady.“

„Tohle si vypije, mizera jeden,“ pronesl Petr našťavaně.

„Tahá nás všechny za nos,“ přisadil si tentokrát i Honza. „Proto chce pořád držet hlídky. My se dřem v lese a on si tu hraje na ředitele cirku-su.“

Karel s Astrou se blížili k břízkám. „To jsem zvědavá, jak ten mrňous sesedne,“ řekla jsem, neboť jsem pořád ještě nezapomněla, jakou fušku dá dostat se dolů.

„Snadno, takoví kluci jsou jako žihadlo,“ soudila Zdena.

Sesedávání však předčilo naše představy. Karel zavedl Astru pod strom, kluk, který seděl dosud v sedle, se chytil větve jako opice a vyklidil Astře hřbet. Potom popojela Astra k další větvi, na které už visel jiný mrňous. A ten se spustil jako pavouček ze stromu rovnou do sedla.

Petr se uchechtl. „Hloupej teda není.“

Opravdu nebyl. Na strom se šplhal další čekatel, a než začal lízt, zavolal: „Kadle, tady jsou peníze.“ A pak něco cinklo, jak hodil honorář do ešusu, který stál dole pod stromem.

„Pánové, on vybírá jízdný!“ pronesl Smolda ohromeně.

(Že ho včera inspirovali kluci tím cukrem?!)

„Budou z něj dva, až se to David dozví,“ zaprorokovala Vladěna.

Petr vykročil ke Karlově soukromé jízdárně. „Já bych tam nechodil,“ zarazil ho Adam. „Jen ať to hoch dojezdí,“ řekl ironicky. „Kdo z nás ví, z jakých důvodů to dělá? V pondělí dostal pochvalu za iniciativu, třeba si to chce dneska zopakovat,“ pronesl zpola vážně, zpola v legraci.

Vladěna se rozesmála. Sáhla Adamovi na čelo. „Tobě to není jasný?“

Adam cukl. „Každýmu nemůže bejt všechno jasný jako tobě,“ zavrčel.

„Ještě mi řekni, že ho k tomu vedou nějaký ušlechtilý důvody a padnu do mdlob.“

„Až budeš padat, tak to včas ohlas, aby tě Pavel chytil,“ poradil jí Smolda. A pak dodal: „Třeba nám chtěl koupit zmrzku.“

Ted' se smáli všichni. „Přesto bych mu dal příležitost,“ vedl Adam svou.

„Podle mýho by bylo nejlepší postavit ho do latě. A hned, než z toho vypukne aféra,“ tvrdil Petr.

Lád'a až dosud mlčel. Ted' se ozval. „Třeba to dělá pro tu soutěž Ukaž, co umíš.“

Podívali jsme se na mýtinu, kde další kluk se spouštěl do sedla a jiný odevzdával do ešusu obolus, a jako na povel jsme se rozchechtali.

„Já mu ukážu, co umím já,“ prohlásil Petr hrozivě. Ale pak si dal přece jen říct a pokračovali jsme v cestě k rybníku. Moc jsme se tam nezdrželi. Trochu jsme si zaplavali a mazali jsme domů. Hnala nás totiž zvědavost, jak to dopadne s Karlem. Šli jsme rovnou do maštale. Astra už stála na stání a Karel právě povoloval podbřišník, aby mohl sundat sedlo. Když nás uviděl, zčervenal.

„Vy už jste tady?“ podivil se.

„Nějak brzo ses uzdravil,“ zahájila Zdena rozmluvu.

„Ty tvoje obklady mi udělaly dobře,“ zalichotil jí.

„Vidím.“

„To sedlo na ní můžeš nechat,“ ozval se Petr. „Za chvíli jedem na jízdárnu.“

„David už je tu taky?“

„Nejspíš. Jel autem a už jsme se byli vykoupat.“

Poplašeně zamrkal.

„Vypijíš si to. Opustil jsi stany a koně bez dovolení, jako bys nevěděl, jak je na to háklivej.“

„Byl jsem se jenom trošku projet. Procvičoval jsem vysedávání.“

Podívali jsme se po sobě. „Sám?“ zeptal se Petr.

„Když jste byli všichni pryč,“ řekl a tvářil se jako by se nechumelilo.

Chumelilo se. „Od které doby vozíš s sebou ešus?“ zaskočil ho Olda.

Ešus byl přivázaný u sedla. Prázdný.

„Chtěl jsem pro vás nasbírat borůvky.“ Znělo to váhavě a krotce. Pak dodal: „Vladěna by mi to připsala do rubričky, vid’?“ Vladěna mlčela.

„A žes nic nedovez?“ zeptal se Honza.

„Bál jsem se, abych nepřijel pozdě.“

(Všechno bylo jasné. Půjčil si Astru pro svůj záhumenek, a teď nás tu navíc ještě nalejvá.)

„Mohl bys obrátit kapsy naruby?“ zeptal se ho Petr.

„Proč?“ přeskočil mu hlas a nová vlna krve mu zalila obličej. Ruce vrazil do kapsy. „Ani mě nenapadne.“

„Ale napadne,“ pronesl Adam hrozivě.

Karel pohledem zatěkal po klukách a začal ustupovat. Smolda, který stál nejbliž, mu nastavil nohu. Karel vzal pochopa a spadl ze zápraží rovnou na hnojiště. Rozječel se. „Počkejte, řeknu to Davidovi.“

„Ale neřekneš,“ šklíbil se Smolda. „Spíš ještě nás poprosíš, abychom mlčeli. Jinak mu totiž budeš muset vysvětlit, proč jsi teď hapal. A to se ti nebude chtít.“

Petr vzal ešus, postavil ho před Karla a poručil mu, aby do něj vysypal všechny peníze, co má v kapse.

Šmejda střídal barvy. „Jaký peníze?“ řekl konečně.

„Ty, co jsi vybral od dětí za svezení na koni,“ vysvětlil mu Honza.

Pořád mu ještě nedocházelo, že je to prohraný. „My jsme tě viděli,“ hlesl Lád’a. „Nemá to cenu.“

„Když nechceš, půjdem za Davidem,“ naštvál se Petr a chytil Karla za ruku, aby náhodou neupláchl.

Teprve teď to vzdal a dal se do prosa. „Všechno vám dám, jen to neříkejte Davidovi. Vyhodil by mě.“

„To jsi teda uhád,“ ušklíbl se Honza.

Obrátil kapsy naruby. Podobal se pohádkovému beránkovi, co se otřese a sypou se z něj dukáty.

„Kolik jsi od nich bral?“

„Dvě koruny za jízdu,“ přiznal váhavě.

„Ty šmejde,“ obměnil Petr Karlovu přezdívku. „Zítra jim to vrátíš.“

„To nejde. Nevím, kolikrát kdo jel.“

„Zuzko, přepočítej to a vezmi si to zatím k sobě,“ rozhodl Petr. „Pak se dohodnem, co s tím.“

Šmejda stál a mračil se jako Belzebub. „Vy jste taky vybírali,“ spustil. „A na mě jste takoví.“

„Jenže to nebyly peníze, ale cukr,“ ohradili se okamžitě kluci. „Pro koně!“

„Já to chtěl taky pro koně,“ vyhrkl.

„A copak jsi chtěl koním koupit?“ zeptal se ho Adam ironicky.

Karel zřejmě neoplýval fantazií. „Cukr, co jinýho.“

„Pohádky vyprávěj někomu jinýmu,“ usadil ho Adam. „Jsi pěkněj...“

„... hajzlík,“ dořekla Vladěna. „Kterej vždycky schlamstne všechno sám, a na druhý ani nevzdechne.“

Naježil se. „Ty mi můžeš, víš co? Radši si všímej Adama,“ zaútočil.

„Nechtěl bys už zmlknout?“ ozval se Petr dřív, než Vladěna stačila zaprotestovat. „Už tě máme dneska plný zuby.“

Okamžitě zkrotl a šel zase do prosa. „Kluci, já jsem to tak nemyslel.“

„Vypadni!“ řekl Petr stroze.

„Musím vyvíchat Astru.“

„Najednou! Jindy ti to na srdci neleží. Vyvíčuje ji Leoš. Jako včera a předevírem.“

Karel těkal očima od jednoho ke druhému a pomalu mu docházelo, že přišla hodina pravdy. Všechno se sčítá.

„Kluci, přece byste na mě nebyli takoví,“ začal žebravým hlasem.

„Zmiz, než se rozčilím,“ pronesl Petr tiše, ale tak důrazně, že Karla už nenapadlo dál diskutovat a skutečně se vytratil. Po jeho odchodu řekl Petr. „Teď poraďte, co dál. Za tohle ho David skutečně vyrazí, jestli se to dozví.“

„To je ta jeho nešťastná nenažranost,“ pokusil se ho hájit Lád'a. Ale dosáhl pravého opaku. Kdekdo si přisadil. (Je líný, nestará se o koně, ždíme druhé, neumí pořádně vysedat...)

„Ve vysedávání se náhodou v poslední době zlepšil,“ zastal se ho Oľda. „Včera ho dokonce pochválil i David.“

„I kdyby vysedával jako pámbu, tak si tohle za našimi zády nesmí dovolit,“ prohlásil Petr nezvykle přísně.

„Podle mýho by se to mělo říct Davidovi. Ať si to s ním vyřídí,“ ozvala se Vladěna. Tak rozhodně, že druzí zapochybovali.

„Bacha, David,“ řekl vtom Adam, který stál mezi dveřmi.

„Sedlejte!“ přikázal Petr, „a zatím jazyk za zuby.“

Když David připajdal do maštale, byli všichni už v pilné práci. Ale Karel visel ve vzduchu. Normálně by to určitě poznal, má pro tohle čich. Tentokrát se ale na něj to napětí nepřeneslo. Usedl na bednu se sedly a hekl. „Petře, budeš to muset vzít dneska na kolbišti za mě. Ta potvora mi dává zabrat.“

„Beze všeho,“ kývl Petr ochotně. Pak dodal: „Neměl byste jít k doktorovi? Jestli chcete, zapřáhnou kočár a jedem.“

David zavrtěl hlavou. „Starý kozák něco vydrží.“

„Starý kozák možná. Jenže vy nejste ani kozák, ani starý.“ David se zasmál. Zaznělo to však, jako když skřípnou nenamazaný vrátka. „Já bych se vám na to podívala,“ nabídla se Zdena coby zdravotnice.

„Bejt váma, jedu radši ke kováři,“ spustil Honza.

Goliáš udělal grimasu. „Nějak toho našeho kováříčka podceňuješ,“ řekl a začal si soukat nohavici. Sesypali jsme se kolem něho.

„Abyste nedostal otravu krve,“ řekla Zdena, když viděla, že noha hraje všemi barvami. „Zasypu vám to framykoinem a zavážu.“

„Jen ať jde k tomu radši vzduch,“ prohlásil David.

„Ale může vám do toho přijít špína,“ blýskl se svými vědomostmi náš Leoš.

„To už se asi stalo,“ přiznal Goliáš váhavě.

„Co bude zítra s tím výletem do Slavonic?“ ozvala se Vladěna. A hned Davidovi vyložila svůj názor, že by ho měl odvolat. „V tom vedru je lepší jít do lesa a pak se vykoupat,“ přesvědčovala ho.

(Jestlipak by dala přednost lesu, kdyby tu nebyl Pavel?)

„Při večeři se dohodnem,“ řekl David a belhal se ke stanům. Zdena se vydala za ním, aby ho ošetřila.

„Počkáte na mě?“ zeptala se kluků.

„Však trefíš, ne?“ zahuhlal Adam.

David se zastavil. „Od které doby jezdíme na jízdárnu každý v jinou dobu?“ zeptal se. „A kam se poděla tvá galantnost?“

„Tak teda počkáme,“ zahučel Adam nepřítelš ochotně. A pak dodal: „Jakápak galantnost v oddíle. Sám vždycky tvrdíte, že při ježdění se rozdíl nedělají, tak jakýpak copak.“

„Při ježdění,“ ozval se David důrazně. „Odjezdit si musí každý všechno sám. A postarat se o koně. Jenže to neznamená, že se k děvčatům budete chovat stejně klackovitě, jako si vedete někdy k sobě.“

Adam mlčel, zato Petr si pojednou omočil. „A co ta rovnoprávnost?“

David se na něj udiveně podíval. „To snad nemyslíš vážně? Ty?“ V tom *ty* byl pro Petra metál. Už předtím jsem si všimla, že David bere Petra jinak než Adama. Jako sobě rovného. A teď ho degradoval. Pak začal klukům kázat, jak mají chápat rovnoprávnost. „Večer si o tom ještě promluvíme,“ zakončil, protože postřehl, že kluci jsou už netrpěliví. A taky ho asi bolela noha.

Když odešel, vzal Petr Zdenino sedlo a šel jí ustrojít Bětulku. Adam se začal šklebit. „Škoda že David odešel. Měl by radost, že jsme tu emancipaci nevzali tak stoprocentně jako nějakí primitivové, jak to prve vypadalo.“

Netrvalo ani pět minut a přihrnula se Zdena. S Karlem v patách. Všichni se tvářili, jako by přišla sama.

Karel měl rozmáčený hlas. „Kluci, David říkal, abych šel s váma jezdit,“ oznámil.

„Vyvést koně a nasedat,“ přikázal Petr.

„Kdo pojedede na Astře?“ zeptal se Leoš. Normálně se na ní střídali tři. Já jako host, Leoš jako budoucí jezdec a Karel jako starý mazák. Z toho titulu taky pro sebe uplatňoval různá práva. Mezi ně patřilo i to, že k lesu a zpátky jsme my dva chodili pěšky. Odůvodňoval to tím, že bychom Astru nezvládli. (!)

„Když jdou koně do maštale, moc fofrujou,“ poučoval mě hned při první vyjížďce (mě poučoval kdekdo!).

„Tak nás nech jet aspoň tam,“ žadonila jsem. Ale odmítl i to. „Vrátila by se s tebou do stáje,“ tvrdil. A tak jsme teda my dva chodili pěšky tam i zpátky. Jenže teď přišla naše chvíle. Petr se podíval na Leoše, zakroutil hlavou nad jeho otázkou a řekl: „Copak jsi tu prve nebyl?“

Leoš na víc nečekal a drápal se do sedla.

„A galantnost je zase v tahu,“ zašklebil se vtom Adam. „To jsi džentlmen? Sestřenku necháš jít pěšky?“

Na Leošovi bylo vidět, že nemá touhu stát se džentlmenem za cenu, že by se musel vzdát jízdy na Astře. A tak honem papouškoval Karla.

„Jen se o ni tolik neboj,“ napomenul ho ironicky Adam. „Zvládla Gidranu, zvládne Astru.“

„Pojedeš zpátky,“ rozhodl Petr.

Karel mlčky sledoval, jak se dělíme o jeho vydržené právo.

„Můžu jít s vámi?“ zeptal se Petra.

„Proč se ptáš, když ti to David poručil,“ odsekl Petr a pobídl koně do klusu. Ostatní se pustili za ním. Já, Láďa a Karel jsme se vydali na kolbiště – tak říkali kluci jízdně – pěšky. Pro mě to byla normálka. Pro Karla trest. Ale asi přece jenom něco pochopil, protože při večeři se postavil do fronty – poslední.

Petr s Adamem se po sobě podívali a tváří se jim kmitl úsměv. Ale neřekli ani ň. Zato David se podivil. „Není ti dobře?“ zeptal se ho.

„Je,“ hlesl Karel, ale tak, že David zpozorněl ještě víc. A když pak viděl, že v Karlovi nemizí jídlo jako obvykle, a dokonce že se nehlásí o přídavek, znova zaútočil. „Nezvracel jsi? Nemáš teplotu?“

Na Karlovi bylo vidět, že by mu teplota přišla docela vhod. K nemocným lidem bývají druzí obvykle laskavější.

„Zdeno, změř ho!“ přikázal David.

„Nic mu není,“ zaprotestoval Petr.

„Jsi snad doktor?“ zeptal se David.

„To nejsem, ale vidím mu až do žaludku,“ pronesl Petr s despektem. Ale to už Zdena tahala z brašny teploměr a nutila Karla, aby se změřil. Vzal si ho, až když viděl, že by z toho byly hovory. Ukázalo se, že má zvýšenou teplotu.

„To je z rozčilení,“ ušklíbl se Petr, když viděl, že David zneklidněl.

„Z jakého rozčilení?“ podivil se David.

Karel připomínal psíka, když prosí o milost. Petr ho nechal chvíli v nejistotě a pak pomalu řekl: „Musel jít dneska pěšky na kolbiště a na to není zvyklý.“

Karlovi se viditelně ulevilo.

„No, zrovna dneska jste ho nemuseli prohánět. Když není člověku dobře, radši se sveze.“

Zasmáli jsme se.

„Zítرا ráno se změníš, a když nebude teplota normální, pojeděš autobusem k doktorovi,“ rozhodl.

„Myslím, že byste měl k němu jet spíš vy,“ ozvala se Zdena.

David mávl rukou. „Mě hned tak něco neudolá.“

To řekl po večeři. A o půlnoci šli Petr s Adamem zapřahat. David byl jako pořádně rozfajrovaná kamínka. Zdena ho chtěla změřit, ale kluci spustili, aby nezdržovala.

Po jejich odjezdu jsme zalezli zpátky do stanů. Ležela jsem na matracce a poslouchala, jak z jedné strany klidně odfukuje náš Leoš (vůbec se neprobudil) a z druhé strany jak si tiše povídají Zdena s Vladěnou.

„Holky, mně je tu smutno,“ zašeptala jsem.

„Tak si pojď lehnout k nám,“ pozvala mě Vladěna. „Stejně neusnem, dokud se kluci s Davidem nevrátí.“

Popadla jsem spacák a přestěhovala se k děvčatům. Uvelebila jsem se na matracích mezi nimi a poslouchala, jak přetřásají dnešní den. Vlastně už včerejší, protože už bylo značně po půlnoci.

„A co kdyby se David nevrátil?“ zeptala jsem se. „Sbalíme to a pojedem domů?“

Ta možnost Vladěnu doslova zvedla. Sedla si a vyhrkla: „Proč?“

„Petr s Adamem můžou klidně tábor vst,“ přitakala Vladěně Zdena. „Adam má instruktorský zkoušky a Petr taky a navíc je plnoletý.“

Přivřela jsem oči a viděla Petra, jak se žene s koňmi po hrázi a pak do lesa a lesem k silnici. I kdyby plnoletý nebyl podle papírů, tak tam v tom lese do plnoletosti vstoupil. Vlastně spíš do ní vjel tryskem.

„To by bylo, abychom to nezvládli!“ pronesla Vladěna optimisticky.

„A taky nemůžeme jen tak utýct, když tu počítají s námi v lese,“ dodala, jako by rudolecké polesí stálo a padalo s naší minipomocí.

„A na ten výlet se pojedete?“ zeptala jsem se.

O výletě bylo včera večer velké dohadování. Vladěna byla proti, ale malí kluci kupodivu chtěli jet. Nejspíš je lákala zmrzka. A možná i to, že přijedou do Slavonic jako nějaký kníže pán. A všichni se seběhnou kolem a budou naše klisny obdivovat.

„Mně je to fuk,“ ozvala se Vladěna. „David řekl, že nemusím.“ A pak se bez jakéhokoliv přechodu zeptala: „Holky, jak se vám líbí Pavel?“

Zatajila jsem dech. Nedovedla jsem si představit, že bych s nimi jen tak začala mluvit o klukovi, který se mi líbil, jako třeba Slávek.

Taky Zdena otázku vážila, protože chvíli trvalo, než řekla: „Docela ujde.“

Ujde bylo Vladěně málo. „Podle mýho je lepší než Adam. Ten by nikdy neobvázal klisně nohu, aby se nemohlo na výlet,“ připomněla Adamův poslední hřích. „A taky není tak vzteklej a namyšlenej.“

„Naše maminka říká, nechval dne před večerem,“ řekla Zdena. „Třeba až ho budeš znát tak dlouho jako Adama, uvidíš, že to není taky žádný svatoušek.“

„To by se už poznalo,“ vedla svou Vladěna. Pak se obrátila ke mně. „Tobě se nelíbí, že mlčíš?“ naléhala na mě s nepřijemnou otevřeností.

Měla jsem zrovna zavřené oči a představovala jsem si Slávka. Jestli má Zdena pravdu, tak se z něj třeba taky vyklube nějaký jiný Slávek, až ho budu znát déle.

„Docela se mi líbí,“ hlesla jsem. Byla to pravda a taky jsem si to nechtěla rozházet s Vladěnou, abych nemusela zpátky do našeho stanu a nebyla sama s pochrupujícím Leošem.

„Líbí se ti nějaký kluk?“ začala se Vladěna zničehonic do mě dobejvat. „Myslím doopravdy,“ dodala.

Byla jsem ráda, že je tma, že si nemůže z mé tváře přečíst Slávka. Mlčela jsem.

Vladěna do mě dloubla. „No tak, snad nespíš. Ptám se tě, jestli se ti líbí nějaký kluk,“ opakovala.

„Jeden,“ hlesla jsem. I potmě bylo vidět, jak Vladěna vzplála zvědavostí. „Jak se jmenuje! A jaký je?“

Podle mého moc primovej, pomyslela jsem si, ale hlasitě jsem řekla: „Nezlob se, ale mně se o něm nechce mluvit.“

„Je vůbec?“ zapochybovala.

„Je.“ (Ale ne pro tebe. Ne do výlohy. Patří k rusalčiným večerům a ty člověk má, jen když dovede mlčet.)

„Co dorážíš?“ přidala se ke mně Zdena. „Každej nemá chuť se svěřovat,“ řekla přesně to, co jsem cítila.

„A proč by se jí nechtělo o něm mluvit?“ podivila se Vladěna. „Co je na tom?“

„Proč, pro slepičí kvoč,“ řekla Zdena posměšně. „Kdyby se mi nějaký kluk líbil, tak bych to taky nevyprávěla. Tedy doopravdy líbil,“ dodala. „Copak to nechápeš?“

Nechápala to. „Vy jste praštěný,“ zasmála se. „Například Adama znají všechny holky z naší třídy,“ přiznala bez mučení. „Ty máš jeho fotku?“ podivila se Zdena.

„No přece, jak nás fotili, když měl oddíl výročí. A potom ještě ze závodů. Ta se všem holkám strašně líbila a Adama mi záviděla.“

„Jestlipak to Adam ví?“

„Co?“

„Že si vaše holky myslí, že s ním chodíš.“

„Ty máš nápady! Už takhle neví, co si o sobě myslet.“

„Teď budeš pro změnu vykládat o Pavlovi, co? Doufám, že sis ho už vyfotila.“

„Včera,“ přiznala. „Dá mi adresu, abych mu mohla poslat fotky. Chce, abych vyfotila celý oddíl. I s koňma a Davidem.“ Sotva to dořekla, vzrušila se. „Holky, vyfoťte mě na koni!“

„Proč?“ podivila se Zdena.

Předešla jsem Vladěnu a řekla: „Pošle ji Pavlovi.“

Zdena se začala hihňat. Vladěna se natáhla přes mě a drbla do ní. „Co je na tom k smíchu. Ještě probudíš kluky.“

„Ty, a na koni?!“ vykřikovala Zdena. „Snad jsi mu nebulíkovala, že jezdíš?“

„No a nejezdila jsem?“ pronesla Vladěna dotčeně.

„Doufám, že jsi mu taky řekla jak,“ neodpustila si Zdena, aby nepřipomněla Vladěně její pády.

„Nebud' protivná, jo! Doufám, že mě před ním neshodíš.“

„Hned ráno za ním poběžím a povím mu, jaká jsi na koni buchtá,“ hecovala ji Zdena. Ale Vladěna na to skočila. „To nemyslíš vážně?!“

„Teda ty na všechno naletíš, Vladěno,“ smála se Zdena. „Co bych z toho měla, kdybych mu to pověděla? Ale kdybych byla na tvém místě, tak bych radši o ježdění moc nemluvila. Kdyby se to dozvěděli kluci, určitě by mu nalili čistýho vína a měla bys z toho jenom ostudu.“

„To si piš, že ji budeš mít,“ ozvalo se vtom za stanem. Byl to klukovský hlas změněný na Hurvínka, abychom ho nepoznaly. Nejdřív jsme strnuly a pak jsme všechny tři vylítly a hnaly se ven, div jsme nezbořily stan.

První byla na vzduchu Vladěna. „Kdo je tu?“ zavolala. Dá rozum, že se jí nikdo neozval, jen Zdena ji okřikla, aby tolik nepovykovala, že vzbudí kluky.

Ve vsi si vyměňovali názory dva psi, ale jinak bylo ticho. „Máte šajnovačku? Půjčila jsem svou klukům,“ řekla Vladěna.

Zdena se mlčky vrátila do stanu. Taky já jsem šla k sobě. Měla jsem sice jen malou baterčičku, ale i ta byla teď dobrá.

Leoš pochrupeval tak, jako když jsem odešla na návštěvu k děvčatům.

Když jsem se vrátila ven, vykrajovala už Vladěna ze tmy stan po stanu. Marně. Nikde nikdo.

„Půjč mi to blikátko, posvítím si dovnitř,“ řekla.

Blikátko jsem jí podala, ale Zdena spustila, aby toho nechala, že vzbudí jen ostatní, zato toho pravýho že stejně nedopadne.

Nerozhodně se zastavila. „Kdo myslíte, že to byl?“

„Těžko říct. Změnil hlas.“

„Radši si pojd' me lehnout,“ navrhla Zdena.

Vracely jsme se do stanu, když najednou to ticho roztrhl zděšený výkřik. „Kluci, honem, Lukava se škrtí!“ vřeštěl někdo ze tmy.

„Karel,“ vyjekla Vladěna.

První se vzpamatovala Zdena. Rozběhla se ke dvoru.

„Vemte nůž,“ ječel Šmejda.

Měla jsem ve stanu malý kapesní nožik, ale než jsem se rozhýbala, vytrhla mi Vladěna baterčičku, kterou mi předtím vrátila a letěla do Davidova stanu, kde byly zásoby. A dlouhý kuchyňský nůž, kterým jsme krájeli chleba. Popadla ho a rozběhla se k maštali. Samozřejmě s mou baterkou, takže jsem zůstala ve tmě. A ze dvora pořád ještě zazníval Karlův hlas dovolávající se kluků.

Kluci spali a Karel je z té dálky nemohl probudit.

Klopýtala jsem tmou k Oldovu stanu a reprodukovala Karlovo volání o pomoc. Nejdřív vyletěl Smolda a v patách za ním Honza. Běželi bosí v trenkách dolů k maštali a já jsem klopýtala za nimi.

Karel už nekřičel.

Když jsem konečně dorazila do stáje, bylo už po všem.

Lukava stála na nohou, bylo vidět, jak je vyveřená. Karel s Vladěnou svítili a Olda se Zdenou obhlíželi rány na jejích nohou. Na zemi ležel přerézáný provaz.

„Co se stalo?“

„Zamotala se do provazu a upadla. Div se při tom neuškrtila,“ vysvětlila mi Zdena.

„Petr si to vypije,“ prorokoval Olda. „David mu říkal, aby ho zkrátil, ale asi na to zapomněl.“

„Nezapomněl,“ bránil Petra Karel. „Chtěl to udělat, jenže se neměl za co chytit. Kroužek byl vytržený a nešel tam zasadit.“

„Chudinka Lukava,“ politovala jsem klisničku.

„Víc než litování jí pomůže, když budeš pořádně svítit,“ pokáral mě Honza.

Svítila jsem tedy. Zdena laskala Lukavu slovy i prsty a Olda s Honzou chodili kolem a akutolem zastříkávali rány. Ve světle šajnovačky, kterou držela Vladěna, vypadala Lukava, jako by utekla řezníkovi zpod nože. Anebo z nějaké bitvy. Samý šrám. Dokonce i krk měla pořádně sedřený. Karel se hrabal v bedně a hledal další sprej.

„Měli bychom převést Bětulku k Astře,“ navrhla Zdena. „Aby náhodou Lukavu ještě nekopla. Podívejte se, jak je zvejřená.“

Na Bětulce bylo skutečně vidět, že to, co se dělo s Lukavou, pocuchalo i jí nervy. Hrála v ní každá žilka.

„Dáme ji zatím na Gidranino stání,“ rozhodl Olda. „A pro Gidranu připravíme místo tam, co je seno.“

Slisované balíky sena přivezlo auto spolu s koňmi. Složili jsme je hned vedle vchodu, abychom je měli při ruce. Teď jsme je museli odtažit do vedlejší místnosti, kde jsme měli bedny se sedly.

Mlčky jsme se dali do práce. I Karel. Jenže v něm se za chvíli ozvalo jeho líné já. „Neměl bych doběhnout pro Leoše a Láďu?“ navrhl.

„Jen je nech,“ ozval se Honza. Rval slisovaný balík sena, za kterým byl sotva vidět. „Ať se tady dneska aspoň někdo vyspí.“

Konečně jsme byli hotovi. „Neměl by tu někdo zůstat?“ zeptala se Zdena. „Aspoň než se vrátí kluci s Davidem.“

Jako obvykle, když šlo o koně, se přihlásil Smolda. A hned za ním Tintítka.

Pak pípl Karel. „Moh bych tu bejt s váma?“

Ještě večer by ho bývali určitě odmítli. Teď bylo ale najednou všechno jiné. „To víš, že můžeš,“ kývl Olda. „Vždyť bez tebe by byla Lukava teď už asi v koňském ráji. Za to, žes ji zachránil, dostaneš od Davida metál.“

„Jak ses sem vůbec dostal?“ zeptala se vtom Vladěna.

„Šel jsem na záchod a slyšel jsem, že se tu něco děje.“

Podívaly jsme se s děvčaty na sebe. „Neviděl jsi náhodou někoho, kdo poslouchal u našeho stanu?“ zeptala se Vladěna špičatě.

„Náhodou neviděl. Byla strašná tma,“ šklebil se.

„Hlavně že jsi trefil do maštale,“ řekla Zdena smířlivě.

„Tak už jděte,“ vyhazoval nás Olda. „Ať se aspoň trochu vyspíme.“

Šly jsme. „Budete spát?“ zeptala jsem se, když jsme došly ke stanům.

„Jen pojd' k nám,“ zasmála se Zdena, které okamžitě došlo, proč se ptám. „Počkáme na kluky a na Davida, musí tu být co nevidět.“

Odhadla to dobře.

Asi za půl hodiny jsme slyšely zvonění kopyt a pak hlasy kluků. Znova jsme se vyhrabaly ze spacáků, protože jsme chtěly být při tom, až se kluci a David dozvědí o Lukavě.

Jenže dozvěděli se to jen kluci. David se zpátky nevrátil. Sanitka ho převezla do nemocnice.

Měl otravu krve.

7. KAPITOLA

Jsme sami, ale všechno frčí dál jako s Goliášem. Přípravy na matěšovský pětiboj

Druhý den jsme slavně zaspali. Probudil nás až Pavel. Když jsme totiž nepřišli na náves k autu, které mělo odvézt polovinu osazenstva (tu, co neměla jet do Slavonic) do lesa, požádal šoféra, aby pro nás zajel „domů“.

Tam nás objevil sice všechny, ale zato spící. Dospávali jsme noc a taky nám chyběl David, který obvykle dělal budíčka.

Nejdřív vytáhl hlídku ze stáje, a pak ostatní ze stanů. „Propána, co se děje?“ divil se, když jsme se konečně jakžtakž vyhrabali ze stanů a připitoměle mžourali na něj a na sluníčko.

Petr mu vylíčil, co se všechno v noci u nás stalo.

Pavel se podíval na hodinky. „Venku čeká auto s ostatními brigádníky. Tak se rozhodněte, jestli jedete, anebo ne.“

Při téhle větě se Vladěna dokonale probudila. „Samozřejmě že jedem,“ zahlaholila.

Petr se na ni podíval. V noci, když se kluci vrátili, jsme se dohodli, že se ráno poradíme, jak dál. Jestli se vrátíme domů, jak to doporučoval David, anebo půjde všechno podle programu. Pak jsme ale zaspali a Vladěna teď hovoří, jako by bylo všechno úplně jasný.

„Ještě jsme se nedohodli, co podniknem,“ oznámil Petr Pavlovi.

„A taky jsme nesnídali,“ připomněl Karel. Po včerejší noci, kdy mu Adam poplácal po rameni a řekl, že je chlapík, se zřejmě už zas cítil rovnoprávným členem oddílu.

„Snídaně bude studená,“ hlásila honem Vladěna.

„Tak kdo je pro to, abychom se vrátili domů?“ zeptal se Petr.

Nezvedla se ani jedna ruka. „Jasný,“ zajásala Vladěna. „Připravte si věci a jede se.“

„Přeskočilo ti?“ zavrtěl Petr hlavou. „Nás můžeš vyštvať bez snídaně, ale koně potřebujou svoje. A dneska dvojnásob po tý pekelný noci,“ okřikl Vladěninu horlivost.

„Tak my jedem,“ rozhodl Pavel. „Až budete hotovi, přijďte pěšky, však tou zkratkou to není tak daleko. Doufám, že si pamatujete cestu.“

Vladěna vypadala, jako by jí vrabci vyklovali hnízdo. Petr si toho všiml. „Jestli chceš, můžeš jet s Pavlem.“

Na okamžik zaváhala, ale pak přece jen odolala. Nejspíš ze strachu, abychom si nerozebrali proviant! Neboť to se jí přiznat muselo, když si vzala něco na starost, tak se o to opravdu starala. (Někdy až moc!)

„Tak ahoj,“ loučil se Pavel.

„Děvčata, připravte snídani a my se jdeme podívat na Lukavu,“ oznámil nám Petr.

„Kdypak bude ta schůze?“ zeptal se Karel.

„Jaká schůze?“ podivil se Petr.

„No přece, jak jste říkali v noci. Že se sejdeme a dohodnem co a jak.“

„Už byla,“ zasmál se Petr. „Copak jsi nehlasoval, že zůstanem?“

„To byla schůze?“ divil se Karel.

„To víš, mě na dlouhý řeči neužije,“ ušklíbl se Petr. A odešel.

„Schůze“ po snídani však přece jen byla. A zase petrovská – krátká. Goliášův nástupce nám oznámil, že výlet do Slavonic se odvolává. „Nemůžu odjet pryč a zbytek oddílu tu nechat, když jsem tu teď jedinej dospělej.“ (Adamovi chybělo do osmnácti pár měsíců.) Rozhlédl se kolem. Nikdo nebrumlal, ani nebyl smutný.

„Další věc. Službu u stanů měla mít dneska Zuzka, jenže já bych rád, aby tu zůstal zkušený koňar, když není Lukava v pořádku. Hlásí se někdo dobrovolně?“

Karel zatěkal očima po klukách. Zřejmě vážil, zda jeho noční zásluhy o Lukavu smyly beze zbytku jeho hříchy. Asi usoudil, že by mu přece jen mohl někdo vyčíst jeho záhumenek, a tak ruku nezvedl. Zato Lád'a ji vystřelil. (Ten se teda cení!)

„Neměl by tu zůstat spíš Adam?“ ozvala se Zdena. „Když jde o jeho Lukavu.“

„Slyšíš, Adame?“

„Slyším. Nechtěl jsem se hlásit, aby mi pak někdo nevyčetl, že jsem se chtěl ulejt z brigády a využívám k tomu Lukavy,“ řekl a podíval se na Vladěnu.

„Ty tak dáš na nějaký vyčítání,“ zasmála se.

Adam se tvářil spokojeně. Služba u stanů mu docela vyhovovala. Mohl se dostat po té rušné noci, a navíc se nemusel dívat na Vladěnu, jak dělá cukrblíky na Pavla.

Na brigádě bylo všechno jako včera. Až na to, že nám dovezli o pět obědů míň, protože David předtím oznámil, že část oddílu jede do Slavonic. A Pavel to ráno taky nezařídil, protože nevěděl, kolik nás přijde. Aby trochu napravil, co zpackal, dal svůj oběd Karlovi, který jako obvykle nejvíc mlátil pyskem. Já jsem se rozdělila s Leošem, Zdena s Láďou a Olda s Honzou. Vladěna pozvala Pavla a jedli spolu její oběd z jednoho ešusu. Vypadali jak mladí manželé. (Ještě že Adam hlídá Lukavu, třeba by mu to přece jen přišlo líto.)

Z brigády jsme se šli rovnou koupat. A Pavel nám i dneska dělal doprovod. Cestou jsem se s ním a s Vladěnou domluvila, že udělám plakát, z kterého by bylo vidět, jak jsou stromy pro člověka důležité. Listy o zeleni, podle kterých ho mám připravit, mi donesl Pavel už včera. Ale zatím jsem se do nich nepodívala.

Pavel byl trochu zklamaný, když to zjistil.

„Říkala jsi, že uděláte besedu,“ vyčetl Vladěně. „Abyste mi to ještě neztratily.“

„Jen se neboj,“ chlácholila ho. „Včera jsme měli strašný fofry. Nejdřív s Karlem, pak s Davidem a nakonec s Lukavou. Ale dneska večír se na ně určitě mrknem,“ slibovala i za mě.

„Jsou tam senzační údaje,“ tvrdil. „Určitě to všechny chytí,“ prorokoval.

A měl pravdu. Nejdříve chytily Listy mě. Vrhla jsem se na ně hned, jak jsme se vrátili z koupání. Našla jsem tam ohromně zajímavý věci. Některý z nich jsem si vypsala hned do notýsku, protože je chci přepsat

do kroniky. A ten plakátek taky udělám. Když nemáme norimberskej trychtýř, třeba to klukům vejde do hlavy aspoň očima.

Než nás Smolda začal svolávat do maštale, že se jede na kolbiště, stačila jsem si poznamenat tohle:

1. *Auto, které ujede tisíc kilometrů, spotřebuje tolik kyslíku, kolik ho vydýchá jeden člověk za celý rok.* (Musím se někde poptat, kolik ujede průměrný automobilista za rok. Kluci to budou určitě vědět. Kdyby to bylo deset tisíc kilometrů, tak by takovej automobilista připravil o vzduch deset lidí. To je teda dost strašný. A Pavel má pravdu, když tvrdí, že by se mělo něco dělat. Ale co? Bud' vylepšit motory, aby nežraly tolik kyslíku, anebo každému, kdo má auto nebo motorku, přikázat, aby vysadil alespoň jeden stromeček. A tak aspoň trošku toho kyslíku druhým lidem vrátil.)
2. *Jedno proudové letadlo spálí za osm hodin letu 40 tun kyslíku, což je spotřeba asi 24 000 lidí za stejnou dobu.* (No nazdar, aerolinky by musely vysadit za každé letadlo nejmíň jeden Boubín!)
3. *Jeden hektar lesa dává kyslík pro 20 až 30 lidí.* (Honem v duchu počítám a vyjde mi, že je to čtverec lesa o straně sto metrů.)
4. *Stejně velký kus lesa vypaří až 350 litrů vody za hodinu.*
5. *Takhle velký kus smrkového lesa spolyká až 32 tun popílku. Bukový les dokonce dvojnásobek.* (Tuna je deset metráků. To znamená 320 metrických centů. Na metrák jsou asi tak dva pytle obilí nebo brambor. Takže takový smrkový les sto metrů dlouhý a široký čítá asi 640 pytlů svinstva. A bukový dokonce 1280. Pánové, to je teda pěkný bumbříček. Do zlata ho zafasovat!)
6. *Tráva, stromy a keře snižují prašnost až o 40 %. Listy stromů a keřů zachycují také výfukové plyny. Za zelenou hradbou křovin je skoro třikrát méně smogu.* (Vzpomněla jsem si na domov. Okna z bábina bytu vedou do ulice, která bývala dřív plná hlohů. Ted' je jich tam už asi polovička a nové nikdo nevysazuje. Několik jamek dokonce dlaždiči zarovnali, když opravovali chodník. Pavel má pravdu, když tvrdí, že by se tohle mělo nalívat lidem do hlav trychtýřem.)

7. *Listy stromů a keřů zachycují a zneškodňují choroboplodné zárodky, a to pomocí látek, kterým říkáme fytoncidy. Mají podobný účinek jako např. penicilín. A zachycují hluk.* (Proto je u bábiný takový randál. Všechno jde rovnou do bytu, když tam nejsou stromy, o které by se to rozbilo.)

Byly tam ještě další zajímavosti, ale já jsem se už dál nedostala. Musela jsem jít sedlat Astru. Jen jsem si ještě poznamenala adresu toho podniku, co to vydal. Ale myslím, že to asi neseženu. Vyšlo to totiž před pár lety.

Lukava musela zůstat ve stáji, protože měla oteklou pravou zadní nohu a dost kulhala.

Byli jsme na louce asi tak půl hodiny a přísáhal Pavel. Bylo to poprvé, až dosud se šel s námi nanejvýš vykoupat.

„No ne, to jsou k nám hosti,“ vítal ho Petr. „Snad sis nepřišel taky jezdit?“

Pavel se zazubil. „Jediný sedlo, ve kterém jsem seděl, je sedlo jawy. Teda když nepočítám kolo a tříkolku.“ A pak kápl božskou. „Chtěl jsem se podívat na Vladěnu, jak jezdí.“

„Vladěna vaří večeři,“ zachraňovala jsem situaci a dělala jsem na kluky oči, aby ji neshodili. Nejvíc jsem měla nahnáno, že spustí Karel. Ale kupodivu mlčel, jako by mu pusu zašil. Jen se šklíbil. Abych odvedla řeč do jiného korýtka, spustila jsem, že část Listů jsem už prohlídla a že jsem si některé věci zapsala. Jenže Pavel měl teď v hlavě jenom Vladěnu. Coby jezdkyňi.

„To je škoda, že tu není. Hrozně rád bych ji viděl. Umí o koních moc hezky vyprávět.“

„Copak Vladěna, to je extra klasa,“ šklebil se Adam. „Ve své kategorii nejlepší jezdkyňe pod sluncem.“

Všichni se náramně bavili. Jen Pavel nepostřehl kupodivu nic. „Fakt? To je tak dobrá?“

„Copak se ti nepochlubila?“

„Něco říkala, ale myslel jsem si, že přehání.“ (Tak takhle vypadá Vladěno Španělsko!)

„Kdepak. Když ona jede, nestačíme se divit,“ prohlásil Smolda.

Kluci tutlali smích a Pavel zářil. (To je zajímavý, jak i chytrý lidi se dají bulíkovat, když jim to páсне do toho jejich vymyšleného a vysněného obrázku.)

„Nechceš si to taky zkusit?“ zval Pavla Karel.

Pavel měl chuť, ale současně se i trošku bál.

„Astra je nejmírnější klisna pod sluncem,“ přišla jsem do mlýna s bábořským sloganem pro začátečníky.

„Přece nechceš zůstat za Vladěnou,“ šklebil se Olda.

„To by ses v jejích očích pořádně shodil,“ notoval mu Honza. Taky ostatní se připojili.

„Kluci, já mám nápad,“ vyhrkl Honza. „Skvělej,“ pochválil si ho, což u něj nebývalo zvykem.

Podívala jsem se na něj. Na Gidraně mi připadal ještě větší tintítko než na zemi. Může se skvělej nápad vylíhnout v takový mrňatý postavičce?

„Tak ven s tím,“ pobídl ho Petr.

„My budeme trénovat Pavla na koni a on nás zase pořádně potejrá při střelbě.“

„Při čem?“ podivil se Petr. Ale zřejmě slyšel dobře, protože vzápětí řekl: „A z čeho chceš střílet?“

„A proč zrovna při střelbě?“ přidal se Adam.

„To je snad jasný. Protože je myslivec. A protože nás čeká Ukaž co umíš. Jízda na koni, střelba, běh, plavání a šerm dají dohromady... co?“

„Moderní pětiboj,“ zazářil Karel. „Bártů, Adam, Starnovský, olympijský vítězové.“

„Tak vidíte. Na sobotu naplánoval David závody a my jsme si přece řekli, že všechno dodržíme.“

„Klání David naplánoval, ale o pětiboji řeč nebyla,“ usadil Honzu Petr.

„No a? Vždycky říká, jak by to bylo krásný, kdyby každý sám od sebe udělal trošku víc, než musí,“ trumfoval Honza Petra. „Vidím, že ti olympiáda straší v hlavě.“

„A jak,“ přiznal Honza. „Koně máme, Adama máme, tak co nám chybí?“ užulil se.

Všichni se rozesmáli. „Hlavně že máme toho Adama,“ řekla Zdena. „To už je třetina zlatý.“

„A jak si představuješ to střílení?“ ozval se Pavel.

„Jak? No to je otázka! Přineseš flintu a nějaký patrony, my uděláme terč a zítra si to místo koupání vyzkoušíme.“

„Ne!“ vyhrkl Pavel. „To pusť z hlavy. Neříká mi pane. A i kdyby říkala, stejně bych ji nesměl půjčit nikomu, kdo nemá zbrojní pas. Na to jsou předpisy. Pušky se nesmí takoví zajíci jako ty ani dotknout.“

Petr zavrtěl hlavou. „Kdyby s takovou koninou přišel Karel, tak se nedivím, ale ty?!“

„Tak teda ze vzduchovky, když se bojíš,“ slevil Honza.

„To nemá s báním co dělat. Jednoduše se to nesmí,“ oponoval Honzovi Pavel. „A tu vzduchovku máš?“

„A ty máš koně?“ opáčil Honza otázkou. Kluci se uchechtli. „Nemáš. Ale my ti ho půjčíme a ty nám za to půjčíš vzduchovku.“

„Žádnou vzduchovku nemám.“

„Můžeš bejt klidnej. My taky nemáme koně, a přesto ti ho půjčíme,“ užulil se Honza. Kluci vyprskli. „My si vypůjčíme pro tebe koně z bábořský stáje a ty pro nás vzduchovku z matěšovský myslivny. Neříkej mi, že ji kluci pana lesního nemají,“ dodal.

(Je tintítka jen na kilogramy. Když promluví anebo když jede na koni, je klasa.)

Na Pavlovi bylo vidět, že Honza trefil do černého. Ale asi se mu nechtělo o nic říkat, a tak prohlásil, že vzduchovku u kluků neviděl. Řekl to však dost nejistě.

„Vzduchovka bude,“ ozval se vtom Karel. „To nechte na mně.“

„Ale?“ podivil se Petr. „A smím vědět, kde ji chceš sehnat?“

„To je moje tajemství.“

„Já jen, aby zase nebyly nějaký techtle mechtle s koňmi,“ řekl Petr varovně.

„Můžeš klidně spát,“ ujistil ho Karel, ale tváře měl jako růžové limo.

„A co šerm? Ty kordy chceš taky sehnat, nebo jak se to jmenuje?“

„Šerm bychom mohli pro tentokrát vynechat,“ ozval se Honza.

„Takže by to nebyl vlastně pětiboj, ale čtyřboj,“ zasmál se Adam.

„Já nevím, že někoho baví tak rajtovat na slovíčkách,“ zavrčel Karel.

„Bude to pětiboj, ale v matěšovském provedení.“

(Pětiboj v matěšovském provedení je věrný obrázek Karlova myšlení.)

„Podle mýho to není špatnej nápad,“ přidal se k Honzovi a Karlovi Olda. „Běhat dovedem, plavat tu chodíme každé den, na koni taky jezdíme a většina z nás umí i střílet ze vzduchovky. Tak nevím, proč je kolem toho tolik řečí. Jen s tím šermem to nevychází.“

„Mohli bychom šermovat klackama,“ navrhl Láďa. „Kdo komu dřív vyrazí klacek z ruky, vyhraje.“

„To jsem radši pro to vynechání,“ rychle zasáhl Petr. „Nerad bych vez ještě někoho do nemocnice za Davidem.“

„Vidíš, však my se přece jen domluvíme,“ zaradoval se Karel.

„Jenže jste s tím měli přijít hned, jak jsme přijeli,“ vytkl klukům Adam. „Na každou disciplínu je na olympiádě jeden den. A my v neděli ráno jedeme a dneska je čtvrtek.“

„Na olympiádě jeden den, jenže my nejsme na olympiádě, ale v Matěšovcích. Takže to krásně stihnem. Zítřa uděláme plavání a běh a v sobotu koně a střelbu,“ byl Karel hned hotov.

Petr se podíval nerozhodně po klukách. „To myslíte vážně?“

„Samo,“ řekl Smolda za všechny. „A hlásíme to do soutěže Ukaž, co umíš.“

„Tak dobrá. A kolik bude družstev?“

„Když odečtem Vladěnu a Davida, vyjde nám to akorát na tři.“

„Proč Vladěnu?“ ozval se Pavel dotčeně.

„Někdo musí vypadnout,“ vyhrkl Karel.

„Někdo musí soudcovat,“ honem jsem uplácala Karlovu poznámku do podoby, která Pavlovi nemusela vadit.

„Ona se nerada nervuje,“ dodala Zdena. A pak ještě: „Pomůžeš jí při tom, ne?!“

Pavel zase roztál. „Samozřejmě,“ ujistil nás.

Malí kluci se začali dohadovat, kdo půjde s kým do party. Každý chtěl pro své družstvo vybrat toho nejlepšího. Moje jméno nepadlo ani jednou. (Dokonce i Leoš byl atraktivnější než já. Nikomu nedošlo, že sice jezdí líp než já, ale já zase líp plavu.) Vysoký kurs měli Petr s Adamem. Ty chtěl každý.

„Tak dost,“ zarazil je Petr. „To bychom to nedali dohromady. V každém družstvu musí být někdo lepší a někdo horší.“

„A někdo mladší a někdo starší,“ dodala Zdena.

„Takže si každý promyslí svůj návrh a po večeři ho přednese. Pak se definitivně dohodnem,“ rozhodl Petr. „Jinak se tu budeme hádat ještě o půlnoci.“

„A teď se jezdí,“ dodal Adam. „Abychom nakonec nevybouchli z koní.“

Návrhy, s kterými přišli malí kluci večer, nebyly o nic lepší než ty předtím. (Já jsem se zase nedostala ani do jedné družiny.)

Nakonec se všichni shodli na tom, že jsou mezi námi tři skupiny borců – první, nejzkušenější, do které patřili Petr, Adam a Zdena. Pak druhá kvalita: Smolda, Tintítka a Lád'a. Nakonec lazaři: Karel, Leoš a já. Potom už nebylo tak moc těžké utvořit družstvo tak, aby v každém byl zástupce jedné skupiny.

První dostala právo utvořit si družstvo Zdena. (Potom že nejsou kluci džentlmeni.) Vybrala si Oldu a Karla. Po ní vybíral Adam. Přibral si Honzu, pak na okamžik zaváhal a jako třetí vyslovil mě. Krev mi rázem vyběhla až k vlasům. A mám-li být upřímná, byla bych raději, kdyby si mě vzal Petr. (V duchu převracím, proč bych byla raději. Když Adam je hezčí a uhlazenější.)

Lád'a a náš Leoš připadli Petrovi. „Ty Vladěno, budeš soudcovat. S Pavlem,“ osladil jí to.

Soudcování ji vyvedlo z míry. „Jen abych to dovedla.“

„Všechno ti vysvětlím,“ ujistil ji Petr. Pak se obrátil na Karla „Nezapomeň na tu vzduchovku, jinak žádný pětiboj nebude.“

„Neboj, začnu na tom pracovat,“ ušklíbl se Karel.

A taky začal. Šly jsme s Vladěnou do Davidova stanu zjistit, jak jsme na tom se zásobami a připravit věci na snídani, když se za námi objevil jako stín.

„Co tu děláš?“ spustila na něj Vladěna zhurta. „Snad nemáš hlad?“

Ušklíbl se. „A víš, že mám? Jenže kvůli tomu jsem nepřišel. Víím, jak je jsi škrob.“

„Moc ti to mluví. Vyklap, co chceš, a vypal,“ zavrčela.

„Přišel jsem tě požádat, abys požádala o něco toho svého Pavlíčka,“ pronesl jako by četl noviny.

„Přišel jsi mě požádat, abych požádala,“ šklebila se Vladěna. „A dokonce *mýho* Pavlíčka. Ani jsem netušila, že je můj, ale když myslíš, tak ti to nebudu vymlouvat. Tak o co ho mám požádat?“

„O to, aby obstaral pro nás vzduchovku.“

„Jestli mě paměť neklame, připomínal to Petr tobě.“

„Paměť tě neklame,“ papouškoval Karel Vladěnu. „Doufám, že sis všimla, že ji zrovínka obstarávám.“

„Tak proč si mu neřekneš sám?“

„Protože jsem mu už jednou řekl a odbyl mě. Když mu o ni řekneš ty, určitě ji přinese.“

„To jsi teda přišel na pravou adresu. Já budu tak akorát shánět pro tebe vzduchovku.“

„Pro mě ne, ale pro oddíl. Můžeš si to připsat na lejstro u maštale,“ řekl blahosklonně. „Bez ní nemůžem uspořádat pětiboj.“

„Podívej, milánku, když se může čtyřboj jmenovat pětiboj, proč by se nemohl jmenovat trojboj pětiboj,“ šklebila se Vladěna. „Když nemáte vzduchovku, vypustíte ještě střelbu a bude.“

„Nevypustíme. Vsaď se!“

„S tebou?“

„Se mnou. Nebo se Zuzanou. S kým chceš.“

„Tak si ji budeš muset někde splašit sám, když myslíš, že trojboj nemůže bejt pětiboj. Já Pavlovi o nic říkat nebudu.“

„Ale budeš, a ještě ráda,“ prohlásil Karel klidně.

„Pal!“ vybafla Vladěna a ukázala na vchod.

„Až se dohodnem,“ odmítl Karel vyhazov a sedl si na Davidovu matračku, jako by tu byl doma.

Popadla ho za rameno. „Pomoz mi,“ obrátila se na mě.

„Radši se do toho nemíchej, Zuzko,“ varoval mě. Pak se obrátil k Vladěně. „S tím vyhazovem bych počkal. Možná že by tě to pak mrzelo. Mám tě totiž v hrsti. Takhle,“ ukázal sevřenou pěst. A hned taky vyklopil, co v ní má. „Když neřekneš Pavlovi o vzduchovku, povím mu, že jsi ho s tím koněm bulíkovala.“

Vladěna vypískla. „Tak přece jsi to byl ty, co jsi špízoval včera v noci u stanu.“

„Nikde jsem nešpízoval. Šel jsem kolem na záchod a slyšel jsem, jak se hihňáte. A náhodou to bylo moc dobře, protože kdybych nešel, tak jsem neslyšel Lukavu a uškrtla se.“

S tímhle musela Vladěna souhlasit.

„A jestli chceš vědět, tak o tom, žes bulíkovala Pavla, ví celý oddíl. Ale ne ode mě. Zuzka ti to může potvrdit. Pavel tě totiž dneska hledal na kolbišti. Chtěl vidět, jak jezdíš, a moc se divil, když tě tam nenašel.“

Vladěna ztratila na okamžik řeč. „Co jste mu řekli?“ zeptala se hláskem, který očekával průšvih.

„Můžeš se uklidnit, nic jsme neprozradili. Ale jestli od něj nevydoluješ tu vzduchovku, tak mu všechno povím,“ vyložil karty na stůl. Pak se zvedl a odešel, aniž počkal, co mu Vladěna řekne.

„To je ale hajzlík,“ ulevila si, když se vzpamatovala.

„Řekneš mu o ni?“ zeptala jsem se.

Podívala se na mě. „Kdybych to neudělala, bude Pavel zítra vědět i to, kolikrát jsem spadla z Astry.“

„A co když i tobě řekne Pavel ne?“

Usmála se. „Když mu o ni řeknu já, určitě ji přinese. Chceš se vsadit?“

„Ne,“ zavrtěla jsem hlavou. Byla si totiž až moc jistá.

A dobře jsem udělala. Vzduchovka totiž byla. Vladěna ji přinesla druhý den s vítězoslavným úsměvem a s krabičkou diablek za námi na jízdárnu, zrovna když jsme připravovali pokračování toho našeho pěti-boje o čtyřech disciplínách. Plavání jsme si totiž odbyli odpoledne, když jsme šli z lesa. (Já jsem získala pro naše družstvo víc bodů než Adam. „Však jsem si tě taky pro to vzal,“ řekl spokojeně, když Pavel s Vladěnou oznámili výsledky.) Ted' jsme se dohadovali o tom, jak budeme bodovat ostatní sporty.

„Pavel přijde za chvíli, shání terče,“ oznámila.

Kluci spustili hurónský pokřik.

„Já jsem věděl, že ty to dokážeš,“ šklebil se Karel potutelně.

Vladěně dělalo dobře, že Pavel na ni dal, zrovna to z ní zářilo. Mrkla okem po Adamovi. Ale ten se tvářil, jako by mu vzduchovka od Pavla byla putýnka.

„Takže nejdřív se jede na koni,“ pokračoval, „a bude se hodnotit, jak rychle ujede každý tři kola na kolbišti.“

„Pak bude střelba, hodnotí se přesnost zásahů, a nakonec běh,“ pokračoval Petr. (Běh kluci přehodili na zítra, protože dneska chtěli trénovat ještě vzduchovku.)

„Kolik bodů za co bude?“ chtěl vědět Karel.

„To ještě promyslíme s Adamem, a pak to vysvětlíme Pavlovi a Vladěně,“ řekl Petr.

Karel se podíval po Vladěně. „Ale ona mě nemá ráda.“

Vladěna vylítla. „Když mě podezírá, že ho budu šidit, tak nesoudcuju.“

„Karle, kdybys dal tý hubě na chvíli pokoj, bylo by líp,“ pokáral ho Petr.

„A nemělo by se skákat přes překážky?“ řekl Olda. „Na olympiádě překážky byly.“

„Už jsme si jednou řekli, že tohle je matěšovský pětiboj,“ ušklíbl se Petr. „Nesmíš zapomínat, že máme v družstvech...“

„... lazary,“ dodal Honza a mrkl po mně.

„To není kvůli Zuzce,“ zastal se mě Petr.

„Ale měli bychom mít všichni stejně rychlýho koně,“ ozvala jsem se. „Než se Astra rozhejbá, tak budou Gidrana nebo Bětulka v cíli.“

„Koně by se měli losovat,“ ozval se Olda. „Jako na olympiádě.“

„Jo, a někdo se potluče,“ namítl Petr.

Někdo jsem byla zase já. A možná i Leoš nebo Karel.

„Já myslím, že by se losovat mohlo,“ vložila se do toho Zdena. „Zuzce to už jde docela dobře a o kluky nemusí mít teprve nikdo starost.“

„No, jak myslíte. Ale kdyby si někdo vylosoval koně, na kterého se necítí, může si ho vyměnit za Astru,“ rozhodl Petr.

„Myslíš, že to někdo udělá?“ zeptal se Honza.

„Asi ne, ale možnost mít musí.“

„Ale na olympiádě,“ spustil Karel zase svou písničku.

„Ksaku, přestaň pořád mlít o olympiádě, když jsi v Matěšovcích,“ uzemnil ho Adam.

„Tak tady jsou ty terče,“ ozval se za našimi zády Pavel. Ale nepřišel sám. V patách šli za ním dva mrňaví kluci. „To jsou majitelé té vzduchovky. Jdou si vybrat odměnu za půjčku,“ oznámil nám.

Podívali jsme se po sobě. „Jsme švorcoví. Ještě jste nás nevyplatili za brigádu,“ řekl Petr rozpačitě.

„Oni nechtějí peníze,“ ozval se Pavel. „Chtějí, aby se mohli...“

„... svízt,“ ozvalo se takřka sborem.

„Jak to víte?“ podivil se.

„Myslíš, že je to tak těžké uhádnout,“ zasmál se Olda. „Kam přijdem, tam se za námi táhnou kluci a holky, kteří se chtějí svízt.“

„Karle, vezmi Astru a povoz je,“ přikázal Petr.

„Proč já?“ ohradil se Karel.

„Máš v tom praxi, ne?“

Podíval se vyčítavě na Petra, vzal Astru a kluky a šel s nimi odjezdit vzduchovku. A my jsme začali připravovat terče a vyměřovat dráhu.

8. KAPITOLA

V matěšovském pětiboji jsme zlatí. Poslední táborák

Konečně jsme se dočkali soboty. Dopoledne jsme byli ještě v lese, protože jsme chtěli dokončit to, co jsme slíbili. Tentokrát jsme ale pracovali v trojkách, v jakých závodíme. Petr tvrdil, že je to dobré pro závod. Prej se naučíme spolupracovat.

V poledne jsme dostali poslední oběd, pak nám pan lesní vyplatil peníze za brigádu a nechal odvézt do Matěšovců gazíkem, abychom neztráceli čas.

Hned po návratu jsme sedlali a odjeli k lesu, kde kluci večer předtím připravili všechno na závody. Abychom se zbytečně nedohadovali, které družstvo bude nastupovat první, losovala se čísla. Vladěna napsala na tři lístečky jména Adam, Zdena a Petr, hodila všechno do Leošovy rádiovky, zatřepala jí a požádala Pavla, aby dělal papouška. Jako prvního vytáhl Petra, pak Zdenu a Adam byl poslední. Trošku mě to mrzelo, protože se nerada nervuju déle, než je třeba. Jinak to má ale výhodu, že člověk ví, jak jsou na tom druzí, a může se pak vybičovat.

Když jsme se prvně dohadovali, jak půjdem na naše soupeře, prohlásil Adam: „Taktika je jednoduchá. Každý se musí snažit vyrazit ze sebe ve všem co nejvíc. A v tom, co mu sedí, se vytáhnout.“ Sám se chtěl vytáhnout v jízdě a ve střelbě. Stejně uvažoval i Honza. Ode mě se ten den nečekalo už nic. Svůj úkol jsem podle nich splnila už včera, když jsem byla první v plavání. Když to řekli, hnedle jsem vyhrkla, že jsem dobrá taky v běhu, ale pak jsem to radši spolkla. Ještě si budou myslet, že se vytahuju. Prozradila jsem však klukům, z čeho mám strach. A je to náramně pobavilo. Bojím se totiž, že se mi vylosovaná klisna nerozběhne.

„Kdyby sis vytáhla Gidranu nebo Bětulku, tak nešil a vyměň ji,“ domlouval mi Adam. „Nebo na tebe doplatíme.“

To tak, myslela jsem si. Bětulka je krásná jako sen, a já se jí dobrovolně vzdám. To jste uhádli! Ale nic jsem jim neřekla, abych si ušetřila zbytečný hovory. Třeba krátký, adamovský.

„Hlavně se neklepej strachy. Všechno musíš dělat tak, jako by o nic nešlo,“ hustil do mě Adam.

Na tuhle radu jsem si pak vzpomněla, když Petr zahájil střelbu ze vzduchovky. Střílel totiž tak, jak mi Adam radil. A měl všechny zásahy na střed. Jako jediný. „Člověče, ty bys už ani nemusel chodit na vojnu, jak jsi dobřej,“ řekl Adam s uznáním.

Nejhůř dopadl Lád'a. Dokonce i náš Leoš ho přestřílel. Z malých kluků byl nejlepší Karel. Zdena zářila a Karel bublal radostí, protože Petr prohlásil, že má mušku v oku. A že by se měl střelbě věnovat.

Konečně došlo na naši trojici. Když Adam viděl, jak to se mnou hraje, pobídl mě, abych šla první. Dosáhla jsem stejný počet bodů jako Lád'a. Jenže to, co pro něj bylo fiasko, u mě hodnotili kluci jako úspěch. Nejspíš se domnívali, že půjdou všechny rány vedle.

Adam střelbu uzavíral. Všichni předpokládali, že bude stejně dobrý jako Petr. Stoprocentní muž! Ale byl jen padesátiprocentní.

„Nejradši bych s tím praštil a šel od toho,“ vypěnil, když mu první rána nevyšla.

„Utýct od něčeho, co nejde, to dovede každý trouba,“ okřikl ho Petr.

„Střílej tak, jako by o nic nešlo,“ opakovala jsem mu jeho radu. Myslela jsem to dobře, jenže Adam to vzal jako ironii a div mě očima nespokl.

„Představ si, že jsi Panáček,“ přišel se svou troškou do mlýna Karel. „Takovýho klid'ase jsem ještě neviděl.“

„Panáček vyhrál zlatou na olympiádě ve střelbě,“ poučil mě náš Leoš.

„Nejsem Hanák,“ zavrčel Adam.

„Tak dost poznámek,“ zasáhl Pavel. „Jinak to prohlásím za neregulérní a bude se střílet znova.“

Všichni zmlkli. Adam znova zalíčil. Z tváře mu bylo možno vyčíst, jak mu záleží na tom, aby se trefil do středu. Musíš střílet, jako by o nic

nešlo, platilo zřejmě jen pro druhé. Napadlo mě, jak je snadné dávat rady ostatním, a jak těžké se podle nich řídit sám.

Druhá a třetí rána mu spravily trošku náladu, ale Petra samozřejmě už nedohnal.

U dostihů soudcovala Vladěna coby zkušená jezdčyně.

Když došlo na mě, vytáhla jsem si sen. Bětulku, kobytku mého srdce. Nádherná, prokvetlá ryzka, sestřička Lukavy, po které jsem se žádostivě dívala, co jsem v Báborech.

Bětulka však nepřivedla z míry jen mě. Vzrušili se i ostatní. Jenže z jiného důvodu. Nejvíc rozdrnkala nervy Adamovi, který se bál, abych nezvýšila ještě víc rozdíl mezi naším a Petrovým družstvem.

„Pojeď tak, jako by o nic nešlo,“ oznámila jsem mu. Ale ani trošku ho neuklidnilo to, že se chci řídit jeho radou. Mermomocí chtěl jít na jistotu. A jistota byla Astra, případně Věra. (Vzpomněla jsem si na naše rozepře, když jsme jeli na Landštejn. Kdy jsem byla já pro jistotu a kluci pro fantazii. Teď je moje fantazie strašila.)

Do sedla mi museli kluci pomoci. Bětulka byla hodně vysoká klisnička a já jsem byla ze všeho strašně rozčilená. Karel začal brblat, že mám výhody a že je to proti pravidlům pětiboje. Ale Adam se ušklíbl a prohlásil, že matěšovský pětiboj tohle připouští. A Zdena s Petrem nic nenamítali, protože si zřejmě mysleli, že se na Bětulce odrovnám tak jako tak.

S Leošem jsem měla domluveno, že tu kobytku, na které pojeď, ze zadu pobídne prutem, aby se mi rychleji rozjela. Slovo dodržel, lískl ji po zadku tak, že vylítla jako šíp.

Čas, který nám Vladěna naměřila, byl skvělý. Přede mnou byli jen takoví borci, jako Petr, Adam, Zdena, Honza.

„Je to regulérní, když jí Leoš pomáhal?“ ozval se Olda, který měl tu smůlu, že si vylosoval Astru, a tak poznal na vlastní kůži, jak je jí všechno fuk.

Čekala jsem, že se Vladěna k němu přidá a nebude mi chtít ten čas uznat. Ale i ona, i Pavel se přiklonili na mou stranu. Nevím, jestli to Vladěna udělala kvůli Adamovi, aby si nepohoršil čas, anebo jestli v tom

byla solidarita lazara s lazarem. Píchl jsem tedy našemu družstvu v té disciplíně, na kterou by na mě nikdo nevsadil ani zlámanou grešli.

A pak jsem se vytáhla ještě jednou – při běhu.

„Zátopek v sukních,“ prohlásil Petr, když jsem dorazila. Taky Adam mi zaholdoval: „Běžíš jako gazela.“

Vzpomněla jsem si na naši tělocvikářku, co umím, umím díky jí.

Moje plavání a můj běh rozhodly nakonec o tom, že jsme byli zlatí. (A že jsem se z lazarů vyšvihla mezi rovnocenné parťáky. Všem najednou došlo, že každý je dobrý v něčem jiném. A že se lidi musí sčítat kousek po kousku, a teprv potom je možný říct, jestli jsou nebo nejsou lazaři.)

„Vidíš, tak jsi nám nakonec vytrhla trn z nohy. Vzal jsem si tě jediné kvůli plavání,“ přiznal Adam po závodech.

„Nebylo to spíš kvůli tomu, abys podráždil Vladěnu?“ zeptala jsem se.

Úkosem se na mě podíval. „Ne! Kdybych o Vladěnu stál, stačilo by kývnout prstem,“ prohlásil sebevědomě.

„A příběhne,“ dodal.

Snad to byla ženská solidarita či co, že jsem se ozvala. „Možná předevčirem, ale dnes?“ a podívala jsem se na Vladěnu, která překontrolovala s Pavlem výsledky. Hlavu vedle hlavy, hotová idyla.

Usmál se. „Chceš to vidět?“

„Ne! Když o ni nestojíš, tak ji nevod' za nos.“

Podíval se na mě se zájmem. „A jeje, snad tě taky někdo nevodil za nos, že tě to tak nadzvedlo.“

Cítila jsem, že se červenám. Pak jsem odsekla. „Ne. O takový namyšlený kluky, jako jsi ty, bych ani nestála.“

Hlasitě se rozesmál.

„Je vám veselo, že jste vyhráli, co?“ ozval se Petr.

Zahrál to do autu. „To teda je. Opravdu si myslíš, že jsem namyšlenej?“ zeptal se tišeji.

„Určitě.“ Pak jsem to zmírnila. „Trošku určitě.“

„A co bych podle tebe měl dělat? Padnout Vladěně do náručí jen proto, že za mnou dolejí? To bych pak nebyl namyšlený?“

„Ona se ti opravdu nelíbí?“

„Líbí i nelíbí. Je docela hezká, ale štve mě, že ji mám pořád za pata-ma. Div mi nevyznává lásku.“

„Teď si už snad na to nemůžeš stěžovat,“ řekla jsem trošku zlomyslně.

„Na Pavla začala brát, protože si myslela, že to se mnou hne. Osvědčená metoda některých děvčat.“

„Snad to tak bylo ze začátku,“ řekla jsem váhavě, „ale teď jí jde už jen o Pavla, a ne o tebe!“

Podíval se na ty dva. Chvilí je pozoroval a pak řekl: „Možná že máš pravdu.“

„Vyhlášení vítězů a předávání cen,“ oznámil Pavel. „Račte na stupínek vítězů.“

Stupínek vítězů byla kláda na kraji lesa. Když jsme byli nahoře, oznámil Pavel slavnostně: „První místo v matěšovském pětiboji získali Adam, Zuzka a Honza,“ a šel nám potřást pravicí. Za ním šla Vladěna a v ešusu nesla zlaté fidorky, které byly upevněny na stužkách. Jeden po druhém jsme se sklonili a Pavel nám zavěsil „medaile“ na krk. Pak předala Vladěna našemu kapitánovi velkou čokoládu a dodala: „Ne, abys to zbaštil sám, to je pro všechny tři.“

Za druhé místo byly capri ve stříbře a každý dostal ještě hořkou čokoládu. Třetí družstvo převzalo malé české dukáty a po krabičce kočících jazýčků.

Když jsme slezli z klád, nejvíce nás zajímalo, kde sebrali peníze na ceny. „To koupil vedoucí polesí,“ vysvětlil nám Pavel. „Když slyšel, že bude utkání bez cen, nemohl to přenést přes srdce a přivezl z Rudolce tohle.“

„Ať žije pan Marek a matěšovské polesí,“ zakřičel Karel a my jsme se k němu přidali.

Večer byl táborák. Poslední a slavnostní. Podpálil ho – pan lesník, který přivedl s sebou obě své ratolesti. Na chvíli sem zaskočil matěšovský Goliáš. Přišel ve chvíli, kdy Vladěna bilancovala. Matěšovský pětiboj nám zapsala na konto soutěže Ukaž, co umíš. Řekla, že jsme na něm ukázali, nejen jak jsme dobří v několika druzích sportu, ale hlavně, že jsme dobrý kolektiv, který dovede spolupracovat. A který dokáže, když chce, zázraky. Za zázrak považovala to, že jsme „pětiboj“ strhli v tak krátké době. Tak říkajíc z jedné vody na čisto. A ne nejhůř, jak potvrzovaly výsledky.

Petra, který není přítelem dlouhého mluvení, její řeči asi unavovaly, protože se jí zeptal, jestli nám chce odříkat celou pedagogiku. Ostatní se začali pochechtávat a Vladěna se hnedle urazila. (Když je ve „službě“, bere všechno jako urážku úřední osoby.)

Pak ještě probrala, čím kdo prospěl tábora. Jediný, kdo tam nic neměl, byl David. Jeho hlavní čin bylo to, že jsme tu vůbec byli. Adam s Petrem upravili „jízďárnu“, hlavně připravili překážky. Smolda s Honzou po té nehodě s Lukavou vyžebřali v dílně na statku zvonkový drát a vedli ho ze stáje až na strom vedle Petrova stanu. Pak ho napojili na zvonek, který si vypůjčili u sousedů. Od té chvíle stačilo v maštali stisknout tlačítko a okamžitě se hnal celý oddíl ke koním. Když nás asi třikrát malí kluci takhle probudili, vydal Petr příkaz, že se zvonek smí použít jen v případě nouze. Pak to ale opravil. Jednou dlouze znamenalo stav nouze, třikrát krátce potřebovala služba píchnout.

Zdena s Vladěnou vyčistily chlív, kam jsme chodily pro vodu. (To svinstvo, do kterého mi hned první den spadl ešus.) Lád'a Trnků vylepšil při jedné službě u stanů ohniště. Sehnal kdesi v odpadu pláty ze starého sporáku a pár cihel z bouračky a vykouzil z toho „plotnu“. (Chyběl nám pak ale hrnec, a tak jsme ji stejně nepoužívali a vařili dál v kotlíku.)

Já jsem tam měla připsané dva skutky. Sluneční hodiny a List o stromech a lidech. Hodiny jsem dělala s Leošem. Karel o nich prohlásil, že jsou k ničemu, když máme všichni hodinky. Podle něj všechno, co se nedá sníst nebo na co si nemůže sáhnout, je blbost. Takže jsem čeka-

la, že se naveze i do Listu o stromech a lidech, jak jsem pojmenovala plakátek, který jsem vyrobila podle Listů o zeleni. Jenže než to stačil shodit, druzí můj nápad mezitím pochválili, a tak mlčel.

List o stromech a lidech jsem měla původně vyvěsit na vrata stáje. Jenže pětiboj mi zabral tolik času, že jsem plakát dodělala, až když jsme se vrátili z „olympiády“. Když ho Vladěna s Pavlem viděli, rozhodli, abych ho vzala k táboráku. Že to bude docela zajímavé téma na rozhovor, když jsme dělali tu brigádu v lese. A když mezi nás večer přijde i vedoucí polesí.

„A ne abys to tady pak nechala,“ dodala Vladěna. „Vyvěsíme ho v sedlovně. Aspoň budeme mít na tebe nějakou památku.“

(Div jsem nekoukala s otevřenou pusou. Vladěna chce mít na mě nějakou památku! To je teda pokrok. Ještě před týdnem by mě bývala nejraději viděla co nejdál od Bábor.)

Když Vladěna skončila s bilancováním toho, co jsme splnili, dala slovo mé maličkosti. Uvedla mě hodně originálně. Řekla, že jim předvedu živé noviny.

Začala jsem hádankou. „Co myslíte, pro kolik lidí dá stoletá lípa kyslík, aby mohli celý den dýchat?“

Samozřejmě že to nikdo nevěděl. (Teda věděl to Pavel, který mi půjčil Listy o zeleni, ale ten se do toho nemíchal.)

Většina kluků hádala kolem deseti. Pan Marek padesát a Karel vyhrkl sto (asi ho k tomu přivedlo, že lípa je stoletá).

„Dvaasedmdesát,“ prozradila jsem jim. „A kdybychom ji porazili, museli bychom vysadit půltřetího tisíce stromků, aby nahradily úbytek kyslíku, který ta lípa dávala.“

Čísla, která jsem na ně vysypala, působila jako bomba. Kdosi zaáchal a Karel vylítl, že on jediný se *skoro* trefil. Museli jsme ho přesvědčit, že ještě blíž pravdě byl pan lesní.

Pak jsem na ně vysypala další moudrosti. „Jeden čtvereční metr listů zachytí pět kilo prachu.“

„A vypočítal někdo, kolik čtverečních metrů může mít vzrostlý strom?“ zeptal se Adam.

„Vypočítal. Asi 800 000 listů. Když se to přepočte na čtvereční metry, je to 1600. Teď si to vynásobte těmi pěti kily a uvidíte, kolik prachu taková stoletá lípa polapí.“

První byl s počítáním hotov Petr. „Osm tisíc kilo. Je to možný?“ řekl nevěřičně. „To je osmdesát metrů.“

Tohle vyrazilo dech i vedoucímu polesí, panu Markovi.

Ukázala jsem na plakátku další údaj. „Za hodinu dá ta naše lípa skoro dva kilogramy kyslíku, přesně je to 1,7 kilo. Když se to přepočte na koruny, tak jen ten kyslík má cenu nejmíň půl miliónu korun.“

„Hele, kdes ta čísílka vzala?“ zavěťřil Karel. „Nevymyslela sis to?“

Zasmála jsem se. „Na tohle by moje fantazie nestačila,“ přiznala jsem se bez sebemenšího zaváhání. „Sama jsem zírала, když jsem to četla. Pavel mi půjčil nějaké výstřižky z Mladého světa, tam tyhle věci sledují. A Listy o zeleni. Já jsem to z toho jen opsala.“

„Je tam taky o autech a tryskáčích,“ ozval se Pavel.

Auta a tryskáče kluky zelektrizovaly. Když jsem jim řekla, kolika lidem vezmou kyslík, byli ještě udivenější než předtím.

„A budeme mít jednou vůbec co dechat?“ zeptal se mě Smolda.

„No, povedou-li si lidi tak nešetřně k přírodě jako dosud, tak to nebude moc dlouho trvat a udusí se,“ zaprorokoval si Marek.

„Slyšel jsem v rádiu, že v Tokiu, to je hlavní město Japonska, si museli lidi občas loknout kyslíku, aby nezhebli, co tam bylo dříve na ulicích toho svinstva,“ přidal se Petr.

Adam se mi naklonil přes rameno a přečetl, že tryskové letadlo spotřebuje za hodinu tolik kyslíku, co ho vyrobí tři tisíce hektarů lesa za den. „No nazdar!“ řekl překvapeně.

„Kolik je tři tisíce hektarů?“ zeptal se Karel.

Všechny oči se obrátily na lesáky.

„Představ si čtverec, který má každou stranu dlouhou asi tak pět a půl kilometru,“ ozval se po chvíli vedoucí polesí.

„To je asi tolik jako odtud do Rudolce, ne?“

„Chytrá hlavička,“ zašklebil se Pavel.

„To je teda pořádněj flák,“ hlesl Honza.

„A za hodinu je fuč všechen kyslík, co ten les vydejchal za celej den,“ kroutil hlavou Adam. „Tohle slyším prvně v životě.“

Taky ostatní to slyšeli prvně v životě. A zřejmě i pan Marek, protože mi řekl: „Dala bys mi ty údaje opsat?“

„Jestli chcete, všechno vám půjčím,“ nabídl se Pavel. „A doma mám spoustu knížek o přírodě, samý primový čtení. Můžu vám je poslat.“

„Až dosud jsem měřil škodu ve svém polesí jenom kubíky dřeva, co už nenarostou,“ řekl Marek. „Ne že by člověk tohle nevěděl, ale pro to dříví zapomene na ostatní. Ale ty tvoje živý noviny mi vyrazily dech. Nechci vám kázat, udělali jste tu svoje, ale teď mi napadá, že byste měli tu svou pomoc lesům dovršit ještě doma.“

„U nás nebyly našťestí polomy,“ ozval se Lád'a.

„Tak jsem to nemyslel.“

„Aha, myslíte na vysazování,“ vyhrkl Honza.

Vedoucí polesí přikývl.

„To budu muset v první řadě já, když mám tu motorku,“ usmál se Petr.

„Já si myslím, že by měl každý vysadit alespoň jeden strom za život,“ řekl Marek. „A ti, co mají auto anebo motorku, alespoň dva. Jinak tu po nás zůstane za sto let jen měsíční krajina. Nezapomeňte na to!“

„Já jim to připomenu,“ prohlásila se Vladěna za naše svědomí. „A teď bychom si mohli zaspívat, ne? Kdo je pro?“

Pro byli dokonce i ti, co neuměli zpívat, jako například Smolda, který mutuje.

„Ale musí to být písničky o koních, a kdo si nevzpomene, dá fant,“ křičel Karel. „Ať je nějaká legrace.“

„A o lese nic?“ ozval se Pavel.

„O koních, o lese a o myslivcích,“ řekla Vladěna.

„Ještě o vodě,“ rozšířila jsem jejich výběr.

„Pějme píseň dokola,“ spustila Vladěna. Měla krásný hlas (na té pedagogické se asi hodně zpívá, napadlo mě) a Pavel z ní oči nespustil. Ale i Adam zvedl hlavu a zadíval se na ni. Jako by tu najednou byla docela jiná Vladěna.

A pak už to jelo tak říkajíc samospádem. Pršely písničky, ale fanty. Nejvíc písniček o koních znala Zdena a taky Karel. Měl čistý tenorek a bylo vidět, že zpívá s chutí. Připomínal mi v té chvíli skřivánka.

Když ukázal Adam na mě, nemohla jsem si zaboha vzpomenout na žádnou vhodnou písničku. A když mi už hnedle odpočítávali fant, vyhrkla jsem: „A nemohla by to být třeba básnička?“

„Proč ne?“ souhlasil Petr. „Hlavně aby tam byli koně.“

A tak jsem spustila básničku, kterou chci vepsat taky do té kroniky, protože ji mám hrozně ráda. Jednou, ještě v sedmičce, nám ji Jota zarecitovala. Dodnes slyším to ticho, které znělo ještě hodnou chvíli po tom, co zmlkla. Takové ticho bývalo v naší třídě jen tenkrát, když nás vzalo něco pořádně za srdce. A to se moc často nestávalo a nestává. Zejména naše kluky hned tak nic nedojme. Ale tenkrát se nás pár po hodině vydalo za Jotou s prosíkem, aby nám dala tu básničku opsat. Napsal ji Fráňa Šrámek a jmenuje se „*Kdybych byl pastevcem koní*“. Nevím, čím to je, ale kdykoliv si ji zarecituju (já se hezký básničky učím zpaměti), jako by na mě z ní přešel nějaký smutek. Ale vůbec to není ten šedivej smutek, s kterým se vracím někdy ze školy (obyčejně když se mi něco nepovede) a pod kterým se cítím strašně ubitá; svět se podobá zamlženému, zablácenému listopadu, kdy se povaluje jenom spadáný listí a vítr se tluče o okapy. Tuten smutek je úplně něco jinýho. Sice taky bolí, ale tahle bolest má sladkou chuť. Jako by se člověk vznášel, všechno je hezčí a barevnější. Někdy mívám v takové chvíli dokonce pocit, že bych mohla taky napsat básničku. Dokonce ji už slyším, hučí mi v uších jako splav, jen slova mi pro ni chybějí.

Zprvu jsem myslela, že takový smutný nálady, když prožívám něco pěkného, mívám jen já. Pak jsem se v létě na táboře párkrát přesvědčila, že to cítí i jiný holky, a dokonce i někteří kluci. A teď se mi zachtělo přesvědčit se, jestli to platí i na ostřílené jezdce z Bábor. Jestli i oni na jednu zmlknou a změknu, jako by se jim do duše zaťala sekyrka smutku.

A tak jsem teda spustila, docela potichu, takže mi do toho zpočátku pokřikovalo pár hlasů (Karel: Taky bych chtěl bejt pastevcem koní!),

jenže potom postupně zmlkly a nakonec jsem měla slovo jen já. Vlastně Fráňa Šrámek.

*Kdybych byl pastevcem koní, večerním časem
stal by se jednou snad divoucí div:
až hvízdnuv, koně bych svolal z ovlhlých niv,
koníček cizí, bílý a krásný, divoucí div,
stál by tu náhle a lidským mne oslovil hlasem.*

*Krásně by mluvil, jak v hrdle by studánku měl,
jménem snad nazval mne: Františku, pastevče koní,
vzkazují bratři tví, jako ty, pastevci koní,
u ohňů nočních že přepad je veliký žel,
už ani nepějí, hlavy jen kloní,
líto jim sebe je, líto je koní,
budeš-li zpívati, za ně bys za všechny pěl.*

*Já nejsem pastevcem. Noční však chvíli
na mne též padá veliký žel,
už ani nezpívám, hlava se chýlí,
smutňoučkým ržáním jak vzduch by kol zněl,
koníčku bílý...*

Když jsem skončila, bylo slyšet jen praskání dřeva a pak kdesi v loukách pod lesem se ozval chřástal, či co to bylo. Teprve netopýr, který se přehnal prudce kolem, všechny probudil.

„Tohle bys měla taky zapsat do kroniky,“ řekla Zdena.

„Však napíšu.“

„Zapomněla jsi určit toho, kdo má pokračovat,“ připomněl mi Leoš.

„Tak třeba Vladěna.“

Vladěna najednou nevěděla ani písničku o koních, ani básničku. Odpočítali ji a musela dát fant.

Fantů už byla hromada, a tak pan Marek navrhl, abychom začali s jejich vracením, protože bude muset jít s klukama domů.

Když se vracejí fanty, je vždycky pořádná legrace. Byla i tentokrát. Tak třeba Vladěna odkázala pusu Karlovi, dlouhý nos Pavlovi a pohlavek panu lesnímu. Největší lapálie byla s Karlem. Když měl dostat pusu, vyskočil jako uštknutý a spustil, že se nenechá olizovat od cizí holky. „Dej ji místo mě Pavlovi, třeba bude rád,“ zaútočil na Vladěnu veřejně.

Vladěna by myslím proti téhle výměně nebyla, jenže všichni spustili, že to nejde. A protože Karel začal kolem sebe mlátit, kdykoliv se k němu Vladěna přiblížila, chytli ho velcí kluci a Vladěna mu ji pak přece jen vlepila. Ale kamsi za ucho, protože se mu podařilo na poslední chvíli se klukům vytrhnout. Byl na ni strašně rozzuřený. Vytáhl kapesník, naplival si na něj a úporně si dřel místo svého pohanění.

Vladěna, potvora, se strašně chtěla. Tu hubičku považovala zřejmě za nejlepší pomstu za všechna příkoří, která od něj vytrpěla.

„Vidíš, fanty se ti nevyplatily,“ chechtal se Smolda.

„Však taky už na ně nikdy nehraju tam, kde budou holky,“ prohlásil vztekle.

Pan lesní dostal symbolický pohlavek. Když to Karel viděl, okamžitě zaprotestoval. „Všechno musí bejt doopravdy jako ta pusa.“

„Náhodou ta tvoje pusa moc regulérní nebyla,“ pustil se do něj Adam. „Uhnul jsi a dostal jsi ji za ucho. Jestli teda chceš, zopakujeme jak ten pohlavek, tak pusu. Ale to si piš, že tentokrát neuhneš.“

Když Karel viděl, že by se s panem Markem svezl, okamžitě od jeho nového potrestání upustil.

Ostatní fanty prošly klidněji. Párkrát jsme se zasmáli. Tak Olda odkázal pusu Gidraně a pak si náramně liboval, že si dobře vybral. Pan lesní musel obskákat po jedné noze zahradu a jejich Martin se měl projet na Bětulce. Toho jsme ale k jeho velké lítosti jízdy zprostili. Řekli jsme mu, že Bětulka spí a že mu to vynahradíme jindy.

Bylo skoro jedenáct hodin, když jsme skončili. „Zítřka se vám nebude chtít vstávat,“ řekl pan lesní, když jsme se s ním loučili.

„Však je jedno, kdy dojedeme,“ prohlásil Petr.

„Jedete rovnou?“

Petr přikývl a Adam k tomu dodal: „Nechce se nám nocovat na půdě.“

Malí kluci šli pro vodu, aby ulili ohniště (brblali, že od těch uhlíků nemůže nic chytit, ale Petr a pan Marek nedali jinak).

„Ráno se ještě zastavím,“ oznámil nám Pavel, ale platilo to hlavně Vladěně. „Kdy odjíždíte?“

„Podle toho, jak přijedou ze statku pro koně,“ odpověděl Petr. „Myslím, že před devátou bychom mohli vyrazit.“

„Tak dobrou noc!“

„A hlavně rychle zpěte!“ popřál nám vedoucí matěšovského polesí.

9. KAPITOLA

Zase v Báborech. Kronika. Prázdniny končí

Ráno jsme – stejně jako tu noc, kdy kluci vezli Davida k doktorovi – zaspali.

„Oni ještě chrápou,“ slyšela jsem ve stanu jakési hlasy. Když jsem vystrčila hlavu ven, uviděla jsem Smoldova tatínka a šoféra pana Matějku.

„Teda vy jste ale lenoši,“ spustil pan Smolík. „Je skoro sedm a oni jsou ještě v pelechu.“

Začali jsme mu vysvětlovat, že v sedm jsme byli každý den už dávno v lese. A že tohle je výjimka, protože je neděle (poslední) a do stanů jsme se včera dostali teprve před půlnocí. Počítali jsme, že pro klisny přijedou až kolem osmé.

„Tak teda sebou mrskněte!“ popoháněl nás pan Matějka. „Jdeme naložit bedny a pak odjedem na rampu. Do deseti minut ať jste tam s koňma.“

„Stop!“ řekl ospalým hlasem Petr. „Nejdřív musíme zbořit stany a sbalit spacáky, abychom to nemuseli táhnout na kočáře. Olda s Honzou se postarají o koně.“

„Teda s váma si člověk užije,“ brblal Oldův tatínek.

Nemytí, nečesaní jsme se vrhli na stany. Když jsme byli hotoví, kluci je uložili do beden k sedlům.

„Co je s Lukavou?“ podivil se pan Smolík, když uviděl, že kulhá.

„Trošku si odřela nohu,“ řekl Olda a začal otci vysvětlovat, jak se to stalo.

„Trošku?“ spustil pan Smolík. „Ani bych neřek, že trošku,“ řekl přísně a sklonil se k Lukavě. Přejel jí rukou po noze. A odletěl, jak sebou Lukava trhla.

„To bude mít David radost,“ řekl šofér.

„Jak mu je?“ zeptal se Petr.

„Už dobře. Ale říkali, že přijít tak o den později, vzali mu nohu.“

„Neříkala jsem to?!“ vyjela Vladěna.

„Kdo pojedete s námi zpátky?“ zeptal se pan Matějka.

„Já nemůžu. Slíbil jsem, že je odvezu v pořádku domů,“ řekl Petr.

„Já bych jel,“ hlásil se Karel, který měl už zřejmě dost holčičí společnosti.

„Ty můžeš k nám dopředu, ale někdo musí dozadu ke koním.“

„Já,“ ozval se Adam, který upravoval něco na korbě. „Lukava nebude asi právě klidná, bude lepší, když s ní pojedu sám.“ A pak se zničehonic obrátil k Vladěně. „Ty nechceš jet? Byla bys dřív doma.“

„A kdo ti řek, že chci být dřív doma?“ ušklíbala se.

„Když nechce Vladěna, pojedou já,“ přihlásila se Zdena.

Byla jsem nerada, že Zdena odjede. A že zůstanu sama s Vladěnou. I když Vladěna je na mě teď mnohem příjemnější než zpočátku. Myslím, že je to od té chvíle, kdy se přestala zajímat o Adama.

„Mám tam Bětulku,“ dodala Zdena, jako by se omlouvala.

Konečně byly klisny naloděné a taky jejich průvodci se usadili. Auto se rozjelo. „Tak a teď spakujeme my a sbohem, Matěšovce!“ řekl Petr.

Vladěna mrkla na hodinky. (Bylo před osmou. Pavel měl přijít v devět.) „A to nebudeme ani snídat? Máme tu ještě v konzervě guláš,“ vnadila kluky. „S chlebem by byl bezva!“

Petr na špek neskočil. „Moc bychom se zdrželi. Dej každému rajče s paprikou, krajíc chleba, jednu májku a hotovo! Cestou se stavíme někde na pití. Zuzko, pomoz Vladěně se snídaní, my zatím odnášíme věci do kočáru a zapřáhнем.“

„Myslíš, že přijde do odjezdu,“ zeptala se mě Vladěna, když Petr odešel.

„Pavel?“

„Kdo jinej?“ zavrčela nervózně.

„To víš, že přijde! Říkal přece, že sem ještě ráno zaskočí. A stejně dřív nevyjedem než v devět,“ utěšovala jsem ji.

„Jen aby!“

Začala jsem krájet krajíce, Vladěna otvírala májky. Byly jsme v nejlepší, když příběhl Smolda, že je všechno naloženo, abychom vzaly jídlo a šly.

„Vyříd' Petrovi, aby si každý došel pro snídani, nebudeme to za váma tahat,“ ozvala jsem se.

Vladěna se na mě vděčně podívala. Smolda sáhl po krajíci. „Vezmu taky Honzovi,“ oznámil nám. „Ať to frčí.“

Podívaly jsme se s Vladěnou po sobě. Nám šlo o pravý opak – aby to nefrčelo. „Tady máš ještě papriky a rajčata, když tak chvátáš. Ale umyj si to,“ připomněla jsem mu.

Popadl jídlo a zmizel.

Vladěna mazala krajíce a pokukovala po vratech stodoly, kdy se v nich objeví náš myslivecký mládenec. Teda vlastně její. Místo něj se však přihrnuli kluci. Už zdálky nás Petr káral: „Holky, nezdržujte, copak chcete, aby Gidrana s Věrou šly za největšího vedra?“

V mžiku si rozebrali chleby s přídělem nemytých vitamínů. „Tak se jde!“ zavelel Petr. „Sníte to cestou.“

„Má ještě přijít Pavel,“ řekla jsem. „Měli bychom na něj počkat, ne?“

„Zbláznila ses? Přece jsme se už včera se všema rozloučili.“

„Ale s ním ne!“ Vladěna takticky mlčela.

„Nevím, jak ty, ale já jo,“ odbyl mě Petr. Udělala jsem poslední pokus. „Aspoň byste mohli počkat, dokud nesníme snídani.“

„Propána, snad ses do něj nezakoukala ještě ty!“ zašklebil se.

Lekla jsem se, aby si Vladěna nemyslela, že to říkám kvůli sobě. A tak jsem jenom cosi zavrčela a vzdala jsem to.

„Tak teda pět minut pro děvčata zamilovaná do Pavla,“ usmál se Petr. „Ale ani o minutu víc!“ prohlásil.

Pět minut jsme projedli jako nic a po Pavlovi ani stopy.

„Nedá se nic dělat, Vladěno, vyrazíme. Měli jste se rozloučit včera,“ řekl Petr. (Takže pochopil, odkud vítr fouká, když jsem zdržovala odjezd.)

„Nech mu tu aspoň vzkaz,“ pobídla jsem Vladěnu a strčila jí do ruky kus papíru a tužku.

„Co mu mám napsat?“ zeptala se bezradně. Zírala jsem. Vladěna neví co napsat!

Kluci jí začali radit. „Že jsme odjeli, ne?“ řekl Honza.

Nezdálo se jí to. „To přece ví i bez psaní.“

„Když nevíš, co psát, tak nepiš,“ mínil Olda.

Začala se rozčilovat. „Kdybyste na mě nekvaltovali, tak bych věděla.“

„Tak mu napiš až z domova,“ poradil jí Petr.

„Když já nevím jeho adresu,“ řekla nešťastně.

„Teda, Vladěno, já tě nepoznávám! Přece adresu sem na myslivnu dáš dohromady, ne?“

„Vždyť už taky končí. Adresu domů mi chtěl dát dneska, jenže vy pořád kvaltujete.“

Petr byl lakonický. „Dobrá, máš mít dalších pět minut, abys pak neřekla, že jsem tě připravil o ženicha.“ Malí kluci se culili. Napadlo mě, že má Vladěna štěstí, že tu není Karel. Ten by jí tu včerejší hubičku pořádně osladil.

Po pěti minutách čekání přidal Petr dalších pět. Jenže ani ty Vladěnu nespasily. Na kus papíru napsala nakonec přece jen vzkaz.

Pavle, všichni tě zdravíme. Čekali jsme na tebe čtvrt hodiny, ale teď už musíme jet kvůli koním. Měj se pěkně! Vladěna.

Na vratech byl zrezivělý napínáček. Vytáhla ho a papírek jím připevnila. Celou cestu až za ves jsme se otáčeli, jestli se Pavel přece jen neobjeví.

Neobjevil se. Vladěnu to zkrouhlo. Seděla zahleděná do sebe a bylo jasné, že nás nevnímá. Petr ji začal utěšovat. „Neboj se, on se ozve, jestli bude stát o pokračování.“

„Neví mou adresu.“

„Že jsi z Bábora, to snad ví, ne? A Vladěna Sůvová je v Báborech jenom jedna, pokud vím.“

„Propánajána,“ vyjekla, „vždyť on neví, že jsem Sůvová.“

„Pošťáci jsou vynalézaví. Když napíše Vladěna, jezdkyne, určitě ti to pan Vymětal doručí,“ šklebil se Honza.

„Co panikaříš? David mu přece dával seznam pro výplatu,“ ozval se Petr.

„Takže je všechno v suchu,“ prohlásil Smolda a Honza zanotoval: „Ach, není tu, není, co by mě těšilo...“

S chutí jsme se přidali. Na Vladěně bylo vidět, že jí jdou ta slova rovnou od srdce.

Na Pavla jsme už dávno všichni zapomněli (všichni?), když najednou Olda, který seděl vedle Petra na kozlíku, zaječel: „Pavel!“ A ruku vytasil proti blížící se motorce. Seděl na ní kluk v zeleném a zuřivě mával.

„Odkud jedeš?“ podivil se Petr, když jsme se sešli.

„Honím vás jako blázen. Byl jsem až v Lipnici, a vy nikde. Tak jsem to otočil a jedu zpátky. Kudy jste to, prosím vás, jeli?“

„Normálně.“

„Nepovídej pohádky. Normálně jsem jel já a nikde jsem vás nepředjel. Už jsem myslel, že jste si ze mě udělali dobrou den.“

Kluci se užulovali. „Nejspíš jsi nás předjel v Rudolci. Zajeli jsme do hospody na limonádu.“

„Teda pěkně jste mě prohnali, jen co je pravda.“

„Nemáš letět tak splašeně. Kdyby ses pořádně koukal, tak jsi nás musel zahlídnout. Kočár přece není špendlík.“

„Říkali jste, že pojedete v devět.“

„Auto přijelo pro koně už před sedmou, tak jsme vyrazili dřív. Čtvrt hodiny jsme na tebe čekali. Vladěna byla celá nešťastná, že nejdeš,“ řekl Petr.

Pavel se koukl na Vladěnu a usmál se. Šťastně.

„Nevěř jim!“ zaprotestovala.

„Ale věř!“ ujistil Pavla Smolda.

Petr se ulízl. „Jestlipak víš, jak se Vladěna jmenuje příjmením?“

„Sůvová,“ odpověděl Pavel bez rozmyšlení. „Proč?“

„Tvrdila, že to nevíš. A že jí nebudeš ani moct napsat dopis.“

„Ty mě teda podceňuješ,“ řekl Pavel s úsměvem.

„Tak se rozluč a jedem. Sluníčko začíná připalovat,“ řekl Petr a bičem ometl klisnám zadky, kde se usadily mouchy.

„Nechceš se svízt na motorce?“ zeptal se Pavel Vladěny. „Mám volno, dovezl bych tě domů.“

Vladěna se rozsvítila.

„Máš pro ni helmu?“ zeptal se Petr.

„Zajedu do Rudolce a půjčím si ji.“

Vladěna se přestěhovala z kočáru na tandem. Ranec si nechala ale u nás. „Můžete ho nechat v sedlovně.“

„Tak vidím, že nás dojede domů kočárem pět a půl,“ řekl Petr.

„Aspoň to budou mít koně lehčí,“ zazubil se Pavel.

Odfrčeli.

„Tak se mi zdá, že tenhle puťák skončí svatbou,“ zasmál se Petr. „A náš Adam ostrouhá kolečka.“

Čekali jsme, že Pavla potkáme cestou, až se bude vracet. Ale nepotkali jsme ho. Bud' nás zase minul, když jsme cestou popíjeli limonádu, anebo se mu v Báborech tak zalíbilo, že tam zůstal.

V Novém Jeníkově jsme se náhodou setkali s paní Řivnáčovou. Sama nás poznala a běžela za námi. „Zapomněli jste u nás salám,“ oznámila nám. „Doma je ale teď zavřeno, když chvíli počkáte, vrátím se s vámi.“

„My jedeme tentokrát rovnou,“ oznámil jí Petr. „A ten salám si dejte k večeři.“

Začala nás přesvědčovat, že k nim to není žádná zajížd'ka. Ale Petr mlaskl a koně se rozklusali.

Mávali jsme jí tak dlouho, dokud nám nezmizela z očí.

Na lavičce před maštálí seděli svorně Adam, Zdena a Karel.

„Konečně,“ přivítal nás Adam. „Už jsme mysleli, že se vám něco stalo.“

„Copak jedeme tak pozdě?“ podivil se Petr.

„Kde je Vladěna?“ vyhrkl Adam.

„Unesl nám ji jeden rytíř na motorce,“ ušklíbl se Olda.

„Pavel?“ zeptal se Adam nedůvěřivě.

„Hlavička otevřená,“ pochválil ho Zagroškudla. „Dohonil nás cestou a Vladěna přesedlala z kočáru do sedla jeho motorky.“

Zdena se zasmála. „Nějak se ti to nezdá, Adame.“

„Tss! To je přece její věc!“

„To teda je,“ přikývl Petr. „Nebyli tady?“

„Ne.“

„Pavel se totiž zpátky nevracel,“ sdělili jsme mu. Ošil se, jako by mu padla za triko osina.

Honza s Oldou se chystali odstrojit koně. „Počkejte s tím,“ ozvala se Zdena. „Vrátíme hned spacáky a stany do školy, ať to máme z krku.“

Složili jsme tedy z kočáru zbytek ovsy, kýble a naše rance a z beden, které přivezlo auto, jsme vybrali spací pytle a stany a naházeli je do kočáru.

„Kdo bydlí za školou, ať si přihodí svoje věci, svezem ho domů,“ oznámil Adam.

Za školou bydleli Vladěna, Olda, Lád'a a Adam.

Když jsme vrátili do školní klubovny vypůjčené věci, jeli jsme ke Smolíkům a Trnkům. Svůj ranec hodil Adam přes plot na zahrádku. Vladěnu si nechal na konec.

„Doneseš jí to tam?“ zeptal se mě.

„A ty tam nechceš jít?“

Zavrtěl hlavou. „To tak, aby si ještě myslela, že lezu ke křížku. Otočím zatím koně.“

Šla jsem tedy sama. Zastihla jsem Vladěninu maminku.

„Vladěnka není doma,“ oznámila mi. „Má tady hosta, jeli se vykoupat.“

Měla jsem sto chutí zeptat se, jestli se ten host jmenuje Pavel, ale pak jsem místo toho řekla: „To jeli na motorce?“

Paní Sůvová přikývla. „A čípak jsi ty?“ zeptala se. „Že tě vůbec neznám.“

„Já jsem z Prahy.“ Na okamžik jsem zaváhala, jestli mám říct svoje jméno a pak jsem dodala: „Malotínských. Zuzka. Vzali mě s sebou na ten puťák.“

„Líbilo se ti tam?“

„Líbilo.“

„Taky jsi jezdila na koni?“

„Trošku.“

„Naše Vladěnka byla do toho celá divá. Šlo jí to moc dobře, ale našťestí ji to už přešlo. Měla jsem vždycky strach, aby se nepomlátila.“

(Šlo jí to moc dobře! Ještě že tu nejsou kluci, ti by jí to nedarovali.)

„Teď už tam jenom jezdí kvůli ostatním,“ řekla paní Sůvová. A pak mě pozvala na návštěvu. „Zajdi někdy, Vladěnka tě ráda uvidí.“ (Ráda?)

Vypadla jsem. Adam stál s koňmi přesně před vrátky. Čekala jsem, že se zeptá na Vladěnu. Ale neudělal to.

„Teď zajedem na statek pro tvé věci a odvezu ještě tebe,“ oznámil mi.

„Já bych došla pěšky,“ bránila jsem se.

„To vím, ale kdypak se ti zas stane, aby ses vrátila odněkud kočářem?“

A tak jsme teda jeli s Leošem, kterého vytáhl z maštale, domů jako nějací páni.

Ze všeho nejvíc jsme se těšila na to, jak se pořádně vydrbu ve vaně. Takže jsem se nejdřív vrhla do koupelny. A tam jsem ve vaně četla dopis z domova. A lístek od Slávka. Psal:

„Odjízím s klukama do jižních Čech na lodičky. Chceme dělat Lužnici. Až se koncem prázdnin vrátím, budeš už taky v Praze. Moc rád bych tě pak viděl. Jak ses měla ve Španělsku u moře? Ukážu ti fotky z Paříže (moc se mi povedly). Mám ti vyřídit pozdrav od Mirka! Ahoj!

Slávek“

Když jsem se vrátila vymydlená do kuchyně, teta se zeptala: „Tak co? Všechno v pořádku?“

Kývla jsem.

„Co píše maminka?“

Podala jsem tetě dopis. „Přečti si to.“ (O lístku, který byl do dopisu přiložený, jsem ani nemukla.)

Teta začala hlasitě předčítat, aby si i ostatní přišli na své. Doma bylo všechno normálka.

Stavělo se.

V září snad bude kolaudace.

Už aby byla. Potom snad bude pokoj.

Po návratu z puťáku následovaly všední bábořské dny. Kupodivu se mi líbily tak, že když mi zanedlouho přišel z domova dopis s otázkou, kdy se hodlám vrátit do Prahy, sedla jsem a odepsala, že zůstanu v Báborech až do konce srpna.

Teta se spokojeně usmívala. „A co ten Slávek? Neuteče ti?“

Zasmála jsem se. „Ne. A kdyby utek, tak by za moc nestál. Držet ho přece nebudu!“

„Vidím, že jsi zmoudřela. Žádná ženská by se nikdy neměla na mužskýho věšet,“ pronesla svý vyznání víry. „Moc si pak myslí.“

Nevím, snad jsem opravdu trošku zmoudřela. Na poslední týden prázdnin přijeli do Bábora Vojta s Vlád'ou a za celý týden jsme se ani jednou nepoškorpili.

Ale možná že i kluci za ty dva měsíce trošku zmoudřeli. Žádný popichování. Naopak za mnou chodili jako psíci a pořád loudili, přimluv se, aby nám pan David dovolil se taky projet. On na tebe dá.

Podivila jsem se, že by David na mě dal. Ale zkusila jsem to, a opravdu to klukům dovolil. Párkrát se svezli na Astře a oba si přísahal, že z nich jednou budou žokejové.

Dokonce mi pak pomáhali shánět fotky koní do kroniky. V Květech objevili básničku na koně, které kreslí Vojtěch Sedláček. Jmenuje se: *Na*

výstavě grafiky Vojtěcha Sedláčka a napsala ji nějaká paní. Asi má taky moc ráda koně, ty živé i nakreslené. A jeho krajinky.

(Když mi bylo později v Praze někdy smutno, tak jsem si ji odříkávala.)

*Vy znáte duši trav
a víte, jak se v rose zlomí,
a tíhu země,
když ji slunce unavenou k sobě pozvedne
a pak k ní ústa skloní,*

*a hořký závoj kouřů z natí,
naději otavy,
že se jí míza vrátí,
podobu větru na obilí,
hru vody, když se jí ryby
u dna skryly,*

*i smutky rybníků,
let ptáků na obzoru,
tajemství krajiny,
mozolů a vzdoru,*

a hlavně duši koní!

*Zpod kopyt jiskry jdou
a v každé čáře zvoní.
Dnes už je můžete
malovat po paměti,
když táhnou v poli pluh,
když s bryčkou ke vsi letí.*

*Kdo umí naslouchat,
z obrazů slyší ržání
i tlukot kopyt
ve stáji po klekání
a vidí zřetelně,
jak se jim chvěje chřípí,
když voní sena
anebo kvetou lípy.*

*Dva hebké pysky
dotknou se našich dlaní
a pak se člověk
o moudré oči zraní...*

*(Teď mi tak napadá:
Mít koně svoje nebe,
vás by si vzali
určitě mezi sebe!)*

Že to kluci s těmi žokeji mysleli vážně, bylo vidět koncem prázdnin. Doma hned spustili, aby naši prodali ten nezkolaudovaný dům a odstěhovali se do Bábor.

Tátu mohlo ranit.

Já jsem neloudila, aby prodali to svý moře práce a starostí. To se ani nedá jen tak utrhnout od srdce. Ale rozhodla jsem se, že se přihlásím na zemědělskou školu. A za čtyři roky se tam vrátím. Ke koním.

IV. Přiznání

*„... Kdyby mi jen oči pro pláč zbyly,
já se tam vrátím,
já se tam i poslepu vrátím.“*
FRANTIŠEK HALAS

1. KAPITOLA

Zase v Praze. Jota umí číst v srdci. Já se tam vrátím

Tak zase začala škola...

Naše řady prořídly, a tak nás spojili s béčkem. V naší devítce je teď spousta nových kluků a holek. Jota zůstala naštěstí i dál naší třídní. Taky na češtinu ji máme.

Když přišla do třídy, přivítali jsme ji pokřikem. Tedy my, zbytek áčka. Prosáté béčko mlčelo. O Jotě jdou totiž po škole různé zvěsti. Říká se, že je příšerně přísná. My ji ale máme od šestky, a tak jsme si už asi na to zvykli.

Přísná teda je, ale ne příšerně, jak to tvrdí ti, co ji neznají. Vždycky a o všem se s ní dá mluvit. Někteří učitelé vědí vždycky všechno nejlíp a vůbec je nezajímá, co ví ten druhý. Proč to nebo ono udělal, anebo neudělal... Jota má skoro vždycky trpělivost nás vyslechnout. Bud' ve třídě, anebo když má pocit, že by se mu to před druhými nedobře říkalo, anebo že by to ostatní zdrželo od práce, pozve si ho do kabinetu. Ale vždycky si udělá čas. Teprve pak uděluje tresty.

Zkrátka, Jota je sice metr dvacet, ale se srdcem. A s trpělivostí. Podle maminky svatou.

My jsme si za ty tři roky na ni zvykli tak, že bychom ji nevyměnili za žádného mírného učitele. Zato béčko vypadá vyjukaně. Budou mít asi co dohánět. Jejich češtinářka nebyla „příšerně přísná“, a tak někteří mají jedničky, ale chyby dělají jako u nás trojkaři. Ted' se jim to bude asi zajídat. A co až začne s rozborama! Na těch obzvlášť rajtuje. I my toho máme někdy plné zuby.

První hodinu byla Jota jako májové másličko. Jen ji namazat na chleba a posolit. I ti z béčka se začali pomalu rozsvěcovat.

Začala tím, čím na konci roku skončila. Postupně jsme jí museli vyprávět, jak jsme prožili prázdniny. Když došlo na mě, Jota se usmála

a řekla: „Tak co, jaké je Španělsko? Opálená jsi náramně, inu, jižní sluníčko!“

(Jižní sluníčko! A ne? Matěšovce, okres Jindřichův Hradec, jižní Čechy, Bábory, okres Pelhřimov, jižní část Vysočiny.)

Tím mořem a jižním sluníčkem mě na okamžik zahltila. Předtím, než na mě došla řada, jsem si celou dobu umiňovala, že řeknu pravdu. Žádné Španělsko, ale Bábory. Žádné moře, ale Lutín u Bábor. A koně, ty hlavně. A pak kočárem do Matěšovců. Zbídačelé matěšovské a rudolecké polesí. Matěšovský pětiboj...

Teď jsem na okamžik zaváhala. Lhát bylo tak snadné. Přímo mi nahrála na smeč, jen kývnout, jen doplnit nějaké to citoslovce. (Oh, ách. Ty barvy, to světlo, ty vlny, ty noci!) A byla jsem rázem mezi těmi, kdo byli „tam“. Už ne samojediná – za pecí válená, jak mi jednou vmetla do tváře Helena.

Ale právě v té chvíli, když jsem už na jazyku cítila slanou chuť Středozemního moře pomíchanou s hořkostí lži, se mi najednou objevila před očima naše parta z Bábor, báborská stáj s Bětulkou, Lukavou, Běluší, se Šárkou a s malým Syčákem, Gidraniným synem, s dobráčkou Astrou a dřičem Věrou. A najednou jsem v tom dál nemohla jet, i když to právě teď bylo tak snadné, když mě nikdo tolik týdnů neviděl. A když jsem byla černá, jako bych se válela celé dny na pláži.

A tak jsem místo té veliké lži začala vyprávět svou malou, ale nádhernou pravdu. O báborské stáji, o klisně Běluši a jejích velkých i malých dětech. O Zdeně, Adamovi, Petrovi, o malých klukách, o tom, jak jsme jeli kočárem do Matěšovců a nocovali na půdě u Řivnáčů. Jak jsme bloudili v lesích kolem Landštejna a chodili okouzleni po ulicích pohádkových Slavonic. A samozřejmě i o lese, o tom, jakou paseku v něm dovede udělat vítr, jaká je to škoda, když se skácí strom anebo když se nevysadí, o vedoucím matěšovského polesí, o Pavlovi, který si prodloužil brigádu, protože mu bylo trapné od zbitého lesa odejít.

A taky o tetě a strejdovi, kteří odešli do Bábor z Prahy, o malém Leošovi a ještě menší Lucince, o krásných rybnících na Vysočině, ke kterým jezdí cizinci a jsou nad nimi u vytržení, jako my býváme nad mořem...

Celou tu dobu jsem čekala, že někdo vyprskne: „To je toho, prázdniny v zapadákově!“

Ale bylo ticho a všichni hltali mé vyprávění. A když jsem skončila, ozval se třídou táhlý povzdech, jaký bývá vždycky jen za nějakým krásným vyprávěním. A po hodné chvíli řekl jeden kluk: „Takový krásný prázdniny bych chtěl taky prožít! Hned bych je vyměnil za moře.“

A když tohle vyslovil, i ostatní jako by se probudili a spustili. Skoro všichni litovali, že tam nebyli. Dokonce i Helena řekla: „To muselo bejt nádherný – Ledvino.“

A Jota mě pak na konci hodiny pozvala do kabinetu a půjčila mi takový krásný povídání o Vysočině, který napsal jeden náš velký básník. Ta knížečka se jmenuje:

JÁ SE TAM VRÁTÍM

Nejspíš mi četla v srdci. Protože já se tam skutečně vrátím.

Eliška Horelová
Léto jako když vyšije

Edice Literatura pro děti a mládež

Ilustrace na obálce DianaFinch/Shutterstock.com

Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala **Městská knihovna v Praze**

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání

Verze 1.0 z 14. 8. 2018

ISBN 978-80-7602-221-8 (epub)

ISBN 978-80-7602-222-5 (pdf)

ISBN 978-80-7602-223-2 (prc)